

DR
46
.4
L47

Lesigkov, Ivan
Yaver Pasanin esareti

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

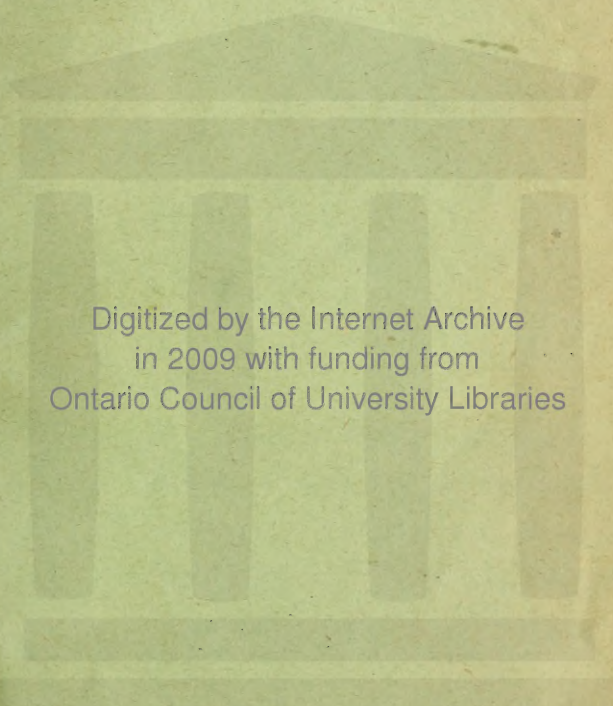

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

1570

10/237

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
Ontario Council of University Libraries

Lesikov, Ivan

بالقان محارباتی خاطر آئندن :

باور باشانك أسارتي

Yāver Paşanıñ esāreti

محرری : ابوان لسیچکوف — مترجمی : م . نوری

جلد ۱ — جزؤ ۱

۱۹۱۳ تموز ۱۰

باغارجہ سندن عیناً ترجمہ ایڈلشدر

[فلبده « بالقان » مطبعہ سنده طبع اولونمشدر]
Печатница (БАЛКАНЪ) Пловдивъ

DR

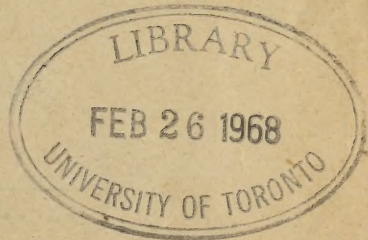
46

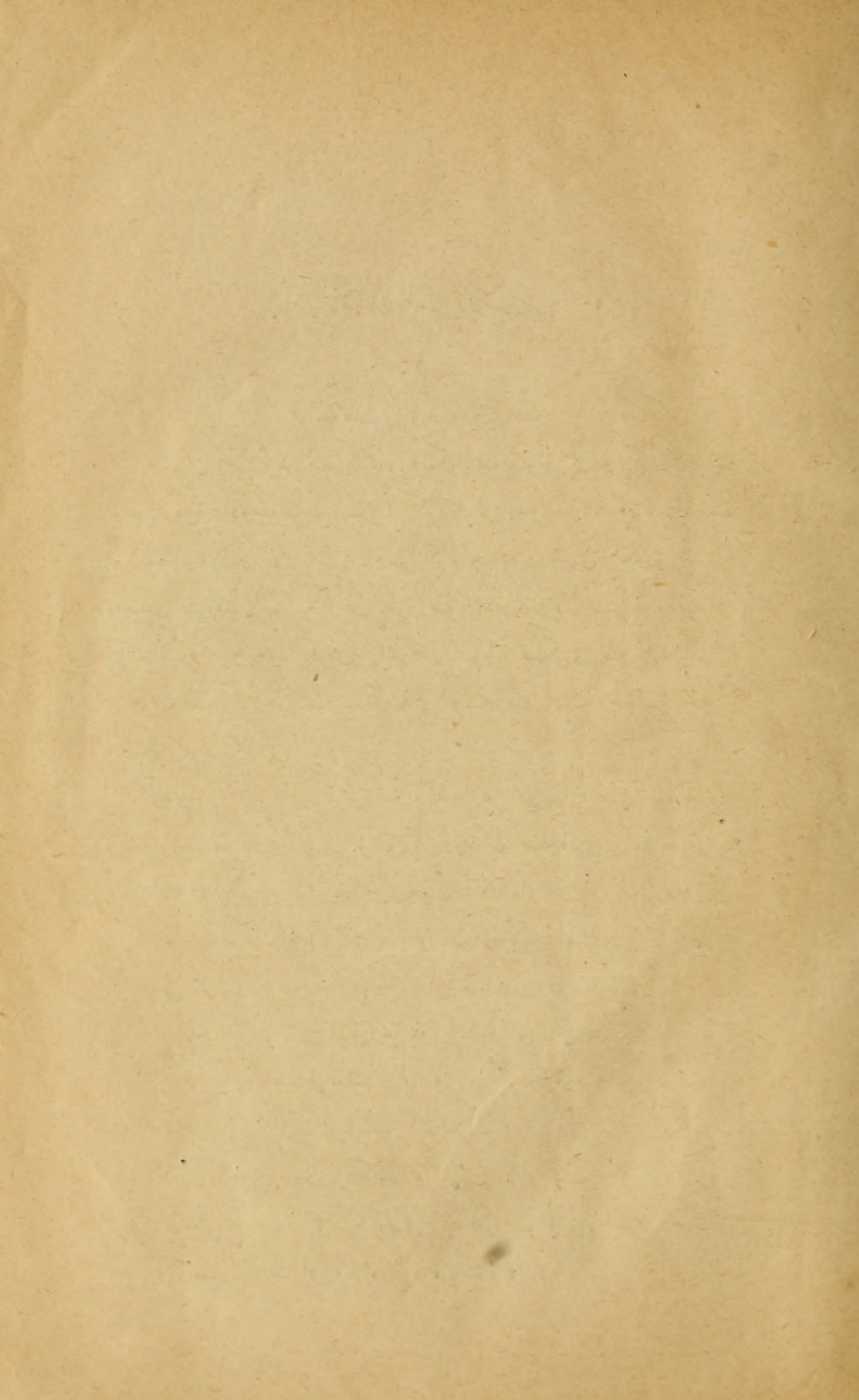
.4

.L47

افاده منعم

بالقان محاربانہ عائد ہراسانده برچوق آثار و خطرات نشر ایدلمکده در .
 کیم بیلیر دهانه قدرده نشر ایدیلہ جک . فقط بونلرک ترکلر و مسلمانلرایچون اکیزایدہ
 شایان مطالعہ درسلا احتوا ایدہ جک اقسامی ، بالطبع بلغارجہ نشر ایدیلان آثار
 اولہ جقدر . عثمانلی و اسلام مورخلری ایچون برماخذ ، بروسیلہ تأمل اولہ بیلیر
 امیدیلہ بوحر بہ عائد بلغارجہ نہ قدر آثار یازلمشہ کافہ سنک ترجمہ سنی کون آشوری
 بالقان مطبعہ سی طبع و تمثیل ایلیہ جک ، تکمیل بالقان موزعلربنہ کون آشوری
 ارسال ایلہ مذکور عبرت صحیفہ لرینی امتک نظرکام اطلاعہ عرض ایدہ جکدر .
 بلغارجہ رسالہ شکندہ نشر ایدیلان خطرات حربیہ آراسنہ ادرنہ ، چتالجه ،
 لولہ بورغاز ، بیکار حصار و قرق کایسا محارباتی حقندہ یازلمش رسالہ لک اول
 (یاور پاشا اسارتی) نہ عائد شوبش اون صحیفہ لک قسمی ترجمہ و طبع ایلیورز .
 دیکر لری ده پیدرپی نشر ایدیلہ جکدر . بربلغار محرری آغزندن یازلمش بوکبی
 آثار ایچندہ ده آله جق درسلا بولونہ جفنی تقدیر بیوران قارلر ، بو اثر لک بیوک
 بربلغار رجل عسکریمی طرفندن یازلمش اولدیغی روایتی ده خاطر دن چیقاراملرینی
 بالخاصہ تقیید ایلرز .

باور پاشا نك أسیر روسی

— ۱ —

قرجه علیدن « فره » به قدر

تشرین اولک یدیسنده باغار عسکرینک عثمانلی اردولرینجی انهزامه اوغراده رق قیرجه علی به مظفر آ کیردکلری معلومدر . قیرجه علیده انهزامه اوغرایان یاور پاشا اردوسی کوملجنه به دوغری رجعت ایتدی . مقصدی اطرافدن انهزامه اوغرایه رق طوبلانقده اولان عساکره التحاق ایتک ایدی . بورالره یکریمی بیک قدر عثمانلی عسکرلی طوبلانمشدی . بو قوت بلغارلرک حرکات عسکر به سنی و بالحصه ادرنه محاصره خطفی هب قور قودیبوردی .

بلغار اردوسی بومهم قوتی تعقیبه باشلادی . قیرجه علیدن کوملجنه به وده اغاچه طوغری قوتلی بر قول اردو ایله صارقدی . ایکنجی قوتلی بر سواری قولی دخی یواش یواش رجعت ایتکده اولان یاور پاشا اردوسنک مریم نهری صاغ ساحلندن مرورینجی قطعه مأمور ایلدی ، که یاور پاشا اردوسنی کلیبولی به رجعتنه موفقیتمدن منع ایدن بو قوت اولدی .

اوجنجی بر سواری قولی دها یاور پاشا قوتی دائما تعقیب وظیفه سیله مکلف ایدی ، یاور پاشا قوتنک دائما اوکنه کچن بو قوت ایدی . تشرین ثانینک برنجی کونی درت بش بیک کیشیدن عبارت قالمش عثمانلی اردوسنک کوملجنه دن دخی رجعت ایتکده اولسی آ کلاشیلیمی اوزرینه باغار قوتی بدیکلی به طوغری چکیلدی . باغار سواریسی ایسه خصمینک حرکاتی تعقیب ایتک اوزره « فره » پاندم قالدی .

بلغار لر تشرین ٹائینک بشنچی کونی مستانلیدہ بولونان یاورپاشا اردو۔
سندن مفرز ایکی نظامیہ . ایکی باشی بوزوق طاہوری (بو باشی بوزوقلر
قیرجه علی پوماق ردیفلی اوله جق ا) ، برسریع آتشی طاغ بطاریه سی ،
ایکی مترالیوز اوزرینہ بجرم ایتدیلر ، یاورپاشانک بوقوتی دخی انہزامہ
اوغرا دیلہرق کوماجنہ یہ طوغری مجبور رجعت ایدلی ،

بور رجعت عاتبار فرار ایدی . زیرابوزولمش اولان بوقوتک پک چوق
لوازم حربیسی ، مهمتی یول اوزرلرنده براقیلہرق قاچیلمش ایدی .
بکطاشلر قریه سی جوارلنده ایسہ (۷۰) چادر ، موجودی ایلہ برابر
براقیلمش ایدی .

تشرین ثانی طوقوزنجی کونی بلغار قوتی کوماجنہ یانلرنده برہجوم
اجرا ایتدی ، یاورپاشا قوتی بوہجوم اوزرینہ فرہ استاسیونہ قدر
رجعت منتظمہ ایلہ چکیادی ورجمتی ستر ایتک ایچوندہ دمدارلریخی
آزقیہ برقتش ایدی .

بلغار قوتی یاورپاشا اردوسی تعقیب ایلہ فریہ یتیشدی ، و مریچک
صاغ ساحلندن ایلو وایکده اولان بلغار سوارسی ایلہ پیدای مناسبہ
باشلادی .

شوصورتلہ تعقیبہ ارغرایان یاورپاشا اردوسی قرہ دن (۴۰ھومیہ)
قریہ سنہ طوغری چکیلوب قریہ نک شمال طرفندہ کی مدافعہ موضعلریخی
طوتیورلردی . تشرین ٹائینک اون اوچنچی کونی یاورپاشایی تعقیب
ایدن بلغار قوتی خصمیلہ قارشولاشہ بیلوب ہرایکی طرف طوب آتشنہ
باشلادیلر ، و آتس ساعت ارکلہ دن سوکرہ ایکی بہ قدر دوام ایتدی .
یاورپاشا بلغار قوتلری طرفدن آچیلان آتشدن کندی قوتنک
محو اوله جفتی تقدیر ایلہ ایکی ایچون بیاض بایراق چکوب تسلیم مذاکرہ سی
ایچون (پارلمانتر) کونلردی . دائما تورکلرک رخاوتندن ایلو وکلن

عادتلری اوزرینه قبول ایديله ميهجك كى شرائط درميان ايديليور ،
 بلغار قوماندانلری جواب رد ويريوردی .

ارتسی کون يکيدن طوب آتشی آچیلدی ، ياور پاشا اردوسی
 بچيلمکه دوام ايديليوردی . نهایت تشرین نائينک اون بشنجی کونی
 ياور پاشا ارکان حریبه سی وضعیتک هزیمت کلیه ميره معروض قالدیغنی
 کورونجه اوکلهدن صوکره قطعياً تسلیم اولدی . قیرجه علی اردوسی
 قوماندانی محمد ياور پاشا ، ارکان حربی رئیسی خیری بك ، اردو
 ارکاندن فاضل بك و ایمحضوف بك و دهها ۲۶۵ ضابط ، ۱۵۰۰۰ عسکر
 أسیر حرب اولهرق طوتولدی . بوندن ماعدا برچوق لوازم حریبه ،
 ۸ طاغ طوپی ، ۲ مترالیوز ، ۱۵۰۰ بارکیر ، ۴۰۰ واغون ، ۸ ماکنه
 آلدی . يالکیز ياور پاشا ایله ارکان حرب رئیسی خیری بك ، فاضل
 و ایمحضوف بکله قرق کلیسایه کتورلدیلر . دیگر ضابطان بلغارستانک
 مختلف شهر و قصباته تقسیم ایدلدیلر .

ياور پاشا قرق کلیسایه مواصلتک ارتسی کونی اوتوموبیل ایله
 بلغار اردوسی مرکزینه سوق ایدلدی . اوراده حرکات حریبه شعبه سی
 رئیسی میرالای ترمزوفه تقدیم ایدلدی . بوراده موجود تکمیل بلغار
 امراسی و ضابطانی طرفندن استقبال و تلطیف ایدلدی . پاشا بلغار
 ضابطانی طرفندن کوستریلن حرمت و رعایته حیران اولوب تشکراتی
 تقدیم ایددی .

سوقاقلر پاشایی تماشایه گلش اولانلر ایله مالی ایدی . پاشا اولدقجه
 یاشلی اولدیغندن بوده باشقه برتأثیر یاپیوردی . معیتی ارکانی اولدقجه
 منور الافکار کورونیورلردی . بالخاصه فاضل بك آلمانیاده تربیه کورمیش ،
 وبر آلمان قیزی ایله تاهل ایتمش ، آلمانجه کوزل تکلم ایدیوردی .
 کورولدیکنه کوره ياور پاشا نه به اوغرا دیغنی ، یعنی نه صورته مغلوب

واسیر اولدیغك هنوز فرقه اولماشدی . چونكه باغار ضابطلری
 مشارالیه محاربه وضعیتنی حکایه ایتدیکری صرده کواکس کچیره رک
 (تشکر ایده رمکه باری اکر کره بن تسلیم اولیشم) دیشدر .
 یاور پاشا هان حش تاو چار فردیناند طرفندن حضوره قبول
 ایدیه رک تلیقاته مظهر ایدلای . چار ، مشارالیه و عتی ارکانه
 قیلنجلری طاشیمه لری اچون مساعده ایتدی ، و کندی آرزولری
 اوزرینه صوفیه به کوندزلدیلر .

*.

بلغار امرای عسکریه - سنک یاور پاشا اسارتی حقنده ویرمش
 اولدینی خبرلر شونلدر :

تشرین ناینک یدنجی کونی باغار اردوسی قیرجه علی ده کی یاور پاشا
 اردوزنی بوزدی . قرجه علی طرفنده ترکرک دائما (۲۰۰۰۰)
 کشیک بر اردوسی متحشد بولونیوردی . بوتوت بزم خط مناقله
 و مراسله منزی دائما تهید ایلدیکی کی بلغار ادرنه محاصره اردوزنی
 دخی قورقودییوردی ، بونک اچوندی که بر بلغار قول اردوسی قیرجه
 علی اوزرندن کوملجنه وده آغاجه طوغری کوندردی . ایلری
 سواری قولی ایسه کایبولی به طوغری یاور پاشا اردوسنک خط
 رجعتی کسمک اچون مریچک صاغ ساحلی بونجه یوریوردی .

اوجنجی نقطه طوغری دیگر بر بلغار سواری مفرزه سی ده
 کوندردی . مریچک صاغ ساحلنده ایلرولمکه اولان سواری قولی
 تشرین ثانی طقوزنجی کونی وده آغاج اوکنده کی تورک مدافع موقعلرینه
 هجوم ایتدی .

تشرین ثانی اونجی کچه سی وده آغاجی ضبط ایتدی . درت بشیک
 کشیدن عارت یاور پاشا اردوسنک کوملجندن ایلرولمکه اولدینه

داثر آلمان خبر اوزرینه بلغار ارکان حربی فروددهگی سواری قولنی کشفه براقه رق اون بر تشرین نائیده بدیکلی به طوغری چکیلدی .
 بلغار ارکان حربیه سی قیرجه علی پیاده قولنی ۵ تشرین نائیده مستانلی به طوغری سوردی . صوگ تجاوزنقطه سنده بوقوت، ترکرک ایکی نظامیه ، ایکی باشی بوزوق طابوری ایله سریع آتشی بر بطاریه جبل طوبی وایکی مترالیزه تصادف ایتدی . ۶ تشرین نائیده بلغارلر بوقوت اوزرینه هجوم ایتدیلر . وبونلری کوملجنه به طوغری رجعتیه دوشوردیلر . رجعتلری غیر منتظم بر صورتده وقوعبولش ، تکمیل لوازم حربیه یی یولاره دوکشاردی . بکطاشلر قریه سی جوارنده کی قرارگاهده (۷۰) چادر علی حاله براقلمش ایدی .

۹ تشرین نائیده بلغار قیرجه علی قولی کوملجنه به حاکم اولدی حالبوکه بوزمان یاور پاشا ارکان حربی خط رجعتی کیزلمک ایچون دمدارلریخی آرقده براقه رق فره استاسیوننه قدر رجعت منتظمه ایله چکیلمه مکه موفق اولمشدر .

۱۲ تشرین نائیده معارضنی تعقیب ایتمکده اولان قیرجه علی بلغار قول اردوسی فره به یتشوب مریج ساحلنک صاغ جناحندن ایلرولمکده اولان سواری قولی ایله مناسبت پیدا ایتدی . یاور پاشایسه فرودن (مه حومیه) به طوغری رجعتله بوقریه نک شمال طرفنده کی مدافعه موضعی طوتدی .

۱۳ تشرین نائیده ایکی ساعت قدر دوام ایدن قارشولغلی طوب محاربه سندن صوکره یاور پاشا بیاض یایراق قالدیروب مذاکره ایچون پارلمانتر کوندردی . بو پارلمانتر لک شرائطی بلغارلرجه شایان قبول کورولدی .
 ۱۵ تشرین نائیده اوکله دن صوکره ساعت ایکیده نهایت قطعیا تسلیم اولدیلر . اسپر ایدیلن امرا شونلردی : یاور پاشا ، ارکان

۹
عرب رئیس بیگباشی خیری بك ، میرالای راسم ویوسف بکر ،
۲۶۵ ضابط ، ۱۲۰۰۰ نفر ، ۸ جبل طوپی ، ایکی مترالیوز ، ۱۵۰۰
بارکیر و بك چوق اشیا و لوازمات :

فیرجه علی نك ضابطی

بلغار عسکری فیرجه علی بی ۹ تشرین نائیده ضبط ایتدی . بو قصبه
آردانك صول ساحلنده بولونیور . آردانك صاغ ساحلنده یاور باشا
عسکری یوقدی . یالکز باشیبوزوق مسلمان چتلمری جولان ایدیور ،
آراصره بلغار عسکری اوزرینه هجوم یاپیورلردی .

۲۶ تشرین نائیده بلغار عسکری (اسکار) قریه سی جوارندن
آردایی کجدی . بلغار آرکان حربیه سنك مقصدی تکمیل عثمانی
قوتارخی جنوبه طوغری سوروب آتمقدی . شدتلی یاغمورلریاغیوردی ،
عسکر بك کوجلکله یورو یوردی .

۲۷ تشرین نائیده ترکر رجته ، بلغار عسکری آرتق ایلولمکه
باشلامشدی . تمام ۲۸ تشرین نائیده (قشله آراسی) قریه سنه واردیلر
بو قریه یه یقین اولان (مستانلر) قصبه جننده ترکرک ۴ قطعه سریع
آتشلی طوب ایله (۳۰۰۰) کشیلک بر قوه حربیه سی بولونیوردی .
اصل محاربه تشرین ثانی برنده باشلامشدی . بو ایلک تشرین ثانی
محاربه سی فیرجه علی ده بك شدتلی اولدی . تورکار اوکون برصره یواش
یواش بلغار موضعی اوزرینه ایلولمکه قدر جسارت نامشدی لر . تشرین
ثانی ۴ ده بلغارلر قوه امدادیه کادی . بوندن سوکره بانغارلر
ایلولدی ، مستانلر قصبه سنه قدر داخل اولدیلر ، انهزامه اوغرایان
تورکار کوملجنه یه طوغری رجعت ایتدی لر ،

کوملجه نك ضبلى

تشرین ثانی ۸ نجی کونی کوملجه تسایم اولدی . قیرجه علی بلغار اردوسی تشرین ثانی ۷ ده بوقصبیه طوغری ایلرولدی . کوملجه نك تسلیم اولدیغنی خبر آلامش بولدقاری ایچون جبل طویلری قصبه اوزرینه آتیش ایتمکله باشلامشردی . عینی زمانده شهره طوغری سوار یارده ایلروله مشدی . قصبه نك تورک مسلمان اشرافی بیاض بایراقله بلغار اردوسی قارشولامشیر ، روم معتبرانی شوق و شطارتله عرض تبریکاته قوشوبورلردی .

کوملجه قصبه سی رودوب سلسله جبالنك جنوبنده ، دده اغاج ایله سلانیک شمندوفر خطی اوزرنده در . ۳۰۰۰۰ نفوسی وارد ، اکثریت اهالی تورک ورومدر . بلغار پک آذر ، فقط اطراف قرا هب بلغاردر .

۵ و ۶ تشرین ثانیده بلغار عسکری ره کذارنده هیچ برمه اومت کورمکمزین کوملجه نه طوغری ایلرولوردی . تورکلر محمودلر قریه سی آلتنده تمییرلر یامشیر و کوزل مدافعه موقعلری طومشیرلر ایدی . بلغار ماکدونیا کوللی لوانسه کیجه کوزل موضعلر آلملری و ترکاره هجوم ایچون امر ویریش ایدی .

ماکدونیا کوللیلرینه (بلغار باشبوزوق چته لری) طالع یاردم ایتدی .

۷ تشرین ثانیده تورکلرله اهمیتلی برحاربه یه طوتوشدیلر . محاربه ماکدونیا کوللیلری ایچون پک مشکل بروضعیتده ایدی . کیجه قارا . کلنی چته لره تورکلر یقیننده بولونان موضعلری ضبط ایتلرینه یاردم ایتدی . تورکلر یایلم آتشی آچدیلر ، ماکدونیا کوللیلرینی قیرمه .

باشلادیلر . تورک طوپلری غایت مکمل استعمال ایدیلوردی .
 ارکله وقتی ما کدونیا کوکلیلرینه یاردم کلدی . بلغار عسکری
 تورکارک خط رجعتی کسمک ایچون چویرمه حرکتنه باشلادیلر .
 فقط تورکار بوجویرمه پلاننی درحال آکلادیلری ایچون شوشه دن
 کوماجنه طریقله فرار ایله فره اطرافنده توقف ایتدیلر .
 ما کدونیا کوکلیلرینک ۷ تشرین ثانی محاربه سنده ۱۶۰ یاره ایسی
 ۴۰ ده تلفاتی وار . کوکلیلر آراسنده اکز یاده یار اراق کوسترن برامنی
 چته سی اولدی . اک چوق بونلر ضایعات ویردیلر .

یاور باشانک أسیر آلمیسی

تشرین ثانی ۱۵ نجی کونی مریح نهری کنارنده کی بلغار عسکری
 ایله اولدنجیه مهم برتورک قوه عسکریه سی آراسنده مصادمه باشلادی .
 فقط ترک قوتلری تکمیل جبهه دن صارلش ایدی . محاصره خطلری
 مریحک صول کنارنده ، کشان ایله ایصاله قراسی آراسنده
 بولونیوردی .

یاور پاشا درحال تسلیم پروتوقولنی امضالادی . عینی زمانده
 معیتنده کی اردو قابوب فرار ایتک تجربه سنده بولوندی . فقط بلغار
 قوتلری درحال یتشدیلر . (بوتجربه اشناسنده اوله حق که برقاچ بیگ
 کئی مریحجه آتیلمش ، کیمیدی بوغولمش ، کایبولی به طوغری فرار ایدنلرده
 بولونمشدر .) نهایت یاور پاشا تکمیل معیتله بالاده مفرداتی مقید
 اشیا وافرادیله أسیر آلمدی .

یاور پاشانک بوغیر منتظم اردوسی ما کدونیا ده بوزیلوب
 کایبولی ویاچتالجه به انجالتک اوزره طوپلانمش ، بوزغونه اوغرامش
 عسکردن عبارت ظن ایدلمکده در .

ياور پاشا اردوسنك فكري فلبه يانندن باغارستانه گيره رك ادرنه يه
يورومكده اولان باغار قوتلرينك خط موصله سنى قطع ايتك ايمش .
فقط بوردو دها ابتدای مصادمه ده قيرجه عليه ده لهزامه اوغرامش
مفضل براقلمش ايدي .

ياور پاشا قولنى اسير ايدن باغار قوتى ، كشانى دخى ضبط ايتدى
بوندن سوكره بيوك قوتنى محمود كوى ، پشمان كوى اطرافنه تحشيد
ايدرك كليولى شبه جزيره سنك شمال طرفنده كى سوق الحيش نقاطنى ،
قوروطاغ ، غوبرا ، قوشقه موافقنى ضبط ايلدى .

..

دده اغاج ياننده محاربه

تشرين ثانى ۱۴ و ۱۵ نجى كونلرى دده اغاج ياننده كى بلغارلرك
كوماجنه قول اردوسى اقسامندن اولان اونجى فرقه ايله وقوعبولان
محاربه به برقاچ طابور دن و برسواری لوانسندن عبارت اولان ماكدونيا
اردوسنى اشتراك ايتدى .

بومحاربه نك تفصيلاتندن زياده نتاييجى مهمدر . هرشيدن اقدم
ثوركلر بومحاربه ده قطع يامنهم اولديلر . ۹ طابور (۶۵۰) شرموجوديله
بلغارلره تسليم اولدى . غنائم حربيه ده باشقه ا

دده اغاجك ضبط ايله دركه ادرنه محاصره قطعيله ده و هر درلومه اونندن
محروم قالدى . بلغارلر سلانيكى ، سيروزي ، دده اغاجى ، ديمتوقه يى ،
چتالجه يى ضبط ايله كندى اردولرى احتياج اتتى بلغ مابلغ و پك سهو-
لته تايمين ايتكده باشلاديلر . نقليات عسكريه بوندن سوكره تكمل
ايتدى . دده اغاج سقوط ايدنجيه قدر بلغارلر يالكوز براوفق شمندوفر
خطندن استفاده ايديوورلردى . بلغار اردوسنك لوازمى چتالجه دن
قرق كليسا يه قدر ماندا آرابه ليله نقل ايديلورلردى . دها اوللرى درت

اسکی واغون بر بوزوق ماکنه دن عبارت وسائط نقلیه بلغار اردوسی ایچون حسابسیز واغونلره وماکنه لره بانغ اولدی . عینی زمانده بو خطلار ممتقلرک چتالجه په دوغری یاردملری دخی تسهیله کافی ایدی .

یاور پاشا اردوسی نه یاپه جقمش ؟

در سعادتدن تلغرافله بیلدیر یلیورکه دده اغاج ایله دیمتوقه آراسنده بلغارلر طرفندن اسیر ایدیلن تورک عسکرینک موجودی ۱۲۰۰۰ کشیدن فضله ایمش . بو عسکر کابولی شبه جزیره سی ایچون تخصیص ایدیش که اوراده مشهور شوکت طورغود پاشانک قومانداسنده اوله رق ۶۰ ، ۷۰ بیک کشیمک براردو حاضر لانتق اوزره ایمش . یاور پاشا اردوسی بالاخره شوکت طورغودک بومرتب قوتنه التحاق ایده چک اورادن چتالجه ده کی بلغار قوتلری اوزرینه کله چک ایمش . بناء علیه مشارالیهک اردوسیله برابر اسیر دوشمه سی ، تکمیل تورک پلانخی عقیم بر اقس و شوکت طورغود پاشانک چتالجه په عودتی ایجاب ایشدر . بوندن استدلال ایدیلورکه چتالجه یاننده کی بلغار عسکرینه قارش و بالخاصه بوغارلرک شمال طرفنده کی جبهه سی مدافعه ایتمک ایچون تورکار ، پلانلری در حال دیکشدر یویرمشر ، و بو تبدله بلغار سوق الحیشنک انتظام و سرعقی سبب اولشدر .

دکزدن دده اغاچه بلغار عسکرینک اخراجی

یونان دونانماسی چناق قلعه بوغاننده کی آبلوقسینی قالدیرمقسزین سالنیکدن دده اغاچه بلغار اردوسی نقل ایده یلیوردی .
 ۱۳۰۰۰ عسکر و ۳۰۰۰ بارکیرک نقلی لازمدی . بو قوت ، میرالای میطوفک قومانداسنده برلوا تشکیل ایلوردی . بولوا ، یونان تحار کپلرندن اوز قطعه سفینه په سالنیکدن ارکاب ایلدی . برزرهلی

و برفاچ قونتر طور پیور یونان حرب کمیسی محافظہ سیندہ اولہرق
تشرین ثانی ۱۴ نجی کونی صبحا این ساعت سگیزی ۳۶ دقیقہ کچہرک
سلامت کندن دده اغاچہ متوجہاً حرکت ایدلدی .

اقتشام ساعت التی پی ۲۰ دقیقہ کچہ کسندره برونندن کپلر گچدی .
اورادہ بولونان (مابقی) فناری عثمانلی ایتالیا محاربہ سیندن صوکرہ
برنجی دفعہ اولہرق یاقیلدی .

تشرین ثانی ۱۵ نجی کونی اوکلہ دن صوکرہ ساعت برده کپلر
دده اغاچہ مواصلت ایتدی . دده اغاچ اوکندہ یونانک ۴ زرعلی ، ۲
طور پیاور ، و برنقلیہ عسکر اخراجی ایچون بر اوفق دونانماسی لیماندہ
لنکر انداز بولونیوردی . وقتاکہ بلغار عسکری کپلرک صف حرب
نظامیہ لیمانہ داخل اولدی ، مال متنقہ طرفندن آلتیشلار لرلہ
سلاملانندی . درحال عسکرک ساحلہ اخراجہ باشلانندی . هوانک
کوزلکی و آندان تدابیر سایہ سیندہ برسرعت منتظمہ ایلہ اخراج معاملہ .
سی اجرا ایدلدی ، هوا قاراردقن صوکرہ قوماندانک رجاسی اوز .
رینہ عسکر اخراجی ایرتسی کونہ براقیلدی . ایرتسی کون دکزک
دالغلی بولونمہ سنہ رغماً اخراجات اقتشامہ قدر ختام بولدی . اخراج
تمام ۱۸ ساعت ظرفندہ اجرا ایدلدی . بعدہ فیاو دده اغاجی ترک
ایتدی .

یاور پاشا ایلہ بر محاورہ

« وہ چرنو ورمہ » غزتہ سی مخاری ایلہ یاور پاشا آراسندہ
بروجہ زیر بر محاورہ وقوعبولمشدر :

یاور پاشا تورک حکومتی طرفندن معتمد بر قوماندان اولمق اوزرہ
طانی نیورمش ، و کندوسندن بیوک امیدلر بکلہ نیورمش . مشارالیمہ
بلغار حدودین کچوب قلبہ و حرمنلی خطقی بوزمسی و صوفیہ اوز .
رینہ پورومسی امر ایدلمش . فقط تشرین اول ۷ دہ قہرجه علی یانندم

بلاخره عسکر بنه ، مغلوب اولدقدن صوکره کوماجنهیه چکلمش و فقط بورادنده باغراستان سوکیات عسکر به سنی و ادرنه محاصره خطنی دائمی تهدید ایله بورایدی .

بر آی مدت بلاخره قونی گندوسنی نه قیب ایلدی . نهایت مرحلی قریه سی یاننده شدتلی محارباتدن صوکره آسیه اولدی ، محاربه مزله وقوعه بولان ملاقاتنده ایلك سوزی شو اولدی :

— بن محاربه میداننده کیملریمی براقق ایچون حاضر لانه شدم . فقط مقدرات بنی مزار اُسارته دوشوردی .

مخبر — پاشا حاضر تلی ، متفقین اردواری طرفندن عثمانلی اردو سنک تمایله مغلوب ایدلدیکنی قبول ایدیور میسکر ؟

پاشا — خیر ! بر قسم عثمانلی اردوسی مغلوب اوله بیلیر . فقط تکمیل عثمانلی اردوسی مغلوب ایدله من . هه چتالجه ممکن دکل کچیله من . بوراسی « غازی قاعه در » . چتالجه بر مزاردر ، اونک سورلری اوکنده اک مشئوم حرب طالعاری حل ایدیلیر ، یا ترکیا محو اولور ، یا معا رضلری ! بونی استقبال حل ایده جکدر .

مخبر — پاشا ، صالح مذاکره سنک حسین نتیجه سندن آمین میسکر ؟
یاور پاشا — لوندرده نه قرار ویریلور بیله من . تورکیه ایچون محاربه یکی باشلامشدر . عثمانلی اردوسی سیاست خطالرینک قربایدر . فقط اردونک مستقبله چالشمه سنه بوهزیمت مانع اوله ماز . هر حالده بوهزیمت ملت عثمانیه قوه حیاتیه سنه برضربه قطعی اوله ماز . ملت عثمانیه آور و پاد چالشمه سنی بیلمه دیسه آسیاده اولسون چالشمه سنی اوکر نه بیلیر .

مخبر صوکره یاور پاشایه کنج ترکار حقه نه فکری صورمش ، فقط هر نه جواب ویرمش ایسه بوراسنی مسکوت عنه براقور ، پاشا

بو خصوصاً کی افکار پنهان مطبوعاته کچھ مسنی آرزو اچھدر دیور .

مؤلف کتابک حاشیہ سنده یاور پاشا ایله معیتی آرکاندن بیگباشی
فاضل ہکک اسپر اولدقاری زمان عائله لرینہ کوندرمش اولدقاری خصوصاً
ہی مکتوبلاری ده ہر نہ فیکرہ مبنی ایسہ عیناً نشر ایدیور . حالبوکہ
بو مکتوبلردہ عائتہ محبتندن باشقہ سوز یوق . فاضل ہکک زوجه سنے
خطاباً مکتوبی کتابدہ عیناً شورد :

[بن قرق کلیسادیم . سزہ اسپر طوتولدیغہ زہ دائر برکودن مکتوب
یازمشدم . بورادہ نہ قدر قالہ جغیز معلوم دکدر . صوفیہ یہ کیتہ منر محتمل . بن
بزم پاشا ایله برابرم . بلغار ضابطلری بزہ غایت محبانہ ماملہ ایدیورلر . بزبونی
اونلردن بکلمیوردق . بن ایوبم وصحتدیم . بن ایچون آرتق برتہلکہ موجود
دکدر . رجا ایدرم والدہ مہ یازکہ ایوبم . شمیلک پارام وار . شاید احتیاج
کورورسہم پاشادن طلب ایدرم . بلغارستان حکومتک دخی بزہ برشی ویرہجکی
محتملدر . اگر سنک برشیئہ احتیاجک واریسہ دایکدن طلب ایت . خستہلق
اولدیفنی ایشتدک . رجا ایدرم کندیکیزی محافظہ ایدیکنز ، صحتدہ اولیکنز .
بن بریجک زوجه ! شمیدی بنم ہیچ بر دوشونجہم یوقدر . چوق تہلکلر آرتق
کچدی . بن آرتق یالکزر سنک وسوکیلی اولادلم ایچون دوشونورم . امید
ایدرمکہ صلح یقیندہ عقد ایدیله جکدر . . . . .]

فاضل

Assichov, Ivan

بالتان محاربانی خاطر آندن :

مناسیر و برله محاربانی

روس و فرانسه عسکری محارب لک تفصیلاته مستند مش !

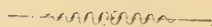
Manāstir ve Ferlepe muhāre
bātı

محرری : ایوان له سیچقوف — مترجمی : م. م. نوری

جلد ۱ — جزو ۳

۱۹۱۳ تموز ۲۰

بلغارجه سندن عیناً ترجمه ایدلشد

[فایده « بالتان » مطبوعه سنده طبع اولونمشدر]
Печатница (БАЛКАНЪ) Пловдивъ

افارہ منبرم

بافار محرد عسکریسی له سیچتوفک « یاور پاشا اسارتی » ، « قرق کایسانک
سقوطی » سرنامہلی رسالہ لرینی عیناً ترجمہ ایله عثمانلی واسلام قارٹلرینی نہ درلوتنویر
وایقاطلی آرزو ایلشسهک شو (مناستر و پرلہ محاربانی) سرنامہلی رسالہ جی ده عینی
مقصدله عیناً ترجمہ ایلیورز . مقصد بلغارجه بیلمهین عثمانلی واسلام قارٹلرینه بلغار
محردین عسکریسی نہ یولده افکار درمیان ایلییور ، اونلر ناصل دوشونویور ، ونه
سویلیور ، بونلری آکلاتمقدر . آکلایانه بوده آزدس دکادر .

مناسرت اوکنده بسمه کونلک محاربه

صرب اردوسی عهدہ سنہ تودیع ایدیان مشکل وظیفہ بی ما کونیا
صحنہ حربینده پارلاق بر صورتده اجرا واکال ایدی . تورک واردار
اردوسی محو ایدی .

صرب مهاجم اردوسی طرفندن تعقیب ایدیان تورک واردار
اردوسی ایکی جهتہ طوغری حرکت ایدیوردی . تورک اردوسی
غویشدن نفوجانہ یه قدر اولان محاربه میدانلرنده (۱۲۰۰۰) تلفات
بر اقدقن سوکره (فلورینہ) و (رسنه) یه طوغری حرکت
ایدیوردی .

صربلرک موقع تجاوزی چوق تہلکلی ایدی . وقوعہ بولہ جق
محاربه نك دهشتلی صحہ لرینی لایقیہ مشاہدہ ایچون اجنبی مخابراتی
بالذات یاردمکی کوزہ آلدیرارق اردولره صوقولمشدیلر . برنجی صرب
اردوسی قوماندانی پرنس آلکساندر اطرافنده پارچه لہکده اولان
تورک کولہ لرینہ اهمیت ویرمیور ، غایت تہلکلی بر موقعہ
بولنیوردی .

مناسرتک ضبطی قولای برایش دکلدی . زیرا تورکار ضبطی غیر
قابل ، غایت مناسب موقعی طوتیورلردی . تورکارک موقعی کوزل
تحکیم ایدلشدی . آنلرک ایلاک صف حرب مدافعہ موقعلری (شومانجہ)
نہری وادیس ایله بیوک مدافعہ موقعلرندن تفریق ایدلشاردی .
بونہرک یوقاری مجراسی غایت درین ، اشاغیسی ایسه بطانلق ایدی .
بومدافعہ موقعی اوکنہ بلاغونہ وادیس حائل اولپوردی . بووادپدن

ایسه (شومانجه) و (قره صو) نهرلری جریان ایدیور . . بونهرلر
 صربلرک استحکامات اوزرینه عمومی هجوملرینه مانع اولوبوردی .
 بورادهکی تورکارک قوه حریبه سی ، جاوید پاشا قومانداسنده
 بشنجی قول اردونک اوچده بری ، ابراهیم فتیحی پاشا قومانداسنده
 التنجی مناسرت قول اردوسنک مختلف قطعات واقسامی ، برده قره سعید
 پاشا قومانداسنده برفرقه عسکر تشکیل ایدیوروردی . اسیر حرب دوشن
 قائمقام ۶۲ نجی پیاده آلابی قرماندانی توفیق بک افاده-نه کوره
 تورکارک بوراه (۸۰۰۰۰) کشیلک برقوتی ، ۵۸ ده طوپوی
 وارمش . تورکارک (قیلر) محاربه سنده روملردن آلمش اولدقلری ۱۲
 طوپوی دخی بورایه کتورمشلردی . باش قرماندان علی رضا پاشا ایدی .
 جاوید پاشا قیلرده یونانلیری کری پوسکورتن کدن سوکره نیازی
 بک قومانداسنده کی کولکلی مفرزه لری ایله بار مناسرتنه عودت
 ایشدر . جاوید پاشا قیلرده روملری خایلی زده له مش ، تشرین ثانی
 اوچنجی کونی ده صربلرک (مورواوا فرقه سی هجوملرین یاروب کچک
 ایچوز بک بیک مساعیده بولونمشدر ، فقط موفق اوله ناماشدر . مورواوا
 فرقه سی عددآ تورک فرقه سنندن دها ضعیف ایدی . [*]

بوکیچه صرب عسکری عموم استحکامات خطلی نتیجه محاربه
 ایتوردی . بعض عسکری قطعات ۱۴۰۰ مترو قدر قاز و بوزلر ایله
 مستور مراتع تپلر اوزرنده کیجی کچوردیلر . تشرین ثانی بشنجی
 کونی آرقه سنده برچرق یارلی و تنفات برافرق جاوید پاشا اردوسی
 مناسرتنه طوغری رجعت ایتدی . مناسرت اطرافنده شدتلی طوپ

[*] مؤلفک کرک اولجه مناسرت اطرافنده ۸۰۰۰۰ دیدیکی تورک عسکری
 مقدارینی و کرک (مورواوا) فرقه سی جاوید پاشا اردوسنندن عددآ آزدی روایتی
 قطعاً خطالی بولورزک موثوق محدرات و مقیدات اثبات ایشدرکه تورکارک اولدده
 قرق الی بیک کشیدن فضله برقوته مالک اولدقلری کبی (مورواوا) فرقه سی ده
 جاوید پاشا اردوسنه نسبتنه قات قات فائق قوته مالکری .

محرابه‌سی وقوع بولدی . صربلرک تیران ، پونا ، قالامانه ، نواقه و آدیقه اطرافنده اولان صول جناخنده دخی عینی صورته پیاده محاربه‌سی وقوع بولدی .

میترا یوزلر بوجیه ده متمادی حرکتله آتش صاحیورلردی . تورکلر بو جهتدن فیلورینه قدر تقرب ایتمکی تجربه ایستیلر . فقط صربلرک طونه پیاده فرقه‌سی و پرنس آرسنیانک سواریمی طرفندن منزه آ پوسکوردلایلر . اوکلهدن سوکره ساعت ایکی راده لرنده عموم استحقکات هجومنه باشلاندی . حقیقی بر دکنز شکلنی تشکیل ایدن پلاغونیا وادیسی بو دقیقه ده شایان حیرت بر شکله کیردی . موراوا و دیرین فرقه‌لری عینی زمانده برلکده هجوم ایستیلر . ضابطلر و نفرلر قوشاقلرینه قدر صوبی یاریورلر و دوشمه مک ایچون آل آله طوتونمش ایستیلر .

قوقوره چنو قریه سندن صرب اردوسنک حرکانخی تعقیب ایدن روسیه ، فرانسه و انکلتزه قونسلوسلری وقایعی بکا شو یولده حکایه ایستیلر :

تورک پیاده‌سی مایوسانه بتون مناستر خط حریندن رجته باشلامش ، قونسلوسلرک نقلنه کوره کیجه لین علی رضا پاشا ، قره سعید ، فتحی و جاوید پاشالر بر محاس عسکری عقد ایتمشلر ، بو پاشالرک بمضیلری ده ا زیاده مدافعه بیسود اولدیغنی و تسلیم اوله‌یی تکلیف ایتمشلر ، فقط جدی جاوید بوبابده هیچ برسوز دیکامک ایسته‌مه مشدر . کیجه قارا کلنی باصدی . صرب عسکری شومانچه نهری ایله قره درمک اونه طرفنده کیجه‌یی کچیردی . تشرین ٹاینک آلتنجی کونی شفق وقتی مناستر اوزرینه دوغری عسکر حرکت ایستیور ، شرق طرفنده کی بیلیز آونش کبی پارلایور ایدی . تورکلرک استحقکاتمنده سکونت حکمفرمایدی . صرب طوپلری شوسه بوئجه مناستره طوغری کیتدیلر . صرب پیاده قولی دخی کنذا مناستره دوغری حرکت

ایدیوردنی . صو ایچروسنده گیجه بی کچورمش اولان پباده قسمی دخی
عینی جهته دوغری حرکت ایدیوردی .

شوسه اوزرنده اوتوده بروده تلف اولمش تورک جسدلری یاتوردی .
یوکسکلرده تورکلر طرفندن ترک ایدلمش اولان طویلرک قونداقلری
مشاهده ایدیوردی . بو مواقع اطرافنده کی اراضی صرب کولله لری
طرفندن تماماً سورولمش قازلمش ایدی . بولده ایکی پاپاس و بر چوق
چوجقلره راست کلدک . تلف ایدلمش تورک جسدلرینی تماشا ایتمک
اوزره توقف ایتشلردی . بعده صرب عسگری یاننه کیتدیله . مناستر
شهری ایچندن اسکی زمان اسلاو و یونان البسه لرینی لابس ، کلیتی بر
ملت غلبه لکی کلیور ایدی . کافه سی الرنده چیچکلر طاشیورلردی .
بم راکب اولدیغم طالیه بر دنبره بوچیچکلرله طولدی . بن آنلره خطاباً :
« چیچکلر یکرزی شمدی یتشه جک قهرمانلر ایچون صاقلا ییکر » دیدم .
« تمادیا » یشاسون صرب عسگری « ندالری ایشیدیا یوردی . سواقلردن
کچمک پک کوچ ایدی . بالفانلر اوزرنده چیچکلر و بایراقلر تموج
ایدیوردی . مناسترک صرب عسگری طرفندن استرداد ایدلمش اولدیغی
ولی عهدده تبشیر ایتمک اوزره اوتوموبیل ایله کیتمکده اولان رنجی اردو
قوماندانه بولده تصادف ایتدم .

صرب عسگری شهره تورکیلر و موزیکه لر ایله کیردی . ملت
عسگری مسرتله استقبال ایتدی . هر بر ضابط چیچکلردن یاپیلشمش
بوکتلر ، چلنکلر الرنده طاشیور ایدی . صرب عسگری دخی عینی
صورتله تفنکاری چیچکلر ایله دونادلمش ایدی . بو شادمانی بی وصف
ایتمک پک مشکلدر . بولده بار کیر اوزرنده انکلیر قونسوسنی قارشولادم .
تورک عسکرینک فلاکتی بکا او نقل ایتدی . جاید پاشا منهزم اولان
اردو بقیه سی یعنی ۸ طابوردن عبارت اولان عسکرینی آلوب اومشوم
کیچمه بالفانلره چکیلمش و آردنجه ابراهیم فنجی پاشا دخی اردوسنک

بتیہ سنی آلہرق بالفانلرہ یورومش ، دیگر پاشا لر دخی فیلورینہ یہ طوغری
 کیمش لردر صربیلرہ ، اوچ کونلک قانلی محاربندہ ، مناستر یانندہ ۱۲۰۰۰
 تورک شہید و یارہ ایسی ، ۲۵ محرا ۲ عدد سریع آتشی طاغ طوی
 ۸ اوبوس ۷۰۰۰ عسکر ، و بر خابی ترک ضابطی اسیر ، ۵۰۰۰۰
 قدرده تفنک و پک چوق لوازمات حربیہ غنیمت آلدیلر .

« نوویہ ورمیہ » مخبرینک مشاهداتی

مناستر قارشو سنبده سکنز کیلومتره مسافده بولونان و صرب عسکری
 طرفندن اشغال ایداش استحکامات یاننده وقوع بولان محاربده حاضر
 بولوندیغی ادعا ایدن « نوویہ ورمیہ » مخبری ، مناستر محاربانی اثناسنده
 غرتہ سنہ شو سطرلری یازیور :

[صرب عسکری برلہ طرفندن ایلروله دی . تشرین ثانی ایکیدہ تورک عسکری
 مناستر اوکنده ، وانوق ، اسی صربستان ، راجی ، غورده بیت وموغیلا قریہلری
 جوارنده تپہلر اوزرنندکی استحکاماتی اشغال ایدیوردی . تشرین ثانی اوچده بومدا
 فہه موافقندن صربلر طرفندن بوسکور دلدیلر . تورکلر قرہ درہ نک بالذات مناستر
 اوکنده بولونان دیگر جہتہ کچیدیلر ؛ قوقورہ جنو ، راشتانہ ، قیقلینا و اورزہلی
 قریہلری تپہلرنده کی قابل تسخیر اولہ مایان غایت مکمل مدافہه موقعلرینی طوتدیلر .
 بو تپہلر صرب عسکرینک مرور ایتمی لازمکن تکمیل کچیدلرہ حاکم ایدیلر . بتون
 بو کچیدلر ، بوضرب میدانلری شدتلی یاغورولرک یاغورسندن ، قرہ درہ نک طفیانندن
 مستور ومحدود برحالده بولویوردی .

تشرین ثانی اوچندہ تورک عسکری طوب آتشی آلتندہ کوپری بی استرداد
 ایچون نوافہ قریہ سنہ طوغری ایلرولمک دوام ایدیوردی . فقط بوتقطہ بی رقیبہ
 اشغال ایتمش اولان صرب سوارینی وطونہ فرقه سنی طرفندن بوسکور دلدیلر .

تشرین ثانی ایکنجی و اوچنجی کونلر تورک عسکرینک اک بیوک وقوتلی قسمن
 اوخری ورسنہ یہ صوقولق ایستیوردی . فقط دمیر حصار طرفندن ایلروله مکده
 اولان صرب موروا فرقه سنبہ برنجی سواری آلائی بوقوللیجہ تورک قوتی قارشولادی ؛
 بورادہ تمام اوچکون بلافاصلہ قانلی برحرب دوام ایتمدی .

صربلر بلالغانق و کچیلہ سی غیر ممکن بولازی نظر اعتنا یہ آلمسزین تورکلری
 شالہ ومناستر جہتہ طوغری سورمکہ ورجمتہ مجبور ایتدیلر . بومحاربده صربلر بر
 تورک طاغ بوری سی اسیر آلدیلر ، ایکی طاغ طوی ایلہ برحیرا بطاریہ سنی دہ طوتدیلر .

تشرین ثانی دردنجی کونی شفق وقتی بتون خطحرب بونجه محاربه باشلاندی .
 صرب عسکرینک صاغ جناحندن ایلرولمکده اولان مورواو فرقه سنک پیاده محاربه سی
 وبلافاصله مترالیوز آتشی بتون کون دوام ایتدی . تورکلر مناسرتیه طوغری آهسته
 آهسته رجفت ای دیورلردی . فقط آلری تعقیب ایتمکده اولان مورواو فرقه سنک
 برلشمش اولان ایکنجی و برنجی صنفلی موجودینه قوتلی مدافعه ایتدیلر .
 اوچنجی کون کیجه این کچ وفته قدر طوب محاربه سی دوام ایتدی . پیاده دره نك طغیانندن
 حرکت ایده میور ایدی . تورک طوبلری قوقوره چنو و کیر زیاره قریه لری تپلری
 آرالرنده کی موقع مستحکم طوتمش لر ، اورانن طوغری و مکمل آتش ای دیور و
 هدفه اصابت ایتدیرمکده ای دیسه لرده صرب عسکرینه بیوک ضرر ویره میورلردی .
 یاری کوندن سوکره تورکار نواقه قریه سی یاننده اولان کوپری یه صاحب اولقی ایچون
 تجریه یاپدیلر . فقط کری پوسکور دلدیلر . تشرین ثانی دردنجی کونی برنجی اردو
 قوماندانی ولی عهد پرنس آلکساندر بتون کون مدافعه موافقنده بولونیوردی .
 ولی عهدک عسکرک ایلک صف حرینده بولومسی صرب عسکری اوزرنده حسن تاثیر
 کوسترمکده ایدی . عسکر بوضورتله مناسرتک ضبیطی ایله محاربه نك ختام بوله جفته
 قانع اوله رق هواک فناقته و موقع کوجلکنه وهردرلو وسائطک ققدانه رغماً
 هپ ایلری آتلیق جساتنده بولونیورلردی . اگر دره نك طغیان و فیضانی پیاده یه
 مانع اولماش اولسه ایدی مناسرت چوقدن آتشم اوله جق ایدی .]

صربلر مناسرت یاننده

صربلرک مناسرتدن ترک حاکمیتی رفع ایتدکلی تشرین ثانی
 آلتنجی کون تاریخی برکون ایدی .

دها تشرین اول اواسطنده مناسرتده خرسنیا ن اهلی هیجانه کلکه
 باشلامش ایدی . بونلر ، ازلجه یونان اردوسنی بکلدیلر . فقط یونان
 اردوسنی تشرین اول ۱۶ ده مناسرتدن ۶۰ کیلومتره اوزاقده (صو-
 روویچ) دینلن برقصایی ضبط ایتدکن سوکرا حرکاتی شمال طوغری
 چویرمش ، صوروویچده برفرقه عسکر برانه رق متباقی قوتیله سالانیکه
 طوغری چکلمشدی . یونان اردوسنک بوحرکتندن جاوید پاشا درحال
 استفاده یه قیام ایتدی . تشرین اولک اوچونجی کونی صوروویچده تالان
 یونان فرقه سنی پریشان ایتدی . مذکور فرقیبی (قوزانه) یه قدر
 تعقیب ایتدی . جاوید پاشانک بوقتی مناسرتده کی ترک اسلام اهلینک

روحانی بلایه قلدرمشدی . فقط بولرک شادمانیسی موقت بز زمان
ایچوندی . زیرا شمال شرقیدن صربلر باش کوسترمش ایدی ؛
تشرین اولک یکریمی دردنجی کونی مناسترک شمال شرقیسنده ۳۰
کیلو مترو مسافده بونونان (آلنسه) قریهسی یاننده ، پراپه یولنده
صربلر تورکاری بوزدیله . ایتسی کون مناستر و ایسی روس قونسولوسنه
مراجعتله شاید صرب عسکری طرفدن شهر اشغال ایدیله جک اولور
ایسه کندوسندن حمایه طلب ایتدی . قونسولوس والی پی تسکین و تسلیه
ایتدی .

تشرین ناینک ۲۶ نجی کونی سلانیک مدافعه ایدن تورک اردوسی
یونانه تسایم اولدی . یونانلیر مناستره طوغری یورونک اقتدارینه
یکیدن نائل اولدیله . بو صورتله تورکلر ایکی آتش آراسینده قالمش
اولدیله . فاورینه واسطه سیله درحال خط رجعتلریخی تأمین ایتمک ایچون
تشرین اولک ۳۰ و ۳۱ نجی کونلری قوتلرندن بر قسمی فیاورینه
کوندردیلر . تشرین ثانی برنجی کونی مناستره یقین اولان وادیده
صرب و تورک عسکری آره سنده محاربه باشلادی . تشرین ناینک بشنجی
کونی تورکلر قصبه پی کیجه وقتی ترک ایتدیله . تورکلر ترکندن سوکرا
شهرده بیوک بر سکونت حکم فرمائیش . هیچ برایشیق کورولمورمش .
ظن ایدرسکز که هرشی اولمش . شهرک مسلمان وخرستیان اهلیسی
کاملآ هجوم و تجاوز قورقوسندن اولره صاقلانمشار .

فقط تشرین ناینک ۶ نجی کونی صباحلین خرستیان اهالی تورک
عسکرینک یرنده یلر اشدیکنی و صرب عسکرینک شهره طوغری
تقرب ایتمکده اولدیغنی آکلانجه او زمان کورولتیلی برسوینج بیلردی .
صرب عسکری استقبال و سونجیلر ایله استقبال ایدلدیلر .

صربلر درحال شهرده آسایشی تأمین ایتدیله . انتظام اداره پی
قرارلاشدیردیله . حیاتی ایچون اوقدر خوف و هراس ایچنده بولونان

والینک برقیانه کدر گله‌ش ، بر قاچ کون صوکره کندوسنه مأمورلری ایله برابر نزمیه جانلری ایسترلرسه کیتمکده سربست اولدقاری ولی عهد طرفدن تبلیغ ایدلمشدر .

بالقان ملتارینک خلاصی محاربه‌سنده روسیه قونسولوسلری بیوک بر خدمت و وظیفه ایفا ایتدیلر . آنلرک عهده‌لرینه تودیع ایدیلان وظیفه فوق‌العاده تهسکلی و مسئولیتی ایدی . محاربه‌نک اعلانی عئینده یونان ، صرب و باقار قونسولوساری آرقا‌اشلری اولان روسیه قونسولوسلرینه کندی وظیفه‌لرینی تودیع ایتشاردی . بو صورتله روسیه قونسولوسلری صحنه حربده‌کی بتون خرس‌تیان اهالینک حامی و مدافع‌ی بولونیورلردی . محاربه‌نک ایتداسنده خرس‌تیان اهالی روسیه قونسولوسلرینک معاونته التجا ایدیوردی . متفقین عسکری یقین و معلوم اولان قصبه‌لره تقرب ایتدکلری زمان تورک حکومت مأمورلری ده ینه روس قونسولوسلرندن حمایه طلب ایتدیلر .

صرب عسکرینک مناسرت جوارنده‌کی بش کوناک محاربه‌سی فوق‌العاده فنا بر وضعیتده جریان ایتدی . صرب عسکری بر قاچ کوندن بری ایصلانمش البسه و چیزمه‌لر ایله دوریورلردی . بونکله برابر شونی‌دخی علاوه اینککمز اقتضایدر ، مناسرتی مدافعه‌ایدن تورک اردوسی دخی شایان حیرت بر ثبات و متانتله مدافعه کوستردی . جاوید پاشانک ریاستی آلتنده تورک‌لرک مک مقتدر جنرالارندن بر ذاتک نظارتی ایله مدافعه موقعی قلعه‌سی انشا ایدلدی . صرب ضابطلرینک سوزلرینه کوره محاربه‌یه اشتراک ایتش اولان تورک‌لر استیحمکات اوکنده بولونان بری آلات و ادواته قدر اولان مسافه‌یی کوزلری ایله مساحه ایدیورلر ایتش . صرب عسکرلرینک خارجی کورونیش‌لری حسن تأثیر حاصل ایدیوردی . آنلر یوکسک ، صاعلام ، کوزل وجودلی و شدتله انتظام عسکری‌یه مال ککدرلر .

صربلرک موفق اولدقلری بارلاق، مظفریتلره بالذات آنلردخی انتظام
ایتمورلردی . فقط صربلر هر حالده قناعنگارقالدیبلر و کندیلرخی مدح
و ثنا ایتمورلر .

ینه روس مخبرینک افادهسی

« نوویه وردمیه » مخبری مناسرتسقوطندن صو کرده ، بالذات شهر

ایچندن غزتهسنه شو . مکتوبی یازیور :

[صربلرخی کندی آدملری کی مناسرتده استقبال ایتدیلر . مناسرتده بولونان
صرب عسکری قوماندانی جنرال غویقوویچخی قبول ایتدی . بوجنرالک یاشاردینی وایش
کوردیکی محل ، حقیق اسپارطه اصلری کرچک ایکی سیاح قاریولسی و برماسه و برقاج
صندا اید ز عبارت ! جنرالک اوی و قانچلاریهسی بوراسیدر .

جنرال غویقوویچخی کولهرك قبول وچای اکرام ایتدی . کندوسنک چایخی
قدح ایچنده ویردیلر . بکا ویریلان قدح طباق اوزرنده ایدی . دیگر چای قدحلری
ایسه طباقسزدی . جنرالک قدحی طباق یرینه مدور برمقوا اوزرینه وضع ایدمش
ایدی . قدحلر اوزرنده کوربان چانلاقلردن چوق امکدار اولدقلری آکلاشیلوردی .

صرب اردوسندن بحث ایدرکن اردونک حرکاننه اشتراک ایدن صداسز
اوکوزلرینک خدماتی قید اتمدن کچمهیه حکم . صوگ بهارک چامودی ، بالقانلرک
کوجلک ایله مرور ایدیلان کچیلری ، تهلکلی بولار ویک چوق دفعه لری بولگ مقعودتی
بیکارجه مانع تشکیل ایلدیکی حالده بو اوکوزلر صربلرک بتون فرقه لری ولوازماستی
وحتی طوبلری دخی نقل ایتدیلر . تکرارلرک هیچ برصورتله قیملدایله میه حق

صورتده قاریشمش برخبر حالی آلان چامورله باطدینی وقوع بولمشدر . فقط
بو اوکوزلر آنلری سکونتله ایلر و داتما ایلرویه طوغری چکوب سور و کلبورلردی .
صربلر بو اوکوزلر سانه سنده تورکلرک هیچ بکامدکلری و امید اتمه دکاری مناسرت
یاندکی تپلر اوزرینه طوبلرینه یرلشدیردیلر . بعضاً آغیر طوبلره ۲۰ چفت اوکوز
قوشمق ایجاب ایتمشدر . بتون کیجه بو اوکوزلر بالقانلر ایچروسنده اوغراشوب
فمایت کوسرتدیلر . انسانه اوله کلبورکه بو اوکوزلر هب برره باسیورلر .

ضابطلر بکا حکایه ایتدیلر : حرکت اوقدر آغیر ویواش ایدیکه بوکا هیچ رحیوان
تحمیل ایدمه ز ایدی . فقط حقیقتده طوبلر ، برموازنده کویا که میقرومتر وحرکنی
ایله دائماً یوقاری طوغری کیدیور ودها یوقاری کیدیور ایدی وشفق وقتی
بارک تپه سنده یرلشدیرلش بولونیورلردی .

صربلر عجله دوائر حکومتی تنظیم ایتدیلر . تورکلرک دوائر اوزرنده هر بر

دائره نك اسمى محكوك بولون لوحه لرى قظماً قالدېرمايوب يرلنده براقشردر .
صربلر زه بولوحه لر ضرر و يرمنر ديديلر .

چكن سنه سلطان محمك بورايه كلكش اولدى . مناسبتيله توركلر شهر اوزرنده كي
برباره مرمرطاشندن مصنع برهلال وايته برده ييلديز وضع ايتشلر بوتيه اوزرينه
صربلر عسكرى قره غولى وضع ايتشلر ، و صرب عسكركنك كندى ارزوو قارلرى
اوزرينه ييلديزك مركزينه بيوك اغاجدن معمول برخاچ ركز ايدلمشدر . بوموقع
غايت مهم برتصوير و خاطره شكافى آلمشدر .

ايكى ضابط بكا غايت موجب مراق برتاريخ حكايه ايتديلر : بونلر برنجى
دفعه اوله رق بوهلالى ييلديزايه كوردكلرينى سويلديلر . برى ديدى :

« صرب عسكرى مناستره يقين كلكارى زمان هوا دومانلى و ياغمورلى ايدى .
اركان حرب رئيسى دشمنك استحكاماتنى و مدافعه موقعلرينى دوربين ايله تاماشا
ايتكه چاليشيور ايدى . دومان براز قاقشدى . درحال شهر اوزرنده بياض
برشى كوزمه كوردى .

باؤهكه بريوك هلال اورته سنده جسيم رييلديز كورونيور . ندرنو ؟ ديدم ،
كوزلر بى سيلدم ، ينه باقم ، عيى شكل و صورتى كوردم . حيرتلى ايچر و سنده
قالديقى آكلام . بوهلال نره دن كلكشدر ؟ صاقين آفات باويه دن برشى اولسون ؟
ديدم . فقط دومان بتون بتونه داغليدى ، و بزده اوزمان ايشك نه اولديغى
آكلام . » [

استفاده لى تفصيلات

صربلر اشيرين نائينك ۷نجى كوفى مناسترك سقو طى حقه نده بروجه
زير رسمى معلوماتى اعطا ايتديلر :

[مناسترك ضبط ايدلديكته دائر هنوز تفصيلات يوقدر . محاربه اللى كيلر
مترودن اشاغى اوليان ككنش برجه دن باشلادى . توركلر عددآ صربلر دفضله
ايديلر . آنلك ۸۰ بيك كنى قدر تعليم ايدلمش عسكركلى و ۱۰۰۰ عدد طوپدن
دها فضله طوپلرى وار ايدى . توركلرك ، مناسترك شمال غريب سنده اولان مو -
قلمرى غايت كوزل تعميه و تحكيم اولونمش ايدى .

توركلرك كيرو بوسكوردللى بك بيوك كوجاكلر ايله اجرا ايديله بياوردى .
صرب طوپلرى ايتداده اولديغى كى صاعلام وضعت ايدى . فقط پياده ده
اغير بروضعتده بولونيورايدى . زيرا پياده نك برچاموزاقى و بطابق مجلدن ،
براؤوم آتشى آلتندن كچه سى لازم ايدى . عسكرك توركلرك بتون موضعلرينى
سپونكو هجموى ايله آلدى . دون توركلر اوخرى به ظرغرى صوقولمى اوزره

صوك تجرېه ياديلر . فقط مغلوب اولدیلر . بناءً عليه برتورك فرقهسى دومان و سېس سايه سنده فيلورينه يه طوغرى تقرېه موفق اولمش . فرار زمانده خلعان و هيجان ظهور ايدرك توركار كافة لوازم حربيه يي آتمشله . صرب طوبلرى كندولر يني تعقيب ايتمشدر . ديكر جهتدن بوفرقه يونان عسكرى و بزم مناستره يقين اولان برسواري مفرزهسى اوزرينه اوچه جقدر .

دردت كون دوام ايدن محارباتده تورك عسكرى صرهلرندن ايبي بيك كشيدين فضله آدام دوشدى . صوك كونلرده صرب ديرين فرقهسى ۳۷ تورك صحرا طوبى طوئدى . رسته نك شمال غربي سنده برصرب سواري آلايى داغيلمش اولان تورك مفرزله لر يني تعقيب ايتدى . مناستر ياننده كي محاربه متفقين اردولرينك توركار ايله ياتمش اولدقلى عموم محارباتدن شهه سز اوله رق اك قانلى بر محاربه اولقى اوزره تاقى ايدايور .]

•••

بینه « نوويه وره ميا » مخبرى نك افادهسى

تشرين تانينك ۷ نجى كوني « نوويه وره ميه » غزته سنك مخبرى مناستردن شوم معلوماتى ويريور :

[مناستر سقوط ايتدى . توركار كنديلر يني بكلكده اولان صرب سوا - ريسنك بولوندي يني رسته ولرينه طوغرى قاچديلر . مناستر ياننده كي محاربه اوج كون دوام ايتدى . تورك موضعلرى مكمل ايديلر . ومدافه ايدنلرك عددى دخى كايتلى ايدى . توركارك صول جناحى بالقانه قدر داياتمش ايدى . بريستر ۲۵۰۰ مترو قدر مرتفع و مناستردن ۱۰۰ كيلو مترو بعد مسافه ده ايدى . صاغ جناح قره دريه قدر يتيشيور ايدى . بو وادى صربلرك ضبط ايلديكي مواقعدن آبرى وادى اولوب صربلرك حرركاتى تعقيب ايدايوردى .

صربلر مناسترك شمال غربي سنده بولونان قرقلينا و كروماريچه تهرلينه سونكو ايله هجومه مجبور ايديلر . صوروويچ طريقيه سلايكندن كوندريلان دردت يونان فرقهسى وقتيله يالكيز صربلرك يتيشمش اولدقلى مناستر يانه يتيشمه موفق اوله مامشلردر .

سوزينه اعتماد ايديلان برمنبعدن ترشخ ايدن معلومانه كوره ميتروويچه مركز زنده سكون تام حكه فرما ايمش . آرناوودلر سلاخلرينى تسليم ايتشلردر . تكميل آرناوودلر جنرال ژبو قويچه مراجعت ايدرك برتلفرافنامه ايله قرال پتره يه عرض و مطاوعت و عهودت ايتشكارينك تېلېغفي استرحام و نياز ايتشلردر .]

صرب رئیس نظاری پاشیچ منسترلر مجلسی مذاکره بولوندی
 صرده مناسترک سقوط ایتدیکنه دائرولی عهدک تلغرافنامه ایله ویردیکی
 معلوماتی اخذ و تاقی ایتشدیر . خبر شهر ایچروسنده سرعتله اشاعه
 ایدلدی . اهالی بوخبری فوق العاده برمسرت و شادمانی ایله آلقیشلادی
 و جمله نك موجب منویتی اولدی .

برنجی صرب اردوسی قوماندانی ولی عهد آلکساندره ۲۰۰
 شهرلی تبریکی حاوی شو تلغرافنامه بی کشیده ایتدیله :

[مناستر یاننده آسیایلر اوزرینه وقوعبولان غلبه لریکزی ذات فخرانه لینه
 تبریک ایدموز . یاشسون صرب عسکری ! یاشسون قرال و ذات فخرانه کز !]
 مناستر جوارنده کی محارباته دائر فورطنه لرك شدتدن اسکوب و
 برنجی اردو ارکان حربیه سی تلغراف خطارینک منقطع اولسی سببیه
 هنوز تفضیلات آلمه مشدر .

محاربه اعلانندن تام بر آی سوکره تورکارک صوگ و پک جدی
 اولان مدافعه سینه غلبه چالندی .

تشرین ناینک ۲۷ نجی کونی مناستردن « نوویه وره میه » غزته سنه
 تلغرافله شو معلومات ویریلدیور :

مناستر ایله فیلورینه آراسنده یولجی خط و مناسباتی تأمین اولوندی .
 سلاسیکن حرکت ایدن ایلك تره ن ایله سنک محاربه کیز مناستره مواصلت ایتدی .
 وریاده و نیوسته یولنک هر جهتده سکون تام حکم فرمایدی . اهالی کوی
 ایشلرله اشتغال ایدیور و بالقانلرده بیوک قیون سورکاری کوریلدیور .
 فیلورینه روملرک اشغال ایتدکاری صوگ نقطه در . ده اوته مناستره طوغری
 اولان یرلر صرب عسکری طرفندن ضبط ایدلمش یرلر در . مناسترده حیات طبییی
 تقرر ایتشدیر . تورک حاکمیتنک صوگ کونلری ، بالخاصه مناستر جوارنده کی بش
 کونلک محاربه زمانی ، صرب عسکرینک شهره داخل اولسنه قدر و تورک عسکرینک
 رجعتنه دکهن واقم اولان محاربه ل و کچیریلن محاربه ل دقیقه له اهالی ایچون خبرلی

اوله رق کچمشدر . زیرا ترکار فرارلرندن اول قتل عام یامغی اونوتدیلر .
 صربلر یری اهاالی به غایت ملتفتانه معامله ایتدیلر ، و مسلمانلرک ملیت حسیاتی
 تنوره چایشورلر .

خرستیان اهاالی اک نهایت تورک بویوندیریفندن خلاص اولدقلرندن طولایی
 کندیلرینی بختیار عد ایدیورلر . یالکیز یری تشکیلات سیاسی می (۱۴)
 ایشسر قالدقلرندن دولایی یکی تشکیلاته هنوز دها آیشه میورلردی [

پراپه محاربائی

پراپه اوکننده کی محاربه نك الك آغیر بر محاربه اوله رق تخمین ایداسی
 ایجاب ایدر . مذکور محاربه به تشرین اولك ۲۱ نجی کونی صباحلین
 باشلاندى ، و ۲۳ نجی کونسه قدر اوچ کون متدایا کچه کوندوز دوام
 ایتدی . تورکلرک طوتدقلری موقعلر ، پراپه اوکننده ۱۰ کیلومتر
 بعد مسافده بوانیوردی . بو موقعلر ، بابونا و پلاناطاغلرینک سلسله سی
 اولوب ایکی بالقان آره سنی قطع ایدن بر کجید ایدی . جبهه اطرافنده
 صره ایله ۱۲۰۰ دن ۱۵۶۰ متر و ارتفاعنده تپلر وار ایدی .

بو تپلر تخمیناً ۳۰ طابور قدر تورک عسگری طرفندن طوتیلمش
 و بو عسکرک ۸ قطمه طاغ طویی وارایدی . عسکر مدافعه ایچون
 اولدقجه کوزلر طوتمش ایدی . صربلره بوز و قارلر ایله مستور
 اولان بو تپلرک کافه سنک ضطی الزم ایدی . طوپلرک حرکت ایده .
 بیله جکی کبی یالکیز بر یول وارایدی . بو یول جبهه دن کچیوردی .
 صحرا طوپلرینک یراشدیر بله جکی مدافعه موقعی طوتیلشق اوزره پیاده نك
 ایلر و لمکه باشلامسی اقتضا ایدیوردی . طاغ طوپلری تورکلر طرفندن
 هنوز اشغل ایدلمش بر تپینی نیوک بر زحمتله طوتمغه و اشغله موفق
 اولدی . حرکت اتمک کوجه شیور ایدی . زبراکانی درجیده قوت
 یوق ایدی . موتی یا کیز کچوک مفرزلر ایله حرکت مساعده بولونیور
 ایدی ، و بوقوتلر ایله استردادی غیر قابل اولان مدافعه موقعلرندن
 دشمنک پوسکور داسی ایچب ایدیور ایدی .

برقاچ تورك مدافعه موقعلرى اوزرينه پياده قسمندن درحال
 هجرملر باشلادی. صربلر ۱۵۶۰ مترو ارتفاعنده اولان نوروش طاغنى
 طوغمه چالشدیلر .

جبهه دن اوزونلغى ۶۰۵ مترو ایدی . صرب قوللری مفرزه لری
 برقاچ دفعه کیرو پوسکور دلدیلر، ورجعتنه مجبور ایدلدیلر . فقط آنلر
 صوکره دن دها جسارتلی تورك موضعلرينه هجوم ایتدیلر بو استحكاملر
 و مدافعه موقعلری شبکه مدافعه موقعلرينه مساوی عد اولنه بیایدی .
 سونکو هجومی ایله صرب پیاده سی ترکرك عموم موضعلرينی
 و مدافعه موقعلرينی طوتدیلر . صربلر بوموضعلره ایکی قطمه طاغ
 طوی کتوره بیلدیلر .

یاکیز محاربه نك اوچنجی کونی صربلر تورککری عموم مدافعه
 مواقندن طرده و پراپه یه کیرمکه موفق اولدیلر .

صربلرک بوراده کی ضایعاتی اهمیتی ایدی . فقط تورکرك طوتدقلى
 مدافعه موقعلری قوتنه و موقمک شرائطنه نسبتاً ضایعات تخمین ایدلدیکی
 قدر اولیوب دها آز کورولمشدر .

صربلرک قرال مارقه نك طوغدینى قصبه دییه حساب ایتدکری
 پراپه اوکنده کی محاربه بویه کچدی . بو محاربه نك قومانو ه جوارنده کی
 محاربه دن دها اهمیتی اولق اوزره حساب و تخمین ایداسی لازمدر .
 پراپه نی استرداد ایتدکری کبی صرب قوللری مناسره طوغری
 حرکت ایتدیلر . تشرین اولک ۲۴ نجی کونی پراپه نك آرقه سنده
 ۲۰ کیلومترو بعد مسافده تورککر ، صربلیره یکیدن هجوم ایتدیلر .
 تورککر بچقه و برلیچه قریه لری جوارنده اولان تپه لری اشغل ایتدیلر
 محاربه بتون کون دوام ایتدی . تا ايرتسی کونی صباحین تورککر
 بوسکور دلدیلر ، و مناسره طوغری رجعت ایتدیلر . بوراده دخی
 صربلرک ضایعاتی مهم ایدی .

اسگو بدن سالانیکه طوغری رجعت ایدن تورک اردوسی بقیه سنک
کافه سی مناسیره طوغری حرکته مجبور ایدلدیلر .

تورکلره یالکیز بریول قالدی . اوده آورناوداقه طوغری رجعت !
کوپریلده استروجه جوارنده محاربه ایتیش بر قسم بلغار عسکری
مفرزلرینه تصادف ایتدم . بو محاربه ۵ ساعت دوام ایتیش وتورکلرک
فراری ایله ختام بولمشر . بونلرک اک زیاده سی باشی بوزوق ایتیش .
صرب اردوسی شمسی به قدر کیجه وکوندوز کوندوزین وقوع بولان
محاربات حساب ایدیلنجه ۲۲ کایا متر و مسافه کچور ایدی . بو غایت
عجله ایلروملک تورکلرک کندیلرخی طوپلامرینه مساعده ایتدی .
بتون اراضی قارایله مستور و صغوقه ر . فدران احتیاجات ایسه بوکدی .

پرله جوارنده اوچکونلک

محاربه

پرله جوارنده صربلرک تورکلر ایله یاپدقلری محاربه اوچ کون
اوچ کیجه دوام ایتدی ، وتورکلرک مغلوبیتی ایله ختام بولدی .
آذر صوک موقع مستحکم لرخی دخی غائب ایدرهک بیوک برقارغشاق
ایچروسنده مناسیره طوغری فرار ایتدیلر . محاربه میداننده بتون
لوازمات حربیه لرخی وعموم یاره ایلرخی ترک ایتدیلر . محاربه ثباتلی
وقانلی ایدی . ایکی طرفک دخی ضایعاتی بیوک ایدی . صربلر طرفدن
یالکیز پیاده حرکت ایدیلور و فعلیت کوستریوردی . چونکه صرب
عسکرینک باله نلق برده دونمکه قابلیتی بوق ایدی . تورکلرک موضعلرینه
طوغری ایلروملک اوزره دار پاتیقار کچدیلر . صرب طوپچیسنک
محاربه یه اشتراکنه ومدافعه موضعلرخی طوتمسنه مانع اولویوردی .

تشرین ناینک ۲۳ نجی کونی ارکله دن صوکره صرب عسکرلری
قرال مارقه نک طوغدیغی قصبه حساب ایدیلان پرله قصبه سنی اشغال ایتدیلر .

بورادەكى تورك قواى متحشەسى ايگىسى شمدى يە قدر قومانوه
مخاربه سەنە اشتراك ايمەش اولان مناستر اردوسندن متباقىسى ايسە
قومانوه واسكوب جوارندە منهزم اولان عسكردن طوبلانمش مناسترە
طوغرى رجعتە دوام ايدن قوت ايدى .

ولى عهد آنكە اندرك تحت قوماندانندە بولنان برنجى اردودن
بيوك قىسمى توركارى دەير قېودن پوسكورتىمكە موفق اولدى ، وسالنىكە
طوغرى حرەكت ايتدى . واتىرىن اول ۲۴ دە اردونك بيوك قىسمى
سالنىكە يوز كىلو تروندن دها آز برمسافەدە بولونيورايدى .

صرب سوارىسى كىچوۋىنى ضبط ايتدىكى كې اوخرى واستروغە
قصبەلرېنى اشغال ايتىك ، قەصدىلە اوخرى كولنە طوغرى ايلرولەدى .
جنرال يانقويچىك اوچىنچى اردوسى سلاحلرېنى تسليم و كويلرېنە
عودت ايتىكە باشلايان قوصوۋه آرنا و دلرېنى اطاعتە مجبور ايتىكدن
صوكرە پرزرىندن بياض وقرەدرين وادىسى ، دېرە واسطەسىلە
آدرىياتىق دىكزىنە طوغرى حرەكت ايتدى .

صربلر بوآنە قدر توركلردن يوز بيك تفىك و كلېتىل لوازىمات
حرىيە و طوب كولاھسى آلدىلر .

•••

صربلر پرلپەنك آنلدىغىنە دائر بروجە زېرە معلوماتى اعطا ايتدىلر :
[صرب قىرال مارقەنك اسكى طوغدىغى وياشادىغى محلك اشغالى بزه آزرىبانلرە
وفداكارلقلرە مال اولدى .

ايكى كون شدتلى مخاربه دن صوكرە صربلر پرلپەنى آلدىلر . آنلر كىندىلرېنە
خاص اولان يارداقلرېنى بورادە اثبات ايتدىلر .

توركلر اشغال ايتىكە مەدافەسى و قەلرى ، بالقان قوللى اولوب تىبۇت سىخىرارى
غىر قابل ايدى .

صرب عسكارلرېنك دار كېداردن حرەكت ايتىشى لازم ايدىكە بو كېداردن
طوبلر كچەسى قابل دىك ايدى . تورك عسكرى ۲۰ طاوردن و ۴ بطايرە دن عبارتە

ایدی . صرب پیاده‌سی برطاغ بطاریه سنک یاردی ایله سونگو هجومی ایله تورکلرک
موقع مستحکمنی ضبط ایتشدر .
بالخاصه بشنجی آلایک محاربه میدانده برچوق تلفات یاره لیلرینی بر اقوب مناستره
طوغری قاچمده اولان دشمنی پریشان ایتشدر . قوصوه و پرله محارباتی بردمه
دها صرب شرفنی آتیردی ، زمانه کوره ترتیب ایدلمش منتظم بر آورو و باعسکری اولدیفنی
عمومه آکلاتدی]

کوپریلیدن پرله یه قدر

« مانن » غزنه‌سی مخاری منسوب اولدیفنی غزنه یه بوجه زیر

تفصیلاتی تاغرافله بیلدیر سیور :

[برهفته مقدم بن ودیکر بر غزنه‌جی شرفلی صرب اردوسنک کچدیکی یولدن
اسکوبه کچدک . اشیایی طاشیمقدمه اولان برطالیقه ایله بن کوپریلیدن پرله یه قدر
۶۰ کیلومترو مسافه کچدم . بن یاکنز بویرلی زیارت ایدن فرانز غزنه جیلرینک
برنجیسی م . یوللرده اگر هر بر آدی م زده اطرافزی محیط بالقانلرده دوکیلان قانلری
درخاطر اتمه مش اوله ایدک بوسیاخته بزم ایچون بر یوز قیزارتمه کزیتیشی عد
ایدلمش اولور ایدی .

اووه یاری بره قدر قارلرایله اورتولمش ، ۳۰۰ بارکیر جسدی ایله دوشمنش
ایدی . بیوک کوپکلر غاغه لری قاندن قیزارمش اولان غروانلر کندی حرصلرینی
ومقصدلرینی اجرا ایچون بزم کچمک کیزی بکایورلردی .

کوپریلیدن چقیدیم زده اشیاء ولوازمات مالی بر ترهن تورکلر طرفندن ترک
ایدلمش اولدیفنی کوردک . بونلرک جمله سنی تورکلر چکلمز دن اول بوز مشلر در .
بابونه وادیسندن کچمکده اولان بتون یول بویجه تورک جسدلری و تورکلر
طرفندن ترک ایدلمش اشیاء و ادوات مشهود ایدی .

صربلر آنلرک برنجی اردوسنی شمندوفر خطنه ربط ایدن بویولی ترک ایتمه -
مشلر . یولک پک چوق یرلرینه کوپریلری و بالذات یولی محافظه ایتک اوزره قره -
غوللر وضع ایتشلر در .

یولده پک چوق یاره لی قافله لرینه تصادف ایتدک . بونلر میانده ضابطان دخی
وار ایدی . بونلردن بریسی میرالای مصالویچ ایدی ، برطالیقه دروننه یا تمش
ایدی . بویاره لیلر نه قدر آجیق لدرلر ! فقط آنلر دهها آجیق لی کان آرتق وطنلری
ایچون دوکوشه میه جکلری ایدی .

قراکلی اولدی . ساعت ۸ اولدی . یولجیلغز کوجلش یورایدی . انک نهایت
تورکلرک فرارلرندن اول یاقش اولدقلری ازبیر نامنده بر کوچک قریه یه مواصلت

ايتدك . اوراده بولديغمز صرب ضابطى وعسكرلىرى زى غايت مشرورانە قبول ايتديلر . بن برىوك آتش ياننده ايكي نفر آراسنده ياندم . بونلرك برىسى كويلى و برىسيده بلغراد احتياطلردن فرانسه تجليل محابرات اعضاسندن ايدى . بونلرك ايكيسى دخى برساعتهده كيجه اين آتشي محافظه ايدرك چكورديلر ، بن ايسه بو صرهده اويودم .

اويقودن اوياتمق نه قدر مشكل ! اقسام بن بونى كوره مدم . كويده نه قالمش : هيچ برشى ! هرشى يانمش ، غضب ايدلمش . بوخرا به ده يالكنز آلنده برچوجق طاشيمقده اولان برقيز كوردم .

بن بو اقسام برلپه به اصل اولق ايستهديكمدن يونكچون ايركندن حركت ايتدم . يول دهشتلى صورتهده آغير يوك طاشيمش اولان آرا به لردن بوزولمش ايدى . اوكله زمانى اولدى . بن بر يارك تپه سنده يارى يولده بولونديغ صرهده برىوك اردوكاهه راست كلدم . آز صوكره يالكنز برخانه ترك ايدلمش برنوع تورك خانه تصادف ايتدم . بو خانك فيرمه سى اوزرنده « عبدى پاشا » يازلمش ايدى . بن اوراده ضابطان ومهندسلى بولدم . آنلر اردونك آرقه سندن كيدييورلدى . بوسباح بن يوللرى وكوپرى نى تعمير ايتكسه اولان انسانلرى كوردم . بونلر بوزى يوركدن اعزاز و اكرام ايتديلر ، مسافر پروولكلرينى كوسترديلر .

بن بو كوزل رفاقتى تاثيرلرله ترك ايتدم وبولده دروننده ارکان حرب ضابطلرى و آرالرنده برده جنرال يولجياق ايدن كوزل بر اوتوموبيله تصادف ايتدم . بز بونلر ايله غوسپو دىن پانته ليچ واسطه سيله طانيشدق .

جنرال بزمله آزمكالمه ايتدى . چونكه اردويه واصل اولق ايچون عجله ايد- بيوردى . جنرال بكا ديدى كه :

« قار وياغمور براز يورويشلىمىزى تاخير ايتديلر . نقلات بوزولمش اولان بوللردن بك يواش ايلروايور . فقط بو ايسه عسكرك دهاز ياده ديكله سته مساعده اولويور . محاربه نك ابتداسنده اوسط اولق اوزره عسكر ۲۰ كيلومتره مسافه كونده قطع ايدى يوردى . ۶۰۰۰۰ كشيدين اشاغى قوتلرى اوليان توركار طرفندن شدتلى برمدافه بكله نيور ، مناستر كنانارنده بولونان عسكرك قوماندانلرى جاويد وعالى پاشا ، شهرى قانلرينك صوك دامله سته قدر مدافه به قرار ويرمشلردى » ديدى .

فيلورينه دن كلكهده اولان يونانيلر مناستره هجوم تجر به سنده بولوشلر ، فقط هجوملرى موفقيتسز قالمش اولديغنى بكا جنرال سوله دى . ايسته بونك ايچون صربيلر مناسترى آلتى اوزره عموم قوتلرينى طوپلا به جقلردر . بز بر يار تپه سنى چكدك . ينه جنراله يتيشدك . مومى ايله بالذات برلپه ياننده كى محاربه نى بزه نقل

وحکایه ایتدی . و بزده پرله یی آتقی اوزره محاربه میداننی و صربلرک اوراددی
فداکارلقارینی کوزلریمزله کوردیکمزده اکلادق .

مومی ایه بزم تورک طوپارینک اشغال ایتکلری خارق العاده مدافعه موقعلرنی
کوستردی . غایت جسم برسد ، طوپلر و سلاحلر ایله مجیز ، اطرافندن یانکیز
برداریول کچور درت طرفی باقانلر ایله محاط بریر تصور ایدیکیز . بونلرک
جمله سنه رغماً صرب پیاده سی غلبه چالدی . طاشاق اولان بوسدک اک کوچک
چیقینتیلرندن بالاستفاده تورک موضملری اوزرینه بومبارلر آنه رق پیاده خارق العاده
جسارت ایله هجومه آتیلدی . پک چوققاری بومظفریت ایچون حیاتلرنی فدا ایتدیلر .

جنرال بزه بیلدیردیکه تورکلر پک شجیعانه دوکوشملردر . مومی ایه امین
ایدیکه بویله بزموقمه بر پیاده لواسی و بر قاج طوپوچی بطاریه سی کوزلجه اداره ایدیله
جک اولور ایسه کندیلرندن فرسخ فرسخ مکمل وفائق قوته مالک صرب اردوسنه
بتون هفته مدافعه ایده یولورلر ایدی . فقط تورکلر نه قدر شجیع و ۴۰۰۰۰ راده -
سنده ایدی ایسه لرده یانکیز ایکی کون مدافعه ایده بیلدیار « دیدی .

جنرال بکادها ریشی سولدیکه عربیلرک ۱۰۰۰ کشی یاره لی و تقات اوله رق ضایعا -
لری وار ایش . مظفریت صربلره پک بهالی اوده نیش بزمظفریت ایش . بزجنرالک
ألرینی صیقوب و داع و حرکات ایتدک . کچه این کچ وقت پرله یه مواصات ایتدک .
بوقصیه یه بتون صرب برنجی اردوسی طوپلر ایش ایدی . اردونک ایلر و قره قوللری
۲۰ کیلو مترو بعد مسافه ده ایدی . مناستر پرله دن ۳۵ کیلومترو بعد مسافه ده
بولونیور . شهرک کفارنده بر سواری طرفندن استقبال ایدلم ، بی طونه فرقه سی ارکان
حرینه کتوردی . اوراده بولونان ضابطانک جمله سی طرفندن قبول ایدلم . بونلرک
عمومی فرانسجه تکلم ایدیورلر .

بن کندیلرینه محاربه ایتکلرنی کورمکله بختیار اولدیغمی عرض ایتدم . صرب
ضابطلری بکاجواباً : « صرب ملتک حریت و خلاصی ایچون محاربه ایدن عسکرلری
کوره جکسکیز » دیدیلر .

قوماندان معاون اولان میرالای بکاریات اعطا ایتدی و بی برعائله یانه کتوردیلر
پک چوق خانه لرده صرب ضابطلری اقامه اولونمشلردی . بوخانه ده برکچ ضابطلر وار
ایدی . بوکچ بکایتاغنی تکلیف ایتدی . بوضابط مسعود بر تصادفه اولومدن
قورتولش ، و فقط وطنی ایچون هر دایم فدای جانه حاضر در .

بن بلغرادده و قوع بولان وقعه یی شرح ایتزدن اول شوتغر افنامه یی بیتیرمک ایسته م :
بروالده اوغنانک مزارانده رسم تدفین اجر ایدیلرکن موسیقه طرفندن ماتم مارشنگ
ترنم ایدلسنی ایسته میور ، حرب و وطن مارشنگ چالنه سنی ایستپوردی . وطنی ایچون

اولان براواڭك پدري اوڭلك دفتي آناسنده مزارى اوزرنده يلكز شوسوزلى سويلدى :
 « بيم چوچم ! بئسكا آغلايودوم . سئ غابت مقدس وعالى برأجلدن اولدك .
 اوله برأجل كه بئ غبظه ايتدم . »

آرناوودلرك نحت اطاعته آلمى !

تشرين ثانى ۱۷ ده بلغراد حكومتك رسماً نشر ايلديكى شو
 بياننامه شايدن مطالعه در :

[لومه ده آرناوودلر ايله وقوعه اولان جدى محاربه دن سوكره
 پرزرين ايله دبره آراسنده كى ايلانده يلكز غصب و غات و خرسزاق
 ايله اشتغال ايدن آرناوودلرى صرب عسكرى اطاعت ايتديرى .
 برقاچ كون اول لومه اهالىسى صرب اردوسنك برقم نقليه سنه هجوم
 ايتديلر . بوراده مغلوب اولدقلىرى كى صربليره نأ اطاعت ايله .
 جكلىرى و عدا ايدرك تأمينات دخى اعطا ايتديلر . دون قيصه و فقط
 شدتلى بر محاربه دبره جوارنده اولان رايقه نهرى واديسند ، برطر -
 فدن صربلير ايله مناسب ترين فرار ايدن تورك عسكرى و دبره مالىيا -
 سندن كلن آرناوودلر آراسنده وقوعه بولدى . ديكر طرفدن صربلير
 دبره يى ضبط ايتديلر ، دبره آرناوودلرى صربلرى مسرورانه استقبال
 ايتديلر . لومه و دبره نك اشتغلى صرب عسكربنك آدرى اتيق دكزبنه
 طوغرى ايلروده واقع اوله جق حركتى ايجون غايت اهميت ايدر .

لومه آرناوودلرينك تسلیم سلاح ايتارى خصصى بلاسنمه من
 طرفده اجرا ايديلور . صرب عسكرى جنوب جهتمدن قالميه و قلسن
 اطرافنده كى قرايه واصل اولديلر . قرانك بتون آرناوود اهالىسى
 بيان اطاعت ايديلور و كنديلرى مدافعه ايجون تشويق ايدن سر کرده -
 لرى اتهم ايديلورلر . بوسر کرده لر آراسنده مشهور عيسى بولاطين
 بولونقمده ايش . مالارها و دبره سنجاقلرنده آرناوودلر كلتلى صورتده
 تسلیم اولولورلر . فرار ايدلر دخى صربلر طرفدن عالهلر بنك

ومالترینک محفوظه ایدلدکلرینی خبر آلمش اولدقلرندن عودت ایتمکده درلر .
 سلاحلرک تسلیمی ایله صربستان ضابطه سنک تشکیلی عینی زمانده
 اجرا ایدلمشدر .]

صربستان حکومتک واسطه نشر افکاری اولان « پرس بورو »
 ۷ تشرین ثانیده شوتلغرافی بتون آوروپایه تعمیم ایتدی :

[آرناوودلره صرب عسکری طرفندن اجرای مظالم ایدلدیکنه دائر واقع
 اولان شایعات ناموسمدر . آرناوودلرک تحریکی مقصدیله بوکی اراجیفک شایع
 ایدلدیکنی کوز کوریور .

اساساً آرناوودلرک تعقیب و قهر ایدلدیکنه دائر سؤ تفسیره مستند اولان
 بوشایعات هیچ برویقه یه مبتنی دکدر .

آرناوودلرک یارادیلشلی و تربیه لری اقتضاسی اوله رق چوق وقعه لرده کویا
 تسلیم اولویورلر ایش دیه بیاض بائراق کشیده سیله سؤ استعمالده بولوندیلر . مرتدک
 ایله کندیلرینه تقرب ایتمکده اولان صرب ضابطانی تلف ایتکلرندن دولایی
 کندیلرینه قارشی محاربات زماننده بلکه تدابیر شدیدله اتخاذ ایدلمشدر .

بومثللو عاصیلکلر آرناوودلرجه امور عادیه دندز . بالذات آرناوودلر اهالی یه
 ظلم اجرا ایتدیبارک زیاده قادیلرله و چوققلره تعرض ایدیورلر، خانمانلر سوندیریورلردی
 بودلایک کافه سی وقت وزماننده نشر و اعلان ایدیله مدی . زیرا اورویانک تکمیل
 نظری ، محاربه مقدراتنه معطوف بولونیور ایدی .

بزنگرار ایدر زکه آرناوودلرک تعقیب ایدلدکلرینه دائر ویریلان خبرله هیچ براساسه
 مستند دکدر . عموم آرناوودلر اهالی سنک کافه سی صرب عسکرینی استقبال ایله عرض
 اطاعت ایدیور و چوق وقایمده صرب عسکلرلرینک حقکو و غرضسز اولدقلرینی ،
 اهالی نک جان و مالنی مدافعه و محافظه ایتکلرینی بیان ایدیورلر .

اسکوبده ، پرشته ده ، پرزنده بولونان دیواز حرب محاکمه لری بردفده دکل
 چوق دفعه خرسیتان عسکلرندن جنجه و یا خود امنیت عمومیه بی اخلال ایدناری جزالاندیردیلر
 بوعدالت آرناوودلر اوزرنده حسن تأثیر یابدی . وتشکر ایتدیلر .
 ایشته بونکچون تعمیم ایدیلان شایعات نامعجل عدا ایدلمیدر .]

Fishmead-Bartlett, Ellis

بalkan تہجائی نامہ

Balkan hātīrāt-ı hākbiyes

جلد ۱ - جزو ۵

بalkan خاطرات حربیہ سی

ادھم پاشا حفیدی عصمت بک رفاعتندہ اولہرق عثمانی بلغار
محارباندہ بولونمش [اسمید پارتلت] نامندہ کی برانکایز یوز باشینک
ایلوستراسیونده نشر ایلدیکی مقالہ* عسکری ترجمہ سیدر .

[فلبده balkan مطبعہ سندہ طبع اولونمشدر .]

Imprimerie „BALKAN“ Philippople

عثمانلی بلغار طالع حربنده تأثیر قطعیسی کورولن
لوله بورغاز محاربهسی — عثمانلیلرک
اسباب معلوبیتی .

اولا امرده شوراسی بینملمیدر، که عثمانلی اردوسی
اشبو محاربهده منتظم براردو حالنده حاضر لامش دکل ،
غیر منتظم چتلمر حالنده سوق ایدیلویر مشردی .
لوله بورغازده عثمانلیلرک مغلوبیتله نتیجهله ن حرکات
حربیه ۲۳ تشرین اولده ابتدار ایدلمش و قرق کلیسانک
سقوطی ده بوجهله حرکات ایچنده بولومشدر . بوتاریخدن
۳۱ تشرین اوله قدر عثمانلی تراکیا اردوسنک هزیمتیه
نتیجهله ن و مذکور اردونک چتالجه کریلرینه قدر رجعتنی
مؤدی اولان وقایع ، متسلسلاً و صحیح معلوماته مستنداً
بیانمک ایسته نیرسه وقایع مذکورہ بی زبرده کی طرزعمو-
میده پیشگاه تدقیقه آلق لازمکلور .

ترکلرک مغلوبیتی ایکی سببه عطف اولونه بیایر .
اولا : ایلك زمانده تشکیلات عسکریه نك فنانغی ،
حربك ایجاباتنه نظراً تدارکات اتخاژنده کی نقصانلر ،
خلاصه تشکیلاتسزلقدر .

ثانیاً : آرکان حرب خدماتنده بولونانلرک ، اک
ابتدائی قواعد حربیه تطبیقنده بیله وقوفسزاق ، عجز

ونسيان کوسترمه لريدر، که بوسيتات حرکات حربيه نك تکميل اقسامنده کورولمشدر .

لوله بورغاز محاربه سي ، برحربي کنديسي ايچون مشوم عد ايتمکه برابر يکرمي بش سنه دنبري احوال حربيه نك ايجاباتنه توفيقاً ييشمکه چايدشان وکتلات جسميه عسکريه بي استعمالده ممارسه لازمه بي حائر قوماندانلر اداره سنده بولونان بلغار اُرکاني ايله مدت مذکوره ظرفنده عطالت مطلقه ايجروسنده يووارلانوب يالاکز خصمانه قارشي معائن برحس استحقاره مغلوب اولمش عثمانلي اردوسي اُرکاني ايچون اک دهشتلي آوان مقايسه اولمشدر .

بالمناصبه شوراسني ده بيان ايده لمکه توزک اردوسنده آلت حربک ياسلي بولونمسي ، اسلحه وسائر وسايط جديده سريعه ايله مجهز اردولري اداره ايتمک ايچون اقتضايدين اقتدار عسکري نك مفقودتي کي احواله ضميمه ترکيبک حربی قبولی (?) احتمالات موفقيتي سکنته دار ايده جک برزمانه دخي مصادف بولونمش ايدي . في الحقيقه تورک اردوسي بمالك عثمانيه نك يکديکرندن پک اوزاق مواقعهده منقسم بولونمغه برابر (۱۵۰۰۰۰۰) قدر کزیده عسکري ده ايتاليا طرفندن ملحوظ بر اخراج حرکت عسکريه سنه قارشي از مير وحواليسنده بولوندير لمقه ايدي که قوه مذکوره آنجق ايتاليا ايله صحت تقررندن صوکره آسيادن آلديريله رق تراکيايه سوق ايديله بيلمشد . فقط اشبوقونک چتالجه کيرو سنه تاريخ وصولي ده تراکيايه کي

قطعات عثمانیه انہزاملریخی اثناج ایدن لوله بورغاز محاربه -
 سندن صوکر مہ تصادف ایلیور . بوقوت انجق چتالجه یہ
 قدر ایرہ بیلیمور ، ہزیمتہ اوغرامش اردولری وخصمنی کمال
 موفقیتلہ قارشولایور ؛ وپک مدید ، حتی مظفر مقاومتلر
 کورولایور . بنا برین بالقان متفقلری طرفندن اعلان
 مخلصات ایلدیکی زمان ترا کیدہ بولونان ترک اردوسی دہ
 حد لازمندن پک دون بر حالہ ایدی . بلغار استیلاسی
 قارشوسندہ از میردہ بولونان قطعات موظفہ ومعلمہ نک
 ورودینہ انتظار ایدیله رک تیز آدن طالعه ، بختہ متوکل
 بر اردو تشکیکنہ مجبوریت کوسترلمش ایدی کہ ہزیمتدن
 باشقہ بر شیئہ منجر اولہ مازدی .

قول اردولر متحداً حرکات حربیہ اجراسنہ آلیشمہ -
 دقلری کبی قول اردو قوماندنلریدہ بر لرلیخی طانییورلر ،
 و آرالرنده ہیج برارتباط بولوندی رامابورلردی . بوسبیلہ درکہ
 ہیج بر زمان باش قوماندان عبداللہ پاشا و ارکان حربیہ سیلہ
 قول اردولر ارکان حربیہ لری مشترک بر حرکت نقطہ
 نظرندن آرالرنده تأمین آہنکہ موفق اولہ مامش لردر .
 اما نہ ارکان حربیہ ؟ قابل تصور الہ فنا بر ہیئتکہ اویلہ
 بر ہیئتی خط حربہ کوندر مک ، انہزام قطعی بی بیلہ رک
 ہیچہ صایمقدن باشقہ برشی اولہ مازدی .

بر باشی بوزوق کتلہ سندن باشقہ برشی اولمایان قطعاتہ
 کلنجہ اولجہ ذکر ایلمن اسباب طولایاسیلہ از میردہ بولو -
 ندریلان قطعات نظامیہ نک جلی تحت امکانہ اولمادیندن
 احتیاط وردینفلرہ مراجعتلہ قطعاتک اکمال موجودینہ

چالیشه رق یگر می بشدن قرق بش یاشنه قدر بالعموم اسنان
أربابی تحت سلاحه آلمشدر . بونلرک اکثریسی اون بش
یگر می سنه نبری خدمت عسگریه ده بولو تمامشردن عبارت
ایدی . هر طرفدن استانبوله آقین ایدن بو عسکره ، ألفت
ایده مدکری تجهيزات ویرلش و بومیانده صوک سیستم
تتمکلرده آلرینه و بریلرک بو آنه قدر مجهوللری قالان بوکی
نازک سلاحلرک صورت استعماللری اثنای راهده کندیلرینه
کوسترلک لازمکلمش ایدی .

طابور حالته کتیرله دن سوق ایدیان بو عسکرک سوق
اثناسنده مختصراً بر تعدادی اجرا ایدیور و علی الاکثر
ضابطسز اوله رق قره غوللره ارکان حرب ایله بولامایه جقلری
و آکلایه مایه جقلری بر سمت مجهوله طوغری سوق اولونو-
رلردی .

بوصورته کندیلرکنندن ایشک ایچندن چیمغه مجبور
قالان دارالحرکاتده طولاشیرلر ، واکنهایت بر قطعه قوماندانی
طرفندن قوماندایه آلمش اولورلرایدی . بو قدر یواسنز لقلره
ضمیمه آحرک بدایتده قطعات قادرولرنده ایکی بیک قدر
ضابط نقصان وار ایدی . بوندن ماعدا دور سابقک هیچ
برایشه یارامایان قوماندانلرندن دخی موجود اولدیغندن
بونلردن جدی بروظیفه ایفاسی بکننه مزدی . بویله بر اردوده
امنیت و اعتماد اوله مایه جفی کبی سنجاغه قارشى بر حس
فداکاری ایله فکر انتظام و ظفرک لازم غیر مفارق اولان
قوه عمومیه موجود اوله مایه جفی ده بالیداهه کسدیریله
بیاور .

تورک ترک سفر پلانی

ناقابل تعمیر برانہز امی تمجیل ایدہ جک بر عنصر دیگر کی
 دہ لزوم وار ایش کبی تورک حکومتی کندی سفر پلانی
 قوماندانرہ ترک ایش اولدیغندن تراکیا اردوسی باش
 قوماندانی حالا حربیہ ناظری اولان ناظم پاشانک پلانہ
 موافق بر پلان اتحاد اولنمش ایدی . غایت مخاطرہ لی بولنان
 بوپلان لاجل الاجرا فوق العادہ معام بر اردویہ تودیی
 بیلہ تورک اردوسنک اولجہ ذکر ایدیان طاغتلغی حالہ
 نظراً جنتدن بشقہ برشی اولہ مازدی .

قوای اصلیه نک قرق کلیسا وادرنہ خطدہ تجمع
 ایتدی رلمسی مصمم بولونیوردی کہ بو حالده صاغ جناح استرانجہ
 سلسلہ جبالی وصول جناحی اوزنہ موقع مستحکم ایلہ مستند
 بولندی رلمس اولہ جق ایدی . بو مقصد ایلہ اشبو قوای عمومیہ نک
 اعاشہ سنی تأمین ایتک اوزرہ قرق کلیسا وادرنہ موقع لرینہ
 کلیتی ارزاق لوازم حربیہ احضار ایدلمش بولونیوردی .
 دیگر طرفدن اردوی اصلی نک صاغ جناحندہ دیگر
 براردو دھا تشکیل ایدلمک ایستہ نیلیوردی کہ اشبو اردو
 ایلہ کنریمی ایچون اس الحركات اولق اوزرہ کوستریلان
 مدیہ وحوالیسنده بالقانلرک کچیدلریلہ باغار اراضی تہدید
 ایدیلہ جکدی . غایت آشکار ایدی کہ تصور اولنان بوپلان
 آنجق عثمانی و باغار اردولریلہ تجمع سوق الحیشیلرنده کی
 وقت و صورتدہ مساوی اولسی ایلہ آنجق قابل اجرا
 اولہ بیلیوردی . حالبوکہ عثمانی اردوسی عزمنی ایضایہ موفق
 اولہ میوبدہ لا اقل برکون تأخیر وقوع بولسہ بو سفر پلانی

سکته دار اوله جغنی کبی جبهه به کلش بولونه جق قوای
 عسکر به ده منفرد آدشمنک تعرضی قارشو سنده مغلوب و پریشان
 قالمش اوله جق ایدی . وقوع حالده بوتما آ مثبت و مؤید
 بولونمش ایدی . عثمانلی ارکان حربیه سنک اگمه دش خطاسی . . .
 ناپولیونک بر میدان محاربه سنده مقدم قوای کلیه نیک
 طوپلانمش اولسی لزومی حقنده کی دستور عسکر یسفی
 در خاطر ایده مه مش بولنه سیدر .

ایشته بو خطاسی ایله دولت عثمانیه بی اذن برانهم و وقوعه
 کلش اولیور . دینه بیلورکه بوکی احوال قارشو سنده
 ارکان حربیه نیک بو قدر خطر ناک بریلان اتخاذا ایله مسندن
 انبعاث ایلور ایدی . بوکا قارشو بلا پروا دینه بیلورکه
 عثمانلی ارکان حربیه سنک حالک ایجاب ایتدیردیکی قواعد
 سوق الحیشه عدم و قوفی و بکرمی بش سنه دن بری لایستقطع بر
 حرب ایچون یتشمکه چالیشان بلغاراردوسنده شایان حیرت
 صورتده کوریلان ترقیاتک وسعت نتایجی عدم احاطه
 ایله بزبر عثمانلی اردوسی بالقان قومشولرینه قارشو حس
 ایلدکاری قوری برتقاخرک نتایج الیمه سی کسدیره مامک
 اولمشدر . لوله بورغاز محاربه سنده کی انهم ارکان حربیه نیک
 کندی عدم کفایتی حقنده بر فکر ویره بیلمشدر . مع هذا
 بو قدر ایلری برخط اوزرنده اجتماع سوق الحیشی عواقب
 وخیمه سی حالا اکلایه مامش اولدقلری ده کوزو که مکده در . یکانه
 معقول صورت حرکت اردونک بابا اسکی ، لوله بورغاز خطنده اجتماع
 سوق الحیشی ایفا ایلسی ایدی . بو صورتله شمنده وفرده الده
 بولوندریش اوله جغندن اردونک ده اعاشه سی ممکن اولور ایدی .

تراکیا اردوسنک نه صورتله پارچه لندیکی
 شمدی تراکیا اردوسنک پارچه لیمنی انتاج ایدن وقایعی
 صره سیله بسط ایده حکم . قرق کایسانک سقوط ایتدیکی ۲۳
 تشرین اولده درت عثمانلی قول اردوسی تدریجاً سفر برلکنی
 اکمال ایده رک پلانده اتخاذ ایدیلن قرق کایسا وادرنه جبهه سنه
 طوغری یابق اوزره بولونیوردی . بونلر دن یاور پاشا قومانداسنده
 بولنان استانبول قول اردوسی پک ایبروله مش بولونیوردی . قرق
 کایسانک جنوبنده قواقلی یکیکجه خطنده نومر و صردسی ایله
 فرقه لرینی تعیین ایتمش ایدی . جسرمصطفی پاشا قریبنده ایبروله دین
 دشمنک تعرضی اوزرینه باشلی باشنه کیریشدیکی محاربه لری
 غائب ایده رک بوتون طوپیجیسی ده دشمن طرفندن ضبط
 اولدیغی حالده بقیه فرادی ایله بابا اسکی استقامتنه رجعت
 ایلش ایدی . قول اردونک مهزم اولدیغی بوتارینجده محمود
 مختار پاشا قومانداسنده بونونان اوچنچی قول اردو بیکار
 حصار موقعنده بولنقده ایدی .

برنجی قول اردونک مغلوبیتی اوچنچی قول اردونک
 جبهه سنی آچهرق صول جناحی برجمومه معروض بولوندی
 مش ایدی . دشمنک واقع اولان امرضی قارشوسنده رجعت
 مجبور اوله رق ویزه استقامتنه چکلمش و موقع مذکوره سربست
 اوله رق موفقیت دخولی حاصل ایلش ایدی . خارق العاده
 بروقه اولدیغی ایچون تصادف ایلدیکم بو حال شوراجقده
 حکایه ایتمکن کندی آله مادم . بو حال باش قوماندان
 عبدالله پاشانک کندی اطرافنده جریان ایدن حرکاته قارشو
 ناصل برجهالت مطلقه ایچر و سنده بولندیغی کوستر مکده در .

۲۸ تشرین اول بازار ایرتسی صباحی ساعت ایکده ایلاک دفعه اوله رق قوماندان مشارالیه ایله چورلی ده کوروشمش اولویوردوم . بوتاریخده عبدالله پاشاهنوز هیچ برحاربه واقع اولدیغنی سویله یه رك ایکی کوندن اول چورلوی ترک ایده میه جکنی بکاتامینا بیان ایدیوردی . تجمع سوق الحیشی بی سکتهدار ایدن برنجی قول اردونک ایکی کوندن مقدم وقوعبولان مغلوبیتندن بی خبر بولوندیغنی آکلاشدیغنی کبی اوچنجی قول اردونک ده ویزه یه چکلمش اولدیغنه دائر معلوماتی همان یوق ایدی . بوقدر وخیم النتایج وقایع حقنده انجق یوم مذکور اقشامی معلومات آله بیامش اولدیغندن بوکون اولجه سردایتدیکی تذبیه خلافتنه اوله زق ساقز کویسه حرکتله اوراده قرارگاه عمومیسنی تأسیس ایش وبتون لوله بورغاز محاربه سنک دوامی مدتیج، موقع مذکورده قالمشدر .

عبدالله پاشاردوسی کوردیکی تضییق وناکمانی هجوم سببیه قوه معنویه سنی غائب ایده رك پک اضطراب انکیز برقرار یشیقلاق ایچروسنده بولنیوردی که بوشرائط احوال دائره سنده ۲۹ تشرین اولده وقوعبولان قطعی لوله بورغاز محاربه سنی ویرمش بولونیورایدی . عبقوق پاشاقومانداسنده اوله رق صول جناحی تشکیل ایدن دردنجی قول اردو قرارگاهیه لوله بورغاز وحوالیسنده بولونیوردی . بوقول اردونک بر فرقه سی ادرنه موقع مستحکمنده بولوندیغندن موجود تامنده دکل ایدی .

برنجی قول اردو طوپچیسنی تمامیه دشمنه ضبطایتدیر مش اولدیغندن طوپسز بولونیوردی . شوکت طورغودپاشا

قومانداسنده بولنان ایکنجی قول اردو بر آایلروده ترك
بك كوی وحوالیسنده بولمقده ایدی .

حالبوکه عبدالله پاشا اوچنجی قول اردو بی بیکار حصارده
بولنه جغنی ظن ایستدیکی محمود مختار پاشا قومانداسنده بولنان
مذکور قول اردو ۲۵ تشرین اولده وقوعبولان برنجی
قول اردونك مغلوبیتی اوزرینه اولجده بیان ایلدیکم وجهه
رجعته مجبور اوله رقی بوسره ده صاغ جناحك بك کریسنده
ویزه موقعنده بولمقده ایدی .

بیوک محاربه

لوله بورغاز محاربه قطعیه سی ایشته عبدالله پاشاالی آئنده
بولنان بویله اوچ ضعیف قول اردو ایله پرشدت ایارولین
بلغار اردوسنه قارشى لوله بورغاز محاربه قطعیه سنی ویرمش
اولیور .

۲۸ تشرین اول بازار ایتسی بیدالزوال لوله بورغازه
ککش ایدم شمال استقامتمنده باشلادیغی کوریلن طوپ آتشی
بلغارلرک ایبروله مکده اولدیغنی کوستریوردی .

مع مافیله هیچ برکیمه محاربه نك قریب الوقوع اولدیغنی
کوره میوردی . بکا کلنجه هر حالده ایتسی کونی
محاربه قارشوسنده بولنه جغنی قطعیا کشف ایدیوردم .
بوآنده تورک اردوسنك وضعیتی بیله مدیکم کی لوله بورغاز
موقعنك پروادی ایچروسنده بولندیغندن کری به طوغری
اراضینک طالغلی اولدیغندن تعبیه اولنان طوپلر ایله آوجی
خطلرینی مشاهده میورایدم . مع مافیله جبهه یاقین بریرده
بولوندیغندن اولدیغده ممنون ایدم . مأمورین طرفندن

کویه کیتمک اخبار ایدیلمه دن برسواری هجوم ویا محاربه
 سفی ده ابی جه مأمول ایتمکده ایدم . ۲۹ تشرین اول طوپچی
 آتشی باشلادی . بوندن بشقه برشی ده کسدریله میوردی .
 قصبه نیک متصرفی ده ماکیه اولمقدن زیاده عسکری
 ایشلریله مشغول بولمقدمه ایدی . صباح ساعت اون بره قدر
 مستقل سواری فرقه سی قوماندانی صالح پاشا کندی ارکان
 حریبه سیمه برابر برقهوه خانه ده اوطوریور، فوق العاده
 مسترخ آدم لر کی قهوه و سیغاره ایله کیف چاتمقدمه ایدی .
 بن ایسه انزای راهده حیوانک کری قالمه سندن بو صباهی
 بر حیوان تدارکمه حصر ایتمش ایدم . اون بره طوغری
 قوماندان زدینه کیتدم . فوق العاده متهیج و اندیشه لی بولدم .
 باغارلرک ایله وله مکده بولوندیغنی بیله دیکندن قصبه یی الله
 طوته بیلیمک ایچون الله قوه کافیه بولوندیغنی سویله یور
 دی ، برقاچ دقیقه مرور ایتمش ایدی که بردن بره شهرک
 شمال شرقی سنده کی قورولقلرله مستورتیه لردن تفنک آتشی
 کورولمک ایله آرتق عاربه ده باشلامش اولیور ایدی . پک
 آزر زمان ظرفنده تورکار بولندقلری تپه لری ترکه مجبور
 اوله رق قصبه یقینده اولرله براسکی مزارلق آراسنده کی اولجه
 استحضار ایدلمش اولان استیحا کملره یرلشدیلر .

بوصرده صالح پاشا قومانداسنده بولنان مستقل
 سواری فرقه سی جنوبه بعض نقاط مرتفعه یی اشغال ایدرک
 دشمنک استاسیونی ضبط ایتمه سنه مانع اولمق اوزره
 یایا جنکی ایتمش ایدی . ایشته بوزمانده ایلك دفعه اوله رق
 باغار پیاده سنک ایشه کیریشدیکنی کورویوردم، و بر هجوم ایچون

آچیلماقده کوستردیکی صوت و سرعتله دوچار حیرت اولیوردم . پیاده لری طوپچینک ورودینه انتظار ایتمه رک صیق بر آوجی خطی ایله یارم میل مسافده شدتلی بر آتش ایله وادی یه طوغری اینیورلردی . تورکلرده اشغال ایتدکاری صر تلرده شدتلی بر آتسه باشلایه رق اوراده آتسک . انتظام سزاغنه رغماً دشمنه بیوک تلفات ویردیر مکده ایدی . مع مافیله بوخال مهاجنگک ایلروله مسنه مانع اوله میوردی . بر آنده بلغار لرك موضع آلمیه موفق اوله جقلریخی ظن ایدیوردم فقط « ۲۵۰ — ۳۰۰ » متره داخلنده معروض قالدق لری شدتلی بر آتسک تأثیری ایله جوار اراضی یه صیغتمغه مجبور اوله رق قوای امدادیه ورودینه انتظار ایلمکده بولنش لر ایدی . تسکره جیلاری حقیقی بر جسار تله بوسره ده تعلیم خانه ده اولدینی وجه اوزره کندی مجروحلریخی طوپلامغه سعی ایدیورلردی .

باغار پیاده سی هجوم ایچون ایلر له مک اوزره ایکن طوپچی ده موضعه داخل اوله رق لوله بورغازی بومباردمانه باشلامش و بر قسیمی ایله دوچار اولدینی تلفات ره رغماً موضعه ده ثبات ایدن صالح پاشا قوماداسنده کی عثمانلی سوار بسنه آتش آلتنه آتقده بولونمش ایدی . لوله بورغاز قصبه سی ایسه بوسره ده ناقابل وصف و تعریف هرج و مرج ایچنده ایدی . هجوم اوقدر شدتلی و ناکهانی بر طرزده اجرا ایدیلیوردی که زواللی اهالی کندی آره لر نده ایلك اوبوس پاتلامغه باشلادیغی زمان دهالوزاق برماجاً بوله بیلمک ایچون اقتضا ایدن زماندن محروم بولونیوردی . تعریف ایدیله مز برقاریش قلاق

ایچروسنده اهالی کندی اولرینی ترک ایدیور . وشاشقینانی
 موجب برسر عتله مخالف صیرتده بولنان تپه لرده موضع آن
 دردنجی قول اردو طوپچیسی ده بلغارلره قارشی آتش
 آچقده بولونیوردی .

ناکهانی قیریلان برسدن قوپاره رق کیزرکاهنده کی
 شیرلی سوپورن برطالعه کی بواهالی ازدحامی اراسنده
 بالذات بنده بولونیوردم . برارضی عارضه بوشدت صوانی
 دوچارسکوت ایتدی . زیرابریوقوشی طیرمانق ایجاب ایدیوردی
 اهایدن قاچقده اولانلرک نفساری کسیمکده بولونیوردی .
 بونکله برابر جوارلرنده باطلایان هپشراینل آنلری ده
 ایلری سورمکدن کری براتیوردی . طوپ آتشی اجرا
 ایدلمکده اولان موضعه کلیرکلز طوردم . بورادن میدان
 محاربه نک هیئت عمومیه سی احاطه ایتک ممکن بولونیوردی .
 محاربه لوله بورغازدن قره آغاجه قدرتمند اراضینک
 هر طرفدن باشلامش ایدی . طرفینک محاربه اجرا ایتدکری
 اراضی ظالعه لی اولمقله برابر کچیله جک درجه آز صولری
 اولان دره لرله منقسم بولونیوردی . بودره لرده کویلر چیقتلر
 تورک ، باغار ، یهودی ، ارمنی ، روم ، عنصرلرینه منسوب
 اهالی ایله مسکون بولمقده درلر . کویلیارک قسم اعظمی
 طوپ آتشی عقیبنده فرار ایلدیکندن محاربه ایدیلان اراضینک
 آرقه طرفلری صغیر ، قیون ، اوکوز عربه کی سورورله
 مدهش بر ازدحام ایچروسنده ایدی .

صباحک اونبرندن اقشامک التیسنه قدر بوکون [صالی]

محاربه لاینتقطع بوتون خطده دوام ایدیوردی .

باغار طوپچیسی لوله بورغاز و ترك بك و قره آغاج
 موقعلری بولونقلری و ادنيك مقابلنده موضعلریده آتش
 آلتنده بولوندير مقده ایدی . مذکور طوپچی مستور اولمقده
 برابر عددآ آزبولونان عثمانلی طوپچیسنه قارشودرحال شایان
 دقت برتفوق اجرا ایتدی . شرابنلر تورك پیادهسی
 طرفندن اشغال ایدیان بوتون مساحه اراضیده باطلا مقده
 اولدیغندن توركرك استحكاملیله مستور اولان برقاچ
 طابور مستننا اولمق اوزره لوله بورغازك شرق صرتلرنده
 کلیتلی تلفاته دوچار اولمقده ایدیلر . بلغارلرک آلتی میل
 اوزاقده بولان لوله بورغاز استاسیوننی ضبط ایتمک اوزره
 صول جناحی احاطهیه قرار ویردیکی پیاده نك صورت سوق
 و هجومیله اکلایلمقده ایدی . دشمنك اشبو حرکته مانع
 اولمق اوزره مذکور جناحده عددی بیکی تجاوز ایتیمان
 صالح پاشا قومانداسنده کی مستقل سواری فرقه سندن بشقه
 بر قوت یوق ایدی . مذکور فرقه دایرانه محاربه ایله رجعت
 امری آلمه دن اول یوزاللی قدر تلفات ویره رك نهایت
 دردنجی قول اردونك بولندیغی صرتارک کیروسنه طوغری
 قاریشدران اسقاملرنه کری چکلکه مجبور قالمشدی .
 طرفیندن هیچ برجزئی بر اراضی قزانه مدقلری خالده محاربه
 ساعتله چه کمال شدله دوام ایتدی . فقط ساعت درده
 طوغری شوکت طورغود پاشا قول اردوسی تعرضه کیه رك
 یابدیغی طوپلو بر پیاده هجومیله باغار پیاده سنی قره آغاج
 اوکنده کری پوسکورندی . عینی زمانده دردنجی قول
 اردوپه منسوب بر فرقه لوله بورغازك بولوندیغی وادی به

طوغری اینهرك مقابل هجومه قیام ایتمش اولدیغندن بلغار
 هر اوچ نقطهده آتشی انقسامه اوغراتماق اوزره موقتاً
 ترك ایستی. حرکت بر نتیجه قطعیه اقران ایستیرملکیزین
 اقسامک حوالیه محاربه فیصل پذیر اولدی. بوندن ماعداً
 کیچه ائناسنده لوله بورغازه وقتی طرفین اردولری آراسنده
 بی طرف اراضی کبی قاله رق هیچ بر طرف موقع مذکوری
 اشغال ایتمش اولیوردی.

کونک بودوره سنده هر ایکی طرفه ده شدتلی برخشونت
 حکم فرمایدی. کیچه نک حاولندن بر آز مقدم بلغارلر
 ایکنجی قول اردو استقامتنده هجومه تشبث ایلمش اولدقلر.
 ندن اشبو تشبثلی کوندوزین غائب ایستکری اراضی بی
 بتکرار استرداد موفقی اوله بیلمشدر. مع هذا اشبو
 موفقیتر پک بیوک تلفانه مال اولمشدر. کیچه نک شدت
 ظلامی باشلادیغی زمانده ایدی که میدان محاربه ساحسی
 پرشامت عظیم برمنظره حالنه کیمش آلور ایچروسنده
 یاتمده اولان کویلر طرفین آراسنده کی حدودی تجبی
 ایستیرمکده بولنش ایدی. هول انکیز یاغینجیلریله تراکیانک
 معمور بلادی پشکاه رؤیتده نمایان ایدی.

باش قوماندان عبدالله باشانک لوله بورغاز

محاربه سی ایچون تصوراتی

ایله موقعی

ساقز کوینه کیتمکی قرارلشدیردم. باش قوماندانی
 اوراده بوله جغمی اوکرنمش ایدم. ائسای راهده یوزلرجه
 مجروحینه تصادف ایدهرک ایلر لیوردم. یول خسته خانه لری

آرام‌قله مجروح و تهاجمه‌دن حارجه آتلق ایستمن فرار براه
مالامال اولغله برابر کیچه لین عائد اولدینی قطع‌ه‌سی بوانغه
چالیشان افراد ایله خط حربک کریسی قیامتدن نمونه‌نا
بره‌ج و مرج دائمی ایچروسنده ایدی . ساعت‌طه‌وزده
قرارگاه عمومی‌ه کلام .

باش قوماندان وارکان حربیه‌سی بولدم بونلردت او طه‌لی
وهر نوع مفروشاندن هر ابرخانه‌ده تأسیس اقامت ایتمکده
بولونیورلردی . برقیسی قورو دوشمه اوزرنده و برقیسم
عائلیسی‌ده صمان صاپلری اوزرنده او طوره‌رق قول اردولردن
بکلدیگری ما هذا آلمه‌موفق اوله‌مدقلمری خیالی راپورله
انتظار ایتمک اوزره ایدیلر . بو آقشام دهشتلی برقیحطابق
قرارگاهده حکم سورمکده ایدی . بوانه‌بیلن یکانه برپلاو
بو آقشامکی غدامزی تشکیل ایتمکده ایدی . مختصر آبوطمانی
تناولدن صکره عبدالله پاشایله ملاقات ایتدم مشارایه
بکانزنده مالک اوله‌بیلدیکی سیغاره‌دن برعدد اعطایده‌رک
بوکونک اولدقچه شایان منونیت کوردیکی نتیجه‌سیندن طولایی
مخظوظ کورونیور و فردا ایچوندده یوم‌مد کورده ایکنجی
قول اردو طرفندن احراز ایدیش اولان فائده‌طولایسیله
برموفیت امیدنده بولندیغنی اظهار ایدیوردی .

بلغارلرهرتقدرشدتلی هجوملریله غائب ایتدکاری اراضی
استرداده‌موفق اولدیلر سه‌ده یارین صباح‌الیم آلتنده بوانه‌حق
اولان اوچنجی قول اردو ایله‌صول جناح‌لریسه‌یا باجم بر هجوم
احاطه‌سیله آنلری رجته‌ه‌مجزر ایده‌جکمه امیدوارم‌صو-
رتبه‌ه‌آرپجه بیان مطالعه‌ده بولمقده ایدی .

عبدالله پاشا هنوز یوله حرکت اوزره اولدیغی
 بیان ایلدیکی اون یدنجی فرقه ایله ده ایکنجی قول اردویی
 تقویه ایله جکئی سویله بهرک اوانه قدر بوقول اردونک
 موضوع بحت اولدیغی بیلدیکمدن بیانات مذکوریه قارشو
 اظهار حیرتدن کندیعی آله مردم ایسه ده اوراده بولونان
 ارکان حریبه ضابطانندن بریسی خریطه سنی چیقاره رق
 مذکور قول اردونک مرضعی کوستر مکه چالیشمق ایسته.
 دیکندن اختیار سکوته مجبور قالدیم .

مستعجلاً ردیفار ایله تشکیل ایدیلان قول اردودن
 و یاخود اون یدنجی فرقه دز بحت ایدمک ایسته نیلدیکنی کسد.
 یرمک نیم ایچون ممکن دکادر. هر نه حال ایسه ایستر منتظم بر فرقه
 اولسون ایستر منتظم بر قول اردو اولسون قوه مذکور نک
 ایرتمی ۳۰ تشرین اول صباحی ایکنجی قول اردو یه امدادی ممکن
 اوله مدینی کبی دیگر طرفدن یامش اولدینی حرکاتده تمامیه
 نیم ایچون بر سر حالنده قالمشدی . اوله حس ایدیوردم که
 مذکور اول اردو میدان محاربه یه کلمدیکی کبی انشای راهده تشکل
 اتمدن طاغیله رق منهزم اولمشدر . مع هذا موثوق الکلام بر
 ذاندن او کړندمکه بوقوت او چنجی قول اردو یه الحاق
 ایدیله رک مذکور قول اردو ایله بر لکده رجعت ایلشدر .
 غایت صغوق بر هوا ایله صمانلر ایچروسنده بوکیجه می
 کچیردک ۳۰ تشرین اول چهارشنبه کونی صباحلین ایرکندن
 قالدق هیچ بر کیمسه ایچون قهوه آلتی یایمق ممکن دکلدی .
 زیرا قهوه و چایدن باشقه برشی اولدیغندن قرارگاه عمومی ده
 اردوسی کبی هر نوع وسائط اچاشدن محروم بر حالده

بولونیوردی . همان باش قوماندان وارکان حر بیه سی اسب
سوار اوله رقی بر یوقرشه طیرمانملشر واو کون بتون کوندوزی
کچیر دکاری بر تبرستان جوارینه کامش لردی ساعت سکیزده
مدهش برطوپچی آتشیله محاربه باشلامش ایدی .
چیخانه فندانندن طولایی عثمانی طوپچیسی سکوته
مجبور اولدیغندن محاربه ده بلغار طوپچیسنک سربست قالدینقی
در حال آکلادم . بلغار شراپنلاری یاغمو رکچی برنجی ،
ایکنجی ، دردنجی قول اردولرک اشغال ایتدکاری موضعله
اجرای تأثیر ایتکده ایدی . یلکیز آوجی خطلری دکل
دارالحرکات و احتیاط مرضلری ده بتون صباح بلغار
شراپنلاری آتنده قامشدی محاربه خطنک کریسنده مجروحینک
لابتقطع کرویبه کیتملریله طوپچی آتشنک تأثیر تخریبکاریسی
آکلانده ایدی .

هرایکی جناحده بالخاصه محاربه کمال شدتله دوام ایلکله
برابر مهاجمینک شهندفراستاسیوننی الء ایتک اوزره
عبدالله باشا اردوسنی صول جناحدن احاطیه چالیشد رقی
مذکور جناحده بولنن دردنجی قول اردوینی بوسکورتمک
ایستبورلردی بوسبیلله دردنجی قول اردو آرزو کره چکلکه
مجبور اولدیغندن استاسیون دشمن طرفندن الء ایدیلرک
اورادن بلغار سوارسی سیدلر استقامتنده حرکتیه باشلادی
بلغارلرک هجومیله دردنجی قول اردو جبهه سنی دکیشدیره رک
جنوب غرنییه متوجه برجهه ایله محاربه ایتکده ایدی .
قره آغا جدن لوله بورغازه قدر ممتد اراضی اوزرینه یاغدر یلان
شراپنلر بوضرعه تمامیله دردنجی قول اردویه توجیه

ایدلشدی . ساعت او نبره قدر هیچ بر قوه امدادیه ورود
ایتمدیکی جهته عبدالله پاشا او چنجی قول اردونك ورودی
ایچون اقتضاییدن زمانی قزاق او زره اینکنجی قول اردویه
هجوم ایله دشمنی کری به آغشی امر ایتمش ایدی .

ویزه استقامتندن او چنجی قول اردو طو پچیسنك
صدالری ایشیدیلکده بولونیوردی . هجومی حمایه ایتمک او زره
بطربه لره متحداً موضع آلدیرلش ایسه ده تأثیر
کوریله میهرک دشمن طرفندن موضعک کشفی عقبنده توجیه
ایدیلان شدتلی طو پچی آتشی ایله اسکات ایدلشدر .

ایکنجی قول اردو پیاده سیده کمال جسارتله ایلرولیه رک
بر اورمانجهک حدودینی قزاقش بو آمده نظریمزدن غائب
اولمشدی بوزمانده بر امیده دوشدک زیرابو پرواسزو آیلغان
پیاده نك یالکیز دشمن طو پچیسى قارشوسنده بولندیغی
ظن ایدلکده ایدی فقط مذکور پیاده نی قارشولیوب
واوزون بر آوجی خطی ایله اجرا ایدیان شدتلی برتقنك
آتشی ظنمزده آلدان دیغمزی در حال اثبات ایدی .

بوئی متعاقب دشمنك یاغمور کبی اجرای تأثیر ایدن تقنك
آتشه تاب آور مقاومت اوله میهرق زوالی عثمانلی پیاده .
لرینك اورماندن کیرویه رجعت ایلدک لرینی کورمه کباشلادق
محرابه یه اشتراك ایدن قطعات یوزده الی نسبتنده تلفاته
دوچار اوله رق بقیه افرادی حقیقی بریغمور کبی یاغان
دشمن شرابنلری آلتنده کیروچکلسکده بولونیورلردی .
بو نلر بوسرده تقویه ایدلمک او زره ایلرولین احتیاطلر
اوزرینه یوکا نیورلر ایدی . معافیله احتیاطلرک شو

صورتله وقوعبولان ایلر و حرکتی رجعتی هیچ بروجهله منع ایدمه یور و افراد مزبورده دشمنک شدتلی آتشی آلتنده فوق العاده هیجان و سرعتله کیر و کیتمه دوام ایدیورلر. مع هذا بهوده اوله رق طوچی پیاده استناد اولمق اوزره بوسرده آتشی اجرا ایتمه چالیشدینی حالده دشمن طرفندن ایکنجی قول اردونک بقیه افرادی موضعلرینه آیلمش اولیورلردی .

ساعت ایکده صاغ جناحدن دشمنک وقوعبولمقده اولان شدتلی تضییق و صول جناح اوزرینه اجرا ایتمهکده اولدینی احاطه حرکاتک تأثیرله عبدالله پاشا اردوسنک حالی پک بحرانی و آرتق ناامید برشکله کیرمشدی .

ارکان حربیه بتون دورینلری ایله بر اضطراب و هیجان تام ایچر و سنده ویزه استقامتندن اوچنجی قول اردونک و رودینی انتظار ایدیورلردی . مذکور قول اردو میدان محاربه یه واصل اولمق ایچون چالیشدینی حالده دشمنک صول جناحدنه کی قولرله اجرا ایتدیکی مخالفت ایله اشبوسی مشمر موفقیت کوروله مامشدر . محاربه نك دوام ایتدیکی بتون کونلر طرفنده مختار پاشا قول اردوسیله منسوب طوچی طرفندن اجرا ایدیلان طوپ آتشی قدر شدتلی بر آتشی کورمدم . چونکه بو طوچی اولجه محاربه یه اشتراک ایتماش اولدیغندن هنوز قوتی محافظه ایتک اوزره بولنیوردی . مع مافیله آزمانده بلغار طوچیسی مذکور طوچی به قارشوده احراز نفوق ایتشدر .

خازق العاده بر حال تجلی ایتمد کچه محاربه نك تور کرار
ایچون آرتق غائب اولدینی مرتبه بداهتمده ایدی .

محاربه نك ضحاحات عمومیه سنه عطف ایدله جك بر
نظرلده آکلاشیله بیاورکه بلغار او دوسی صول جناحیه پك
ایلر ولیه رک او چنجی قول اردونك امدادینی منعه چالیشمش
وسعیندهده موفق اولمشدر . عبدالله پاشا دشمنك بوحر کتیه
ایکنجی قول اردو قارشو نسنده کی وضعیتك دوچار ضعف
اولدینی آکلادینن نازه برقطعه ایله امداد اجراسی
قابل اولسا موفقت احتمالی موجود ایدی . حالبوکه مشارالیهه ،
یورغون دوشمش وکلی تلفات ایله قوه معنویه سی دوچار
ضعف ارمش ایکنجی قول اردودن بشقه الی آئنده برقوته
مالک دکلدی .

مع هذا آچ ووردیکی تلفات عظیمه ایلدهده قوه معنویه سی
منکسر بو قول اردویه بر کره ده هجوم امری ویرلدی .
قطعاتك بولندقلری بو احوال الیمهیه رغماً به کمال متانتله
ایلروله دکلیخی کوردنده حقیقه شایان خیرت بر حال تشکیل
ایدیور . عثمان لیلرک مفظور اولدینی جسارت تاریخیه لرینی
اولانجه شعشه سیله پیشکاه انظارده تجلی ایتدیرمکده
بولنیوردی .

بودفعه کی هجوملرده ایلری اراضی قزاعغه موفق
اولشاردی . فقط هیات !

بو کره بلغار لر طرفندن اجرا ایدیلان شدتلی آتشله
همان تمامیله محو اولدقلرندن کریسی کرییه رجعت مجبوریتنده

قالمشردر . اقشام ساعت بش ایدیکی آرتق ایش ایشدن
چکمش بولنیوردی .

عبدالله پاشا اردوسنک صاغ جناحی یوزمانده کری
پوسکورتلش و جناح مذکور قطعاتی آرتق چورلواستقامتته
چکامکیده بولنش مرکزده آرتق طور و لاق امکائی موجود
دکلدی . ایکنجی قول اردودن آرتق بشقه جه بر غیرت
بکنه یه چکنندن مذکور قول اردو کری چکامش بوضورتله
دشمن طرفندن او چنجی قول اردونک امدادی منع ایدلمشدر .
عبدالله پاشا بوآنده سائز کویته کیر وکلدی کیچه نیک
حاصلیه محاربه ده ختام بولمش اولدیغندن ۳۱ تشرین اول
ایرتسی کونی علی الصباح تورک اردوسنک ده چتالجه
استقامتته عمومی رجعتی باشلا یوردی .

احمد رفیق

ایکی قومیت، ایکی کتاب

Refik, Ahmet

İki kōmīte, iki kītal

✽

استانبول

کتابخانه اسلام و عسکری، ابراهیم حلی

باب عالی جادہ سی

۱۹۱۹

طبعة اورخانیه

(ایکی قومیتہ ، ایکی قتال) عثمانلی تاریخک تجیع صحیفہ لرندن بریدر ؛ سلطان حمید ثانیک استبدادینہ نہایت ویرمک ایچون روم ایلندن جیقان عصبیانی متعاقب دولتک اجلاف الئده کجیردیکی اون سنه لاک یغما دورینک صوک صفحہ سیدر . عثمانلی تاریخنده ، فی الحقیقہ ، یک قاریشیق و عادتاً نفرتله یادایدیله جک دورلر واردر ؛ فقط هیچ بری بو زوربالر اداره سنه مقیس دکلدر . حسن نیتله باشلایان ، نتیجده قوجه بر دولتک اضمحلالیله نہایتلہن بو دور ، عثمانلی تاریخک اک الیم صفحہ سیدر . هیچ بر زمانده عثمانلی ملتق کندی افرادی طرفندن بو درجه ظالمانہ بر غدرہ اوفرا نامشدر . هیچ بر دورده عثمانلی دولتی درت بش زوربانک شقاوتی یوزندن بو مرتبہ آجیقلی بر فلاکتہ کرفتار اولمامشدر . هیچ بروقتده عثمانلی پادشاهی ، اطرافنده دوکوان قانلردن ، سونن خانانلردن بی خبر ، کجیجی بر سلطنتک رونقلری ایچنده ، بدبخت ملتک فلاکتی ادراک ایدہ میہرک اجدادینک مقدس میراثی دشمنلره پارچالانمامشدر . سلطان محمد خامس دوری عثمانلی تاریخک اک منحوس صحیفہ سیدر .

بو کتابده انسانیتدن باشقه هیچ برئی نظر دقتہ آلمایارق صرف حقیقت تصویرہ چالیشلمشدر . انسانلر اولدیرمک ، طوپراقلر قاپیشمق ، بشریتی قان و آتش ایچنه بوغمق ایچون کوستریلن احتراصلر نظریمزده کلیاً مردوددر . سون بر قلب ، طویان بر روح ، حسن و صنعتی تجیل ایدن بر دماغ ، دائماً معزز ، دائماً محترمدر . بو فجیع دورده تورکلردن وارمیلردن الیم بر صورتده حیاتلرینہ نہایت ویرہ نلر ایچون روح متساویاً مضطربدر .

بو کتاب ، فتح ایلدیکی مبجل کونلردن بری هیچ بر دشمن

آياغی باصبايان كوزل استانبول استلاخيلرك چيزمه لرى آلتنده
 چيكنه نديكي بر زمانده يازلمشدر . مندرجاتى بودورى ياشا يانلرجه
 واقعا معلوم شيلردر ؛ فقط يوزسنه صو كرا كله جك بر مؤرخ ايچون
 بو اوافق كتاب ، حقيقى بوتون فجيعه لريله كوستره جك بر وثيقه
 اولاجقدر .
 بوبوك آله ، ١٦ كانون ثانى ١٩١٩

احمد رفيع

ایکی قومیتہ، ایکی قتال

— ۱ —

اسکیتھہر ۲۰ اپریل ۱۳۳۱

بدبخت آناطولی ینہ سفالت ایچندہ ایکلہ یور .

ترہ نلر طولوسی عسکر ، آج وچیلایق ، سورو سورو مقتلہ
کو تورو لیور . ینہ بیگلر جہ ٹائلہ لر آج قلاجق ، بیگلر جہ معصوملر
یالین آیاق ، بلاسپارہ لر ایچندہ ، نفقہ سنی اوتلرلہ تأمین ایدہ جک . اوکسوز
قالان یاورو جقلرک بدبخت آنالری ، کویا عدالت ایچون کوندریلن
غدار مأمورلرک قارشیلرندہ ، باشلرینی پاچاورالرلہ اورتہرک ، آیاقلرندہ
لیمہ لیمہ شالوارلر ، طوپراق بللہ مکدن شکافی غائب ایدن بوروشمش
الدرینی اورتولرینک آلتسدن اوزاتہ جقلر ، آنالرینی بابالری جہلنہ
واحتراصنہ قریبان ایلہن حکومتک مرتکب مأمورلرینہ یالوارہ جقلر ،
آغلایہ جقلر ، صیزلایہ جقلر ، بویونلرندن پارہ لری قویاریلہرق ، اولرندن
تخمقلری آلہرق ، تارلالرندن اوکوزلری صائیلہرق ویرکی نامنہ
غصب ایدیلن پارہ لری وحقلرینی ہیچ برزمان خاطرلرینہ کتیرمیہرک
ظالم برحکومتدن صدقہ ، احسان ، عاطفت دیلنہ جکلر ...

اسکیتھہر دہ بر سکونت وار . عثمانلی سلطنتک ایلک قہرمانلق
دورلرینی یاشایان بو کوزل بللہ عمرندہ کورمیدی بر وظیفہ بی ایفا
ایدہ جک : برزمانلر سلطنت تأسیسی ایچون سقاریا اووالرندن بیژانس
سورلرینہ طوغری آقینلر ایدن قہرمان عثمانک ضعف واهال ایچندہ
یاشایان حفیدی سنہلردن بری توره دیلر ائندہ بازیچہ اولمش ،
شمدی سلطنتی ، پاتختی ، ثروتی ، سرایلرینی ، جامعلرینی

جہل و حماقتك قربانی اولان تبعہ سنی برافارق قاچاقچى ، سرايلرينك شوكت و دارائى ، سلطنتك دبدبہ و احتشامنى ترك ايدەرك كويلولر آرسنہ صيغينہ جق . خزینہ ہايون چوقدن قونبہ يہ طاشينمش . . استاسيون جوارندہ كى ظريف ارمنى اولرى بوم بوش . تروتيہ ، تجارتيہ فائقيت كوسترن بوغصر ، حكومتك امرينہ تابع اولمش ، اولرىنى بوشالتمش ، اسكيشہرك يوقارى محلہ لرينہ چكلمش ، شمدى بوتون بوشالان اولر ، قيمتدار خاليرى ، ظريف اوطہ لرى ، قابائمش قاپيلريہ ، عادتا فراريلرك تشريفلرينہ منتظر . اسكيشہرك اك معتا ، اك كوزل اولرى استاسيون جوارندہ . بوبنلر آلمانلرك ہنوز ديوارلرى بادانہ دن محروم ، طيشى بيلاہ صيوانمامش مكتبلىرى سلطان محمد خامسہ ، جسيم برازمى قوناغى شہزادگانہ ، صارى صو كوبريسى جوارندہ قنارہ صاريہى رنكندہ يان يانہ ايکى ارمنى اوى طامت بلكہ يار غارى جانبولت بلكہ ، ايجريدہ ارمنى محلہ سندنہ محتشم بر ارمنى كوشكى طوپال اسماعيل حقى بہ ، استاسيونہ ياقين ، اوطورمايہ صالح بوتون اولر اتحادك اك مهم رجائتہ تخصيص اولونمش . شہردہ خفيہ لر ، ژاندارمہ لر ، پوليسلر ، استاسيوندہ جاسوسلر ، ہر شى احضار ايدلمش . غر بدير كہ ، سلطان عبدالحميدك خفيہ لرى تالعين ايدەرك ملتى اغفال ايدنلر ، اسكيشہرہ قاچازدن اول ، ايلك او كجہ قوناغچى مفرزہ سى مقامندہ اورايہ خفيہ لرىنى وبوليسلرىنى كوندرمىشلر . زواللى اسكيشہر خلقى ، بر زمانلر حق و حریت نامنہ باير اقدار و اينك بايراغى آلتندہ طوپالانمايہ حاضر لانيركن ، شمدى قبلبرى انتقام حر صاريہ طولو ، عاجز ، زيون ، قوتدن ، مقاومتدن ، ہر شيدن محروم استانبول جانيلرينك گلہ سنہ انتظار ايدىيورلر .

كونلر كچدى . بورصاق صوبى يشيل سازلر ، كوموش بايراقلى سوكودلر ، كلكون چچكار آرسندن آقبورہ ، سلطان سليمان قانونينك وزيرى مصطفي پاشانك قورشونلى جامعى يوقارى محلہ نك اولرى آرسندہ بازالاق ماضيہرك دينى بر آبدہ سى شكندہ ، كچمش كونلرك

عظمتی کدرلی و مغموم کوکلریمزہ الہام ایدیور . قارشیدہ ،
 یوسک برتہ اوزرندہ ، غروبک آتشاری ایچندہ یوکسہ ان خراب
 برحصار، معظم برسلطنتک متروک و پریشان بر شاہدی کچی آقشامک
 ارغوانی سیساری آرسندہ غائب اولیور . استاسیونندہ مانعی بر فعالیت
 وار: بدبخت وطنک محتاج اولادلری، آرقہ لرنندہ پولیس اونیفوروملری،
 اللرنندہ کاغدر ، یاشامق ، فقط ظلمہ آلت اولہرق یاشامق ایچون
 برشیلر یازیبورلر ، هیچ شہسز وطنہ اہانت ایدنلرک ، آلتی یوز
 سنہاک بر دولتی اوچورومہ سوروکلینلرک ملوث حیاتلرینی محافظہ
 ایچون چالیشبورلر، اسکیشہرہ کلنلری قید ایدیورلر .

کونلر کجدی . استانبولدن هیچ رکان یوقدی . فقط ایلک فراری قافلہ سی
 اسکیشہرہ چوقدن یرلشمشدی . اسکیشہرک قرمنزی چارشافلی ، کللی
 چورابلی ، اوموزلری بونھیہ لرلہ قانسورلاشان قادیلری آرسندہ ، یوسک
 اوکچلی اسقارینلری ، آرزولی ، ایپک چورابلری ، ظریف چارشافلیہ
 استانبول خانملری دہ کوریلوردی . بوتون استانبول فرادیلری آرسندہ
 معروف بر سیاہ ، ہرکسک نظر دقتنی جلب ایدیوردی : آرقہ سندہ
 سیاہ صالحہ سی ، آیاغندہ کنیش شالواری ، ایری و آق صقالہ اسکیشہر
 سواقلرنندہ طولاشان بوزات ، استانبول خالقک حیثیتی ، ناموسنی ،
 شرفنی ، حقنی محافظہ ایچون انتخاب دکل ، فقط اتحاد و ترقینک تعیین
 ایتدیکی محترم بر مہوندی . آرتق پک صریح کوریلوردی کہ ،
 مملکتندہ اخلاق ، متانت ، شرف و حیثیت قالمامشدی .

کونلر کجدی . نہ خبر ، نہ یار ، هیچ برشی گلپوردی . فقط بو
 کلہ جہار یار دکل ، دار آغاچنہ ہچکیلہ جک اشقیای ایدی . مملکت
 سنہ لردن بری بو اشقیانک استبدادی آلتندہ ایکلہ یوردی . وطنک
 اضمحلانہ ، تورکلرک فلاکتہ سبب اولانلر ، آلتی عصرلق بر دولتی
 آلتی سنہ ایچندہ مضمحل و پریشان ایلدکارینی قطعاً دوشونیمہرک
 آچلقدن اولدیردکاری آناطولینک آغوشنہ قاچاجقلردی . استانبول
 خلقی کندیلرینی فلاکتہ آتان ، عالمہ لرینی دشمن عنصرلرک تجاوزلرینہ

براقان بوقاصب حکومتک ظامنہ الآن تحمل ایدیوردی .

استانبول جدآ تہلکدہ ایدی . چاناق قلعہ مدہش قوتلرلہ صارصیلیوردی . استانبولک ضبطی اثلاخچیلر ایچون بک مہمدی . ناپولئونک د جہان حاکمسی ، تسمیہ اییدی کوزل بلہہ اثلافجیلر طرفدن ضبط اولوندیقی تقدیردہ آلمانیا دہ میرر چہر ایچنہ آ لہ جق ، چارک مغلوب اردولری انکلیز و فرانسز قوتلر بلہ دیر بلہ جک ، بشرتی قان و آتش علوفاننہ بوقان مدہش حرب برآن اول ختامہ ایرہ جکدی . استانبولک آلماسی بوتون عثمانلیق و تورکلک ایچون بویوک بر فلا کتدی . استانبول خلقی ایچون حقیقی تہلکہ ، شہرہ کیرہ جک دشمنلر دکلدی ؛ عصر لردنبری عثمانلی نامی آلتندہ یاشایان ، عثمانلیلرک جہانندن وادارہ سزلکندن ضرر کورن ، شمدی دشمندن زیادہ تورک اضہ حلالنہ یاردیم ایدن روملر وارمنیلردی . عثمانلی قہلبلرندہ فرانسزلرہ محبت ، انکلیز سچیہ سنہ حرمت باقیدی ؛ برقاچ سنہ دن بری دوام ایدن حرب بو اعتمادی بردرلو سوندیرمہ مہمدی ؛ ہان تورکلرک اکثریتی آلمان اتقاقی قہلبآ تلین ایلہ یورلر ، فقط حکومتک اغفالاننہ قابیلانلر بو اتقاق حرب عمومی فلا کتندن قور تولوق ایچون یکانہ چارہ تاقی ایلورلردی . حتی مدنی دشمنلرک سلاحدن ، حقدن ، سعادتدن محروم یاشایان خلقہ برشی یاپمایہ جقلریندہ امینلردی ؛ اولر ایچون اک مدہش دشمنلر ، برلکدہ یاشادقلری عنصرلردی .

بالقان حربی بوکا پارلاق بر مثالدی : یونانیلر کیردکاری شہر لردہ تورک عنصرینی احما ایشلردی ؛ شہرلری یاقشیلر ، ملیت ادہاسندہ بولوناجق ہیچ بر فرد بر اتمام شلردی . عثمانلی تبہہ سندن اولانلر دہا حربک بدایتدہ یونان اردوسنہ قاقچمشلردی ؛ قاقچایہ موفق اولامیانلردہ ، محاریہ نک الذقیغین زمانلرندہ التحاق ایلہ مشلر ، عثمانلیلردن آلدقلری قورشونلرلہ بد بخت تورک عنصرینی احمایہ چالیشمشلردی . غیر مسلم عنصرلرک استیلا کار دشمنلہ برلشدکاری ، برسنہ اول قومشو صفتیلہ یاشادقلری تورکاری سونکولرلہ ،

یچاققلرله ایجا ایلدکری فوجیه منقبرل شـکلنده ایشـیدلشدی .
استانبولده ناموس ، عرض ، مال ، جان ، همان هرشی تهلسکده
ایدی . برزمانلر : « یاشاسین ! » نداسیله کندیلرینه قاتلار حاضر لایان
خلق ، شیمدی اونلرک ظلملرینه وجهالنه قربان اولاجقدی . استانبول
خلقی یوفلا کتہ مستحقدی ؛ فقط آرده ، معصوم ، بی طرف ،
بی کتاه برا کثرت واردی . اتحاد حکومتی بوا کثرتی ، حق بوتون
استانبول خلقی نظر اعتباره آلامشدی : اونک ایچون یکانه چاره
قاچقدی ؛ ذیلانہ اولسه ینه قاچاق ، وطن باتسه ینه قاچاق ،
تورک عنصری مضمحل اولسه ینه قاچاق ، قانلی لاری ، جاعل
دماغی ایله قاتلر کی فرار ایده جکدی . یکانه مقصد کندیلرینک
قورتولماسیدی ؛ خلق ایسترسه دشمن آیاقلری آلتنده چیکنه نسین ،
عائللر سونکولرله پریشان ایدیلسین ، معصوم یاورولر ، عقیقه قادیئلر
یچاققلر آلتنده جان ویرسینلر ، اونلر ایچون بونک هیچ بر ایمیق
یوقدی . . . .

کونلر کچدی . فقیر آناطولی ، چپلاق اولادلرینی ، باغملری
بانیق چوجقلرینی سرحدلره کوندردی . چناق قلعه نک طارجیه سنده
یوز بیگلرجه عثمانلی کوکسلرینی آجدی . قانلی سینهلرینی ، سقط
عضولرینی ، کسبیک قوللرینی بدبخت وطنی قورتارمق ایچون سـپر
ایتدی ، چناق قلعه نک طارجیه سنده عثمانلی جسدلرندن سـپرلر
وجوده کلدی ، استانبولده سلطنت سورهنلر یوقانلرله ملمع جسد ،
کوکده ، باش ، قول ، باجاق بیغینلرندن مرکب مقدس بر سـپر
کریسنده اک شنیع ظلملری اجرا ایتمکدن کری طور مادیلر . بو
قوللرک صاحب لری ، بوجسدلرک یاورولرینی ، بوباشلرک فضل و کائنه
محتاج اولانلری استانبولده آچاقدن اولدیردیلر . بشریت تاریخی بویله
برظلم قید ایتمه مشدی .

بو کوزل وطنک هیچ بر صاحبی یوهیدی؟ - پادشاهمی؟ - هیات !
عثمانلی تختنی همان آتی سنه در سلطان محمد خامس اشغال

ایدیوردی . بو اشغال ، عثمانلی دولتی ایچون بر فلا کندی . عثمانلی
 اداره سنده پادشاه مهم بر عنصردی . مملکتک مختص و جاهل قوتلرینه
 قارشی یگانه ناظم ، پادشاهدی . پادشاه نفوذینک عطالتی عثمانلیلر
 ایچون دائمًا فلا کتی موجب اولمشدی . سلطان محمد خامس دوری ،
 بر درجه یه قدر ، سلطان محمد رابعک ایلك دورلرینی آکدیریبوردی .
 اوزمانلرده بر قاچ تورهدی ، حمیت کسوه سنه بورونه رک ، سلطان
 ابراهیمک ظلملرینه قارشی عصیان ایتمشلردی . فقط حکومت اللرینه کچر
 کچمز سلطان ابراهیم زمانی خلقه مومله آراتمشلردی . سلطان محمد
 خامس دوری بوندن ده بدتردی . آغاز سلطنتی ، اوزمانلر ، آنجوق
 ایکی اوچ سنه دوام ایتمشدی ، سلطان محمد خامسک فاصله سلطنت
 دوری ایسه آلتی سنه در دوام ایدیوردی . مملکت اضمحلال ایچنده
 ایدی . اوتوز اوچ پادشاهک آلتی عصرده قانلر دو کدرک فتح
 ایلدکلری کتورلر ، سلطان محمد خامسک آلتی سنه لک دوره سلطنتنده
 ظلم و آتیش ایچنده زیروز بر اولمشدی . قورمان یاووزک سجده شکرانه
 قاپانه رق ، کوزلردن یاشلر دو کدرک نائل اولدینی خلافت ده تملک یه
 اوغرامشدی . جهل و شقاوت اسلامیت رابطه سنی بوزمشدی . هند
 وسنده ، آفریقانک هجرا چولارنده ، خلیفه نک بر اشارتته مطاوعت
 ایدنلر ، شمدی ، حق وعدله رعایت ایدن ، رفاه و سادتلرینی تامین
 ایلدین انکلیرلرک امرلری آلتنده خلیفه اردولرینی هزیمتله کر فتار
 ایدیورلردی . اسلامیتی عصرلردن بری اعلا ایدن عثمانلیلر
 بر آووج اشقیاننده باز یجه اولمشلر ، اسلامیتک تملنی اللریله
 بیقیورلردی .

وطن دشمندن هر ضربه یدکجه ، عثمانلی سینه سی دشمنک مدهش
 صریلریله قانلر ایچنده ده لیندکجه ، سلطان محمد خامس خرقه سعادت
 دائره سنه کیدیور ، آق عقالی ، مائی کوزلری ، تتره ک اللریله سجده
 نیازه قیانیوردی . پادشاهک معصوم قلبندن چیقان مناجات صدالری
 خرقه سعادتک آتولنلر ، یالیزلر ، صیرمه لر ، یشیل ایپکلر ، نظر

فریب چیلیرلہ مزین دیوارلرینہ عکس ایتدیجہ ، الیچ برعکس صداه ، جلوسنک ایلاک کونی ، ینہ عینی حملاہ سلطان محمد خامسک لسانندن چیقان بردعانک عکسیری بومقدس محک قہلری اوزرنده آجی بر ماتم صداسی کبی ایشیدیلوردی :

— یاربی ا بکا خلع فلاکتی کوسترمہ . .

فقط آرتق خلعہ لزوم قالشمیدی؟ عثمانلیانک، حتی تورکلیانک عصرلردن بری پارلاق ومحتشم بر صورتده دوام ایدن سلطنت واستقلالی، دشمن سونکولریلہ خلع ایدلمیورمیدی؟ سلطان محمدخامس دیندار ، مشفق ، حلیم ، معارفی سور برپادشاهدی . فقط سلطان عبدالمجیدک طالعسر شهزاده سی یوکسک مزیتلر کوستره جک مناتہ مالک دکلدی . زهدوتقوایی، صفوت قلبیہ سی، حتی ملک خصالتکی، ملتک سعادتتی تأمین ایدم میوردی . بونک ایچون باشقه فضیلتلر ، باشقه مزیتلر لازمدی . سلطان محمدخامس ، اجدادنندن بر پادشاهک، سلطان محمدرابعلک یدی یاشنده کوستردیکی جلادت وماتاتی یتیم یاشنده بیله کوستره میوردی . عثمانلی تاریخنده بومذذب ، ظالمانہ ، قہارانه دوره نظیره اولا بیله جک هیچ بردور یوقدی . هیچ بردورده پادشاه بودرجه نفوذسز دکلدی ؛ هیچ بردورده اشرا ، اولاد وطنک معصوم وجوال اولانلرینی بودرجه خانانہ برظلمہ دارآغاچنه چکمه مشدی ؛ هیچ بردورده اخلاق ومحیط بودرجه تفسخ اتمہ . مشدی . هیچ بردورده عثمانلیلر بودرجه صاحبسز قانامشاردی . حتی سلطان مراد رابعک ظلمہ ، سلطان ابراہیمک خفته محکوم اولانلرک مقداری بیله بودرجه یوکسک دکلدی . هیچ برپادشاهک جلوسی ، وطنداس جسدلریلہ ، انسان نعللریلہ تجیل ایدلمہ مشدی . سلطان عبدالحمیدک ظالمانہ اداره سی ، بواعتساف دوری یاننده سیاست ومدنیت نفعلہ نظرندن سالم بردوردی . ۱۰ تموز حادثہ سنی متعاقب سلطان عبدالحمید دورینی تریذیل ایدنلر ایچون آرتق استغفار ذنوب فرضدی . عبدالحمید دورنده اک زیادہ نفلر دقتہ آله جق

شی ، پادشاہک شخصیدی . فقط پادشاہ ، بردی . شمدی بر
 سو رو توردی سلطان محمد خامسک تخت و سلطنتہ تفوز لیلہ ،
 استبداد لیلہ اشتراک ای دیور بردی . سلطان محمد خامس بواسطہ
 فرقدہ دکادی . بر زمانلر اوفاق بر (اوزی) قلمہ سنک سقوطی
 سلطان عبدالحمید اولک وفاتہ سببیت ویرمشدی ؛ شمدی
 عثمانلی وطنک اک قیمتدار پارچہ لری دشمن الینہ کچورہ ، سلطان محمد
 خامس ، مملکتک فلاکتدن بی خبر ، اعدام فرمانلری امضالایوردی .
 خلق ، سلطان محمد خامس زمانلر الیم بر شامت دوری تلقی ای دیور دی ،
 و بو تلقیسندہ حقلیدی ؛ سلطان عبدالحمیدک جلوسندہ آغا جلرہ
 فائرلر آصیلردی ؛ سلطان محمد خامسک جلوسندہ صارارمش ، یالین
 آیاق ، باشی آجیق انسان نعللری ، ضابطلرک ، عسکر لرک ، منور الافکار
 کنجلرک جسدر لری آصیلمشدی . آتی یوز سنہک عثمانلی تاریخندہ
 استانبولی تارومار ایدن متوالی یانغینلرک اک مدہش لری سلطان محمد
 خامس دورندہ وقوعہ کلشدی . خلق پریشان ، پاتخت آتشلر ایچندہ
 سوزاندی . قبالر دلخون ، دولتک شرف و حیثیتی جہل و مظالم آتندہ
 سر نکوندی .

خلقک نظرندہ ، اتحاد جی فلاکتدن قور تولق ایچون یکاہ چارہ ،
 عثمانلی تختہ نیک ویدی تفریقہ مقتدرہ ، وطنہ و ملتہ آجیان ، عثمانلیغک
 شرف و ناموسنی پیرلک حرصنہ فدا ایچمین بر پادشاہک کچمہ سیدی .
 سلطان محمد خامس بو اوصافہ مالک دکادی . سلطان عبدالحمیدک فینہ
 ہیچ سس چیقارمایان ، دامادینک بیلہ ہیچ بر جرمی اولمادینی حالہ
 اتحاد زمامدار لری طرفندن اعدامہ رضا کوسترن پادشاہ ، مملکتہ
 خدمت ایدنلہ ایچمین فرق و تمیزدن عاجزدی . اتحاد جیلرک سقوطی
 مخالف لری نہ قارشی آلقیش لادینی حالہ بر کون صو کرا اتحاد جیلرہ
 تعلقدن کر می طور مامشدی . ملت ایچون نجات و سلامت چارہ سی
 یوقدی ؛ پادشاہک عنمندن وادرا کندن امید ایدیلہ جک ہیچ بر شی
 قالمشدی . بالکرا یکنجی بر امید قایدی واردی ؛ اودہ اعیان و مبعوثاندی .

فقط ہوا میدہیسندن ضعیفدی، اعیان و معونات، معین بر فکری، وطنک سلامتہ خادم اندیشہ لری تمثیل ایدہ جک ماہیتہ دکلدی .
 بونکلہ برابر اعیانک معوناتدن زیادہ بعض حالردہ جلادت کوستردی بی دہ
 کورولبوردی . اعیان اعضاسی ، مملکتک علماً و فکراً یوکسک
 سپارندن ترکب اتمہ یوردی . ایلک تشکیلمندہ بردر جہ قدر کزیدہ
 ویاشلی سپارندن ترکب ایدن اعیان، بالاخرہ سلطان عبدالحمید
 دورینک شورای دواتی مقامہ قائم اولمشدی . اتحادہ خدمتی سبق
 ایدن ذوات اعیانہ کیوردی . بونکاکہ برابر اتحادک ظالمیرینہ اشتراک
 ایدلردن برقسمنک اعیانہ کچدکن سوکرا استغفار ذنوب ایتدکلری،
 اتحادجیلرک ظالمیرینہ و شقواتلرینہ قارشی مخالفت کوستردی کلری دہ
 واقع اولیوردی . اتحادجیلر بوکادہ برچارہ بولمشلر، ظلملرینی حقلی
 کوسترمک، شقواتلرینی تماماً مدافعہ ایتک ایچون فقیہ بر معنوی اتحادک
 اعیان مرخصی تعین ایلشلردی .

مبعوناتہ کانجہ: بولردن قسم اعظمک حق و حقیقی مدافعہ بہ
 مأمور ، ملقی تمثیل ایدن برہیت تلقی ایدلمہ لری زانیدی . معوناتک
 اکثریتی منصوبدی، اتحادک صادق و وفاکار بندہ لریدی ؛ وظیفہ لری
 تجارت ، مدافنہ ، جمع ثروت و سفاهندی . آناتولینک اک ہجرا
 گوشہ لرندن کان بعض معوناتلر، دہا دیلرینی دوزہ لیمکہ وقت بولمادن،
 کاینک قیزلری ، تیششمش اوغللری ، درت بش چوجقلریلہ برابر
 استانبولک عشومکار قاباتملری پیشندہ ازدواج دیلہ نیورلردی . دائرہ
 انتخابہ لرینک سفالتنی دوشونلر نادردی . حتی اک صہبی ، دائرہ
 انتخابہ لرندہ آچلقدن اوان خلقک سفالتنی، ثروتلرینی و تجارتلرینی
 تأمین ایچون وسیلہ اتحاد ایدیورلر ، بدبخت خلقک احتیاجنی تہوین
 ایچون آلدقلری واغونلرلہ شکرلری استانبولہ ساتارق سفاتلرینہ
 صرف ایدیورلردی . ایچلرندن برقسمی جاہلدی؛ منور اولانلری ،
 اتحادک جنایتلرینی فضیلت شکندہ کوسترن برقسیم ہزنہ جیلرلہ
 محررلر و منفکولرلردی . برقسیمی دہ اتحادہ خدمتیلری سبق ایلمش

ضابطلردی . مع مافیہ ایچلرنده ارباب ناموس ده واردی؛ فقط بوصف ساکت بر اقلیت تشکیل ایدیوردی . بونلرک یکانه جرملری بو آغیر ووجدانی وظیفه دن استعفا ایتمه ملری ، ظلمه قارشى ملنک حقوقی مدافعه ایده مه ملریدی .! مبعوثی بولونقلری ملنک حقوقی علناً ، هیئت عمومیه ده مدافعه ایتمه مکده اونلرکده قصورلری واردی . مع مافیہ بواهمال یالکیز تورک مبعوثلرده دکلدی؛ روم وارمنی، بتون مبعوثلر ، مؤکلرینک حقوقی مدافعه ده تکاسل کوستریبورلردی . اودرجه ده که ، ملتداشارینک نه تہجیری ، نه قتلی هیچ بر غیر مسلم مبعوثک اعتراضی موجب اولمایوردی . ملنک سلامت ونجانی اوغورنده حیاتی تہلکه یه قومقدن ونجیبانه بر جلادت کوستر مکدن همان هر کس اجتناب ایدیوردی . خلقک منورالافکار ، حقیقته واقف صنفلری، مبعوثلرک بو حرکتلری نفرتله تلق ایدیورلردی .

عثمانلی سلطنتنه مستولی اولانلر، هیچ بر حقه ، عیج بر خدمتہ مقابل اولدینفی حالده عثمانلی ملکنفی عادتاً تملک ایتمش کیدیلر : کسبورلر ، خزینہ ملقی اسراف ایدیورلردی . بوتون بو فلاکتلره قارشى خلقده اوافق بر عصیان اثری، قلباً مؤثر بر غلیان بیله کورولموردی . بر زمانلر اتحاد جیلرک انتخاب آرابه لری پیشنده ، آلرلنده بیا راقلر ، اولکلرنده زورنالر ، قان تر ایچنده قوشان خلق ، شیمدی آجلقدن اولیوردی . اک بیوک قسمی ایسه اللری باغلی ، پیشلرنده آچ و سفیل برعائله، قوربانلق قویونلر کچی دا اول سسلرینه قوشیور، توره دیلرک سلطنت واحتشامنی تقویه ایچون جسدلرندن سپرلر تشکیکنه کیدیوردی . بو فلاکتده اک زیاده متضرر اولانلر بدبخت وفقیر تورک عنصریدی . ارتکاب وار تشاعلنیدی . روم، ارمنی، سلانیکلی مغازه صاحبلری، بهال چیراقلری، اوچدرت آیلق بر غیوتی متعاقب، پاره قوتیله تبدیل هوا آلیورلر، بیاض پروسته لالریله تکرار میدانه چیقورلردی . یوسفربلک تجار تلیخی یالکیز، غریب و بیکنس برعائله نک، پاره یدیره رک اولادینی قورشوندن قورتارامایان عاجز بر والدنه نک ، اطرافنده

اوکسوزلریله برابر آغلاشان کیمسه سز بر قادینک آچی چیغلقلری
 اخلال ایدیوردی . بهضاً بو چیغلقلرده ، زنکین مبعوثلرک ، حرب
 زنکینلرینک ذوق و طربلری آره سنده غائب اولیوردی . بیزانس
 بیله ، سقوطنک صوک کونلرنده بودرجه تفسخ ایتمه مشدی . مملکتده
 مرحمت ، انصاف ، مروت ، هیچ برشی یوقدی . سوقاقلرده خلق
 آجلقدن و کدردن اولیور ، اوچوق بکزی ، بی جمال آدیملریله
 عالمه سنک نفعه سنی تدارک ایچون کیدرکن ، جاده لرک ازدحاملری
 اوتوموبیل ضربه لریله یاریلیور ، کام بر قادین اوتوموبیل آلتنده
 پارچه لانیور ، کام بر فقیرک قولی قویبوردی . حربده اولنلریتشمیورمش
 کبی استانبول سوقاقلرنده فقیر خلقک پارالاندینی کورولیوردی .
 بو آشکار ظالملمره قارشی هرکس ، مطیع و منقاد ، بیون اکیوردی .
 خلقک ظالملمره قارشی عصبانی مشکلدی ؛ بونکده مختلف سبیلری
 واردی .

اولا : مملکتده عین فکر اطرافنده طوبالانان کتله لر موجود
 دکلدی . تجارت وزراعتله ثروتلرینی تأمین ایدنلرک مقصداری آزدی .
 همان هرکس معیشتی حکومتک یاریمیه تأمینه چالیشیوردی . حکومت
 قوتی اولمادن یاشامق ، ثروت صاحبی اولمق ، حتی جانی بیله قورنارمق
 مشکلدی . بو سبیدن بر قسم خلق حکومته مطیع اولیور ، جمعیه
 اقتساب ایدیور ، ایسته میهرک اتحادجیلرک قوتی آرتدیریوردی .
 مع مافیله بوضورتله اتحاده داخل اولانلر آراسنده مملکتک یوارلاندینی
 اوچوروی کورن محررلر ، متفکرلر ، تاجرلرده پک چوقدی .

ثانیاً : اتحادوترقی اردوده اکثریتی کندیسنه آلت ایتمشدی . سیاسی
 بر آلت اولان اردونک یوکسک وملی بر قیمتی حائز اولامیه جنی
 طبعییدی . ضابطاندن متصرفلر ، والیر ، سفیرلر نصب ایدلمه سی ،
 جمعیه منسوب ضابطلرک آرقداشلرندن اول ترفیع ایتملری ، اردوده
 طبعاً ضعیف واحتراس صاحبی اولانلرک جمعیه انتسابنه میدان
 ویرمشدی . طلعتک اوتوموبیلانده برقاج آی یاورلک ایدن ژاندارمه

ضابطلریخی برمدت سوکرا والیک موقعندہ کورہنلر ، یا عین سعادتہ نائلیت ارزوسیلہ انتسابہ چالیشیورلر ویاخودقبلرندہ درین برعداوت حسن ایدہرک ، عسکرلکدن ووظیفہ دن نفرت ایدیورلردی . بو حالہ اردونک قوۂ معنویہ سی اوزرندہ مضر بر تأثیر حاصل ایدیوردی . حال بوکہ بر اردونک سیاستلہ اوضراشامسی اسالاسادر . اردو ، بالکتر بروظیفہ بی بیلملی در : وطنک مدافہہ سی . اردو ، منفعللریخی تألیف ایچون طوبلانان ، سیاسی ائتریفہ لرلہ رقیبلریخی دورمک چالیشان فرقلرک آئندہ آلت اولہ ماز . ہرہانجی بر حکومتدہ کہ مسلح قوت سیاسیانہ ، فکرہ ، اجتماعی حیاتہ حاکمدر ؛ اورادہ استبداد ، اضمحلال سقوط محققدر . عباسیلرک انقراضنہ سبب ، خاصہ عسکرلریدر . روما ایمپراطورلری ، ایمپراطورلق نفوذی پرہ طوریبہ نلرہ کجذبجی تاریخدن اعتباراً سقوطہ محکوم اولشلردر .

بو حقیقتلر اتحاد ارکانجہ نظر اعتبارہ آئناوردی . قونک چوغالماسی ، طرفدارلرک آرتماسی ، اونلرچہ موفقیتہ اک برنجی واسطہ تاقی ایدیوردی . بو صورتلہ ، اتحاد جباردن وخلقدن مرکب اولق اوزرہ ایکی فرقہ وجودہ کلیوردی . فقط اتحادک تشکیلاتی وار ، اہالینک وبی طرفلرک هیچ بر تشکیلاتی یوقدی .

۱۰. تومز حادثہ سندن بری مملکتک باشندن ادارہ عرفیہ کسینک اولمامشدی . مشروطیت ، لفظاً موجوددی . قانون اساسی همان ہر اجرا آئندہ پامال ایدیوردی . حکومت عدالتہ وقانونہ یاقلاشمیوردی ؛ اساساً موجودیتی غیر قانونی وغیر مشروعدی . همان ایکی کشتی ، طلعت وانور ، نفوذلری ، استبدادلری ویالانلریلہ قوجہ دولتی یارمقلرندہ چوریورلردی . مملکت صاحبسزدی . خلق ، حق خلقک اک منورلرندن بر قسمی ، ریاکارلقدہ جاہلرہ بییلہ تفوق ایدیورلردی . بعضلری طلعتک دہاسندن بخت ایدیورلر ، اک آتین ادیبلری بیلہ : «ایکنجی یاوروز! ، دیبہ محترم برخاقانک نامی تحقیر ایدیورلردی . طلعتک دہاسنی تجیل ایدہرک منظومہ بییلہ

انشاد ایدنلر واردی . بوتون بو دلیللر و تظاہرلر کوستریوردی کہ ،
 طلعتک یاشادینی محیط قاباجچی مصطفانک یاشادینی محیظدن دھا
 بسپاہ ، دھا ذیلدی . قاباجچی بہ ویا باطرونابہ ہیچ بر کیمسہ منظومہ
 یازماشدی . ہیچ بر توردی ، استانبول محیظندہ بر قاج ایدن
 فضلہ یاشایاماشدی . چونکہ محیط دھا ناموسکاردی ؛ چونکہ بادشاہ
 مملکتہ ساحبدی ؛ چونکہ سلطنت غیر مشروع قوتلری تہلہ مکدہ
 عنعنوی بر جلادت کوستر ؛ خاندان ، حقوقہ تجاوزہ اصلا تحمل
 ایدہ مزدی . شمدی خاندانی آوجلری ایچنہ آلان ، خاندانہ صہریتلر
 پیدا ایدن توردیلر بادشاہہ بیلہ اہمیت بر میوراردی . سلائیکن ،
 بش چنار قہوہ سندن کلمہ بر سر کردہ بتون مملکتہ حاگدی .

قاینہدہ الکزبادہ نفوذ صاحبی ، انور ، طلعت و جمال ایدی . صدر
 اعظم سعید حلیم یاشا ظواہری قورناروق ایچون رأس کارہ
 کتیرلشدی . یکرمنچی عصرک ابشیر یاشاسی ہیچ بر نفوذی حتر
 دکلدی . بوتون صدارت ، بوتون ادارہ و نفوذ طلعتک ائدہ ایدی .
 طلعتک سیاستدہ و ادارہدہ مستشاری ، مبعوثلغہ تعیین اولونان ، ایقای
 وظیفہ حالندہ انضباط تفریحی قتل ایدن ، اتحادجی ضابطلر طرفندن
 محبسدن قاجیریلاروق داخلہ نظارتہ قدر ارتقا ایدن بر احتیاط
 ضابطیدی . بوذات ، اتحادجیلر آرمشدہ بویوک بر دیپلوماتدی .

وار قیاس ایت وسعت دریای رحمت نیدوکن

طلعتک جہلی ، اسرافقہ طوبلانانلر جہدہ معلومدی . حقندہ کی
 مدحلری دہ قطعاً صمیمی دکلدی . فقط منفعتلریخی تأمین ایچون طلعت
 کی بر سر کردہ نک رأس کاردہ بولونماسی ، کندیلرینہ قوت تشکیل
 ایتہسی اونلر ایچون لازمدی . بناء علیہ کندیلرندہ بیلہ موجود اونمایان
 خاصہلری طلعتک شخصندہ موجود کوستر مک ، جاہل زوربانک آرقہ سندنہ
 مرفہا یاشامق ، مبعوث اونوق ، تجارت ایتک ، یوکسک معاشلہ آربہ لقلر
 اللہ ایتک ایچون ختی اغفالدن کری طور ماموق ، منفعتلری ایجابیدی .

اویله لری واردی که ، محسندن قانلری قاجیر لر ، هیچ بر جزایه دوچار اولمادقلری کی ، مکافاتہ بیله نائل اولورلردی . اتحادک بوتون جاینتلری جزاسز قالردی . بر محرر ویا وطنک سعادتتی نامنه حقیق سوبله بن ، اتحادک شقاوتلریغی تلغین ایله بن ناموسلی و محترم بر ذات اولدیر یله جکی زمان ، ایچلرندن بر ضابط بو غدارانه وظیفه یی درعهده ایدر ، جنایتک زرده و فاصل ایفا ایدیه جکی تعیین اولونور ، او منطقهده پولیس ده ایشدن خبردار ایدیلردی . بدبخت آدم ، قلبی وطن اندیشه سیله متأثر ، اوینه ویا وظیفه سنه کیدر کن قاتل بر قورشونله یرلره سر یلردی . ایرتسی کون غزته لرده اوزون اوزادی په قاتک ایزی آرانیر ، بالطبع بر شی کشف اتمک قابل اولامازدی . حکومتک وضابطه نک یاردیمه یاییلان بو جنایتلر هپ جزاسز قالیر ، هیچ بر جزا کورمیه جکنه امین اولان ضابطده اتحاد فدائیس نامیله حمایه اولونوردی . بو قاتلار ایچنده پاشالغ و مبعوثلغه بیله چیقانلر واردی . بو شرائط داخلنده محبوسلری بکله بن اتحاد جی ژاندارمه لره ، انضباطی تأمینه مأمور پولیس لره ، عدالتی ایفایه مأمور شخصیتلره ، اردویه ، اتحاد جی حکامه ، هیچ کیمسه یه اعتماد جائز اولامازدی . اتحاد خارخنده یاشایان ملت افرادی ایچون حق ، عدالت ، رفاه ، سعادت هیچ بر شی ممکن دکلدی .

اهالیده اتحاد سزلق ، دولت رجالنده وقوف سزلق پک آشکاردی . اتحاد خارخنده قان اسکی دور رجالی عزمندن وعصربک ترقیاتی ادرا کدن محرورلردی . عبد الحمید دورینک سرای بنده لکیله بومذبذب و پریشان دولتی قورتارمق ممکن دکلدی . بناءً علیه اتحاد جیلرک عزملریله برابر جهل لری ، اسکی رجالک تمکینلریله برابر هم سز لکلری خلقک منور الافکار و بیطرف رجالی دلخون ایده جک ماهیتده ایدی . قحظ رجال پک بارزدی . ارمیلر وروملر مملکتک بوحالندن کاملاً نومیدوانتقامه حاضر ایدیلر . فقط اونلری متسلی ایدن یالکن برامید واردی ، اوده توکیه نک بو اداره ایله هر نه صورتله اولورسه

اولسون انقسامہ اوغراپہ جنی وکندیلرینک آرتق بوسبتون قورتولہ۔
 جقلریدی۔ مع مافیہ بوادارہ دن تورکلرہ بیزاردی، فقط اونلر ایچون
 نہ بر استنادگاہ ، نہ بر استقلال ارزوسی ، هیچ برشی یوقدی . تورک
 کندی وطنتمده الک عاجز ، الک استنادسز بر قوتدی . سلانیکایلر
 بیله تورکی اسلامیت کسوسی آلتندہ اغفال ایدرلردی . تورکلردن
 زیادہ موسویلرہ تشریک مساعی ایدن دونملر ، مغازہ لرنده موسوی
 قوللانیرلر ، تورک بولوندورمازلردی . بو حقیقی راس کارده بولونانلرده
 قسماً آ کلامشیر ، روملرہ یونانیلک ، ارمیلرک ارمستان ، عربلرک عربلق
 مسئلهلرینہ قارش ی اونلرده بر تورانجیللق مسئلهلر اورتہ یه چیقارمشلردی .
 اتحادجیلرک بو غایلر پیشندہ قوشمالرینہ الک زیادہ اجرای تاثیر
 ایدن سبب ، کندیلرینک روم ایلیدہ یونانیلرہ و بلغارلرہ قارش چتہ جیلک
 یلمش اولمالری ، بولغار و یونان اصوللرینی نمونہ اتحاد ایتلریدی .
 بولغارلر کندیلرینہ خصم عنصرلری ناصلک کونکدن تمیزلرلسہ ،
 یونانیلر ماکدونیا دہ کی اسلاملی ناصلک قلیجدن کچورلرسہ ،
 اتحادجیلرده کندیلرینہ مخالف محررلری اولدیرلر ، روملری
 وارمیلریدہ عین فلاکتہ دوچار ایلکی دوشونورلردی . بو یوقاثرلرہ
 ملی تجارتلر بو دوشونجہ نیک مقدمہ سی کیدی . فقط ملی تجارت ،
 تورک عنصرینک سعادتہ مدار اولمقدن زیادہ فلاکتنی حاضرلامشدی .
 طوبال اسماعیل حقیقینک ملازم لکدن و بیطراقدن مستعفی کنج
 متعهدلری ملیت محبتلرینی سوراق محبتلرہ مزاج ایدہ جک طاقدن
 کیمسہ لردی . بونلرک پیشلرنده بر موسوی ، بر روم ویا بر ارمی ،
 کویا ملیت نامنہ تجارت ایدیورلردی . اولاری یالکیز رومہ کارویرن
 لوازم شمدی برده تورک حصہ دارک منفعتی ویرمکہ مجبور اولیوردی .
 جمعیت منتسبلرینک تجارتہ آتیاماسی ایسہ آرتق مناقصہ لردہ ،
 مزایدہ لردہ اورناقلقلر وجودہ کتیریور ، زواللی ملت حربک ال
 آجی فلاکتلری ایچندہ کیسہ سنی بوشالتمق مجبوریتندہ بولونیوردی .
 یونلم هیچ برملنک تاریخنده کورولہ مشدی .

حرب عمومینک باشلانجی توران املاری ایچون عادتاً تطبیقات
 میدانی یرینه کجدی. معارف نظارتی بوفکرلرک کور برآلتی اولدی.
 برزمانلر مزین مخمزلرده . ای یپی توران، سوکی اولکک ، سکا یول
 زوده؟ دیه آغلایانلر و باییلانلر ایچون آرتق توران یولی آچیلمشدی.
 آناطولی بی، حقیقی تورکلک مرکزینی دوشون بیله یوقدی. تورانده
 یاشایانلر موسقوف صفرلنده حرب ایدیورلردی ؛ حالبوکه وطن ،
 آناطولیدن کلن آج ، بریشان ، یالین آیاق، بدبخت بابایکتلرک عربان
 سینه لریله محافظه ایدیلبوردی . تورانده یاشایانلر روسلرک اک منتظم
 و سائطیه اعانه اولوتیورلردی ؛ آناطولیده قانان طول قادینلر ،
 اختیار آتالار طوریق قولبلرده اوت یمکدن ، قانلی کوز یاشلری
 دوکمکدن باشقه برشی یایمبورلردی . تورانده یاشایانلر موسقوفلرک
 عثمانلی اداره سندن یوزبیک کره منتظم و عادلانه اداره سی آتشدی.
 ناموسلرینی ، جانلرینی و ماللرینی محافظه ایدیورلردی ؛ آناطولیده
 یاشایان عثمانلی تورکلرینک ایسه آتلرندن کلملری آئیدور ، بازارلرده
 ناحق بره یرتیلری صائیلوردی. آناطولی عربانلر لقدن ، مکتبسزلکدن ،
 قانونسز لقدن ، عدالتسز لکدن اولبوردی . هرشیدن اول بو آج
 خلقی دو یورمق ، هرشیدن اول بو جاهل اکثریتی او کرتک ، بو بیچاره
 قومی حیاتک ، علمک ، معرفتک ، مدینتک سعادتلرندن حصه مند ایتک
 لازمدی . تورک کنجکلرکک غایه سی عثمانلی تورکلرکی اولق لازمدی.
 بوغایه تعقیب ایلدیکی تقدیرده عثمانلی ارمنیسی ، عثمانلی رومی ده کندی.
 عرفانیله مشغول اولابیلیر ، عثمانلیلق نامی آتندی بوتون عنصرلر
 کندی تکامللرینه چالیشیرلردی . تورکلرک بر لکده یاشادقلری عنصرلره
 حاکم اولابیلملری آنجق اولنردن عرفاناً ، مدینتاً یوکسک اولمالریله قابل
 اولابیلردی . یونانستانی ضبط ایدن رومالیلر ، قلیجئرلیله حاکم اولدقلری
 ملتک عرفانه ، بالضروره مغلوب اولمشلردی . خصوصیه ، بوفکرک
 سیاسة حصولته جغرافی وضعیت ، دولتک ضعف و تدبذبی ده مانعدی ،
 بوفکر اولسه اولسه معنوی بر رابطه ایله قوه دن فعله کله بیلردی .

عمومی تورکنک فکرنک انتشاری ایچون بر مرگزه ، بر محراقه احتیاج واردی . آلمانیا بوکا پارلاق بر مثالی . بوتون آلمانلنک روسیا اطرقده طوبالانمسی ، هیچ شہسز روسیانک یوکسک بر عرفانہ ، ماہرانہ بریاستہ مالک اولمانسک تیجہ سیدی . گذاروس ادارہ . سندہ بولونان تورکلر عثمانلی تورکلرندن دہا زیادہ وحدت فکرنی آکلامشردی . عثمانلی تورکلری ایسہ اتحاد جبرک طرفیکیرانہ ، فرقہ حسلرینہ ، فرقہ احتراصلرینہ تابع ادارہ لریلہ اسکی مدنیتلرنی ، حیثیتلرنی ، وقارلرنی بیلہ غائب ابدیورلردی . خصوصیلہ یکرمنجی عصر حقیقی برملیت عصریدی . بو عصرده تمثیل دستورلرنک تطبیقی امکان خارجده ایدی . آوستریا - مجارستان بوکا الیقین برمثالی . آوستریالیرک مجارلرہ واسلاولرہ عرفانلرنی قبول ایتدی برملری امکان خارجده ایدی . لسانی ، ادبیاتی ، تاریخی بیلن بر ملت ایچون ، باشقہ بر ملتک عرفانی قبول ایتک ، بر نوع اتخاردی . یکرمنجی عصرده بوکا هیچ بر ملتک سرفرو ایتجہ جکی طبعیدی . بوتون آوروپا ملیت ہیجانلریلہ قابناشیوردی . خصوصیلہ بو عرفانی ، احکا ایلہ ، افنا ایلہ ادامہ ایتک ، آشکار برجانیشدی . رومالیر قدر جسم خطہ لر فتحہ موفق اولان اسکی عثمانلیلر بو شدتلی تدبیرہ تنزل بیلہ ایتجہ مشلردی . اولو اسلامیت بوکا شدتہ مانعدی . نانیاً ادارہ لرندہ بولنان اقوامک کندیلرینہ قارشلی عصبیاتی تخطر بیلہ ایتزلر ، قوتلرینہ ونفسلرینہ اعتماد ایدرلردی . قافقاس طاغلرینک شمال اتکلرینہ قدر ایلریلہ بن عثمانلی باشلری بوجسم خطہده ساکن ارنیلردن هیچ بر فردک برونی قاناتامشدر ، بالعکس رعایانک مساعیسندن و فصالیقتدن اردونک مظفرقی ، ولایتک اعمارنی تأمین ایچون پک چوق استفادہ ایتمشلردی . تورک ، ارمنی ، روم اکابری عثمانلی نامی آلتندہ کبارانہ ، نھیسانہ بر حیات امرار ایدر ، ہر عنصر استعدادینہ وقابلیتہ کورہ عثمانلی ادارہ سنک مختلف شعبہ لرندہ درایت کوستیردی .

یوقاری صنف بووضعیتدہ اولدینگی کی آناطولیانک مختلف نقطہ .

لرنده مسلم وغير مسلم عنصرلری ، شكلاً شوبله طورسون ، لسان اعتباريلهده بربرندن فرق ايتك غير قابلدی . بوتون عنصرلرك ، بربرلرينه متقابل امنيتلری واردی . (وان) ك هجرا كوشه لرنندن استانبوله كلن ارميلر ، آوازلق خدهتی ایچون كبار قوناقلرينه كيرلر ، حرمك اعتمادینی قازانيرلر ، عادتاً عالمه ارکانندن صایایايرلردی . ارمی صنعتكارلری عثمانلی صنعتك اك نفیس بدیعه لرینی وجوده كتيرلر ، مشترك عهرفانه خدمت ایدرلردی . بوحال ، عثمانلی وطننده یاشایان عنصرلر ملیت امملری پيشنده قوشونجه قدر بو طرزده دوام ایتمشدی . فقط اوروپانك تورکیه ایشلرینه مداخله سی ، تورکیه دن منفعتلر و امتیازلر قوبارمق ایچون غير مسلم عنصرلرك حامیسی صفتنی طاقینامی ، بو وضعیت صوك درجه سكتهدار ایتدی . بوكا عثمانلی اداره سنك مذدب ، یریشان برحالهده دوام ایتمه سی ده اجرای تأییدن خالی قالمادی . اصل اك برنجی سببده بوایدی . او زمانه قدر ذی نامی آلتنده رعیه لکی قبول ایدن عنصرلر ، کندیلرینه خارجهده برحامی کوردیلر ، تاریخلرنی و عنعنلرنی اوکرنیلر . عثمانیلرک پارلاق دورلرنده اوروپا عرفانی اونلرجه مجهولدی . بوتون عنصرلر عثمانلیقدن یوکسك بر عرفان ییلمیورلردی . شمدی ، اوروپانك فکرجریانلری اونلری ده دیریلندی . تنظیمات و اصلاحات فرمائی خریستیانلرکده حقوقنی تأمین ایتدی . او تاریخندن اعتباراً تورکلرکده اوروپا مدنیتی آکلامالری ، ملیت جریانلری ایچنده کندی موجودیتلرنی تأمینه ، عرفانلرنی یوکسكتمک چالیشمالری لازمدی . بوکاموفق اولمق ایچون ده علم ، حق ، عدالت ، قانون لازمدی . مع التأسف بو جهت اهمال ایدلدی . خصوصیه اتحاد جیلر بوتاریخنی حقیقتلره یونانیلرک و بولغارلرک عملی اصوللرنی ترجیح ایلیدیلر . حرب عمومینک ظهوری بومللیرنی برقاتدها قولایلاشدیردی . حربك ایلک زمانلرنده ارمیلرک مخبراتی ، کیزلی فکیرلرنی بوسبتون میدانده قویدی . اکثر مکتوبلرده تورکلرک آرتق بو حربه محو اولاجقلری ، روسلر ایدن کلدیکی قدر یاردم ایدلمه سی تومسه ایدیلورودی .

نہایت ارمینلرک وان قتالی ، عسکری حرکتلرہ افکل تشکیل ایتملری . اتحاد جیلرک ملی غایملری ایچون مهم بر فرصت وجودہ گتیردی . عادل وقوتنہ کووہ نیر بر حکومتک بویله بروضعت قارشیسندہ یایاجنی شی ، حکومت علیبنہ عصیانلری تحقق ایدملری تجزیہ ایلکدی ؛ فقط اتحاد جیلر ارمینلری احما ایتک وبوصورتلہ ولایات ستہ مسئلہ سفی دہ اور تان قالدیر مق ایستہ دیلر . اناطولینک شرق حدودندہ ارمینلرک آرتق یوم خلاص کلدی ظن ایدملرک علی العجلہ قیامی قتاللرہ مبدأ تشکیل ایتدی . ارمنی ، تورک ، بیکارجہ وطن اولادی قومیتلرک آیاقلری آلتندہ چیکنہ ندی . حربک بدایتندہ آناطولیہ استانبولدن برچوق چتہلر کوندرلشدی . بوچتہلر محبسدن چیقاریلان قاتلاردن وخرسزلردن مرکبدی . بونلر حربیہ نظارتی میدانندہ برہفتہ تعلیم کوررلر ، تشکیلات مخصوصہ معرفتیلہ قافقاس حدودینہ کوندریلرلردی . ارمنی مظالمندہ الکیوک جنایتلری بوچتہلر ایقاع ایتدیلر . مع مافیہ شرقی آناطولیدہ عمومی بر ہرج و مرج حکم فرما ایدی . بورادہ چتہلر و خاق بربرینی احما ایدیور ، قان کوکدہنی کوتوریوردی . ارمینلر روسلرہ التحاق ایتشلر ، وان شہرینہ هجوم ایدیورلردی . حتی ارمینلرک بوحرکتلری روسلرک تقدیرینی جلب ایتش ، ساسانوف بومستلہ بہ دائر رسمی بیاناتندہ (وان) تعرض ایدن ارمینلرک غیرت وشجاعتلری تقدیر ایلہ مشدی . فقط الک معصوم ، الکی بی کناہ ، ہیچ برجرملری اولمادینی حالہ تہجیر فلاکتلریلہ تباہ اولان ارمینلر ، روسہ ، انقرہ ، اسکیشہر وقونیہ ولایتلرندہ یاشایانلردی .

* *

اسکیشہردہ کیسہنتک برشیدن خبری یوقدی . حرب فلاکتی خاتی فنا حالہ صارصہ مشدی . قافلہ قافلہ ، یالین آیاق ، شالوارلری ومنانلری پارچہ پارچہ ، آرقہ لرندہ آلاچہ انوابلر ، عسکر قافلہلری کیچوردی . آناطولی خاتی ایچون عسکرلک مقدر بر وظیفہ ایدی . ضرب آناطولینک تورکولرندہ بیبہ عسکرلک الیم آریلقلری ترنم ایدیوردی . ترنلر طولوسی کچن عسکرک بعضاً اوزاقدن ضربہ

غریب تورکولری ایشیدیلور ، بعضاً ترندن کندیلرینی آتارک
 قاجیق ایستین نفرلرک پارچہ لاندقلری خبر آلیبوردی . آناطولینک
 کوزل و جاذب طبیعتی اورتاسنده اک ظریف واک باکر بدیعہلر :
 درہلرہ آغاچلرہ ، چیچکلرہ ، اووالر و طاغلدی ؛ انسانلرہ ، بوکوزل
 منظرہلری سفالتلریلہ ، بریشانقلریلہ اخلال ایدیورلدی .

بوکوزل یوردلرہ یاشیان کیمسلرہ ، دنیانک اک طالعسر
 مخلوقلریدی : بونلر عصرلردن بری بشریتک رفاهنی کورمہمش ،
 انسانلغنی ادراک ایدمہمش ، جاہل برحکومت اندہ بازیچہ اولمش
 مخلوقلردی . آرتق استانبول ارکاتی کیمسہ بکلہ میوردی . بوغازلردن
 کچمہ نهلککسی قسماً برطرف اولمشدی . فقط استانبول مبعونی الآن
 اسکیشہردن آریلامیوردی . بونکلہ برابر وقتنی دہ بوش کچیرمک
 ایستہ میورہ ارہدہ صرہدہ قونفہ رانسلر ویرہرک فضل و عرفانندن
 آناطولی خلقنی مستفید ایتمک چالیشیوردی . بر آقشام بنہر قونفہ رانس
 اعلان ایلدی . ایرتسی صباح ، کیدنلردن ایشیدلدی : ویریلن
 قونفہ رانس عناصر حقندہ ایمش . محترم مبعوث خریستیان عنصرلری
 تورکلر ارہ سندہ ییلانلرہ و عقربلرہ تشبیہ ایتمش . اوکیچہ یارہ
 ویرہرک قونفہ رانس دیکلہ مکہ کلن خریستیانلر لغتار ایدہرک
 قونفہ رانس سالونندن چیقمشلر . ایرتسی صباح هرکس اتحاد و ترقی
 مبعوثنک سیاستنی تقییح ایدیوردی . بومتعصبانہ ذہنیق آناطولی خلقی
 ییلہ قبول ایتمیوردی . هرکس سنلردن بری برلکدہ یاشادیفی قومشوئرندن
 منوندی . اسکیشہردہ غیر مسام عنصرلرلہ تورکلر یینندہ هیچ بر
 اختلاف یوقدی . بالعکس غیر مسلم عنصرلر شہرک عمرانئسہدہ
 خدمت ایتمشلردی . اسکیشہرک اک کوزل سوقاقلری روملرک وارمنیلرک
 او طور دقلری جادہ لردی .

بر صباح ، اسکیشہر استاسیونندہ مأمولک خارجی بر منظرہ
 کورولدی . او تاریخہ قدر ترہ نلردن ، سقط و علیلہ ، یا ناقلری چوکش ،
 تراشلی ، اولو بگنزی ، آرقہ لرنده بیرتیق بر قابوطہ الارندہ بر پارچہ

قوروا کک، آناتولینک طالعمز چوققلردن باشقہ کیمسہنک
چیققدینی کورولمزدی. شمدی چیقانلر ، چوققلردن ، قادیئلردن ،
اختیارلردن، کنیچ قیزلردن مرکب برقفلہ ابدی.

بو اوافق قافلہ او قدر حزن ، او قدر الیم بر منظرہ ارانہ
ایدیوردی گہ ، بوموق قوللریلہ آناسنک آرقہسنہ صاریلان، حزیران
کونشنک آئشلری آئندہ، آچ وترلر ایچندہ، بویونلرینی بوکەرک
اویویان یاورولرک حالی یورہ کلر پارچہ لایاچق درجہدہ ایدی .
عجبا هپسی بو قدر میدی ؟- «قونیه یه کیده جکلر!» دینوردی ؛ فقط
جیلرندہ اون پاره شمندوفر نولی یوقدی . هپسیده فقیر ، بدبخت
کویلولردی. استاسیونده، پارماقلنک اوکندہ، اختیار بقادین، قوجاغندہ
صاریشین ، مائی کوزلی ، بش آلتی یاشندہ بر قیز ، یاشندہ بر ارکک
چوجنی ، بویونلرینی بوکمش اوطور دیورلردی . صوردم : عسکر
عالمهسی ایمش ، بابالری عسکره آئمش . آنالری اولمش . بو ایکی
طالعمز اوکسوزی کندی بویوتیورمش ، قیزک آدینی صوردم .

— سیرانوش !

زواللی معصوم، ائندہ بر قوروا کک ، صوبه بانیراق ییوردی .
سیرانوشه ییہجک بولدیردم ، سودم ، او قشادم — او کوندن اعتباراً
اره مزده بر صمیمیت حاصل اولدی. فقط سیرانوش هیچ کولمیوردی.
نظرلرنده، قاشلرنده ، سپاشندہ بر ملال ، بر تائر واردی. بو تہجیردن
بو ظلمدن ، بواعتسافکارانہ حرکتدن روحی آزیلش ، معصوم قلبی
قیریلش ، منسوب اولدیغ ماتہ قارشی قلبندہ درین برکین باغلامش کبی،
ویردیکم یشلری کوردکجه طاریلش کبی ، هیچ کولمہدن ، یوزیمہ
باقادن آلور، ضعیف پارماقلریلہ مینی مینی آغزینہ کوتوریوردی .
اوکون استاسیونده، بو حزین منظرہ قارشیشندہ هر کس متأثردی،
وهپسیده بو قدر ظن ایدیلدیوردی . کیجہ کلن ترہن بو ظنی کاملاً
تکذیب ابدی . خط بویندہ آچی بر واویلا قویندی ، استاسیونک
اووايه ناظر جمہ سنده، آغلاملر وفریادلر ایشیدیلدیوردی. قوشدم .

نہ حزین منظرہ ایدی : فار یوق ، ضیا یوق ، رہبر یوق ، ہیچ بر شی یوقدی . قوجاغندہ جوجقلری آغلایان قادینلر، پریشان صاقالریله جہلری طوبلایان ، یوکنی صیرتلیرنہ ووران پاپاسلر ، قان تر ایچندہ اشیا سنی چیقارماہ اوغراشان، خستہ لری ، قیزلری ، جوجقلری طاشیان آنالر ، فقیر ، زتکین ، آچ ، سفیل بیکلر جہ ہائہ ، یوک واغونلرندن چیقماہ اوغراشیورلر، جوجقلری، آنالری، اشیلری غائب ایتمک ایچون کیجہنک قارانقلری ایچندہ چیرپیشورلردی . بو منظرہ بی کورمک قابل دکلدی - کوزلردن بلا اختیار یا شلردو کولیوردی - ہیچ کیمسہ یہ یاردم ایتمک ممکن دکلدی ، ہیچ کیمسہنک امدادینہ یتیمک قابل اولامیوردی . ذاتا ایداسہدہ ، قبول ایدن یوقدی . بو حقسز ظلم قبلرندہ او قدر درین بر مایوسیت ، اودر جہ صار صیلماز بر عداوت حاصل ایتمشدی کہ ، اک عاجز ، اک بیچارہ ، اک کیمسہ سز بر قادینہ بیلہ یاردم ایتمک ایستہ نیلسہ ، قاشلری چاتیور ، کیندار نظرلرلہ یوزیکرہ باقیور ، متین قلبی ، متأثر روحیلہ فلاکتہ ، آجلغہ ، اولومہ طوغری بی پروا کیدیوردی .

ترہنلر بر بری ولی ایدیوردی . ہر ترہندن بیکلر جہ ہائہ ، بیکلر جہ کوی خلقی چیقیوردی . اودر جہدہ کہ ، کلنلرک اسکیشہردن سوقی ممکن دکلدی . کیتمکدن امیدلری کسنلر ، استاسیون باغچہ سندنہ ، یول اوزرندہ ، برلہ شیورلردی . بر قاق کون ایچندہ اسکیشہر استاسیوننک جواری اون بیکدن ، یکر می بیکدن زیادہ ہائہ ایلہ طولمشدی . ترہنلہ سوق ایدیلہ مین جولوق جوجق ، قادین ارکک ، آیقلری قانلر ایچندہ ، اطرافلرندہ بر قاق فقیر ژاندارمہ ، قرہ دن گلشلردی . بو منظرہ بک فجمیدی . بوبدیخت ہائہ لر ترہیہ کیدہ جکلردی ؟ کیمسہنک بیلدی بی یوقدی . شمندوفر یارم بیلنلہ بیلہ طاشیاہ راضی اولیوردی . آرتق ہیچ بر امید قائما مشدی . بر جوق ہائہ بابالری ، اولادلری صوٹوقدن محافظہ ایچون چادیرلر یامایہ باشلامشلردی . چارشیدن ، طانیدقلرندن تختہ لرو صیرقلر کتیر بیورلر ، کلیملری ، وپیرتیلری اوزرینہ اورتیورلر .

ولین ، باغلیخی ، باغچلرینی براقان زنگین عائله لر بیله کیجه یی
 طوبراقلر اوزرنده کچیریورلردی . آرتق اسکیشهر جوارنده بکرمی بیک
 کشیدن مرکب براردوگاه حصوله گلشدی . چادیرلر اده سنده سواقاقلر
 آچیلمش ، بازارلر قورولشدی . کیجه طاغیرلر قاراریور ، پورصاق
 صوینک چاغلیکسی مدید و حزین ، تپه لره عکس ایدیور ، بدبخت
 ارمیلرک بریشان بر حالدده یاندقلری اووالرده کی ایشیقنلرک سونوک
 لمه لری کورولیوردی . بعضاً بوچادیرلر آلتنده بربرینه صاریلوب
 یانان معصوملرک ، قالی تأثر و هیجانلر ایچنده ، اک طاتلی امل
 وسعداتی محو اولمش کورن ، صاحبدن بری آغزیننه برلقمه اکمک
 قویمان چادیرک برکوشه سنده اویویان زواللی برقیزک صاریشین باشی ،
 ضعیف بر موم ایشینی آلتنده پارلایوردی .

اسکیشهر ارمیلری بومنظرمدن دلخون اولیورلردی . فقط نه
 یاپاییلیرلردی ؟ اک زنگینلری برقاچ عائله نکل نقلی ایچون اده لرندمه یاره
 طوبلامشله ، کندیلرینه کوره یاردیمدن کرمی طورمامشلردی . عجبا
 عین فلاکت کندیلرینکده باشلرینه کلیه حکمیدی ؟ فقط اونلر براز
 امین کبی کورونیورلردی . آطه بازارندن و جوارندن کلن ارمیلرله
 کوروشدکلری زمان ، خبر آلمشلردی : آطه بازارنده بر چوق
 سلاح بولنمشدی . فقط آطه لیلر بوسلاحلرک کندیلرینه اولجه ابراهیم
 یک طرفندن ویرلیدیکی ، کندیلرینک قطعاً قباحتسز اولدقلرینی ادعا
 ایدیورلردی . مع مافیله هر نه صورتله اولورسه اولسون اورالرده سلاح
 چیقدینی ایچون کندیلری تهجیر ایدلمشله دیمکدی . اسکیشهرده ایسه
 ارمی مسئله سیله علاقه دار اولانلر یوقدی . خاق تجارتیله ، زراعتیله
 مشغولدی . تفنک و بومبا اسکیشهر محیطنه اوغرامامشدی . بازارده ،
 چاوشیده ، درده بر تفنک بولوندینی سویله نیوردی . فقط اونلکده
 اسکیشهر مرکز مأمورینک معرفتی اولدیغنه هیچ شبهه یوقدی .
 بو حریف اسکیشهرک اک منحوس سپاسیدی . اتحاده انتساب ایله بهرک
 رزائلده و کلخان بکلکده تمیز ایدنلردن بریدی . اسکیشهر ارمیلری ،

تہجیر ایدلیہ جکلرندن امین، آردہ صرہ دہ استاسیون جواری نہ کلپورلر، ملتداشرینہ یاردم ایدیورلردی .

آرتق بوتون ارنیلر، چادیرلر ایچندہ، اسکیشہرہ یرلشمشلردی . کندیلرینہ ہیچ تچاوز ایدن یوقدی ؛ اولئرک اک غدار دشمنلری مرکز مأموریدی . زمان اولورہ آردلرندن ارککلرینی طوہلائیور، جیلرندن پارہ لرینی آلدیریوردی . قادیئرک فریاد وواویلاسی اوزرینہ استاسیون ضابطلری ارککلری قورتاریورلر ، مرکز مأمورینی تہدید ایدرک آلدقلمی پارہ لری صاحبیرینہ اعادہ ایتدیریورلردی . ہفتہ لر کچدی . آلآن ارنیلرک نقل ایدلیہ کی کورولپوردی .

برقسعی قرہ دن کوناہیہ سوق ایدلمشدی ؛ فقط بوتلر قصبہ یہ کیرمہ مشلر ، (آلابوند) استاسیونندہ ایکنجی بر قرارگاہ تأسیس ایتشلردی . بویکلر جہ عالمہ لرایچندہ آرتق آجلق دہ باش کوسترمشدی . ییہ جک ، ایچہ جک ، پارہ ، برشیلر یوقدی . نہایت اشیلرینی صائمہ قرار ویردیلر ؛ بو قرار پک فوجیدی : اسکیشہرہ سواقلرندہ ، استاسیون میدانلرندہ ، کلینک وکنج قیزلرک کوز نوری دوکەرک ، معصوم قبلرندہ طاتلی املاز بسلیہرک اوردکاری دانتلارینی ، ایپکلی یاتاق چارشافلرینی ، اوزنہ بزہ نہ یایدقلمی کلینک ائوابلرینی قولرینہ آملشر ، قیرمزنی چارشافلی قادیئلرہ یوق بہاسنہ صاندقلمی ، سوراق سوراق طولاشدیردقلمی کورولپوردی . نہ فوجیح حالی ؛ بوفلاکتدن جاہل خلق ، اسکیشہرک آلمانلری وروملری استفادہ ایدیورلردی . صاماجق اشیاسی اولمایانلر ایچون دیلنمکدن باشقہ چارہ یوقدی . اکثریا ، پریشان قیافتلی عالمہ لرک قانی دیبلرندہ اوطوردقلمی ، بویونلرینی بوکەرک دیلندکلمی کورولپوردی . آجلق کیتہ کیتہ چوقالیوردی ، صوغوق کیتہ کیتہ شدتی آرتدییوردی . کندیلرینہ چادیر یایامیانلر ، استاسیون جواریندہ کی اولرک دیوار دیبلرینہ یاتاقلمی سر مشلر ، چولقلری چوققلریلہ برابر کیتہ یی سواقلردہ کچیریورلردی . استاسیون جواریندہ ، سواققہ یاتان عالمہ لر ایچندہ خیرچینی برقیزواردیم

ہر صباح باشی طارناماز، آناسنہ متصل اذیت ایدردی . بر صباح ،
 زواللی قادین، آچ بی علاج، قیزینک باشی طارماقلہ مشغولدی .
 فلاکت، قلبندہ بویوک بر مایوسیت حاصل ایتشدی . چوجفک
 خیرچینلی ایسہ بوسبتون مایوسیتنی آرتدیریوردی . قیز آغلابور ،
 باغیربیورہ، بیچارہ قادینی بردرلو راحت طارنامایہ بر اقامیوردی . نہایت
 او قدر متأثر اولدی کہ، آلینہ بر مقاص آلدی، قیزینک صاجلرینی
 کسمکہ قرار ویردی، فقط تأثرندن اللری ترمہدی، مقاص خیرچین
 یاورونک درستی دہ برابر کسدی، چوجفک باشندن چیقان قانلر
 بدبخت والدمک کویا قلبنہ دوکولدی، یاورونک باشنی اللری ایچنہ
 آلدی، اوپدی، اوپدی، ارزرینہ قابانارق ہیچقرہ ہیچقرہ آغلامایہ
 باشلادی . . .

بوکی منظرلر بر دکلدی . کویلرندہ ورم دوشکندہ یانان ،
 احتضار حالندہ بولونان خستہ لر، علیل و مجنون، یاری بلندن آشاغیسی
 طوتمیان دینجیلر بیلہ چقاریلشدی . ہان ہر کون ، اسکی شہر ارمفی
 مزارلقنہ، اوکدہ پاپاس ، آرقدہہ براقاج فقیر عائلہ، یا چوجقلرندن
 برینی، یا آتارینی ، ویا اختیار بابائری کومیورلردی . فقط بودفن ،
 سسز وسادہ اولیوردی . نہ بر چان صداسی دوستلرینی طوبیلابور ،
 نہ بر الہی زمرہ مہسی روحلری خشوعہ دعوت ایدیوردی . بوفلاکت
 قلبلری یارالایوردی . بر کون، قاری قوجہ، ایکی ارمفی ، قونوشارق
 کیدیورلردی . ایکیسی دہ مایوسدی . فقط ارککک مایوسیتی دہا
 زیادہ ایدی . قادین زوجنی تسلیہ چالیشدی .

— نہ یاپہلم ، اللہ بویوک . البتہ بزی کوزہ تیر .

دیدی . ارکک بردنبرہ قیزدی، قادینہ سرت بر نظرلہ باقدی :

— حالا الہمی دیورسک؟ اللہ ترمہدہ؟ اللہ وارمی؟ وارسہ ،

بو حال نہ ؟

دیہہ باغیردی . درہ بہ طوعصری ایلریلہ یور ، بیرتیق قولنک یکیلہ

کوزلرینی سیلابوردی .

نهایت بر کون ، مشئوم بر امر کلدی : اسکیشهرده تخلیه ایدیله جکدی . مرکز مأموری ایچون کون طوغمشدی . اوکیجه ، اسکیشهرده مائی بر سکون حاصل اولدی . سوقاغه کیمسه چیقامیه جقدی . اورته لوق قاراردی . برکیجه اول سکون و حضور ایچنده آیدینلانان اولرده بر اولو سکوتی حاصل اولدی . سوقاق باشلرنده نوتیجیلر بکله بوره ، اولرده جکیچ کورولتورلی ایشیدیلوردی . دیمک اولرده کیده جکلردی ؟ بر زمانلر یجره لرینک اوکنده ، محجوب طورلری ، ناموسکار سیملری ، عقیف ادالریله دیکیشلرینی دیکن ، ارکک سیاسی کورر کورمز باشلرینی ایجری چکن معصوم قادیلر ، کنج قیزلر ، علیلر و اختیارلر ، بدبخت چوجقلر ، دیمک اولرده بوفلاکت و اولوم سیلابنه قاریشاجقلردی ...

فی الحقیقه اوله اولدی . ایرته سی کون ، اسکیشهرک یچاره عائله لری ، اللرنده بر رسیت ، قولارنده بالطورلی ، حیوان و اغونلرینه ییندیله . کوزلری یاشلرله ملولوه ، قلبلری متهیج ، عصر لرده بری سودکلری ، او طور دقلری ، یاشادقلری اولرینی ، چیچکللی باغچه لرینی ، معزز خاطره لرینی بر اقدیلر ، اسکیشهرک کوزل افقلرینه ، قهرمان عثمانک عدالته معکس اولان تاریخی بلده یه وداع ایتدیله ، قونیه اوواسنی قوشانان طاغولره ، « یوزانطلی » نک یالچین کیدلرینه ، الجزیره نک آتشین جولرینه ، آچلغه ، سفالته ، بریشانلغه ، اولومه طوغرو کیتدیله ...

بو معصوم خاق قورنارمق ایچون هیچ بر وسیله بوقیدی ؟ اسکیشهرده کی آلمان راهیله کوروشدم . استانبوله بر تلغراف چکمه سنی ، هیچ اولمازسه ، آوستریا سفیری واسطه سیله قاتولیک ارمیلر ایچون اولسون مساعده آلماسنی سویلهدم . قبول ایتدی . ایرتسی کون ، استانبولدن کلن بر امرده ، قاتولیک ارمیلرک ، عسکر عائله لرینک ، شمندوفر قومپانیه سنده مستخدم اولانلرک قاتولیک جکلری بیان ایدیلوردی . بواصر بر چوق عائله لری قورناردی . کنج و کبار قیزلر ، عادی زمانلرده کندیلرینه اوشاقلق بیله ایدمه یین آدملرله ، قومپانیه نک

قاردر فرم نلریہ از دواج ایتمکہ باشلادیلر . بوزدواج جانلیری قورتارمق ایچوندی . ایچلرندن بر قسمی مسلمان اولمق ایستہ بور ، حکومت قبول ایتموردی .

آرتق اسکیشہر ارمیلری دە چیقاریلمشدی . قیمتدار خالیلری واشیلاری کاملاً اولرنده ایدی . فقط حکومت بونلری دە محافظه دن عاجزدی . صاحبسز قالان اولر کویا پولیسلر طرفندن محافظه اولو . نیوردی . حال بوکە کیجه لین خالیلر وطاوارلر ، قیمتدار اشیا کاملاً چالینیوردی . عین حال اذمیدک ، آطه بازارک تخلیه سی انناسنده وقوعه کلش ، اشیار چالندقدن سوکرا ایزی بللی ایدلہمک ایچون اولره آتش ده ویرلمشدی . ارمیلرک بو فلاکتدن اک زیاده ممنون اولان ، یهودیلردی . فوج فوج یهودی اذمیده ، آطه بازارینه کیدیور ، فلاکتزده ارمیلرک اشیا سیله ثروت تأمیننه چالیشیوردی . اسکیشہر ده پک محدود بر مقدارده بولونان یهودیلردن بری برکون یاعه کلدی ، ارمیلر علہنہ بولنہرق کویا یارانمق ایستہ دی . نظرلرینی متجسسانه کوزلریه دیکدی :

— بک افسندی ، چوق یوزل اولدی . ییدیورلر دکلی ؟
 اوغورلر اولسون . نلر یاعمامشردی ؟ بز تورکلره نلریا عمامشردی ؟
 دیبور ، وطنی سون بر انسان اداسیله حیاتی دوککه چالیشیوردی .
 اسکیشہر ده بوکی مرانیلر پک چوقدی . فقط خلقک اکثریتی بو جنایتلردن دستلوندی . ارمیلر تهجیر ایدیلیور ، دیگر طرفندن ده تورک عنصری قافله قافله آتسه کوتورولیوردی . آناطولینک واسع اووالرنده ، کنیش ومزروع تارلارلرنده قیریق بر بویوندروق پارچه - سنندن ، بوزاغی حالنه کلش صیصقه بر چفت اوکوزی بی مجالانه اداوه چالیشان ، یالین آیاق ، سفیل ، یوزلری کونشیدن یانمش چوجقلردن باشقه ذیروح کورولمیوردی . کنیش اووالرک چیپلاقلی اورناسنده بو طالعسز چوجقلر ، عاجز بر مخلوق کبی قالیوردی . بر طرفندن ارمیلر فلاکتہ سوق ایدیلیور ، دیگر طرفندن خلق آچلقدن

اولدیریلیوردی . قافله قافله کچن ترم نلرده یوردلرینی ترک ایدن
عسکرلرک مایوس ومضطرب صدالری آجیقلی نغمه لر شکلنده عکس
ایدیوردی . بعضاً ترم ، آناطولیه صوک وحزین بروداع شکلنده
آجی برجیغلق قوبارییور، برقاچ دقیقه سوگرا :

کزی باغلرنده برتک کلم وار

ای الهدق قورقاز سکا بکا اولوم وار

نغمه لری ترمک تنکرک اوغولتولرینه قاریشوردی . اوخ ...
بوترانه لرله کیدنلر نه بدبخت انسانلردی ! اونلرکده ارمیلردن نه فرق لری
واردی ؟ ایکی سنکده غایه لری بردگی دی ؟ چونکه ایکی سنکده غایه لری
سفاتدی ، اولومدی . ایکی سی ده آناطولینک ایکی اوچنده عمر لرینه
سعدت لرینه ، طویغولرینه نهایت ویره جکلردی . برینک عمری جوله ،
اوبرینک دکنر کنارینه قدردی .

استانبولده بر صبر سزاق حاصل اولمشدی . آیلردن بری سوقاق
اورتالرنده یاشایان ، یاشامق ایچون دیله تن ارمیلرک سفیلانه
بر حیاتی بیله چوق کورییوردی . استانبون جواری نخلیه ایدیه جکدی .
برقاچ آیدن بری استانبون باغچه لرینی اشغال ایدنلر آرتق قونیه به ،
پوزانطلی به سوق ایدیه جکلردی . فقط کیمسه برندن قیلمداق
ایسته میوردی . هان هبسی ده قائمدیلرکه ، پوزانطیده کندیلرینی بکلرین
مدعش بر قوت واردی : اولوم . طاغلرک اطرافنی ، جاملقر ، اتحاد
حکومتک استانبولدن کوندردیکی چته لرله طولو ایدی . خلق اولمه مک
ایچون اسکیشهرده قالمایه راضیدی . هم زوالیلرک نه قباختلری واردی ؟
عصیان حاضر لایانلر ، وقتیه اتحاد جیلرله برله شه نلر ، حریت و اشتلاف
فرقسی اتحاد جیلری سقوط ایتدیره جکی زمان اتحاد جیلره ظهیر
اولانلر ، ولایات شرقیده روسلرله برلکده تورک عنصرینی احبابه
چالیشانلر ، اتحاد جیلرک قتاله سببیت ویره نلر ، بیگلرجه معصوم
ارمینک قاتنه کیره نلر ، قومته لر دکلیدی ؟ بوزوالیلر ، کویلرنده ،
باغلرنده ، باغچه لرنده سکون ورفاه ایچنده چالیشیورلر ، بولوندقلری

شہر لڑک زراعتنہ، تجارتنہ، عمرانہ خدمت ایڈیورلر دی . شمدی ،
برقاج تورہ دینک جھلنہ، قاتل قومیتہ لڑک قاتلی احتراضلرینہ قربان
اولاجقاردی . تورک کویلولر برلکدہ یاشادقلری قومشولردن صولک درجہ
منونلردی . حتی آطہ پازاری ایہ اسکیشہر ارہ سندنہ ارمینلرلہ مسکون
کویلرک بریو غنڈہ، نورک اہالی حکومتہ مراجعت ایتملر، مضبطلر
برہ مشلر، قومشولرینی فورنارمق ایچون چائشمشلردی ؛ فقط ظالم
بر حکومتک قلیندہ کندیلرینک ہیچ برمرحت، ہیچ بر شفقت حاصل
ایدہ میہ جکلرینی دوشونمہ مشلردی . رجا لرینہ ومضبطہ لرینہ ہیچ کیمسہ
اہمیت ویرمہ مشدی .

نہایت استانبولدن امر کلدی . اسکیشہرہ مهاجرین مأمورلری
کوندرنشدی . بتون ارمینلر قونیہ یہ ، بوزانعلی یہ ، حلب اووالرینہ
کیدہ جکلردی .

سیرانوشی سراق ایتمہ . مینی مینی یاوروبی کورمک ایستہ دم .
بیکلر جہ ارمینک ایچنڈہ، اوصاریشین، معصوم، اوکسوزیاوروبی
آرادم . نہایت بولدم . بویوک آناستہ یالواردم :
— براق بوچوققلری . بوفلاکت کچر . صوکرہ کل . بی
بورادہ ینہ بول . دیدم .

اختیار قادین یاشلرلہ طولو کوزلرینی سماہ دیکدی :
— خیر، دیدی . خیر، اقدی، صاخ اول . بزہب کیدہ جکلر،
برابر اولہ جکلر، ہم بن اونلری ناصل طاشیاچنم ؟ یا یاچنم شی بک
سادہ : بولده اولہ اونلری، صوکرہ کندیمی درویہ آناچنم .
قلم سیزلادی . اسکیشہر قافلہ قافلہ، ترن ترن بوشابورلری .
بوتورہ نلر قایالی بولک واغونلری ییلہ دکلدی، قفس شکندہ، ہر طرفی
آجیق حیوان واغونلریدی . مهاجرین ادارہ سندن کلن مأمورہ :
— باری قالی واغونلرلہ کوندرک . دیدم .
— ہیچ طورینی بوزمادی، لاقیدانہ برسلاہ :
— دہا ای یا . ہوا آلرلر .

جوابی ویردی . بوزواللیلرک هوا آلمایه دکل ، آرتق یاشامایه بیله احتیاجلری قالماشدی . برکون ، ینه برترن ، فقط منتظم و محتمم برترن ، بوسفالت قافلہ سی ارہ سندن کچدی . انور پاشا ، عائلہ سیلہ ، شوکت و احتشامیلہ ، از میرہ کیدیوردی . صباحک سیدلری آرہ سندن ، آج خلقی تیز برس او یقودن او یاندیردی . بر قاق دقیقه سوکرا ، اتحاد جیلرک حریت قهرمانی ، اللاری جیندہ ، باشی آچیق ، ترہنک اوک طرفہ حقیقہ مش ، کوزلری یوکسک افقلردہ ، بیلدیرم کبی کچوب کتیدی . یرلرہ سربان ، آجلقدن اولن بدبخت تبعیہ باشنی بیله چویروب باقیہ نزل ایتدی .

کیجہ کوندوز استاسیونده مدہش بر فعالیت واردی . بر آقشام ظریف بر مادام ، بر پاشا ایلہ برابر ترہندن چیقدی : صالونہ کیردی . بو فلاکت منظرہ سی قلبندہ درین بر تائر حصولہ کثیر مشدی . کوروشدم : مادہ موازل لیمان فون ساندرس پاشا ایمش . جمال پاشانک یاندن ، سوربہ دن کلوروش . تائرمی اودہ آکلادی ، در حال بومہاجرت قربانلرینہ نقل کلام ایتدی :

— آم نقدر یازیق ! دیدی ، بویاوروردن ، بومعصوملردن ، بویچارہ قادینلردن بیلیم نہ ایستیورلر؟ کیملر جنایت یامشہ اونلری . تجزیہ ایتسینلر . کویا استانبولده کیلر بونلردن دہا آز مجرمی؟ اصل قافالری کسیلہ جکلر ، او طاعت ، او انور ، او ظالم قاینہ . درہلر انسان کوکدہ لری ، چوجق باشلری طاشبور . بومنظرہ بورہ کلر پارچہ لایور . فقط برکون بونک حسابی صورولمایہ جقمی؟ آلمان ضابطلری ہب بوکسیان باشلرک ، بو پارچہ لانان جسدلرک فوطوغرافیلرینی آلدیلر ! ذاتاً بوظامی تقدیر ایتہمک ایچون چتہ جی ذہنیتی ایلہ معلول اولوق لازمدی . آلمانلردن قلبلری انسانیت حسیلہ مشحون اولانلرک بوجنایتلردن متفر اولدقلرینہ ہیچ شہہ یوقدی . فقط رسمی آلمانیا ایستہ سایدی ، بو قتالہ مانع اولوردی . سعید حلیم پاشا اتحادک کور بر آلتیدی ؛ انور و طاعت آلمانانک سوزندن بر آدم طیشلاری

جیقا مازلردی ، بو جنسایتلری فوتلرینه کووہ نهرک اجرا ایتمہلری امکان خارچنہ ایدی . هیچ شہسز آلمانیاک ظفرینه کووہ نیورلر ، بومعظم فاجہ بی آلمانیاک قوتیلہ ، بو معصوملر فریادینی آلمانلرک ظفر ترانہلریلہ باصدیر مق امیدنہ بولنیورلردی . آلمانیانا طولیدہ قازانہ جنی منفعتلرہ سرمست ، قرون وسطادہ بیلہ کورولمہین بو جنایتلرہ ، صامت ولاقید ، سیرجی وضعیتنی طاقیلنیوردی .

ارمنیلرک اک زیادہ قورقدقلری ، یوزانطی ایدی . اورادہ ، چتہلرک هجومی قبلرینی تترہ تیوردی . بونلر ہانکی چتہلردی؟ اتحاد حکومتک توران سیاستی ، اسلام اتحادی نامنہ قافقاسیہ یہ کوندردیکی چتہلردی . حق بر زمانلر ، آلمانیایا ایبراطورینہ عالم اسلام نامنہ عراقت ایلہین ، آغالر سلطنتنہ اوجاق واعظانہ تیز ایدن زوربالر شیخی عیداہ افندی دہ ، بوچتہلر کیدرکن ، افغان امیرینہ کوندرلہ مشمیدی؟ بوتدیرلر وظلملر ، ہپ بر قومہ دیا ، ہپ جاہلانہ بر فاجہ ایدی . آلمانلر ، انورک آلمانیادہ بر یوزباشی قدر عسکری حرکاتی ادارہ ایدمہ جگنہ واقفلردی . فقط تورکیایی بر مستملکہ کچی آلمان نفوذی آنتنہ آلمق ایچون انوری آلقیشلامق ، عادی بر توردی بہ بویوک بر نفوذ ویرمک آلمان سطوتی ادامہ ایچون چوق برشمیدی؟

فاس مسئلہ سندنہ :

— آلمانیایا جہان سیاستنہ کچ قاریشدی . مستملکہلر کاملاً پایلاشیددی . آلمانیایا ایچون آفریقادہ بر قانادی . آلمانیاک مستملکہ اتحاد ایدمہ جچی یلر ، آنجق انقراضہ محکوم اسلام دولتلیدر . آلمانیایا بورالری اقتصادی مستملکہلری حالنہ قویاچقدر . بو غایہ یہ واصل اولمق ایچون فس کیمک دہ لازم کلسہ کیہہ جکم .

دین ، قایزہر ویلہام ایدی . بنا علیہ انورہ تلغراف چکمک ، طلعت عثمانلی دیپلوماتی صفتیلہ سلامامق ، منفعت تأمین ایچون ذل عد اولونامازدی . سلطان سلیم ثالث دورنہ ناپولئونک سفیری جنرال سہباستیانی دہ قاباچی مصطفائی عیناملرلہ آلقیشلامامشمیدی؟

بر آقسام ، اسکیشمره جمال پاشادن بر تلغرافنامه کلدی . بو
تلغرافنامهده چرکس احمدک تره ندن چیقار چیقماز توقیفی امر
ایدیلوردی . حیرت ! یونک هر حالده مهم بر سببی اولوق لازمدی .
واقعا جمال پاشانک ارمیلری حمایه ایتدیکی ، کندی منطقهسه کیرن
بیچاره خلقی محافظه ایلدیکی معلومدی . فقط چرکس احمدک توقیفی
هر حالده مهم بر سببه منی اولوق لازمدی . چرکس احمدک اتحاد حکومتک
کوزبیکلی ایدی . جاوید بگک شرفه ذکی بیی قتل ایدنلرره سنده بولونان
بواتحاد فدائیسو ، شمدی نهدن توقیف ایدیلوردی ؟ اتحادک سقوطی
اوزرینه جنایتله محکوم ایتدیکی حالده ۱۰ کانون نانی باب عالی قتالی متعاقب
عفو اولنان بولون مجاهدی ، اتحادک سلامتی ایچون هر فدا کارلی
کوزه آلدیرمشدی . حق جهاد ارقداشی ناظمه برابر ، صوک حرب
عمومیدهده اتحاد اسلام نامه قافقاس جهه لرینه قدر قطع مراحل
ایتمه مشیدی ؟ چرکس احمد حقیقی بر مجاهددی . معارف ناظره
شکری بک یاقینده اونک نامیلدهده بر سلطانی ویا ابتدائی مکتبی توسیم
ایده چکلدی . اوجاق شاعر لری ظفر و نصرتی ایچون شعر لر انشاد
ایده چکلر ، اوجاق عالم لری بوبوبوک مجاهدک روحیاتی تدقیق
ایله چکلردی . شمدی بوتضاد تره ندن ایلری کلوردی ؟

نهایت اوده آکلایشلیدی : چرکس احمد ارمیلره قارشو ارقداشی
ناظم و خلیل ایله برابر بر چوق فجاعتلر ایقاع ایلدکن سوکرا ،
جمال پاشانک منطقهسه کیتمش ، اوراده بیغینلرله ارمیلری کورونجه
حیرت ایتمش . عسکرجه بر اسلام ایفاستدن سوکرا :

— امر بویوروک . بر تشکیلات یاپالم . بونلری ده تمیز ایلم .

دیمش . جمال پاشا راضی اولماش . او صردهه استانبول مبعوثی
زهرا ب ، وارنا کس و دیگر رفیق لری ده استانبولدن سو روولمشلر ،
(حاب) ه کلشلر . آتشین ذکاسی ، فیاض دماغی ، حساس روحیه
مانتک سعادتتی شخصی هوسلرینه فدا ایدن زهرا ب ، جمال پاشانک
حضورینه چیقمش . کندیلرینک دیار بگردیوان حربینه کوندریله چکلرینی

یابہ یاقبلا ، آغلیہ صیزلابہ آکلاتمش . او قدر آجی کوزیاشلری
 دوکش کہ ، جمال پاشادہ رفته گلش . کندیلرینی محافظہ ایدہ جگنی
 وعد ایتمش . استانبولہ ، داخلیہ ناظری طلعتہ بر تلغراف چکمش .
 بومسلئہ قاپانچہ قدر زہرابی وارقداشلرینی اورتادن غائب ایدہ جگنی ،
 مسئلہ یاتیشنجہ میدانہ چقاراجغنی سویلہ مش . طلعت راضی اولمامش .
 دیار بکرہ کیتملری ایچون اصرار ایتمش . نہایت جمال پاشا ،
 ارزونسک حاصل اولمادیغنی کورونجہ ، طلعتدن کلن تلغرافنامہ پی
 مأمورلرینہ براقش ، ہ بونی بن حرکت ایتدگدن صوکرہ کندیلرینہ
 کوسترک ، دیش ، و حرکت ایتمش . زہراب ورفیقاری ، متأثر
 ودرخون بر آرابہ ایلہ دیار بکرہ طوغری پولہ چیقشلر . نہایت یولہ
 چرکس احمدک چتہ سنہ راست گلشلر ، چرکس احمد بوزوالبلر متفکرلری
 برر حملہ دہ پریشان ایتمش . جمال پاشا بونی خبر آلتجہ ، فنا حالہ
 قیزمش . چرکس احمدک توقیفی امر ایتمش . مسئلہ بوندن عبارت
 ایتمش .

چرکس احمدی کتیرن ترہن کلدیکی زمان ، ہر طرف انضباط
 آلتنہ آلمشدی . احمد اساساً آفیون قرہ حصارندہ توقیف ایدلمش ،
 اسکیشہرہ تحت الحفظ کلپوردی . ترہندن اوزون بویلی ، قاپاقلی ،
 اتحادجی مرخصلرک ووالبلرک سیاحت قیافتندہ ، بالاییقلی ، ضعیف بوزلی بری
 جیقیدی . آرقہ سندن قدیفہ پانطاولی ، اسمر ، اورتہ بویلی بری دہا کلپوردی .
 اوزونی چرکس احمد ، اوتہ کی ملازم خلیلدی . بونلر تشکیلات
 مخصوصہ معرفتیلہ کوندریلن چتہ رئیس لریدی . خصوصیلہ خلیلاک
 غزاسی دہا بیوکدی . بوجاھد معوث سودی بکک چتہ سی اردہانہ
 کیردیکی صرہ دہ اودہ (آرتون) ، کیتمش ، بوکوزل بلدہ دہ یاشایان
 مسعود ارنیاری پریشان ایلمشدی . بوفلا کتی دہا (اولو قیشلہ) دہ
 بولندیقہ زمان ایشتمشدم . بر آلمان غزہ تہ سنک مخاری منفور چتہ لر
 جایتلرندن نفرت ایدیوردی :

— گورسہ کز ، دییوردی ، نہ ظالمانہ حرکتلر دہ بولوندیلر !

لغت اولسون، بردها بوآملرله یوله چیقمايه! نه اسلام، نه خریستانه
هیچ برشی طانجا بورلر. شمدی اوراده اسلام اسلامله چاریشیور .
آلمان غزته سی غخابرینک بوسوزلری برر حقیقتدی. اوچ سنه
صوگرا (آرتوین) . کیتدیکم زمان، بونک نه درجه طوغرو اولدیغی
کوردم. زواللی ارمنی قادینلری ، تورک اونفورمه سی کوردکلری
زمان، ازیله بوزیله دیوار دیبلرینه صوقولیورلردی . جئندن نمونه
اولان، کلر، چیچکلر، میوه آغا جلریله روحه شوق و سرور ویرن
کوزل بلده بوم بوشدی. خلیل وعونه سی (آرتوین) خلقنه او قدر
ظلم ایتمشلردی که، ارمنیلرک تشویقی اوزرینه روس حکومتی طرفندن
سیریا به سوروان اسماعیل آغا، بو بدبخت خلقک چکدکلرینه طون اولمش،
روس اردوسنک رجعتی متعاقب ارمنیلری تجاوزدن وقایه ابله مشدی...
چرکس احمد، ارمنی غجایی ایچون مهم بروئیه ایدی. بو قانلی
حادثه نك صفحاتی بالذات فاعلندن دیککه مک ایستدم. چرکس احمد
ولایات شرفیده نهلر یایدیغی صوردم. چیزمه لی آیاقلرینی بربرینسک
اوستنه آندی، چیغاره سنک دو مانلرینی قارشینسه طوغرو صاوردی:
— بک برادر، دیدی، شو حال ناموسمه طوقونیور. بن بو وطنه
خدمت ایتم. کیدک ، کورک . وان وحوالیسنی کعبه طوبراغنه
دوندیردم. بو کون اوراده تک برارمنی به تصادف ایدمه من سکیز. وطنه
بو قدر خدمت ایتم؛ صوگرا او طاعت کئی هر کله لر استانبولده بوزلو
بیرا ایچسینلر، بنی ده بویله تحت الحفظ کئیرتسینلر ، یوق ، بو حیثیمه
طوقونیور!

فقط اونک برارقداشی واردی، کئندیسيله برابر ذکی بکی اولدیرم
ناظم! چرکس احمد ناظمی صوردم:

— صوص بک برادر. زواللی شهید اولدی.

دیدی. چرکس احمد دن ده فضلہ معلومات آلمق ایسته یوردم :

— بکی ، بوزهراب فلان نه اولدیلر ؟

— آدویمادیکزمی ؟ هپسنی کبرتم .

جیغارہ سنک دومانلرنی ہوا یہ طوغرو صاووردی ، سول ایلہ
بیقلرنی دوزہ لئەرك سوزینہ دوام ایتمدی :

— حلبدن چیقمشلردی . یولہ راست کلدک . درحال آرابہ لرنی
قوشاتم . کبرہ جکلرنی آکلادیلر . وارتنکس دیدی کہ : « پی احمد
بک . بزہ بونی یاییورسکیز ، فقط عربلرہ نہ یاہ جقسکیز ؟ سزدن
اونلرہ ممنون دکلر ، ، اوسنک بیلہ جکلک ایش دکل ، کراناہ
دیدم ، برماوزر قورشونیلہ بیئنی پاطلاتدم . سوکرا زہرائی یاقالادم .
آیاغمک آلتہ آلدیم . قوجہ برطاشاہ قفاسنی ازدم ، ازدم ، کبرنجیہ
قدر ازدم .

چرکس احمد اوصباحکی ترہلہ استانبولہ کیتمشدی . احمدک
ورودی ، ارقداشلرنی بک متحیرایدییوردی . بوخبر مرکز قوماندانی
جواد بکلہ برابر قوماندانلق اوطہ سندہ برشیلر معاینہ ایدن بدیرینکدہ
حیرتی موجب اولمشدی . فقط بوندہ ہر حالہ بریا کلاشلق واردی :
چرکس احمد (حباب) ہ کیدہ جکلدی . ایکی سنہ اول عزت وا کراملہ ،
بویوک بر مجاہد صفتیلہ چتہ ریاستنی درعہدہ ایدن چرکس احمد ،
مرکز قوماندانلغہ ناصل اولوردہ موقوفاً کتیریلہ بیایردی ؟ انضباط
قوماندانی بونی خبر آدیننی زمان حقیقہ شاشیردی ، مہوت بر
حالہ :

— ایچری گلین !

دیدی . چرکس احمد ، اللہ سیغارہ ، وقور اندامیلہ قوللرنی
صالایہ رقی ایچری کیردی . اوزمان اوطدہ صمیمی بر معانقہ
باشلادی .

یوزباشی آیاغہ قالغمش :

— وای قارده شم ، احمد جکم ، نہ دن بویلہ ؟

دیہہ قوجہ قاتلی قوجا قلاپور ، چرکس احمد پلنک لسانیلہ :

— عزیزم بوندہ بریا کلاشلق اولاجق ، فقط بواد بئزلک ...

دیپوردی .

بر قاج هفت ، سوکرا خبر آندی : چرکس احمد سامه
کوندولش ، « ازاله می واجب اولغله ، جمال پاشا طرفدن قیدی
کوروولمشدی ...

*
**

اسکینمهرده قاتولیکاردن وعسکر طاله لرندن باشقهارمنی قالمامشدی .
بر قسمی تره نرله ، بر قسمی قافله لر حالند . قره دن کوندولمشلردی .
استاسیون جوارنده کی قرارگاهلرده پیرتیلردن ، باچاوره لر ، چادیر
ایزلردن باشقه برشی کوروولمیوردی .

فقط استانبول بوش طور میوردی . تره ن تره ن ارمنی متفکرلری
وصنعتکارلری آناطولونک هجرا گویلیرینه کوندولمیوردی . بر آقشام
طولو بر تره ن کادی ، استاسیوندن باقدم . بوتون طانیسدیغم و بیله دیکم
سیلاردی : دیران کلکیان ، یوزانت کچیان ، طور قومیان ...

متفکر ، وطنپرور ، نه قدر ارمنی وارسه قافله قافله سورولمشدی .
حتی استانبولدن بوتون ارمنیلرک چیقاریله جنی بیله سویله نیوردی .
ذاتاً سورولمده ، آسیلمادق کیم قالمشدی ؟ عثمانلی تبعه سی کویا بو
توره دیلره بابلرندن میراث قالمشدی . بومظالمه قارشی هیچ کیمسه
سستی چیقارمیوردی . حلاجیان افندی بیه آطه ده ، مزین کوشکنده
اتحاد جیلره ضیافت کشیده ایدیور ، ارمنی مبعوثلری بیه مجلس
مبعوثانده طلعتلره وعونه سنه طالقاورقلق ایتمکده دوام ایدیورلر ،
روم ، ارمنی ویهودی تاجرلری احتکارده بیه تورکاره رقابت ایلدیورلردی .
استانبولده ، بومعظم جنایتی حقی کوسترتمک ایچون لازم کان
پروباناندار تماماً حاضر لاشدی : ارمنیلر دشمنله اتفاق ایتمشلر ،
استانبولده عصیان چیقاره جقلر ، اتحاد رؤسائی اولدیوره جقلر ،
بوغازی آچیه موفق اوله جقلردی . بو عادی تزویرلر آنجق آچلغنی
بیله ادراک ایدمه یه عوام قسمی اقناع ایده بیلیرلردی . کاشکه ارمنیلر
اتحاد رؤسائی دورمهک موفق اولسه لردی ، اوزمان تورکی پی ده ،
تورکاری ده توره دیلر تحکیمندن خلاص ایتمش اولورلر ، تورکارک

ایدی مستدارلقی قازانیرلردی . ارمیلرک استقلال و خلاص غایه لری
 دوشونوله جک اولورسه ، بویله بر حرکت اونلرک بوتون املارینی
 زیروزبر ایده بیلیردی . چونکه اتحاد رؤساسنک سقوطی مملکتده
 ائتلاف و صلح طرفداری برفرقه نك رأس کاره کچمه سنه سببیت
 ویرر ، اوزمان ، آلمان چنیرندن قورتولوق قابل اولورسه ، اذکلرلرله
 اوزلاشیلیر ، تورکیه ده موافق بروضیت اکتساب ایدردی . آلمان
 چنیرندن قورتولوق قابل اولمادیقی تقدیرده ، حریره دوام ایدیلیر ، فقط
 هیچ اولمازسه اتحاد تورهدیلرینک ظلملرینه نهایت ویرلمش اولوردی .
 بناء علیه ارمیلره اسناد ایدیان بوتشبنده هیچ بر منطق تصور اتمک
 قابل دکلدی . حالبوکه تهجیر مسئله سی ، حقیقتده ، ولایات شرقیه ده کی
 ارمیلرک قوباردقلری عصیان وقتالک فوجیه و صوک بر مقابله سببیدی ،
 و بونی تشجیع ایدن ده ، آلمانلرک مسلسل ظفرلیردی .

تهجیر مظلانه اسکیشهرده خلقندن اشترک ایدنلر یوقدی ،
 ارمیلرک اک چوق ظلم کودکلری ، بعضی مأمورلر ، ژاندارمه لر
 و پولیساردی . بک چوق برلرده ، موظف اردو ضابطانی بوقانی
 اجرا آتله الیرینی بولاشدیرمامشدی . اهالی متأزدی . خصوصیه غریبی
 آناطولی ولایتلرنده یا ایلان اجراآت ، او ولایتلرده کی والیرک
 قابیلرینه ، جنائی استعدادلرینه کوره ایدی . اسکیشهرده اولنلر ،
 طلعتک ظالمانه اجرا آتسه تهجیر بلیه سیله قربان اولانلردی ؛ بوراده ،
 اهلایندن ، ژاندارمه دن ، حتی پولیسدن هیچ برکیمسه انسان اولدیر -
 مه مشدی . اک ائلیم فاجمه لرک بروسه ده وبالخاصه انقرده ایقاع
 ایدلیدی سوبله نیوردی . آنقره دن کلنر متأثرانه برلسانله آکلان تیورلردی :
 اولر آبلوقه ایدمش ، یوزلرجه ارمنی عائله سی آرابه لره طولدیریلاروق
 دره لره دوکولمشدی . بر چوق قادینلر بوفجیه جنایتلر قارشیسینده
 تحجیر ایتشلردی . ارمنی زنکینلرینک اولری صاتین آتمش ، قهریر
 ویریلیر ویرلمز یاره لر زورله ظلم ایله استرداد اولنمشدی .

بوفجاعتاری طویوبده متأثر اولماق قابل دکلدی . بونک برکون حساسی

صورتوں اور جانی محققوں کی بوجہ حرکت، بشریت نامہ برجنایتی۔ هیچ بر حکومت ، هیچ بر دورہ ، بو درجہ غدارانہ بر جنایت ایقاع ایتہ مشدی، ارمیلرک قابل بر صورتہ تہجیری ملکیتی مهم بر عضون محروم ایلمکدی۔ حتی بو الیم اجرا آتی متعاقب اسکیشہرہ دکر منلر طور مش ، خاق اککمکز قالمق تہاکسہنہ اوغرامشدی . چونکہ ملکتہ مرصعت ، عنصرلرک قابلیتیرینہ واستعدادلیرینہ کورہ انقسام ایتشدی .

استاسیون جوارینہ ، پورصاق ساحلیرینہ کیتدم . حزین بر صوک بہار یار اقلری دو کورہ ، چیچککاری صولدی ریوردی . چارشی بویندہ قابلیتجہلرک طاش بنالری ، قہرمان عثمانک ، کنج اورخانک عدالتہ وشفقنتہ شاہد ، ایکی تاریخی آبدہ کی یوکسہ لیوردی . نہ فجبیع تضاددی ؛ بر زمانلر عثمان غازی بورادہ ، ینہ بو بازار یرندہ ، بیلہ جکللی بر خریدیانک حقی غصبہ چالیشان کر میانلی بر تورکی تأدیباتمش ، عدالتہ وحقہ قارشی محبتی اثبات ایلمشدی . شمدی عین شہردہ ، اولر ویوردلر غصب ایدیایور ، چولقلر وچو جقلر طاغ باشلیرینہ آتیایوردی .

اسکیشہرک فعال ، ناموسکار ، وقور خاق ایشلریلہ مشغولدی . بو ظالم حکومتک قہرینہ بر زمانلر اونلردہ اوغرامشلر ، ایچارندن فداکار سیالر عمرلری سینوب زندانلرندہ کیمر مشلردی . قابلری حریت عشقیلہ چاربان ، اتحادک ظلمنہ قارشی وجداناً عصیان ایدن اسکیشہر اولادلری بو فضیلتلریلہ افتخار ابدہ بیلملرلردی . کوزلرم ، بی اختیار شہندوفر یولنہ ، مور طاغلولہ نہایتلہن ، آغاجلری صارارمش قیرلردہ انعطاف ایتدی . بر زمانلر بورادہ ، صوغوقدہ ، کیجہنک قارانقلری ایچندہ یانان ، اویویان ، آغلیان ، قورقونج روایار کورن عالہلری دوشوندیم . شیمدی کیم بیلمیر ، نرملردہ ، ہانگی طاغدہ ، ہانگی چتہنک غدار نچہ نرندہ قربان اولمشلردی ؟ زواللی سیرانوش ، کوزل معصوم ، سن نرملردہ سک ؟

ارضروم ، ۶ مايس ۳۳۴

يانغين يرنديم . توركلرك بوناريجي وفداكار بلدهسى عادتاً بر خرابه حالنده . سوقاقلر وبنالر ، جامعلر ومدرسهلر كاملاً خراب . اولر انسان نعللريله طولو ، ياتمش ويقلمش اولرك انقاضى آياقيله دور تولديكى زمان ، سيم سياه كسيلمش ، ديشلرى صيريمش انسان قاقالرينه ، چوجق باشلرينه ، قول وباجاق ، كوكده وآياق پارچهلرينه تصادف اولونيور .

زواللى ارضروم خاقى ! عصرلردن برى عثمانلى سرحدلرينى بكاره ، جسور پادشاهلر يمزه بوتون موجوديتلريله « قولاق » ايدرلر كن شمدى ازمى چتلهلرينك ظلملرينه اوغرامشلر ، چوقاقلرى چوجقلرى ، چيلاق وپريشان عائلهلريله اولرينك ، سونن او جاقاقلرينك انقاضى آلتنده موردارمش ، تفسخ ايتمش نعللر حالنده ياتبورلر ... نه مناره لرنده ، بر زمانلر حزين وغريب (بالان دوكن) طاعنك قارلى تپه لرينه عكس ايدن اذان سسلرى ايشيديليور ، نه سوقاقلرنده ، وقور ومغرور خلقك مايته صاحب غنايه انى كورديليور . ظريف بنالر ، محترم خانلر ، تاريخى تربهلرله مزين ، درت عصرلق عثمانلى قهر مانلغنه شاهدازلان شهرك اوزرندن مددش و ظالم برقان و آتش طوفانى كچمش . قارغهلر بو كسك قاقاقلر اوزرنده مائلى حسدالرله اوچوشيور ، يالين آياق چوجقلر ، اختيار و عليل انسانلر ، اولاد آجيسيله بلارى بوكولش بدبخت آنالره صاحبسزه ، كيمسه سزه ، ياتمش ، ييقيلمش وسونمش او جاقاقلرينك جوارنده كوزلرنده باشلر تپتره يركه ، آغرى و بى مجال آديملرله طولاشيورلر ...

ارضروم ، هيچ بر زمان بويله بويوك بر آجى كورمدمشدى .

حرب عمومیك ایلک سنہسی ارضروم صلح و سکون ایچندہ ایدی .
 فقط روس اردوسنک تجاویزی شرقی آناطولینک بوتون سکوتی
 اخلال ایتدی . تورک وارمنی ، عصر لردنبری بر لکنده یاشایان ایکی
 ملت ، آرتق دوستقلرینہ نہایت ویرہ جکلردی . عثمانلی اداره سنک
 بوزوقلنی ایکی ملت آره سنده کنیش بر اوچوروم آچشدی . خلق
 اوزرنده ظالمانہ و غدارانہ بر نفوذ اجرا ایدن حکومت تورکلری
 بیزار ایتدی کی ، ارمیلر دده حریت واستقلال ارزولری
 اویندیرمشدی . بو ارزوی اک زیادہ تقویہ ایدن ، ارمنی قومیتہ لریدی .
 قومیتہر ، ارمیلرک سعادتتی بومباردن وقتالیدن زیادہ سلحاہہ تأمین
 ایدہ بیلیرلردی ؛ فقط اونلر حرصلرینک تطمین ایچون ، خلق قاتنی
 کندیلرینہ مباح کورییورلردی . تورک بومبارنی بیلمزدی ، تورکیاہ
 بومبارنی صوقان ، حتی پادشاہلرینک وجودینی و سرانی بومبارنی ایلہ
 اورتادن قالدیرمایہ چالیشان ، ارمنی قومیتہ لریدی . بیلدیز بومبارنی
 باطلادینی زمان ، نہ قدر تورک اولمشدی ! مدہش بر انفلاق اورتالنی
 صارصمش ، ہوادہ آندن ، باقاعدن ، قولدن مرکب بر قاصیرغہ پیدا
 ایتمشدی . بیلدیز سراینک یانندہ ، جکلر لری پارچہ لانمش چوجکلر ،
 آرسلان کی بابایکتار ، باشلری قومش ، قوللری اوچش جسدلر ،
 بارکیر نعللری آره سنندہ قارمہ قاریشیق ، یرلرہ سریلشکلردی .
 پارمققلر دہ قیمہ حالندہ یایشمش انسان اتلری کوریلیوردی . بو اران
 انسانلر ، بو پارچہ لانان جسدلر ، ہب زوالی تورکلردی . شمدی
 بو بومبار آناطولیدہ باطلایہ حق ، آج وطالمسز خلق ، ظالم بر
 حکومتک تسبی یوزندن ارمنی چتہ لرینک قان طوفانہ بوغولاجقدی .
 تورکلرک حرب عمومیہ کیرمہسی ارمیلر ایچون خلاص
 واستقلال مبدائیدی . ارمیلر تماماً قانع اولمشکلردی کہ ، حرب عمومیہ
 کیرمک تورکلر ایچون بویوک برفلاکتدی . بالقان حربندہ آچی بر
 مغلوبیتہ اوفرایان تورکلرک جهان حربندہ ہیچ بر موفقیت قازانہ -
 مہ جکلری ، حتی مضحک و پریشان اولاجکلری محققدی .

ارمنی استقلالی ایچون بوندن مهم فرصت اولامازدی . ارمنیلرک معقول و منطقی دوشونملری ارمنی استقلالنک قائله ، شدتله قازانیلماسنه قطعاً ازاضی دکلدوردی ؛ محترص و قاتل قومیتلر اونلرکده منفورلریدی . اساساً تورکیه حربی قازاندیغی تقدیرده ارمنیلر ایچون قاتلی اجرا آتله هیچ بر موفقیت حاصل اوله مازدی . غائب ایتدکلری تقدیرده ایسه ، طبیعتله تورکیه انقسانه اوغرایه حق ، ولایات شرقیه مسئلهسی خریستیان ارمنیلری اوتهدن بری حمایه ایدن اوروپا طرفندن یکیدن میدانه چیقاریله جقدی . ایکی صورتدهده عصیان چیقارمق ، قاتلی واسطه لره تشبث ایتنک ارمنی منتهی بهوده بره مقبله سوق ایلکدی . ارمنیلر روسلره یاردم ایتدکلری ویا عصیان چیقاردقلری تقدیرده ، اتحاد قومیته سنکده عین واسطه لرله ، بلکه ده شدتلی بر صورتده ، مقابله ایدجکی طبیعی ایدی .

ارمنی قومیتلری . بو ملاحظه لری قطعاً نظر اعتباره آئادیلر . ده ها زیاده ، سنلردن بری قبللری کیرن احتراصلرک منفور ناؤرلرینه تابع اولدیلر . تورک وارمنی ، بر مدت بتلیس ووان حوالیسنده قان و آتش ایچنده بوغوشدیلر ؛ اوسورته که ، بوغوشدقلری بلده لری ، چاریشدقلری قصبه لری یانغین برلرینه چوریدیلر . وان ، بومصادمه لره آلم بر حمله تشکیل ایتدی . روس اردوسی ایلرله دجه ارمنیلرک شدت و جسارتلری ده آرتوردی . بعض نقطه لرده ارمنیلر متجاوز ، تورکر مدافع وضعیتده قالدیلر ؛ تهجیرلر و قتللر بر بری ولی ایتکه باشلادی . آناتولوی به کیرن روس اردوسنک یکانه معاونلری ، ارمنیلردی . انتقام ، استقلال ، احتراض امللری ارمنی چته لری غلیانه کتیرمشدی . روس وارمنیدن مرکب فرقلر ، تورک وارمنی جسدرلی چیکینه وک ارضرومه طوغرو ایلر یلورلردی . ارضروم تخلیه ایدلیدی زمان ، روسلرک ایلک اجرا آتی ، ارمنی طابورلری شهره صوقامق اولدی . روسلرک ایی بیلورلردی که ، ارمنیلر ارضرومه کیردکلری تقدیرده تورکلری فوجیع بر صورتده پارچه لایا جقلردی . روس اردوسنک

حمایہ سی آئندہ یابیللاجق بوجناپتیلر تورککاری روسلردن کلیا تنفیر ایدہ بیایدی . حال بوکہ روسلرک غایہ سی تورککارک سکونندن استفادہ ایدہ رک ارزنجانه ، سیواسہ ، طربزونه قدر ایلریله مکدی . روسلر بو مقصدلرینه نائل اولدیلر . صاری قامشدن ارضرومه قدر شمندو فرلر دوشه یه رک ، (زیغانه) نک قورقونج یوللری منتظم یرحاله افراغ ایدہ رک ، طاغلرک یوکسک تپه لرندن تلغراف تللری آشپه رق ، ده قوویللر دوشه یه رک ، کوپریلر یاپارق طربزونه قدر ایلریله دیلر . روسلر ایلریله دیکجه ، ارمنیلرک تجاوزندن قورقان اهالی اولرینی بارقلرینی براقیور ، آچ و بریشان ایچریله التجا ایلیدیوردی . قالانلردن بعضلری ، روملرک وارمنیلرک جاسوسلقلری یوزندن دار آغاچلرندہ جان ویریوردی . بعض شهرلرده تورکلر ، روسلردن ، روملردن وارمنیلردن متوالی ظالملر کوریوردی . طربزوندہ مسلمانلرک قایلری تکمیله نیور ، قادینلرینه تجاوز ایدیلوردی . تہایت روس اداره سی تأسس ایتدیکجه بوتجاوزلرده بردرجه یه قدر نہایت ویرلدی . خاق مستریحدی . چونکہ آچ دکلدی ؛ عالمه لری سفیلانہ سوروندیرلمیوردی . ممالکستده حقسزلق قالدیرلمشدی . چالیشیورلر ، پاره قازانیورلر ، حقلرینی ضایع ایتمیورلردی .

روس حیاتی پک آز زمانده ، صاری قامشدن طربزونه قدر تمامینہ تأسس ایتشدی . چارشیلر و دکانلر نفیس روس امتہ سیلہ طولمشدی . اتحاد حکومتی بوتون غنہ تہ لردہ روسلرک آچقلرینی اعلان ایدر ، استانبول خلقنی آچقلدن اولدیررکن ، ارضرومک قارلی طاغلرندہ ، زیغانه نک جاملی اوچوروملرینک کنارلرندہ ، یول پامقلہ مشغول عملیلر نازہ اکمکنی بیور ، بول شکرلی چایی ایچیور ، درت بش مانات کونده لک آلیوردی . تورک ایشجیلر ، آرابه جیلر و صنعتکارلر بو حالدن هب ممنونلردی . وقتیلہ تورک مأمورلردن بخششی یرینه توقات یرلرکن ، شیمدی رس ضابطلردن و مادامه لرندن بول بول پاره آلیوردی .

اتحاد حکومتك ظالمانه اداره سندن صوكرام ، روسلرك دشمن
 اداره سی بیله عصر لر دن بری سعادت ، امنیت ، عدالت یوزی کورمه یین
 خاق ایچون عادتاً رفاه دوری برینه کچمشدی . اونلرك جاعل دماغلری
 بیله روس اداره سنك انتظامی نقدر ایدیوردی . بر زمانلر سفیل و علیل
 عسکر قافله لرینك آچلقدن اولدكلاری قورقونج یولارده شیمدی ظریف
 ماداملار ، پارلاق اونفورمه لی روس ضابطلاری اوتوموبیللرله کچیورلر
 ایدی . شهرلرده تیاترلر ، سینهمالر ، شنلکلر هرشی موجوددی .
 تورکلری الك زیاده دغدار ایدن برشی وارسه ، اوده جامعلرینك
 آخورلره تحویل ایدلمه سیدی . مع مافیله روسلرله انسیت پیدا اتمک
 باشلاملر ، ایچلر دن پك چوقلری روسجه بیله اوکرنمشلردی .
 بو سکون اوزون مدت دوام اتمدی . بالشه ویکلنك ظهوری
 روس استیلاسی آلتنده یاشایان تورکلرك فلاکتلرینی موجب اولدی .
 روسلر انبارلرینی یغما ایدرک ، آتلرینی صانه رق ، ضابطلرینی اولدیررک
 قچیورلردی .

تورکلرك ، بوفر صندن استفاده ایدرک ، استیلا ایدیان وطنلرینی
 قورتارمايه چالیشمچقلری طبیعیدی . فقط ارمیلر اونلرك بوتشبتلرینی
 عقیم بر اقایه چالیشدیلر . روسلر مملکتلرینه صاووشدقجه ، اداره یی ،
 ضابطه یی ، حکومتی لارینه آلدیلر . بر زمان کلدی که ، استلافچیلرك
 صادق متفقلری ، ارمی حکومتی شکلنده ، اشغال آلتنده بولنان یرلری
 کاملاً محافظه اتمک موفق اولدیلر . اوتارنخندن اعتباراً تورکلر ،
 کندی وطنلرنده ، ارمی تبعه سی اولار ق یاشایاچقلردی . اساساً
 سلاحاری لارندن آلمشدی . باشلرنده ، کندیلرینه اداره یی درعه ده
 ایدن ملت ، موجودیتلرینی بیله احمایه ساعی ، باریشمق بیلمز بر
 دشمندی . اونلر ایچون بوکوزل مملکتلرده اولوم ، سفالت هر زمان
 حاضردی . تورکلر نظر نده ارمی حکومتی ، تپه لرینه آصیلمش بر
 بومبا دیمکدی . بو بومبانك قانه بویانماسی ایچون هیچ برسیبه ، حق
 هیچ بر جرعه ده لزوم یوقدی . تورک قانی ارمی ایچون مباحدی .

ارمنی قومیتہ لری آنجق تورک جسدینہ باصہرق یوکسلمہ یی دوشونورلر ایدی . بونکله برابر بو یی ، حریم ، انتقاجی حکومتک هیچ بر تشکیلاتی یولده دکلدی . ارمنیلرک مقصدلری روسلرک رجعتی اوزرینہ وطنلری استرداد ایدہ جنک اولان تورک اردولرینہ مقابله ایتمکدی . بونک ایچون روسلرک براقدرلری اسلحه و مهماتی صافلابورلر . روسلردن یوکسک معاشرله طوبجی و پیاده ضابطلری آلیقویوبورلر ایدی . زراعتدن ، تجارتدن ، صنعتدن باشقه شپلره اشتغال ایتمین ارمنیلر ، روس اردوسنک اقسامندن ضابطلری معرفتله استفادہ به جالیشیورلردی .

بالخاصه ارزنجانده ، ارضرومده حکومت ارمنیلرک الالرنده ایدی . تورکلر بو قورقونج اداره آئنده سلاحدن ، مدافعہدن ، حمایتدن ، هر شیدن محروم ، بیکس بر تبعه حکمنده ایدی . همان مرحلظه دوشوندکلری تهلکه ، ارمنیلرک جلیع انتقاملریدی ارمنیلرک دوشونجکلری . تورکلرک قورقورلری حقلی کوستره جنک ماهیتده ایدی . فی الحقیقه یونلرده وان و بتلیس قنالرینک ، آناطولی تہجیرلرینک انتقامی آناہ فرصت کوزہ تیورلردی . ارمنیلر استانبولک فتحی متعاقب تورکلرک ایلك تبعہ لری اولدقلری زمان ، فاتح سلطان محمد ارمنیلرک رفاهتی ، بطریقخانہ لرینک تأسینی دوشونمشدی ؛ شمدی ارمنیلر ، ایلك تبعہ لری اولان تورکلردن انتقام آناہ جالیشیورلر ، منفرد جنایتلره حرصلری تسکین ایدیورلردی . بعضاً سواققلردن طوبلادقلری مظلوم تورکلری عملہ قوللرینہ کورویورلر ، طاقم طاقم بوغازلایہرق خندقلره آتیورلردی . ارضروم ، ارزنجان ، طریزون وجوارنده مدہش بر ارمنی ظلعی حکم سوریورلردی . ارمنیلرک مقصدی ، اداره لرنده قالان تورکلری تجریم ایدہرک ، اصول دازہ سنده ، تدریجی بر صورتده ایحا ایلمکدی . اک زیاده اولدیرکلری ارککلردی ، قادینلره او قدر تہاوز ایدن یوقدی .

اسقلا ایدیلن شہرلرده تورکلرک بر قسمی مهاجرت ایتمش ،

قالاندرده روسلرک تخلیسی انسانده پارچه لامشدی . اوزماتہ قدر تورکری حمایہ ایدن روس اداره سیدی . روس اردوسی چکلمہ یہ باشلادیقی ، بالشہ ویکار وطنلرینہ قوشدقلری زمان ، ارمیلرک تورکری اعماہہ چالیشہ جقلرینی اونلرده بیلیورلردی ، حتی ارزنجانک تخلیسی انسانده بو فلاکت ظن ایتدکری کبی وقوعہ گلشیدی . روس ضابطلری اوقدر اوضراشمشله ، ارمیلرک تجاوزلرینہ مانع اولاماشلر ایدی : بر روس ضابطلی آمرینہ یوللادیقی راپورده تخلیہ حرکتی خبر ویررکن شوسطرلری یازیوردی : « قتل عامہ مانع اولمق ایچون نہ قدر اوضراشمسہ موفق اولامادم . ارمیلر سکیز یوز کشتی تلف ایتدی . شہر تخلیہ اولوندی . اللہ یویوک . »

فقط اصل قتل عام ، دہا سوکرا ، عثمانلی اردوسنک اوزنجان اوکلرندہ ، طربزون جوارندہ ، ارضروم اوولرندہ کوروندیکی زمان باشلا یاچدی . فی الحقیقہ بو قتال جدآ مدہش اولدی : عثمانلی اردوسنک بعلی حرکتلری تورکلرک فلاکتلرینہ سببیت وردی . ارمیلر شہر خارچندہ عثمانلی اردوسنہ چتہ حالتدہ قازشی قویبورلر ، داخلدہ خلقی قیشہلرہ طولدی رارق ، اولرہ قاباتارق اولدیریورلردی . بمضآ قافالرینی اودونلر اوزرندہ کسبورلر ، نعلشینی قویبورلہ طولدیریورلر ایدی . عثمانلی اردوسنک ایلریلہ مہمی ارمیلرک امیدسزلکلرینی ، ظلملرینک شدتی برقاندہا آرتدیریوردی . بو امید بوستون قیریلدیقی زمان ، ارمی چتہ لری ، عقوو برر جانانوار حالتہ گلشلردی . اولری ییقبورلر ، بنالری یاقیورلر ، ترہلری پارچالایورلر ، تورکلری قورشونلہ ، سونکو ایلہ آل قائلر ایچندہ یرلرہ سریورلردی . ارضروم ، بو قائلی وحشتک اک فجعیح مخنہ سیدی . حکومت قوناعی ، حتی اخشاب بنالرک یک جوغنی یاقلمشدی . ارضروم اوواستک ، (بالان دوکن) تپہ لرینک ، اکرلی طاغک سہارہ یوکسہ لن بیاضقلری اورناسندہ ، ارضروم ، فریاد و فغانی سیاہ دومانلر شکندہ ، آلہولر ایچندہ ، آفاقہ یوکسہ لرک یانیور ، جامعلر و مدرسہ لر ، اسکی عثمانلی قاعہ لری ، بو سیاہ یانغین دومانلری

ایچندہ زمان زمان بیاض بنالریلہ میدانہ چیقیوردی . ارضروم جہنمی
 بر فجاجت ایچندہ ایدی . بوغفور آلہولر آئندہ ، قارلر اوززندہ ،
 قارنلری یارلمش ، جکرلری قویارلمش معصوملر ، قانلرایچندہ یاتیورلردی .
 ارمنی قومیتلری الکی ایچہ صنعتلری بوتیبیاندہ کوسترمشلر ، یوفجیع
 صحنلری اردونک کچہ جکی یوللر کنارندہ حاضرلامشلردی . ارمیلرک
 ارضرومی تخلیللری اوقدر فجیع اولمشدی کہ ، یوزلرچہ ارکی اولرہ
 طولدیر مشلر ، اوزلرینہ بئزین دوکدرک دیری دیری یاقشلردی . آلور
 ایچندہ ، یانلرندہ کی اولردن آلدقلری بالطہ ایلہ دیوارلرہ اوافق بردلیک
 آچارق قاچایہ موفق اولانلری ، عثمانلی اردوسی تیشنجہ یہ قدر آچ و سفیل ،
 یانغین خرابلری اورتاسندہ یاشامشلردی . استانبولدہ کیمسہنک
 برشیدن خبری یوقندی . انور پاشانک مدعش سانسوری ، گویا ویریلن
 طوبراقلر استرداد ایدیہ جکمش کبی ، خلقدن بوتون فلاکتلری
 صافلامایہ عزم ایتمشدی . بعضاً دشمن طیارہ لری آظنیہ بومبارلہ
 خراب ایدیور ، بد بخت اہالی آنی بر اولوملہ نچہلہ شیوردی .
 حکومت ایسہ رسمی تبلیغندہ ، یاردونک اولدیکنی و یاخود بومبانک
 اشلاف تبعہ سندن برینہ تصادف ایتمدیکنی حکایہ ایدیوردی . انگلیز
 اردوسی حلبہ یاقلاشدینی حالہ ملق اغفال ایدن قرارگاہ آلآن سینا
 جہہ سندن بحث ایدیوردی . الکی غریبی ، استانبولدہ ، خلقک
 کوزی اوکندہ کچن فجاجتک بیلہ یاکلش بر صورتدہ اعلانیدی .
 آرتق بک واضح کوریلوردی کہ ، حکومت و قرارگاہ کندی
 غفلتنی بیلہ ادراک ایدمہ جک درجہدہ شیریر ویالانچیدی . اساساً
 طوغریسنی اعلان ایتسہر ، کندیلرینی مسئول ایدہ جک ، علمیلرینہ
 غلیان ایلہ جک ہانکی قوت واردی ؟ انور پاشا صاری قامشدہ یوز
 اللی بیک تورکی جہالتہ قوربان ایتمدیکی زمان ، کیم سسنی چیقارمشدی ؟
 تورکیدہ ہانکی جنایتک ، ہانکی فجاجتک مسئولی آرانمشدی ؟
 اتحادچی ذہنیق ، اوجاق غیری ، ذاتا بوتون جنایتلری عفو ایتیموردی ؟
 اونلرک نظرندہ جنایت ، عزم و متاتی کوسترہ جک الکی پارلاق فضیلت

دکھیدی؟ نظارت موقعی اشغال ایڈنلر آرہ سندنہ بیلہ قاتلر واردی . ذاتاً خلق بوادارہ آئندہ یاشامایہ آلیشمشدی . سلانیکدن استانبولہ حریت کتیرن قہرمانلر ہب سلاحی ، قابادای کینجیلردی . چیقاردقلری غزتلرک بیلہ آدلری (سلاح) ، (طوب) و (خنچر) دی . حتی غزتلرینک باشلرینہ (خنچر) دیہہ یازدیر یورلر ، کنارینہ دہ شو تہدیدی علاوہ ایڈیورلردی : (مستحق اولانلرہ) . اولنلرک فیکرنجہ بومستحق اولانلر ، علملہ ، عرفانلہ تنور ایڈن ، اورویا سیاستنی تقدیر ایڈہ رک وطنک اوغرا دیغی تہلککلری بی پروا سویلہ یین ، عثمانلی وطنک بالڈیری چیپلاقلر آئندہ رذیل اولماسنی تجویز ایتمہ یئلردی . حال بوکہ طویلر یئلرندہ باطلایاجق ، خنچرلر سینلرینہ صاپلاناجق شریرلر ، کندیلریدی . خلقک ناموسکار صنی بویلہ وکلا ادارہ سندنہ یاشامای عثمانلیق نامنہ ذل عد ایڈیورلردی . آرتق حریت ، عدالت ، وطن ، اتحاد ، ترقی ، مشروطیت گلہ لرندن نفرت ایڈیلورلردی . ۱۰ نموزک غلیانلی و ہیجانلی کونلرینی خاطر لاتان شر قیلر بیلہ قلبہ درین برالم او یانڈیردی . بعضاً عثمانلی روحنہ آغیر و وقور الہی نغمہ لری شکلندہ عکس ایڈن راست ترانہ لرندن سوکرا :

اردومن ایتدی عین

شرقیسی کویا ملی حسیاتہ ، ملی حیاتہ ترجمان اولیورمش کبی ریا کار بر شوق و سرور ایلہ سویلندیکی زمان ، انسانک کوزلری اوکنہ اتحادچی تورکلرڈن ، آرن اوودلرڈن ، چنکاکہ لرڈن ، بولغارلرڈن ، روملرڈن مرکب بر حرکت اردوسی کلپور ، طوب نسللری ، میترا یوز کورولتولری ، ۳۱ مارتدہ ہیچ بردخلی ، ہیچ برجرمی اولمادیغی خالدہ خلج ایڈیان ، سرایی رسنہ قہرمانلری طرفدن یغما و تاراج اولونان سلطان عبدالحمیدک الیم وضعیق ، دہا سوکرا یازید میدانندہ ، آیاصوفیہ اوکنندہ ، نیسان کونشک سحری یالڈیزلربلہ پارلایان کستانہ آغاجلرینک مبارک یشیلکلری آرہ سندنہ ، یہی سہپالر اوزرندہ ، بیاض البسہ لری ، چیپلاق آیاقلری ، کوکسلرندہ

یافتہ لہ ، قاص قاتی کیلیمش ، سارا رمش ضابطہ نیشلرینک ماتمان کیرت
 وقورقونج برشکلده سالاندقلری تخطر ای دیلیوردی . اوح .. نه فجع
 نه قانلی ، نه خشیلتلی کونلردی ! اردومز کاشکه عین ایتمسه ایدی ،
 کاشکه وطن اومنحوس عین یوزندن آتی یوزسنلک شرف وناموسنی .
 غائب ایتمسه ایدی ، کاشکه دولت اوج بیحق تورهدینک ظلم و شقاوتی .
 سائقه سیله معزز اولکلرینی ، مقدس طوبراقلرینی اللن چیقارمنسه
 ایدی ! حال بوکه اردویی پریشان برحاله قویان اتحاد جیلردی . اون
 سنه در عثمانلی اردوسنک چکدیکی فلاکتلی ، کوردیکی فجاعتلی ،
 دنیا نکه هیچ بر اردوسی کورمه مشدی . پنده ، کرکده ، آرن اوودلقده ،
 بالقلاندرده قان و آتش ایچنده سنه لرجه چاریشان ، عثمانلی اردوسیدی .
 اتحاد جیلر عثمانلی سلطنتی غضب ایده لی اردو هیچ برسنه راحت یوزی .
 کورومه مشدی . طلعتک امیانه دیپلوماسیسی آرن اوودلقده اصلاحات
 باعق ایسته یور ، اردو قوشدیریلوردی . انورک حریرص دوشونجه لری
 اردویی کنجاشدیرمک ارزو ای دی یور ، بنه اردو ارکانی پریشان
 ای دی یوردی . کنج پاشالردن بمضیلری تجریه سنزلکلری و بحریکمز -
 لکلریله دشمنک الک فائق قوتلرینه صالدری یورلر ، ضررینی بنه اردو
 کوری یوردی . بوتون بوفجاعتلر یا بیلمقله برابر مسئول اولان ، تجزیه
 ای دیلن ، هیچ بر پاشاده یوقدی . شهرلر تسلیم ای دنلر ، مغلوبیت
 یورغونقلرینی مستشارلق سنه الیه سنده چیقاری یورلر ، اردونک
 سلانتی دوشونهرک یا بیلاجق حرکاتک تهلیکهنی آکلانانلر تقاعده
 سوق اولونیورلردی . بوتون بو یولسنزلقلرک مسببی ، انور پاشانک
 اها لیدی .

انورک بودرجه ضالانته دوچار اولسی شایان حیرتدی . ۱۰ تموز
 حادنه سنک ناموسکار قهرمانی کن دیسندن قطعاً مأمول ای دیلیه جنک
 برکریوبه دوشممشدی . آرتق یوضلاتدن چیمق اونک ایچون
 محالدی . یا دیینی ایشلری ، دوشوندیکی املاری ، هیچ شهنسز ،
 وطنی فلاکتہ سوق ایتمک ایچون یا میوردی ؛ فقط دوشونجه سنک

علمی اساسیہ مستند اولیامسی ، امالیرینک واهی واشتہار حرصہ
 حبتی اولیامسی اونی ہر لحظہ خطا و فجاجت اوچوروملرینہ آتیوردی .
 انور عثمانی خاندانہ انتساب ایتدکن صوکر ا بوسبتون تبدیل فکر
 ایتشدی . کندی خاندانی قورتاراجق ، شرفی اعلا ایدہ جک بر
 موقعہ صانیوردی . نارنجی عنعنہ لری احیا ایتک بکانه اندیشہ سیدی .
 اطرافندہ کی اختیار ، عنعنہ پرست ، ہر ادارہ دہ موقعلرینی محافظہ
 چالیشان کیمسہ لردہ بوکا تاثیر اولیوردی . گاہ خزینہ ہا بوندن
 یاوز سلطان سلیمک خنچرینی چیقارتیور ، ضابطانک عین مودلہ
 خنچرلرلہ مجہز اولمالرینی امر ایدیوردی . برسہ قلیچ طاشیان
 ضابطان ، ایتسی سنہ مچ ، اوبرسنہ قیصہ برقاما ، اوبرسنہ خنچر
 طاشیورلردی . بوتبدل ، اردودہ تجہیزانک یکنسنقلغنی بوزیوردی .
 انور یالکز وظیفہ سیلہ دہ مشغول اولمازدی ، لسان و سیاست دہ
 باشلیجہ مشغلہ لیدی . حربیہ نظارتندہ تطبیق ایتدیردیکی مفصل
 الفبا ، برقاچ سنہ لری بیچارہ مأمورلری کفرلرہ سوقارق وظیفہ ایفاسنہ
 مجبور ایلمشدی . بونکلہ برابر حربیہ نظارتندہ جدی
 بر انتظام دہ واردی . انورک نظارتندہ اول شعبہ لری طولدیران پاشالر
 ومیرالایر قالدیرلمشدی . آلمان موفقیقی انورک حرصنی آرتدیریبور ،
 فقط اخلاقنی بوزیوردی . انور ، خاندان دامادلری ایچندہ مہم
 بر رکندی . عائلمسی آرتق خاندانہ انتساب ایتس دیلمکدی . بر زمانلر
 پاشانک ورتبہ نک علیہندہ بولونان حریت قہرمانی ، باباسنی دہ ،
 عموجہ سنہ دہ پاشالغہ نائل ایدیور ، سرتجہ بک یوقوشنک اوزرتندہ ،
 ابوالہدانک قوناقلرینہ ، بلند وشدادی نظیرہ لر وجودہ کتیریوردی .
 باباسی بیلہ قارتندہ رتبہ و مأموریت یرینہ ، غریب برنام طاشیوردی :
 انور پاشا باباسی !

بر زمانلر مکتب حربیہ دہ محجوب برادا ایلہ طولاشان ، مناسرت
 شیوہ سنی الان ترک ایدہ مین انور بک ، شمدی سلطان محمد خامسک
 سلطنتتہ شریک اولمشدی . مع مافیہ انور ، سراجہ صمیجی بر سیا

دکلمدی . انور کندینہ اولیہ بر پاہ ویریوردی کہ ، عثمانلی خاندانی
گویا عظمت وشوکتی ادامہ ایچون بو کنج پاشایہ محتاج ایتمشده ،
شمدی اونک مظفرتی ، اونک غیرتی سایہسندہ عثمانلی ممالکنی
تہلکدن قورناریبور ، عثمانلی تختی دشمن تجاوزلرندن وقایہ
جالیشوردی . انور نفوذندن استفادہ ایدیور ، جفتلر آلپور ،
عصر صغر غصب ایدیور ، ثروت صاحبی اولمایہ جالیشوردی . معافیہ
یابدینی حرکتلرک عاقبتی دہ ہوشونموردکلمدی . برکون ، بوبریکدیریلن
ثروتلرک لندن آلتناجنتہ ، بوغصب ایدیلن عصر صغرک استرداد اولوناجنتہ
اودہ قائلدی ؛ بونک ایچون بوتون املاکنی زوجہ سنک ، ناجیہ سلطانک
اوزرینہ یابدیریوردی . دامادلر ایچندہ انور درجہسندہ نفوذ صاحبی
اولان یوقدی . سراپی وکلانک ، بندکانک ، اسکی قاتل آرقداشلرینک
جمعیدی . استانبول خلقی آچلقدن اولوزکن ، اورادہ سازلر واکلنجہ لولہ
اتحاد ارکانہ و آلمانلرہ ضیافتلر چکیلیدی . سراپینک یالکزینک
مصرفی آیدہ بیکلر جہ لیراپی تجاوز ایدردی . انورک آلمانلرہ سوکدرجہ
اعتمادی واردی . بواعتادہ اونی ، هیچ لزومی اولمان تورکیہ بی فلاکتہ
سور وکلہ مکہ سوق ایتمشدی . بو اجتہادی بلکہ طوغر و اولابیلیدی ؛
فقط بدبخت و آج ملتی قان و آتش طوفانہ سوققدن سوکرا ،
کریدہ قالان اولادلرینی و عائلہ لرنی آچلقدن اولدیرتمسی ، اردودہ
و معیتدہ بایبلان سوداستماللرہ کوز یوماسی ، خرسزلری و محتکرلری
حایہ ایتمی ، اردونک توانا وکنج قهرمانلرنی جہالتی و تجربہ سزلکی
یوزندن مقتلہ آتماسی عفو اولونماز بر جنایتدی . انور ، عین جنایتی
بالغان حربی انسانندہ کلیبولی شبہہ جزیرہسندہ ارتکاب ایتمش ؛
بیکلر جہ وطن اولادینی شارکویدہ بولغار سونکولری آلتندہ
پارچہ لاتمشدی . خلق دہا بونی بیلہ خبر آلامشدی . ملت دہا بو
جنایتک بیلہ حسابی کورمہ مشدی . فقط او ، اولدیردیکی بیکلر جہ
انسانلرک قانندن ، اولادلری سونکو آلتندہ جان ویرن فقیر و بیکس
عائلہ لرک ، بویونلری بوکولمش ، صاحبی یتیمہ دک یتیملرک فریادندن ذوق

قدر وجدان عذابی طوبعا بودی. تورکیه نك، تورك عرفك اك بيوك قانلی اعیانده چیزمه لرینی شیقیرداتهرق، جنایتلرینی ظفر شکندمه آکلاتیور، قابی عدالت وانسانیت حسیله چاربارق قارشیسنه چیقان، یایدینی جنایتلرک حسابی وقورصداسیله صوران تک براعتراضه قارشی بیله تمهیدکار ومغرور نظرلر فیرلاتیوردی .

انورك اداره سنی احتسارله ، خرسزلقه تلویث ایدن اك بيوك محسرك ، طوبال اسماعیل حق پاشا ایدی . محمود شوكت پاشانك بو مشوم یادکاری استانبول خلقنی آچلقدن اولدیرن اك بویوك محسركدی . لوازم دائره سی طوبال اسماعیل حقینك زماننده رسمی بر احتسار مركززیدی . او طه سنك اوکی همان هر کون حر بیه دن مطرود کلخان بکاری ، ضابطلکدن مستغنی اتحاد فدائیلری ، مبعوئلر ، یهودیلر ، روملرله طولو ایدی . اك او جوز فیثاتله آلان امتعه ، اشیا وارزاق ، بوراده اك محسركانه فیسانلرله مناقصه یه قوتور ، استانبول خلقنی آچلقدن اولدیرن ظالمانه معامله لر بوراده قرارلاشدیریلیردی . بو انور پالاسلرک ، بر چوق بازارلرک سرمایه سی هپ بو منبعندنی . طوبال اسماعیل حق اك فقیر تاجرلری بیله ثروت ویسار صاحبی ایدمه جك بر قدرته مالکدی . کندیسبله مناقصه یه کیریشن ، حتی دوستلق ایدن تاجرلر بر طرف ، اداره سنده کی ضابطلر بیله اردونك اك بختیار قوللیریدی : اوستلری تمیز ، اکملاری خاص ، ارزاقلری بول ، باره لری مبدولدی . لوازمده ضابط نامزدلری واردی که ، اشقیما تعیینده ، آناطولینك یالجین طاغلرنده سه لوجه حاجتی صاقاتی آغارنان بیکباشیلر ، حتی میرآلایلر ، اونلر درجه سنده ارزاق آلامازنردی . قائمه ساملر واردی که ، ایستدکلرینه تنک لره یاغ ، اوقه لره برنج احسان بیوردلر ، عاجز ومحتاج ضابطلری قاپیلرینه دیکدکلری نفرلره آلیچاچه سنه قوغدیرلردی ، اردونك اعاشه سنده بیله مدهش بر مساواتسزلق واردی . خرسزلق علئیدی . بر زمانلر اون باره سز و بریشان قیافته کزن بهض اخذعسکر شعبه رئیساری و خط قومیسرلری واردی که ، شیمیدی شهزادگانک

گزدکری آراہلرله کنزیورلر ، بیکلرجه لیرالق کوشکر صائین
آیسورلردی . یهودیلرک ، روملرک ، ارمیلرک بر چوقلری بونلر
طرفدن عادتا خراجہ باغلامشدی . استانبول سوقاقلری اسنان
داخلنده کنج بکلرله ، یهودی ، روم وارمنی کنجلیله طولو ایدی .
فقیر اولادلری عملہ قولرندہ ، صوغوق جہہلرده فداکارانہ دشمن
قورشونلرینہ کوکس کرلرکن ، اونک بارہ قوتیلہ جانلرنی قورنارلردی .
انور بوتون یوسوہ استعمالرہ کوز یومیوردی .

احتکارک عسکری قسمی بو صورتلہ دوام ابتدیکی کبی ، قنطاریہ
شرکتی ده اتحاد جیلرہ یکی بر تجارت منبعی تشکیل ایلہ مشدی . ملتی
صومیق ، خلقی آج براق ایچون هر درلو تشکیلات یاییلمشدی .
خصوصیلہ ملی تجارت ، عادتا ملی بر جنایتدی . بو جنایتہ اشتراک
ایچون ناظرلر ، دفتردارلر ، والیرلر ومتصرفلر مأموریتلرندن استعفا
ایدیورلر ، آل بر لکیلہ بد بخت خلقی اولدیرمکہ چالیشیورلردی .
فقط بو جنایتده کزیاہہ اشتراکی اولانلر ، تجارتلہ مشغول مبعوثلردی .
اتحادک تاجر ومحتکر مبعوثلری ملنک اک محقر صنفی تشکیل
ایدیورلردی . اتحادک جنایتلرنی تصدیق ایچون بوذاتلرک آغزلرینہ
طویال اسماعیل حتی چواللرلہ شکر آتور ، طلعت دستہ دستہ
امتیاز براتلری طیقیوردی .

حرب عمومی مبعوثلری ، ایچلرندہ بش اون ذات مستثنی اولق
اوزرہ ، متباقیسی احتکاری شریعتہ ترجیح ایدن خواجہلردن ،
زورباردن ومحتکرلردن مرکب بر مجلسدی . حتی مجلسده دہل ،
عادتا بر اصناف لونجہ سیدی . بر زمانلر خلقک حرمتلہ تاقی ابتدیکی
مبعوثلرک ، شمعی عبدالحمیدک خفیہلری درجہ بندہ خلق نظرندہ
قیمتلی قالنامشدی . خلقک اک جاہل طبقہ سی بیلہ اونلرہ حسیانہ
ترجمان اولہ حق اسملر بولمشدی . کیمی مجلس منسوبان ، کیمی مجلس
منحوسان دییوردی . فقط اونلر بوتحقیرلرہ ، بوفضرتلرہ کلیاً لاقیدہ ،
تجارتلریلہ ، اکلنجہلریلہ ، سفاهتلریلہ مشغول اولیورلردی . ایچلرندہ

توبه لری واردی که، متره سلیرنیک یا ناقارنی بش لیرالق باقتو طرله دوشه یورلر، قارانلقده سیغاره لرنی آرامق ایچون باقتو یاقبورلردی. صوامتازلری پیشنده قوشان بو پاشالر، توتون بالی لری اورته سنده رذیل اولان بو حیثیتسز آدملرده شرف ووقار آرامق بیهوده ایدی .

مؤککلری بولونقلری مات ، هرکون آجاقدن اولیوردی . فقط اونلرجه بوده کافی دکلدی . جههده دشمن قورشونلریله تلف اولان ضابطلرک بدبخت عائله لرنی ده اولدیرمک لازمدی . حق محسکر مبعوتلرک ظلمی یاننده ، دشمنک حرکاتی ده انسانیدی . سپر محاربه لری ، میدان محاربه لری کبی ، جسم انسان کتله لرنیک تعرضنه ، بویوک مقدارده تلفاته سببیت ویره مزیدی ؛ بعضاً هجوملر کونلرجه وحقی هفته لرجه فاصله لرله اجرا ایدیلردی . حال بوکه تاجر مبعوتلرک خلقه ، فداکار ضابطلرک بیکس عائله لرینه ، همده کی چوجقلرینه ، اختیارلره وعلیلره ، ورم دوشکننده یانان خسته لره قارشی تعرضلری دائمیدی . خلق ، اکمک یرینه صانله ، مصر اونیله قاریشیق چاموردن یتر بر مخلوط بیوردی . بعضاً بواکمکی صانانلر ، اللرینه کچن دوت پیش غروشله کومور آلمایه چالیشیورلر، آج وضعیف ، برایی کونلک حرارتک تأثیرله حیاتلرنی قورتارمایه چابالایورلردی . لکلی حما ایله قولهراده تاجر مبعوتلر و محسکرلره تشریک مساعی ایلشندی .

زواللی خلق ، طیشاریدن دشمن قورشونلریله ، ایچریدن تاجرلری ومبعوتلری واسطه سیه اولدیریلوردی . ملت ، ایکی غدار آتش ایچنده قالمشدی . استانبولده اولولری صاراجق کفن بیله بوقدی . هرکون قافله قافله فقیر جنازه لری کفنسز ، حتی اک زینکینلری بیله یاناق چارشاقه صاریلر، کومولیوردی . فقیر خلق صوک مسکته بیله عربان و بریشان کیدرکن ، اتحاد مبعوتلرنیک ، محسکر تاجرلرک قاپانمالری ایپکلر و اناسلر ایچنده ، مسیره لرده وسینه مارلرده ، اسویچرده وقارلسیاده عمر سوریورلردی . اسویچره ، اتحاد قاتلرینیک زوجه لرینه عادتا نفر جکاه اولشندی .

استانبول خاکی قاتلر اندہ صویولیوردی . قادین ، چولق
 چوجق ، اوموزارندہ کلینک انوابلری ، قوجاقلرندہ ماکنہلری ،
 چارشیلرہ دوکومشلردی . بعض خانملر حجابلرندن بچہلرینی صیم
 صیقی اورتمشلر ، چارشافلرینک آلتندہ بر بوغچه چاشیرہ ، نفقہلرینی
 تدارک ایچون چارشینی یه قوشویورلردی . بوآج ، محتاج ، بیکس
 غلبهک اورتاسندہ ، آندہ عسکرہ کیدن اوغلنک فسی ، دکان دکان
 طولاشان اوسقی باشی تمیز خانملر ، شہید اولادینک اتوابلرینی صاتارق
 برکونلک نفقہسینی تأمینہ چالیشان آنالردہ واردی . بعضاً خالی
 پیاسہسی یوکسہلیور ، خلق اویندہکی خالیلری صاتیوردی . مع
 مافیہ بوفلاکت وسفالتہ حصہدار اولانلر آرمسندہ اتحادجیلردہ
 واردی . بونلر ، جہالت وغفلتہ اتحادہ انتساب ایدن بیچارکان
 کروہیدی . ہان ہرکون ، گوشہ باشلرندہ ، کوبری اوزرندہ ،
 آچلقدن ترک حیاتیتمش ، یوزلری اہالکارانہ برمندیل ایلہ اورتومش
 اولولر ، بعضاً ، اندہ عالمسنک نفقہسی ، بولنہ کیدرکن اوتوموبیل
 چارہرق پارچہ لامش انسان جسدلری کورولیوردی . آجلاق ، اولوم ،
 احتکار استانبول خلقتک اک بویوک دشمنلریدی . - بعضاً بوآجلاق
 اورتاسندہ ، اوغلنک شہادتی خبر آلان بدبخت برآنانک آجی
 چیغقلری ایشیدیلیور ، خرسیتیان محلہلرندہ جان صدالری ماتمانکیز ،
 حزین ، فاصلہدار طینلرلہ روحلری اورپرتیوردی . ہریردہ ماتم ،
 کوز باشی ، فریاد ، تائر ، فغاندن باشقہ برشی کورولیوردی . خلقتک
 بوفلاکتہ قارشی نظارتدن تجارتہ نقل ایدنلر ، محتکرلر ، موسویلر ،
 ناجرلر پاکت پاکت بانقنوط طوبلایورلر ، تورک حکومتک اعتبارندن
 نومید ، الارینہ کچنی پارہی آبارتمانلر ، چفتلکلر صاتین آلاق
 تأمینہ چالیشیورلردی . مبعونلر ومحتکرلر استانبول خلقتی اولدیرمک
 ایچون اودرجہ چالیشمشلر واودرجہ یورولمشلردی کہ ، ایچلرندن
 برچوقلری یورغوناقلرینی کچیرمک ایچون بویوک آطہی انتخاب
 ایتشلردی .

بو یوک آطه ، تورک ، موسوی ، روم وارمی تاجرلرک و حرب
 زنکینلرینک صیفه سی اولمشدی . بوراده ، تاجر قانظرلر ، محترک
 دقتدارلر ، واغون قعیه سنده ماہر ، عسکری دمی پورلر . منسوب ارکان
 حربلر ، حسن پاشانک خقیه لکندن مخرج حرب زنکینلری ، ارمنیلری
 پارچه لانان قانظرلر ، ہب برضوب تشکیل اتمشلردی . عشرت ، سفاهت ، قمار ،
 آہنک بربری ولی ایدیوردی . آطه واپوری ہان ہر ہفتہ قولتوقلرندہ
 عودلر ، کمانچہ لر ، طنبورلر ، کریزچی آایلرینی طاشیمقلہ مشغولدی .
 اک زیادہ بیانو صداسنہ آیشقین اولان آطہ نک منور سما سی حربک
 سوک سنہ لرنندہ زورناسلریلہ دہ ایکلہ مکہ باشلامشدی . سماعی قہوہ سندن
 یتیشن حرب زنکینلری یوزلرچہ لیرالر ویرہ رک کوشکلر طومشلر ،
 خلقک جیندن آہ قلری پارہ لرلہ اکتیورلر ، صاحب لرہ قدر ذوق وصفہ
 ایدیورلردی . دکیز آبدال محلہ سندنہ ، آیاقلرندہ طاقونیه ، قومشو قومشو
 طولاشان خانلر ، شمدی محشم آرابہ لرک آتلیخی قوللانورلر ،
 بعضاً آتلی ضبط ایدہ میہ رک فریاد و فغان ایچندہ نظام جادہ سنک
 غلبہ لکنہ رفیل اولیورلردی . آطہ ، باشقہ بر شکلہ ، باشقہ بر رنگہ
 کیرمشدی . اسپلانید بالاس اوکندہ یوسکولی یانندہ ، سیاہ فسلی
 ییچینلرک راقی ایچدکلری کورولیوردی . بوتلر ملی تاجرلر ، حرب
 زنکینلریدی . خالقک بوغازندن آنان ، احتکارلر و حیلہ لرلہ بریکدیریلن
 تروتلرک مہم برقسی آطہ دہ صرف اولونیوردی . بایرام زادہ آطہ دہ
 کوشک طومتق ایستہ بور ، یانندہ بر ایکی آفہ ، یوزلرچہ لیرا ویرہ رک سیر
 سفانک قوجہ بروا بوریلہ آطہ بی تشریف بو یوریوردی . کومورسزلکلک
 بوتون فجاعتیلہ حکم سوردیکی زمانلردہ بیلہ اتحاد و کلاسی آطہ یہ
 استمبوطلر ، خصوصی یاظلرلہ کلپورلر ، خلقہ تماس ایتمکہ تنزل
 بو یورمیورلردی . آطہ نک ہان ہر گوشہ سندنہ آہنک بر دوامدی .
 حبس خانہ لردہ طیرناق سوکلر ، طلعتک حمایتیلہ واغون صانانلر ،
 خلقک آچاق و سفالی اورتاسندہ صاحب لرہ قدر آہنکار ، ضیاقلر ، عیش
 و عشرت لرلہ صفا سورمیورلردی .

بعضاً جاوید بک افندی یالیزیلی و محترم کوشکنده همشہر یلرینہ
الکتیریق ضیالری آلتسده پارلاق ضیافتلر و بریور ، کیجه یاریسی
استمبولطرله طوقانلیاندن دوندیرمه کتیریوردی . اتحاد تورہ دیلری
ایچون زمان و مکان اهمیتسزدی . فقیر خلقک کیسه سندن چالدفلری
پارہلر اونلرک نظرندہ مشروع بر حقدی . آلتی یوز سنلک دولتی
دوچار ایتدکلری اضمحللہ مکافاتاً الک فاحش اسرافلرله یاشامقدن ،
سلطنت سورمکدن حیا ایتمورلردی . طلعت و جمال هکبلرلی آطده
روملردن غصب ایدیلن مکتبی زیارته کلورلر ، قوجه تورہ دیلرک
اسکلهدن تبه قدر قیصه بر مسافه بی قطع اتملری ایچون استانبولدن
طونلرله کومور صرف ایدیلهرک زحمتلر و مشقتلرله هکبلرلی آطیه
اوتوموبیل کتیریورلردی . قوجه زوربالر ، برقاچ سنه اولسلانیک
ریختمنده طابان تبه رک ، قهوه قهوه طولانیلرکن ، شمعی شرف
و حیدیتی لکهدار ایلدکلری بدبخت ملنک سفاتی بهاسنه مصرفلر
ایدیورلر ، اوفاق بر یوقوشه بیله اوطوموبیلسمز چیقامیورلردی . بو
محترم تفریحی بیکلرجه لیرا صرف ایدیلهرک ، بوزلو شامانیالر ،
تفیس دوندیرمه لر ، مکلف یکلرله پارلاق ضیافتلر تعقیب ایدیوردی .
تورک وروم ، صمانله قاریشیق (بوبوتا) بین بوتون خلق ، بکلرلی
صاب صازی ، یانافلری چوکمش ، کوزلرینک اطرافی مورامش ،
آرقه لرندہ ماتم اثوابلری ، بوغاصبلر ضیافتنک قارشیسندہ ، مبهوت و متأثر ،
بعتلر ایتمکدن کری طور میورلردی .

آرتق بو ظالم حکومتہ محبت باغلامق ناصل قابل اولایلردی ؟
عبدالحمیدک ظلملری بو اجلاف اداره سی یاننده پک مشروع و پک
ناموسکارانه ایدی . قره مراد آغالر ، بکتاش آغالر ، دلی برادرلر ،
طلعتلرک ، انورلرک و جماللرک یاننده الک فضیلتلی انسانلردی . لاله دورینک
اسرافلری ، یوشقاوت دورینک قصدی اهانتلری یاننده هیچدی .
اوزمانلر خلق ، ملنک فکری تربیه سنه مصروف اولان بو حیاتی
بیله چوق کورمش ، لاله دوری رجالی آل قانلرہ بویامشدی .

شمدی ، یوغاصبانہ ادارہ یہ قارشى نہ عصیان ایدن ، نہ سس جیقاران ،
 نہ دہ اعتراض ایلہین واردی . اسکی عثمانیلرک حق و حیثیت نامنہ
 غلیان ایدن قانلری بوتون طامارلردہ قودومشدی . مع مافیہ ہر کس
 سلطان عبدالحمید دورینی آرایور و تقدیر ایدیوردی . ۱۰ نوموز
 عصیانک ایلیک کونلرنده عبدالحمید دورینک ظلملرندن شکایت ایدنلر ،
 بواسبتداد زمانلرینی برکون کلوبده سعادت دوری تلتی ایده جکلرینی
 بردلرلو دوشونہ مہمشلردی . وطن پریشاندى . عثمانلی خاندانک ایکی
 یوز سئده قانلر دوکهرک ، مشقتلر چکلرک فتح ایلدکلری معظم
 بلدهلری ، اتحاد تورہ دیلری اون سنہ ایچنده جاغلانہ بر سیاست
 یوزندن دشمن آیاقلری آلتندہ چیکنہ تمشلردی . بو امیانہ سیاست
 یوزندن ناموسلر ہدر اولمش ، عرشلر پامال ایلمشدی .

انور تورک عسکلرینی تجریہ سرلکنہ قربان ایدر ، طلعت
 استابول خاقی احنکار ظلملریلہ آچلقدن اولدیرتیرکن ، جمال پاشادہ
 سورہدہ عریلری نفی ایدیور ، اک فاضل و محترم سیمالری دار
 آغاچلرینہ چکیوردی . سورہدہ ذوق و صفا ایلہ عمر سورہن مصر
 سرداری سفرلردہ دوچار اولدینی موفقیتسزلکلری اہل اسلام
 آصمقلہ قابا نامیہ چالیشیوردی . جمالک بو حرکتی ، تورک ادارہ سنک
 عریلر اوزرندہ صوک و قلمبی برحاکیتی تلتی ایدیلیوردی . تورک ،
 عرب ، روم ، ارمینی ، ہر کس بومنحوس ادارہ نک زوالہ منتظردی .
 نہ سلطان محمد خامسندن ، نہ ہر آی آووچلر طواوسی پارہ آلدقلری
 حالده ، انورک مہموز شاقیردیلرینہ قارشى ہیچ سس جیقارمایان
 اعیانندن ، نہ محتکلرلر لونجہسندن ، ہیچ بر شیدن خیر یوقدی .
 بد بخت ملت ہر شیدن نومید ، ذلیل و حقیر ، یاشامیور ، عادتا
 سورونیوردی . سلطان عبدالحمیدک ارتحال ایلدیکی کون خاقک روحاً
 عصیانی ضمناً تظاہر ایتمش کیدی . جازہ نک کچہ جکی یوللر ، بیکلر جہ
 اہالی ایلہ طولولایدی . عبدالحمیدک جنازہ سی تکبیر و تہلیللرلہ کوتورولورکن
 شہید آنالری ، طول زوجہ لر ، اولادلرینی تورہ دیلر جہالتنہ قربان

ویرن بابائر متاثرانہ آغلابورلر ، بر جوق قادینلر ، کوزلرندن یاشلر
دو کورک ، الارینی سمایه قالدیر مشلر :

— باشی قالدیرده باق . بزنی کیملره براقیورسک ؟

دییه باغیر بیورلردی . بوفریاد پک حقلیدی . بر زمانلر سلطان
عبدالحمیدک مستبدانہ اداره سنی معتدلانہ تنقید ایدنلر بیله ، جنسازه
نمازی قیلنه جنی زمان :

قدریکی سنک مصلاده بیلوب ای باقی

طوروب ال باغلابالر قارشیکه یاران صف صف

بیتنی تکراردن نفسلرینی منع ایدمه مشلردی . مع مافیہ خلق ،
حقیقی مدافعہ عازم ، حقیقی غصب ایدن قوتلری قیرمایه مہیا اولمادجه ،
استبداددن وظلمدن هیچ بر زمان قور تولامیه جنی آشکاردی . تورکیه ،
قومیتہ اداره سیله ، چتہ جیلکله ، یکر منجی عصرک مدنی دولتلی آره سنده
یاشایامازدی . بو ، عادتا صاف وسالم بر وجود اوزرنده قانغرن اولمق
استعدادینی کوسترن بریاره کیددی . بویارہ نک کاملاً شفا بولماسی ایچون ،
اوروپانک بنہ سیله عین قانی ، عین عضوتی حاضر اولماسی لازمدی .
بو تکامل ایسه آنجق علمله ، معرفتله ، عدالتله ، حقیقی بوتون
چیپلاقغیلہ قبول ایتمک ، حتی ظاهراً دکل ، اصل فیکراً اوروپا بلاشمتق
سایه سنده ممکن اولایلیردی .

ملی تجارت تورک ملتینی بریشان ایلمشدی . دکانلرده قرمنزی
یافتلر اوزرنده کورولن توران بربرلری ، قیزیل الما لوقانطلر لری ده
کوستریوردی که ، ملی تجارتله ملی حرث اوموزاوموزه کیدیوردی .
آلمان نفوذی ، خلقک بوفلا کتلیرینه بیکانه ، یوردی وامتہ سیله
صوقولمایه چالیشیوردی . موسویلر ، آلمان نفوذینی استقباله حاضر ،
متماًدیاً آلمانجه اوکره نیورلردی . روم وارمنی دکانلرینک اوزرینه
آلمانجه یازیلریازیلشدی . خانملریله آلمانجه چالیشیورلر ، بولنورجیار
آره سنده کندیلرینه زوج اتخابی سعادت بیلورلردی . مع مافیہ
اتحاد جیلرک مملکت ایچون فائده لی اجرا آتی ده بوق دکلدی ؛ فقط

عمومی فناقلری او قدر چوق واوردرجه جاهلانہ ایدی کہ، بوقائده لری کورمک و تقدیر ایتمک قابل دکلدی . ایچلرندہ ناموسکار ، ارتکابہ تنزل ایتمز آدملرده واردی ؛ فقط اونلرک فردی فضیلتلری ، ایچنجه یاشادقلری منفسخ کتله نک احتسکارلری ، ارتکابلری ووجهالترلی آره سندہ غائب اولیور، وھیچ برناثیر اجرا ایدہ میوردی . بو ، اولہ برفساد اخلاق، یقما، احتسکار ، ظلم واعساف سیلابیدی کہ، اوکنہ طورمق ایچون علم و عرفانہ مجهز ، وطن ومدنیت حسلرینی هر درلو شخصی منفعتلرک فوقندہ طوتان، منور ، عزیمکار ، انسانیت حسلریلہ مشحون، قوتلی برفرقہ نک قانون قوتیلہ ، قاهرانہ عزیمیلہ ممکن اولابیلیدی . کنجلاک ، بویله برفرقہ تشکیل ایدہ میه جک درجده ضعیف ، عزمدن ، متانتدن ، فکری سرمایہ دن محرومدی . اختیار نسل ایسه ، اعیان صرملرندہ بیلہ ، وقتلرینی خوش کچیرمک، کیمسه ایله کوتو کیشی اولماق اندیشه سیلہ معلولدی . سیاسی اخلاق کبی ، اجتماعی اخلاقده سقوط ایتمشدی . مملکتندہ علمہ ، عرفانہ ، حیثیتہ رغبت یوقدی . اتحاد حکومتی عبدالحمیدک جاسوسلق سیاستندن دها زیادہ آجقلہ ، استبدادله ، اوجاق حمایه سیلہ اغالینک اخلاقی بوزمشدی . خفیہ لک سلطان عبدالحمید دورندہ کندن دها زیادہ ایدی . باب عالی جوارندہ همان هر کوشده ، سیویل قیافتندہ خفیہ لر کلورلر ، باب عالی بناسی آلتندہ ژاندارملر متادیا ماوزہ رفتنکارینی طولدیروب بوشالتمقلہ مشغول اولیورلردی . اردومزک هر مغلوبیتی ، سوقاقلرده دوریه قولارینک آرتماسنه سبب اولیوردی . فقط آرتق اورولہ جق ، اولدیریلہ جک ، آیاقلانہ جق کیمسه قالمشمیدی ؟ خلق آجقلدن ذاتاً بی مجالدی ؛ جہہ لر ، تورک نفوسنی کافی درجده یتیرمیورمیدی ؟

خلقلک سفالنتہ طلعت و عونہ سی کلیاً بیکانہ ایدی . متره سلرینہ بییلہ واغون ہدیہ ایدن توره دیلر ، خلقلک بو احتیاجی اوکنده اوتوہ و بیللرلہ ضیافتدن ضیافتہ قوشیورلردی . استانبولک فقیر واعاجز

خاتی ، آجلقدن بی مجال ، اولاد آجیسیله دلخون ، آجی کوزیاشلری
دوکرکن طلعت ، اتور ، جمال و یاران کاغدخانده سلسلحدار آغ
کوشکنده ، خلیجده ترسانه باغچهسندہ عیش و صفا ایله وقتہ
کچیریورلر ، طالعسر سلیم نالک معزز روحی بیله رنجیده ایتمکدن
جیا ایتمورلردی .

ویانه ایله برلین عثمانلی سفارتخانہ لری ایکی مهم احتکار مرکزیدی؟
بو ایکی سفارتخانہ ده آتاشه میلترندن سفیرینه قدر هر کس تجارتله اشتغال
ایدیوردی .

ارمنی تهجیری آرتق اونوتولشدی . ارزنجانده ، ارضرومده .
ارمنی چتہ لرینک قانی خنجر لریله تلف اولان ، آجلقدن اولن بدبخت
تورکلری دوشون بیله یوقدی . جاوید بک ، شوخ و متبسم ، قاضی
کوینده چیچک بایراملری اداره ایدیوردی . استانبولک ظریف
خانملری ، تلرینک طراوتی کوسترن اینجه ایبک جورابلری ، شاقاقلرینه
دوگون ساریشین سیاه صاچلری ، ایبکلر ، برلانعلر و اناسلر
ایچنده ، بو وطن پرورانه سنلکلره عشوه کارانه قوشیورلردی . ملککتک
اک مقتدر ذوق پرستلرندن مرکب هئیکلر معرفتیه ترتیب ایدیلن بو
اکلنجهلر ، اولنر ایچون مهم فرستلردی . تورکیه نیک بویوک خطیبی ،
ساخته انقلابک مغرور نه گوری بوتون بوشلکلرک قطعی تشکیل
ایدیوردی .

استانبولی آجلقدن اولدیرن ، عثمانلی سلطنتی جاهلانہ سیاستلریله
انقراضه سور و گلہن بو ذاتلر ، ذوقلری و اکلنجهلریله مشغول ، کیجه لرخی
قار ماصه لرنده کچیرلرکنی ، ارضرومک تبریز قاپدسندہ ، ارزنجانک
طار قویولرنده ، خندقلر ایچنده ، بی روح جسدلر ، قوللری یانلرینه
طوغرو آجیدش ، آغزلری معنوی قاتلرینه انکسار ایدر
وضعیتده سیاه متوجه ، چولوق ، چوجوق قالدین ، ارکک ، قاتلر
ایچنده ، قارلر اوزرنده یاتیورلردی .

خراہار اور تاسندہ میں . اطرافدہ ، ترہار بیکلمش ، جامعلک
 جینلرینہ وارنجہ یہ قدر سو کولمش . اولرک یانمش دیرکلرندن الان
 بوغوجی بردومان چقبور . اللریمی سوردیکم طوزچواللری بیلہ حالاً
 صبحاق . استانبولہ اتحاد ارکانی ، شامپانیا نشہ لریہ ساز وآہنک
 دیکرلرکن ، بورادہ بتزین آلوری ایچندہ ، بوغوجی دومانلر ،
 قیزغین آتشلر آرسندہ فریادلری عبوقہ چیقارق جان ویرن تورکلر ،
 ارمنی ظلمیلہ پریشان اولمشلر ، یانیق دبرہ کلر آتندہ یاتیورلر .
 طرزوندن ارضرومہ قدر خراہدن باشقہ برشی کورولمبور . هیچ بر
 کوبدہ ، هیچ برقولوبدہ ذی روح بر مخلوقہ تصادف ایدلمبور . ارمنی
 ظلمنی شمدی آجلق تعقیب ایتمش . اردو بیلہ وطنداشلرینہ دشمن .
 ارضرومک یمکک ذخیرہ سی قوماندانلق طرفندن ضبط ایدلمش .
 ارضروم خلقی رزمانلر ارمنی ادارہ سنک اولوم تہلککسندن قورتولمش ،
 شمدی تورک ادارہ سنک آجلق واستبداد بیلہ لریہ بیتاب . محتکرلر ،
 استانبولی صویدقلری یتشمیورمش کبی ، شمدی ارضروم اولولرینک
 کفلرندن نہ تجارت ایتمکی دوشونمشلر . روسلردن خلقک اون ایکی غروشہ
 آلدقلری ماتانلری اوچرغروشہ طویلامشلر . یویارہ ایہ روسیہ امتعہ
 آلمایہ کیتمشلر ، کویا حقندن وعدائندن آکلار بر حکومت ایتمش کبی
 ارضرومک بیچارہ ناجرلرینہ فضلہ اولہرق بردہ نرخ قویتمشلر .
 فقط ظلملرندہ بیلہ مساوات یوق . ارزنجاندہ جابک اوقہ سی طقوز
 یوز غروشہ صائیلدینی حالہ ، ارضرومدہ ایکی یوز غروش نرخ
 قولمش .

بوظلم خلقی آرتق جانندن بزدرمشدی . عثمانلی ادارہ سنک
 عودتندن صفوت وصمیمیتلہ نمون اولان یوق کبیدی . ارمنی
 ظلمی تعقیب ایتمسہ ایدی ، روس ادارہ سی ہر دلرو یابانچیلنی
 وحسزلقلریلہ برابر اہالی ایچون اک عادلانہ ادارہ ایدی . بر قاچ
 آی اول اولوم تہلککسی آتندہ تترہین ، ارمنی ظلمیلہ یورہ کلری
 اوینایان خلق ، شمدی دہ آجلق تہلککسہ معروض قالمشدی .

بوتہ لک دھا طریزوندن باشلایوردی . طریزونک اورتہ حاللی
 قادینلری ، یانلرنده بڑ مرده قیافتلی چوجقار ، اللرنده بیچاقار ، نفقہ لری
 تأمین ایچون قرارکاهک دیوار کنارلرنده اوت طوبلایوردی .
 خمسی کوینه قدر بوتون یولارده آج وسقیل انسانلردن باشقہ کیمسه یوقدی .
 جویز لکده ، برصباح ، اوفاق ، صاریشین ، الا کوزلی برقیز ، قارشیمہ
 کلدی . اکمک ایستہ یوردی . نہ قدر یازیقدی ! کیرلی بریمنی آلتندہ
 بوتون جاذبہ سیلہ کورونن سیاسی ، یرتیق اثوابلری ، کونشیدن
 قیزارمش باجاقلری ، بویندہ کیسه سی ، التده دکنکیلہ عادتہ صحنہ
 دیلنجی رولنہ چیمش ظریف و مستثنی بر مادموازلی آکدی ریوردی .
 اون اون ایکی یاشندہ ایدی . کیم بیلیر قاج آی اکمک یوزی
 کورمہ مشدی . قیزہ بر اکمک ویردم ، تشکرہ بیلہ لزوم کورمدی .
 آتی برسوینج اونی کندندن کچیردی . چلغین ، متبسم ، برنشہ آدیملرہ
 کویا برجیلان کی اوچدی . ناصیرلی آیاقلری بر آن توزلر ایچنہ قاریشدی .
 ایلریده ، بیتاب آدیملریلہ یورون آناسنہ باباسنہ ، مرکبلردن وانسانلردن
 مرکب مهاجرلر قافلہ سنہ طوغرو قوشیور ، قولنی اوزاتمش ،
 اکمکنی کوستریبور ، سوینہ سوینہ باھریوردی :

— اکمک ، اکمک !

آناطولی محو اولمشدی . آجلق ، اوکسوزلک ، کیمسہ سزلک ،
 پریشانلق ہان عمومیدی . طاغیرک چاملی یولارندہ ، کویلرینی و آنالرینی
 آرامق ایچون طولاشان غریب ، آیاقلری چاریقلی ، صارارمش ،
 طالعسز چوجقار ، اختیار قوجہ لری مرکبلرہ بیندیرمش ، صرب
 یوللری طیرمانان ، آجلقدن یول کنارینہ یاتارق ترلار ایچندہ بر لقمہ
 اکمک دیلہن قادینلر کورولیوردی . (آرداسہ) دہ ، بر آقشام ، دکانلرک
 اوکندہ طولاشیوردم . دکانلرک اوکی آرابہ لرلہ طولو ایدی . آرابہ لرک
 برندہ برانسان کلہ سی ، صیرتمش دیشلریلہ ، آناطولینک بو فجاجتہ
 کولیور کیدی . بردنبرہ قارشیمہ بر چوجق چیقدی . ہنوز سکیز
 یاشندہ ایدی . باشندہ بیاض ، اسبی بر کچہ کلاہ ، آرقہ بندہ مائی ،

یامالی بر منتان ، آیاغندہ کیرلی بر شالوار ، اسکیمش بر چاریق ،
 صاریشین ، طوپوز ، مائی کوزلی بر اوغلانندی . یانہ یاقلاشدی ،
 کوزلرینی محجوبانہ اکدی ، پارماغنی آغزینہ کوتوردی . معصوم
 واوکسوز بر صدا ایلہ صوردی :

— بورده ماجرلره اکنک ویریورلرمش .

بردبرہ آکللامدم . تکرار صوردم . قائممقام بک ، بر آزاونده
 آج ویدبخت مهاجرلری تنظیم ایلہ مشغولدی . بونلر روس استیلاسی ،
 ارمنی مظالمی اوزرینہ وطنلرینی ترک ایدن ، یر قاج سنہ آناتولینک
 عجزا گوشہ لرنده سفیلانہ بر عمر سوردکن صوکرآ ، وطنلرینہ دون
 تورکلردی . چوجنی قائممقام بک یانہ کوتوردم . صوردی . بر
 دقیقہ ایچندہ اطرائز کویلولرلہ طولمشدی . چوجقلہ قونوشدیغمزی
 کورن کویلولر قہوہ خانہ دن برر برر چیقیورلر ، ضریب و متجسس
 طورلریلہ بزى دیکلہ یورلردی . ایچلرندن بری درحال سوزہ قاریشدی .
 چوجنہ صوردی :

— اوغلان ، سن هانکی کویدنسک ؟ آدک نہ ؟

چوجق ، متصل چارینی ایلہ طورراغی قازیور ، پارماغنی آغزینده ،
 اوکہ طوغہ و اکیان کوزلرینی یوقاری قالدیرمش ، قورقہ قورقہ
 جواب ویریوردی :

— آدمی ؛ عثمان . خاشیلیادتم .

ایچلرندن بری چوجنی طانییدی :

— طونیهلی احمدک اوغلی ...

دیدى . چوجق اوکنہ باقیور ، غلبہ لیکدن عادتا اورکیوردی .
 کوزلرینی یرہ دیکمش ، سورولان سؤالره ساکن و محترز بر سسلہ
 جواب ویریوردی . زواللی چوجق ، ایکی سنہ در آناسنی باباسنی
 کورمہ مشدی . ایکی سنہ در ، اوکسوز ، کیمسہ سز ، اوفاجق بونی ،
 معصوم قلبیلہ کیرہ سوندہ ، قہوہ گوشہ لرنده یاتمش ، آج قالمش ، تحمل
 ایتش ، مرحمت کورمش ، یاشامشدی . آرتق او ، آناسنی باباسنی اولمش ،

کنڈیسی کیمسہ سز بیلوردی . کوینک یانی باشنہ گلش دہ خبری یوقدی .
قارنی آجدی . برلقمہ اکمک بولق ایستہ مشدی . مهاجر لہہ اکمک
ورلدیکی کیمدنسہ ، طویش ، ہیچ طانیما دینی ، بیلمدیکی بی .
بولش ، بوکوک بوینلہ اکمک ایستہ مکہ گلشدی .

کویلولردن بری ایلریلہدی :

— اوغلان ، سنک آناک باباک صاغ ...

دیدی . الله ... عنانک کیرلی یوزی قیپ قیرمزی کسبیلدی .
طوبراقلرہ باقان مائی کوزلری بردنبرہ قاراردی . کوچوک ، کیرلر
ایچندہ الری عصی بر ہیجانلہ کوزلرینہ یابیشدی . اوزون ، قلبک الک
درین گوشه لرندن کلن بر آغلاییش ، بر ایکتی باشلادی . زواللی
عنان ، ہنچقرہ ہنچقرہ آغلایوردی . کوزلرندن دوکولن ، کوچوک
بارماقلرینک آرسندن صیزان یاشلر ، کیرلی یوزندہ بیاض ایزلر
یابارق آقوردی .

طاغزلر قاراریوردی . بن ویش کویلو ، بریانقین خرابہ سی
اورتاسندہ ، آناسنہ باباسنہ قاوشمش برمصومک آجی کوز یاشلری
قارشینسندہ دلخون اولبوردق .

(آرداسہ) دن ارزنجانہ قدر بوتون بول ، پک نادر تصادف
ایدیان ، آج وپریشان تورکلرلہ طولو ایدی . بر زمانلر قصبہ لری
وکویلری طولدیران تورک خلقی عادتاکو کندن دینہ جک درجہ دہ
اورتہ دن قائلہ شدی . مهاجرت و اولوم ، آناطولینک چاملق تپہ لرندہ ،
یشیل اووالرندہ توتن اوچاقلری سوندیرمش ، محو ایتمشدی .
موسقوفلرک کری چکیلملری اوزرینہ ارمیلر قصبہ لردہ وکویلردہ
اودرجه تخریبات یامشلردی کہ ، طریزوندن قارصہ قدر ، ہیچ بر
کویدہ ، یاشایان بر جان قویماشلر ، ذاتاً طوپراق بنالردن عبارت
کویلری یاقشلر ، بیقشلر ، کریلرندہ خرابہ لردن باشقہ برشی
براقامشلردی . شمدی ، وطنلرینہ دونن تک توك بیچارہ لردن ،
ارککلری اتحاد حکومتک جہانہ ، ارمیلرک ظلمنہ قربان اولان

قادینلر ، قزلر و چوققلردن مرکب ، بو بوش صحرا رده ، بو قارلی یوللرده ، بو صوغوق اووالرده ، وطنلرینه قاووشمق ایچون آج و سفیل طولاشیورلر ، یوللردن بک نادر کچن قارنی طوق یولجیلردن برلقمه کمک دیله نیورلردی . فقط بوسعاده نانیستده اونار ایچون محال کیدی . بعضیلری فرات کنارلرنده براز اوت بولا بیلورلر ، نفقه لرینی پریشان یوردلرینک فیضندن تدارک ایدیورلردی . یوللرده روسلرک بر اقدقلری ارزاق ده بولری بکسمادلر ، صوجوقلر ، بالققلره طولو ایدی . صوغوق اووالرده آجلقدن اولن بوخلقه برلقمه کمک ویرن یوقدی .

(کوسلر) ده کوردیکم منظره جدا الیدی . بوراسی خراب ، چییلاق ، قسوتلی برکویدی . طوپراق اولر آره سندن کچن چامورلی سوقاقلرنده کومه لرله سرچهلر اوچوشیور ، ایری ایری کوبکلر دیوار دیبلرنده اوپویوردی . اووادن اسن سرت بر روز کار دره نک کوبکلکی حولری اوزرندن عادتا هر شینی طوندیرارق کچور ، سرچه کومه لری شدتلی بر روز کارله صاورولارق کویا آغاجلرک دالارینه یایدشیوردی . بوراده ، بیه جک ، معدنه نک فعالیتنه یاردیم ایدمه جک اوت بیه یوقدی . چولق چوجقدن ، اختیار قادینلردن مرکب بر قافله بو آجلق چولنک اورتاسنده ، اللری قویونلرنده ، روز کارک اوکنه دو شمشلر ، اوچیورلر ، تتریه تتریه ، یالین آیاق ، پاچاورالر ایچنده قوشیورلر ، کندیلرندن قاجان اولومک یشنی قووالیورلردی . نه قدر پریشان دیلر ! اولوم قارشیننده بیه ، حجابدن وعفتدن محروم طورمق ایسته میورلردی . بو پریشان پاچاورالر آره سنده مانی ، آلا ، سیاه قادین کوزلری ، کیرلی بر باش اورتونک کنارندن کورولیوردی . بر زمانلر ، بونلرده کویلرنده مسمعود یاشایورلر ، سویبورلر ، قیلرینک عشق هيجانلری آلتنده چاریدیغنی طویبورلردی . عسکر لکک آیریلقرینه ، فجاعتلرک اک قانلی تهاجرلرینه هدف اولان ، قوجه لری اولن ، اولادلری قورشونلره تلف اولان ، هپ بو بدبخت آنالر ، بو طالسمز زوجه لر

د گلیدی؟ ظالم و فاضل بر حکومتک اداره سنده انسا نلقلرنی ادرک
ایدمه یین بویچاره لر روحلرینک تأثرلری آئنده زبون یاشامشاردی .
تور کوارنده بیله کوللرینک اینجه لکی حس ایدیایوردی :

درسمک اوکی کلک

خریوطه کیده ک کلک

آغام یاعده اولسون

طوربا طاقوق دیلنه رک

فی الحقیقه اولر هپسینه راضیدیلر . آغالی یانلرنده اولسون .
استانبولک کلخان بکلر سلطنتک کیفی امرلرندن قورتولمسونلر .
طوربا طاقوق دیلنمکک بیله راضیدیلر . آغالیینه مجلوییت ، اولنرک
نظرلنده اک بویوک سعادتدی . ذاتاً آغاسنی ، اوغلنی بر قاج سنه یاننده
کورن ، سویدی و سوه سوه بویوتدیکی یاوروسیه مسعود و صرفه
یاشایان قاج عورت ، قاج آنا واردی ؟ بوتون آناطولی ، استانبولی
صویان ، سلطان محمد خامسک سلطنته اشتراک ایدن بر قاج قاتلک
امرینه منقاد ، هرج و مرج ایچنده یاشامیورمیدی ؟ کیم بیلیر ،
هپسینکده آغالی ، هانسی جبهده ، هانسی کنج پاشانک جهلی یوزندن
تلف اولمشدی ؟ بر زمانلر قصبه لرینه کیرن اشقیانک قانلی پچاقلرندن
پوره کلری اوبنایان ، او آجی کونلرک خاطره لرینی :

آغامه بیلم نه اولدی ؟

ساراردی بکزی مولدی .

ترانه لرینه روحلرنده صاقلایان کیمسه سز قادینار ، شمدی آغالرنندن .
اوغوللرنندن ، یاردیمدن ، هرشیدن محروم ، مجهول افکاره ، قارلی طاغلره
طوغر و قوشوب کیدیورلردی .

اطرافه اوشوشدیلر . بوروشمش ، قاتیلاشمش ، طور اقلاشمش
الار ، یامالرینک ایپلکلری روز کارله اوچوشان پاچاورالر آره سندن
اوزانیور ، هر آغزندن محجوب و متأثر برسس ایشیدیلوردی :
— اوغول ، بر لقمه اکلک ، آیاغک اوپم ، گولهک اولام .

ایچلرندن اک یاشلیسی ، مانی کوزلرخی مستمندانه قالدیردی :
 — بردرلو اولمیز اوغل ، اللهه بوجانی آلبرکه ، دیدی .
 نه آجیقلی برلوجهیدی ! بوبدبخت خلق عصرلردنبری اولمک
 ایسته یوردی . ذاتا بویله بر حکومت ، بویله بر اداره آلتنده سورومکداسه .
 اولمک مرجح دکلیدی ؟

آجلق و اولوم هر طرفده حکم سوریبوردی . گاه فراتک چاغلایان
 و آغلایان ساحلارنده ، قورقورنج قایار آره سنده ، آج بر کوپکک
 ارمیلر طرفندن اولدیرلمش ، یولک کنارینه اهلکارانه بر ایلیمش بر
 تورک فعشنی بارجه لایه بارجه لایه بیدیگی کورولور ، گاه کویلرک
 اوکنده ، دیشاری صیریتمش چوجق کله ارینه تصادف ایدیلوردی .
 ارزنجمان عادتا تورک مقتایدی . محله لر همان کاملا
 دینه جک درجه ده خرابدی . اولرک بریشان و بیقیق دیوارلری
 کوسه تقریبوردی که ، ارمی ایله تورک آره سنده اک مدهش مجادلر
 بورالده اولمشدی . تورک اولری ده ، ارمی اولری ده خرابدی .
 تورک مزارلری ده ، ارمی مزارلری ده و پریشانندی . فقط سواقاقلده .
 قویولرده یاتان قانلری قورومامش تازه جسدلر ، ارمیلر طرفندن
 اولدیریلن زواللی تورکلردی . ارمی اولرینک مزین طاشلقلری ؛
 آغاچلری هنوز چیچکلرین باغچهلری ، کنیش قان لیکه لرله ملوندی .
 طار قویولرینه باقیلرینی زمان ، کریه برقوقو ، باش دوندیریمی بر تائیرله
 قابه باغیناق ویریور ، قویونک طاشلرینه یاشمش بدبخت تورکلرک
 صاچلری والیسه بارجه لر کورولوردی .

ویرانه لر ، یاقین لرلی ، دیوار دیبلری هب تورک اولولری ،
 قول بارجه لرلی ، قاقا طاسلری ، یاغلی باجاق کیکلری ، هنوز
 چورومهش انسان کوکده لرله طولو ایدی . خلق متأثر و پریشانندی .
 چارشیده طولاشانلر ، یالین آیق ، یوزلری یاتمش ، انوابلری لیمه لیمه ،
 آجلقدن انساننی غائب ایتمش زواللیردی . دکانلرک چوغنی قابالیدی .
 دکانلرده خلقک اعاشه سنی تأمین ایچون اوت ساتیلوردی . قوماندانلقدن

باشقه یرده بغنایدن اثر یوقدی . قوماندان بکک لطفی اولماسه ،
مختصر فک بيله آجلقدن اوله چیی شهبه سزدی .

مزارلغه طوغرو کتدم . برقاچ کئی قبر قازیبورلردی . یاتلرنده کی
چوالده برشی واردی . باقدم ، کنچ بر آدم اولوسی ! ازیلمش ، سیم
سیاه کسيلمش . البسه سی پارچه لامش ، آياقلىرى ياريسنه قدر چورومش .
اوتوز درت یاشده بر تاجر ایتمش . اقریاسی قویودن چیقارمشلر .
ارمنیلر ، بو طالعز آدمی صویدقدن صکره ییچاقله پارچه لامشلر ،
أولوسنی قویوبه آتمشلر . درت چوجنی وارمش . بو فاجعه یی هم
آکلانیورلر ، همده بیرتیق قوللرینک یکیکله کوز یاشلرینی سیلیورلردی .
استانبول بو فلاکتلردن پی خبردی . باطوم اشغال اولونمشدی .
استانبول پاشالری ایچون برغنیتم ، برسفاهت منبئی الهه ایدلمشدی .
درت سندر آناطولیده آرتق صویولاجق ، صوغانه دوندوربله جک
پر قالماشدی . شمعی باطومده هر حالده تجارت ایچون ، اکلنجه
ایچون برشی بولونا بیلیردی . انور پاشا ، پاسته ، یمک ، مشروبات ،
ضیافت مصارفی اولق اوزره ملتک خزینه سندن بیکلرجه لیرا صرف
ایده رک باطومه قوشمش ، باطوم قادینلرینک ظرافتی ، باطوم غازلرینک
مبذولیتنی طویان جمال پاشاده محتشم بر قافله ایله باطومه گمشدی .
باطوم قلوبنده قونسرلر ویریلیرکن ، ارزنجاننده بابالرینک اولولرینی
ارمنی اولرینک قویولردن چیقارانلر ، قلبلری ازیله رک ، آج و پریشان ،
کوز یاشلری دو کویورلردی . قصبه نک هر طرفی ماتم ایچنده ایدی .
اوتوده ، بابالری قاچان بش اون ارمنی چوجنی ، قیرمنزی یاناقلری ،
معصوم سیالریله تکرار اولرینه دونمشلر ، دیوار دیبلرنده بو بونلری بوکوک ،
طوپراقبل اوزرنده او طولوبیورلر ، بریده برقاچ تورک ، اوموزلرنده
چواللر ، چوجقلرینک ویا بابالرینک نعلشیرینی طاشیورلردی . انسانلغه قارشو
پاییلان بو فجع جنایت قارشیسنده ، تورک وارمنی ، بوتون مسیبلرینه
لغت ایتمه مک غیر قابلدی . ارزنجان نه قدر پریشانندی ! تورکلر
وارمنیلر عصرلرجه دوستلق وصمیمیتله یاشادقدن صکره ، قان و آتش

ایچنده بر بردن آبراشلردی . شمدی بو کوزل برلرده ماتم صدا سندن ، کوزیاشلری اده سنده روحی ازن اینلردن باشقه بر شی ایشیدلیوردی . هر طرفده قان ، ماتم ، اولوم ، آچلق ، باشقه هیچ بر شی یوقدی .

آناطولی سفالت ایچنده ایدی . (بیجان) ده چوجوق باشلری کورولیور ، (ماما خانون) پارچه لانتش اولاد لرینی سینه سنه کومش ، خراب جامعلری ، بیقلمش اولریله عادتا آغلا یوردی . ارنیلر آق قویونلردن قاله جامعی بر هوا ایتشلر ، اها لیدن پک چوق تقوس قتل ایتشلردی . آشاغیده ، دره کنارنده ، کنیش بر چوقور یوزلرجه تورك اولولریله طولو ایدی . قوقش انسان نعللری انوابلریله ، چاریقلریله بر برینه قاریشمشدی . بو جسدلر اریین یاغلی ، ازیلش باشلری ، قومش قوللری و آیاقلریله بیغینلر تشکیل ایدیوردی . صغیر جق کومه لری بو طالعسز نعللرک اطرافنده ، صوغوقدن قاپاران سیاہ توپلریله اوتوشور و اوچوشورلردی .

آناطولی آچلقدن تلف اولیوردی . ایکی کوی خاتی ، خرابه لر اورتاسنده اوت یمکه مشغوللردی . آرابه مزه اوکوزلرینی قوشان یتشلک اختیاره در حال اکمک ویردم . بو ، اونک ایچون اک بو یوک هدیه اولدی . زواللی آدم ، اکمکه هان بوتون وجودیله صارلدی ، برالی بو یوندروقده ، او کمزده ، قارانقلر ایچنده دوشه قالقه ایلریلیور ، نفس نفس ، کسک بر صدا ایله :

— قوربان ا صاغ اول . اوچ آی وارکه اکمک نه در کورمه دک ؛

ایوت بیورز .

دیور ، درین بر اشتها ایله اکمی ایصیریوردی . یولارده کوی خرابه لرندن باشقه بر شی یوقدی . هیچ بر کویده تک بر انسان کورولیوردی . یول کنارلرنده انسانه متعلق تصادف ایدیان شیلر ، قول ، آیاق ، آل ، کله پارچه لریدی . قوجه (ایلیجه) هان بوم یوشدی . بو کوزل موقعی صغیر جق کومه لرندن باشقه هیچ بر شی

شلتدیر میوردی . ایلدیجه خاقی ارمیلر طرفندن مان کاملاً دینه جک درجده قانہ بوغولمشدی .

ارمیلرک ظلمنه اک زیاده هدف اولان تورک شهر لرندن بری ده ارضرومدی . ارضروم سوقاقلرنده بیکلرجه تورک لغشی طویلامشدی . اسلام محله سنده ایکی بویوک او واردی که ، بورالری حقیقی مقتلردی . بو اولردن بری مرسل اقدینک ، اوبری ازیرمیکنی حاجی عثمانک اوی ایدی . بو ایکی قوناق ، برجده اوزرنده ، قارشی قارشی یه دره . یوقوشدن چیقیلیرکن ، صاغده کی اوک اوست قسمی یانمش ، آلت قسمی خراب بر حالده . ایجری یه کیرلیدیکی زمان ، دیوارده قوجه بر دلیک کورونیور . ارمیلر یوزلرجه تورکی بو اوه طولدی رازق بزیننه یاقشیلر . ایچلرندن بر قاج کیشی دیوارده آجیلان دلیکدن قاجمایه موفق اولمشلر . دیوارلرک انقاضی آلتنده تورک نعلش لرندن باشقه برشی یوق . طوبراق براز اشیلدیکی زمان برانسان قولی چیقورده آجیلدیجه ، بانسی ، کوکده سی ، بوتون فجاعتیله کورولیوردی . جسدلر اودرجه تفسخ ایتمش که ، باشلرینه دو قونور دو قونماز بیلری آقور ، صیرتمش چکلاری پارچالانیور ، یاغلی ، ملوث ، سیاه ، یانمش و ازیش انسان کوهکلری طوبراقلره بولانمش انوابلر ایچنده عریان و بریشان میدانه چیقوردی .

قارشیده کی اودهده عین جنایت منظره سندن باشقه برشی یوقدی . زواللی خلق بومدهش مقتلر اطرافنده آنالرینی ، بابالرینی آرامقله مشغولاردی . ارضروم عادتاً بر یانغین یرینه بکزیوردی . ارمیلر ارضرومی مدافعه ایچون روس طوبیجی ضابطلری آلیقویمشیلر ، بونلر عائله لریله برلکده اسیرایدنشلر ، ارضرومده اولورویورلردی . بر آقشام زیارتلرینه کیندک . ضرورت و اسارت ایچنده بیله ملی حیاتلرینی محافظه ایدیورلردی . اطرافلری روسجه غزته لرو مجموعه لرله طولو ایدی . اک بویوک رتبه لی قوماندانلری بریوزباشیدی . یوزباشیلر کوروشدم . ارمنی مظالمندن بحث ایتمدم ، و صوردم :

— یوقتالیری هپ روس ضابطلری اداره ایتمش ؛ دیورلر .
 یوزباشی قیپ قیرمزی کسیلدی . اردوسنه جانلیک لکسی
 سوردیرمک ایسته مین مدنی برانسان طوریله آلنی صالادی :

— نیهت ! بز هیچ قاریشماق . هپ ارمیلر یایدی . حتی مانع
 اولق ایسته دک . بزم قائم مقام بونلرک هبسنی یازدی . اونک خاطر اقی
 اوقویبکنز ، دیدی .

— پی ؛ اردوکز ضابطلری کیتدکلری حالده سز نیچون
 قالدیکنز ؟

— امر آلمان استحکاملری براقامازدق .

یوزباشینک بومطالعہسی طوغری دکلدی؛ بونلر ارمیلرله برلکده
 ارضروم استحکاملرنی مدافعه ایچون قالمشلردی . اردونک کلکی
 اوزرینہ قاجاماشلر ؛ ارضرومده اسیر اولمشلردی . مع مافیہ روس
 ضابطلرندن یک چوغی ارمیلرک قتال ترتیباتی خبر آیر آمازتورکلره
 یاردیم ایتمشلردی . ارضروم اہالیسی روسلرہ قارشى بویوک برعداوت
 حس ایتمورلردی . تورکلرکده ، روسلرکده اک زیادہ خصومت
 ونفرت ایتدکلری ، ارمنی چتہ لریدی . انسانیت ومرحمت حسلرندن
 کلیاً تجرد ایدن بوچتہ لر ، امللرینک حصولہ کلہ سندن کلیاً نومید ،
 راست کلدکلری کویلری بیقورلر ، سلاحسز تورکلری فہجیع بر
 صورتده اولدیریورلر ، کویلرنده قانندن وخرابہ دن باشقہ برشی
 براقایارق فارص اوزرینہ چکیلیورلردی . حربک ایلک سنہ لرندہ
 استقلال امیدلری ، تورکلردن ابدیاً خلاص امللریلہ آياقلانان ،
 ارمیلریلرہ ، تورکلریلرہ یوقدن یرہ فلاکتلرہ اوغراتان بوچتہ لر،
 شمدی ، ہر درلو امللردن محروم ، قانلی اللاری ، مایوس و انتقام
 آرایان قلبلریلہ قاجیورلر ، تورکلرکده سنک تعقیب حرکتلری قارشیسندہ
 کویلری صوبارق ، اولری بیقارق روسیہ ایچلرینہ طوغری صاوو-
 شیورلردی .

ارمنی وتورک مجادہسی یالککز بونککلہ بیتمہ مشدی . طربزونده

باشلایان بومصارعه، کبری به قدر دوام ایتشدی. فارصده چارشیلرینی، ارزاق ده بولرینی یاقارق قاچان ارنیلر، (کبری) دوده شهرک تسلیم اولاجغنی آکلار آکلار، تورکلری بوغازلامایه باشلامشلدی. آرتق (کبری) ارمی تورک قتالک صوک مرحله سیدی. قانلی جنایتلرک صوک صدمه لری بوراده ختام بولیوردی. طربزوندن کبری به، بتلیس ووان حوالیسنه قدر دنیاک الک کوزل محرارلی قاتله لکلمش، انسان نامنه هان هیچ برنقوس قالمامشدی.

تورکدن ده، ارمیدن ده بوفجیع مقاتله لرده جانلرینی فدا ایدنلر هپ معصوملر، هیچ برشیدن علاقه دار اولمایان زواللی کویلولوردی. بوفجیع ومعظم جنایتی ایقاع ایدن اتحاد وارمینی چته لری بکرمنجی عصرک مدنی ناصیه سنه سیلنمز برقان لکسی صیچر اتمشلدی.

عقلله، عرفانله علاقه لری اولمایان قومیتلر، قانلی اللرینی بشریتک الک طالعه سز خلقنه اوز اتمشلر، اونلرک جگر لرینی قویارمشلر، ذاتاً باچاوره لر ایچنده انسانلغک ذوقندن وسعادتندن حصه مند اولامه رق یاشایان یوز بیکلرجه مخلوق قان و آتش ایچنده بوغمشلدی.

*

بوتون بوخرابه لر ایچنده، طربزون کبری یولی اوزرنده قتاله و خرابی به الک زیاده معروض اولان، ارض رومدی. طاش خانلرک چپه لرنده مریمی یاره لری کورولیوردی.

سوقاقلرده پریشان قیافتلی اختیارلردن، اوکسوز و بیچاره چوققلردن باشقه کیمسه کورولیوردی. طاغیر ایصسز و مخوف، کنیش اووانک کنارنده اوزانیور، یوکسک قاواقلر اوزرنده ملیل صدالریله قارغه کومه لری اوچوشیوردی. اختیار بر ارض روملی، خراب بر چشمه تک کنارینه اوطورمش، اوکسوز قلبک درین گوشه لرندن قویان ملی بر نغمه ایله، آغلار کبی، ایگلر کبی، غریب و بیگس بر سسله او قویوردی:

آغلار بمقوب آغلر یوسفم دیو

کیتدی ده کله دی واه اوغلم دیو

آه .. ارضرومده یوسنی ایچون آغلایان ، ارمنی خنچرلری
آلتنده شهیداولان ، قافلری کوتوکلر اوزرنده کسینن ، قانلی جسدلری
خرابه لرده یاتان نه قدر یعقوب واردی !

ارضروم وارزنجان ، غریب نغمه لریله بوتون عثمانلی وطننده
ابدی عکسلر براقشیلدی . بر زمانلر ارضروم ، بو حسین نغمه لرله
اک شوخ تور کولری سویلردی . شمدی بو طالعسز شهرده فریاددن ،
ماتم صدا سندن باشقه بر سس ایشیدیلوردی . بر زمانلر بو کنیش
صحرا لر اوج طوغلو پاشالک جادیرلریله ، آتولریله طولار ، ایچ
قلعه ده کی سرایلرده طبل و کوس آوازسی افقلری چینلاتیردی .
شمدی اووالر بوش ، قلعه لر خراب ، اوجاقلر سونوش ، بویونلر
بو کولشدی . ارمنی ظلمی ارضرومده خبیع وقانلی بریانغین خرابه سی
براقشیدی . روس استیلاسی ارمنی فجایی یاننده هیچدی . یانمه
طوغرو بر ضابط ایلریله دی . متأثر بر صدا ایله آکلانندی :

— عزیزم . بو کوردیککز ، شهرک الیمز حالدر . بوسوقاقلر
هب قادین ، چولوق چوجق اولولریله طولولایدی . قادینلرکمه لری ،
حتی اک نا محرم عضولری دیوارلره چاقیلشدی . شو تلغراف تللرینه
هب چوجق جگرلری آصیلشدی . قارینلری دیشلمش ، چیرچپلاق
قادین نعللری ، کجه جکمز بولک ایکی طرفه دیزلشیدی . طالعسز
ماتمزک بو حالنی کوردیکمز زمان ، عادتا تجنن ایده جک برحاله گلشدک .
ارمنیلری تهجیر ایدنلری هیچ شهسز ، بز یا ماسه ق بیله ، آروپا
تجزیه ایده جکدر . فقط باقلم ، مدنی آروپا بو معظم جنایتکده
فاعللری آرایه جقمی ؟ تاریخ بویله بر وحشت قید ایتمه مشدر . هله
بوفلا کتدن قورتولان ارضروملیلرله بر کوروشکمز ، ایشیده جککز
جنایتلر توپلریکمز اورپر تیر . ارمنیلر اویله محترم شیخلر باقلامشدر که ،
قورشونلر وخنچرلرله تهدید ایدرک کندی کوزلری اوکندمه باکر
قیزلرینه جبراً فعل شنیع اجرا ایتدیرمشلدر . اویله معسوم قیز جغزلر
طوتمشلردوکه ، جانوارلر کی اوزرلرینه هجوم ایدرک اک حیوانی

انتقام لہری بی کناہ وجود لرنده آملر، سوکنده برسونکو ضربہ سیلہ قارلری دہ شہرک یانغین یرلرینہ آملر درر۔ بزہان ہفتہ لرجہ بونعش لری طوبلامق ، فوطوغراف لری آلمق وکوممکلہ مشغول اولدق . شہرہ کیررکن یول کنارلری بر کورسہ ایدیکنز ا ایکی طرفہ ہب قادین نعش لری دیزیلشدی . قادینلرک نامحرم یرلری پارچہ لانتمش ، اوزرلرینہ ارکک عضولری صوقولشدی .

لالا مصطفی پاشا جامعہ کیندم . شادروانلرندن طاتلی زمزمہ لراہ صولر آقوردی . شوکت و عظمت دوریمزک بونفیس آبدہ سی ، اوغرادی بی تجاوزلرہ مجروح ، دلیک دلیک دیوارلری ، چینلری سوکولش پنجرہ لریلہ قلبہ حزن وریوردی .

اطراف کاملا خرابدی . یانغین یرلرنده سیاہ دیوارلر، قارامش پنجرہ بوشلق لری کورولوردی . بزمانلر، بوتاریخی بلادہ عثمانلیغک سطوتیلہ افتخار ایدن یرار یکیتلرک صوک نسلاری ، شمدی موسقوفک چیزمہ سی ، ارمینیک بالظہ سیلہ تلف ایدلمش لر، کیمی خندقارده ، کیمی انقاض آلتندہ یارہ لی کوکسلریلہ یاتیلوردی .

جامعک قایسنہ طوغرو باقدم . صاغ طرفدہ کوزل بر نسلخہ یازیلان کتابہ نک صوکلرینہ طوغرو شوسطرلر او قونیوردی :

• اولاد و امجاد مزدن وزراء عظام و وکلاء کرامدن ہر کم دولت عثمانیہ بدہ بو ظلم و بدعتلرہ رضا ورر ایسہ فعلیہم لعنۃ اللہ والملائکۃ والناس اجمعین ،

سلطان محمد رابع ، ارضروم خلقنی بو فرمانہ بدعتلر دن عفو ایدیور ، سرحد دیارینک قہرمان اہالیسنی تمتاز بر موقعدہ بولوند . یریلوردی . شمدی سلطان محمد خامس دورینک زوربارلری ، خاق بدعتلر دن قورتارمق شوبلہ طورسون ، جہل لری وغفلت لریلہ دشمن آققلری آلتندہ چیکنہ تمشلر ، ظالمانہ ادارہ لریلہ اونلرہ دشمندن زیادہ قتالک ایتشلردی . بوتاریخی شہرک یانیق دیوارلری آرہ سندنہ یوکسہ لن جامعلرہ ، بو طوپر اقلر آلتندہ یاتان طالعزلرہ ، بوسوقاقلردہ ،

نیوکولش بلاری ، قیریش املاریله طولاشان خلقه باقدم. کوزلرمدن ،
 بی اختیار ، یاشلر دوکولیور ، قلبمک اک درین بر نقطه سندن آجی بر
 بانکسار ایشیدیوردم :

فعلیهم لعنة الله والملائكة والناس اجمعین

بلدیہ اسراری

Sedad, Mehmed

مرحوم قانوناً محفوظ پدر

Yıldız esrāmı

مؤلف:

طوسون پاشا زاده

محمد سداد

عمر مطبعہ سی

محمد سداد

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to blurring.

Small handwritten mark or signature located in the lower right quadrant of the page.

ییلدیز اسراری

اثر خامه

طوسون پاشا زاده محمد سداد

بسم الله العلی العظيم

احسان آکمی اولان انقلاب عظیمک اجرایی اوزرینه
ملتهجه بیلنمسی مقتضی اولان بعض حقایقک اورتیه چیقمسی
بتون ملت عثمانیه بی مستغرق من و سرور ایتمشدر. و انشاء الله
تعالی شو حال بیک ایکی یوز طقسان اوچده کنه نمائل اوله میهرق
دائم و پایدار اولور. اولزمان نائل اولدیغمز حریت و مساواتی
ایمزدن آلهرق باب عالینک نفوذ و اقتدار کلیسنی و قایع جاریه نک
شاهدی حیاتی اولان ادیب محترم ابوالضیا توفیق بک افندی
برادریمزک اقدام جریده کزیده سنده مندرج مکتوب مفصلنده
کوسترلدیکی اوزره صدر اسبق سعید پاشا حضرتلری طرفدن
ییلدیز سراینه تودیع و تسامیم و بتون ملت عثمانیه بلا تفریق
جنس و دین و مذهب مصائب استبداده گرفتار و اسیر ایدلمشدر.
عثمانیلرک نه درجه محب ثبات و صبر و تحمل بر ملت نجیبه
اولدیغنی اوتوز اوچ سنه تمامی ایدن احوال فجیبه و ظالمانه
کوکس و یرملری اثبات ایدر. جناب حقک احساسی داغما
بزدن دریغ بیورمه جفته معتقدز.

حریت ملیہ تک احساسیہ ظلم و استبدادی او مقامہ کتورن
یا لکنز مشارالیہ سعید پاشا حضرتلری اولیوب مدت و فیرہ
عدلبہ نظارتندہ بولنمش اولان متوفی جودت و سلمان عبدالعزیز
مرحومک قرین نایدسی فخری بک افندی حضرتلرینسک
شورای امت جریدہ فریدہ سندہ کی ورقہ مقدسہ لری ایلہ اثبات
ایدیلن نافعہ ناظر ابقی متوفی محمود جلال الدین و اضریبوزلی
میلونز راغب و بتون عائله سی و حق او شاق لریلہ برابر ملت
عثمانیہ ایچندہ آل علقم کسلمش اولان محمود ندیم پاشا لریلہ
کیداش مدیرانکی خدمتندہ برچوق خانمانلر سوندرمش اولان
ما کسار محمود و ساثرہ و ساثرہ در .

واقعا بونلر خارجندہ برچوقلرینسکدہ موجودتی احوال
و حقایقہ مع الاطراف و قوفی اولنلرجه مسلم ایسہدہ زبردہ
صرہ سی کلدکچہ تفصیل و ایضاح ایدیلہ چکی اوزرہ بونلریوقارودہ
اسملری کچانلرک معاونلری و شریک ملعتلری و واسطہ ارتشا
لریدر . تاریخ استبدادک الہ مظلم صحائفی تشکیل ایدن ملحمہ لری
ایسہ مرحوم صبحی پاشا [۱] بہ انتساب جزؤ بلرینی اخیراً
باش ماینجیلک موقعہ کلان حاجی علی پاشا و مصاحبانندن معہود
لطفی اغا و مخدوم خبات موسومی معہود فائق و امثالی خذلہ
[۱] بونلردن معہود سام و قتیلہ پاشای مشارالہک دائرہ سندہ

طرفندن مابین هایون کبی اوتهدنبروطاهر و بزجه مقدس بیلانن دارالعالی به صوقوله رقی بتون ملعت و خباثه ایتدار ایتمشلردر. خاندان جلیل عثمانی - فاربخاده نابت اولدینی اوزره - عالم مدیت وانسانیت واسلامیته خلفای عباس - یهدن وملوک امویه وفاطمیه وسارهدن دها بیوک خدمتلا ایدرک جهانه اسلامیتک و عثمان - ندیلغک علوبتی کوسترمشلردر سلیم اول ونالتک بیوککچی بوکا دلیدر .

آل عثمان اوتهدنبرو ملتته محبت وملتک کندولرینه صداقت واطاعنی سایه سنده توسیع بلاد و برچوق خارق العاده اطلاقه لایق فتوحات وموفقیانه نائل اولمشلردر. تابعله متبوع اراسنده کی نفاق حکومتک موجب انقراضیدر بوده بالتجربه کورلدی .

بولمقدمه اولدینی چاملیجده کوشکلرنده آوان اقامتلرنده براقشام قرهجه احمد مزارلننده فراری صرحومه برابی سرخوش طرفندن ک: بجاکننده کی احواک معلومینه بناء صارقندیلق ایداسی و بولکده صرحوم مشار الیه وقوهبولان شکایتی وصارقندیلق ایدنلرک اشکالی تعریف ایلمسی اوزرینه اولزمان اسکدار متصرفلننده بولنان پدرم طو - ون پاشا صرحومه یازوب کوندردیکی تذکره مندرجانندن اکلشامشدر. صبحی پاشا صرحومک حمیتی بتون همانیلیرجه معلوم اولدیفندن بوخیتک ایلروده ملتک باشنه بر بلا کسبله حکنی بیله ایدی هیچده سمتنه اوغرانماز ایدی . جبل لبنان متصرفاننه ارمنی و ترک تعیین اولماوسی بونلرک اثر ملعتیدر .

مقام مقدس خلات و سلطنته بو خاندان جلیلدن
 انجمنده ولی عهد سلطنت دولتو نجابتلو رشاد و بوسلف
 عزالدین بن عبدالعزیز و عبدالمجید بن عبدالعزیز و محمد سلیم
 و صلاح الدین افندیلو حضراتی کی بتون افراد ملتک کوزینک
 سبکی اطرافنه شایان من کل الوجوه ذکی و فطین و حمیت بحسبه
 اطرافنه بحق لایق و جسیبان اولنلری ده وارد رکعت تحت عالیحضرت
 عثمانی آری آری بوذوات مقدسه ابله تزیین موقع افتخار ایلیه
 حکدر. جناب حق بونلری ماته و ملت و ممالکی بونلره باغشلايه.
 رُق یار و مطیع ایلمسون مشارالیههم حضراتنک ملت و دولتک
 موجب تعالی و رفیعی اولان مشروطیت اداره نک شدتلی
 طرفداری اولدقنلری سزاوار تشکر و حمدت اولدینی کی
 دولتو نجابتلو محمد سلیم افندی حضرتلرینک تاریخ و قنون
 سیاسیهدکی وقوف و بهرء فوق العاده لری و حمیت و علو جناب
 شجاعتینا هیاری بتون ملت عثمانیهجه معلوم و مثبتدر. بناءً علیه
 مشارالیههم حضراتنک بتون قلوب عثمانیاندن اشغال ابتدکاری موقع
 آئیدهکی موفقیات مخصوصه ملیه من ایچون بشارت عظامدر.
 ما نحن فیبه کلام: مدحت پاشا مرحومی چک میانیلر کوندن
 گونه آرتدق آراتق مشارالیهک وجودینی اورته دن قالدرمه

قصه ایشلر مقاصد ملعونانه لربنك بر آن اول حصولی ایچون
سوك درجه غیرت اتمكه باشلامشدر .

مدحت باشانك اوروپایه تبعیدی اوزرینه باب عالینك
اولانجه نفوذ و اقتداری بیله یزه انتقال ایش و او کوندن
اعتبار آبی چاره ملنك هر کونی کر بلا کی کچمش و بی چاره پادشاهده
ادانینك تزویراتیه امرار حیانه مجبور اولمشدر .

و بو هالك نتایج طبیعه سنن اوله رقی تابع اینه متبوع آره سنده کی
اعتماد و مودتده از المغنه باشلامشدر .

سعی و جودت باشلر مدحت باشانك وجودی اورته دن
قالقه مدقجه کندی لرینه میدان قالیه جتی جو قد نبری اکلامش
ایدیلر مقصد لرینه وصولك اك کس دیرمه ایولی بك چوغی
اوشاقاقدن کله بره یئندن مرکب اولان بیله یزه طرفدار پیدا
ایدرك بونلر واسطه بیله فرلداقلرینی ایسته دکاری صورتده
چویرمك اوله جتی ده ادراك ایلمشلر ایدی .

سعید باشا صورتا جودت باشانك محبی کبی کورنمکده
اولوب حالوکه فاطمه علیه خاتمك اقدام غزوه سنه درج ایتدیردیکی
ورقه مفصله سنك ای بعض مقارن حقیقت نقطه لرنده ایما ایتدیکی
اوزره مشارایه بونك ایلوله یه مامسنی ارزو ایلمکده و عادتا

مدحت پاشایه قوریلان دوزاغك جودت پاشا طرفدن كندوسنه
قارشى قوروله بيلمسى محتمل ايدوكنه حكيم ايدرك انديشه
ايتمكده ايدى. جودت پاشا كونك برنده صدارته كتوريله چكى
اميديله كسوة علميه سنى تبديل ايتمش ايسه ده بوايمدى بوشه
چيقمشدر. سعيد پاشا ايله بونك و نائل صدارت اولوق اوزره
كبرشديكى اويونده غلبه سعيد پاشاده قالمش وسينات سابقه سنه
بيك دفعه — فقط قلباً — ندامت ايتمش اولان جودت پاشانك
بر چوق آثارى و نشرى مضره عد ايديله رك غير مطبوع
قالمشدر كه فاطمه عليه خانمه جواب و پرماسنه نظرأ بونلركده
ماسبى سعيد پاشا اوله جنى بديهى بولمشدر.

§

سرای همایونی دارالفجایع حاله قویانلر و پادشاهی
اغفال و بونجه بلاد و امصارك المزدن كتمسنه وانكلتره ايله
فرانسه كې عثمانيلرك تعاليسنى جدا ارزو ايدن ايكي حكومت
متمدنه ايله اره مزك بوزلماسنه و ناصب حكومتك عادتاً مزاد
ايديلبورجه سنه پاره مقابلى بعض نا اهللره توجيه و توديمسنه
دلالت ايدنلر افریبوزلى راغب پاشا صانساړ محمود حاجى
على پاشا لطفى و عزت اخلرله فائق بك مامون فرارى هنرت

وسر خفيه قدری وسائرہ وسائرہ در .
رسالہ مزك جمعی بوبایدہ ایضاحات اعطاسنه غیر مساعده
اولدیغندن وقایبی اختصار ایدیورز :
عرب عزت جودت پاشادلاتیله ییلدیزه انتساب استدیلمش
ایدی ملعون مرقوم مدت وفیره عدلیسه خدماننده بولمش
وجودت پاشایه هر درلو خدمت وصداتی ایضا ایتمش اولدیغندن
مقامنك اری اوله میان حاجی علی پاشا جودت پاشانك سوزیله
اوتوروب قالدینی اجلدن وقوعبولان توصیه واطخارینه بناء
ملعون عزت ییلدیزه آلنهرق خدمت معلومه سنه باشلامشدر .
بر اره موقع صداریه کتورلمش اولان فرید پاشا دخی
عزت پاشا ملعوننك اوامرینه متابعت و مطاوعت ایلمکده
ایدی . لکن مؤخرأ بوده حقیقی اکلابهرق ملکک جدی
اصلاحاتنه تشبث ایتشدر .

ییلدیزده بولنانلرک اکثریمی اوشاق وجهله جماعت بر
طاقم ادانیدن مرکب اولدقلرندن صا کسار محمودک اثر ترتیبی
اولهرق اوراده مترجمک ایدنلره اک مدھش جنائی رومانلر
ترجمه استدیلمکده وبو رومانلرده کوستریلان جنایت و ملامت
وخیانت برطاقم مظلوملره تطبیق ایلمکده ایدی .

صا كسار محمودك خبات و تزويراتنه نهايت ويرديكي
دمدن يعنى وفانندن صكره بوقبيل ككتابلىرى ترجمه ايتديرمك
خدمتى مهود فهم ائيمك باباسنه وبونك ده وقتيله بشقه
برينه انتقال ائيمى ايشك بوجه مطلوب جريانى تايمين
ايدمه جكنى اكلانديفندن و فويهنك ميدانه چيقمسى ده
اوبه ميه جفندن مهود راغباكى بيلديزك مترجم اولاكى وظيفه سنى
قرنلغه ضميمه درعهده ايتمشدر . بر آره لى الكساندر قره
تؤدورى پاشا مترجم اول ايدى . لىكن بوذات بك ناموسلى
اولديفندن بو كى ايشاره قارشامشدر . راغب خيشتك مستنطقى
وشريك ملعتى سرورى مامونسك اوغلى نظيف قبورى
اولوب بونلرك دلاليله دكيزه آتيلان وبوغيلان و صورساره
ايله اتلاف ايديلانلر لايىمه ولا بحصادر صوك زمانلرده فنالغك
آرتقى هر حالده بعض ملاعين و ادانجه مطلوب ر ملتزم
اولديفندن و مامون قبورى برباشنه بو ايشلره يتيشه مامكده
اولديفندن بعض ملاعينده داخل جمعيت مفسدت اولمشدر .
سرورى خيىق ده وقتيله جودت پاشا طرفندن بولمش
وبوكى ايشلرده اهلىتى اولدينى توصيه ايدلمش ايدى .

حاجی علی پاشا تک بخشه بولندینی بر صروده باشکتابت
 خدمتنده بولنان مرحوم ثریا پاشا تک اوراده بقاسی معهود
 اضفی اغا [۱] و عزت اغا و اوغلی فائق و وقت مزبورده
 بحریه نظارتنده بولنان معهود حسن حسنی پاشا تک حسابنه
 کلامکده اولوب بولنرمتحد بحریه مکتوبجیلغنده کی قره محسینی
 باشکتابته کنورمکی میانه لرنده قرارلشدیرمش اولدقلرندن ثریا
 پاشا تک بک عجیب و غریب و حتی نتیجه سی مسکوت قالمش
 اولان وفاتنک وقوعی فراری عزتک باشکتابته کتورلماستندن
 وکندوسنک اوصروده خانه سنده تداویده بولندیغندن طولانی
 حاجی علی پاشایی مایوس و محمود ندیم ملعوننک آدملرینی
 فوق الحد ممنون و مستقیمد ایتمشدیر .

قره محسینک مدت خدمتنده کی ملغنتلری جهله تک معلومی
 اولدینی کی حتی بونی بالذات پادشاه ذخی تقدیر ایدرک خدمتندن

[۱] دناشک صوک درجه سی اولیق اوزره معهود لطفی وفاتی
 متعاقب اسکداره نقل ایله حضرت هدائی تربیه سی قارشوسنه دفن
 ایدلشدیر . بوخینک تربیه سی حضرت هدائینک اوست طرفنه پالمش
 ویر مشارالیه حضرتلربنک کی آلت طرفه اصابت ایتمشدیر . آبروجه
 تربه دار تعیین اولمش وپورامی بک معنع پالمشدر . ایلروده ملت
 نجیبه غماینه تک بوتربیه ده قالدیرتارق خینک موقعنه لایق بدرجده
 برافدره جقلرینه امید وارز .

طرد ایلمش و بتون عربستانی هندویه خرجگذار و خدمت
دولته مداخله به ابتدار ایلیان سارق شرافت و قبطنی الاصل
ابوالحدعه خبیثی ده اوغابله برابر سرمای هیاوندن آتلمشدر.

صدر لاحق کامل باشا حاضر تلری بوندن اولنکی صدر تلرنده
دولت و ماتک بولندیفی حالک دوامی پک مهلمک اوله جفی تفرسهله
بعض جدی اصلاحاته رفقا سیله برلکده تشبث ایتمش ایسه ده ییلدیز
انترقه لرینک آت مهمی اولار طوپخاناه مشیریتندن قوغیلان
ذکی و اولزمان داخلیه نظارتنده بولنار صدر اسبق رفعت پاشا
و بر قاج استبداد مروج لرینک اثر تزوری اوله رق مشار
ایله حاضر تلری مرحوم مدحت پاشا کی بر ورطه مهلمکیه القاس
اولنه حق ایدی سه ده ملت مزی سور دول احنیه نك توسطی اوزرینه
آیدین و الیکنه تعیین و فکرینه اتباع ایدن و وطنک سلامتی آرزو
ایلیان آرای مستقیمه اصحابندن بولنار بر قاج وزیرده ایشدن
چیقاریله رق رفعت پاشا ریاستنده بر قاینه شکل ایتمشدر.

بو قاینه نك هیئت مجموعه سی عتبارله ییلدیزک امرینه اتباعاً
حرکت ایتکده اوله قاری ایچون بودجه لزومندن فضله صارقش
و المانیا حکومتنک یونانستانده کی مطلوبنک تخصیصی ته سیل ایتکدن

بشقه برایشه برامیوب اوسته لاده کرید اطه سنک الدن کتسه سنه
سبب و برن یونان محاربه سی یوقاینه مک زماننده وقوعه کلمش [۱]
واوفور کجی ابوالهدانک آدمی اولسی مدحت پاشا بنده لکنندن
کندوسنی صورت، وقتسه ده قورتارمش اولان خلیل رفعت پاشا
مرحوم دخی اولانجه خدمت و غیرتیه ایکنجی افسدیبی اولان
ابوالهدانک اوامر و اخطارانیه او توروب قالمقه باشلامشدر .

§

استبدادک انهای دوامنده اهلیدن زیاده شجره آل عثمانی
تشکیل ایدن و حقلرنده حرمت و رعایت ایفاسی اوزر لر مزه فرض
اولان شهزادگان حضراتی غایت فجیع صورته امصار حیات ایتمشدرده
بیله یزده بولنان ملاعین معلومه بشکطاش ضابطه سنده، حسن
پاشا ملعونی و برطاقم ادابی سازنده داخل اولدینی حالده طوبخانه
خفیه لری واسطه سیله شهزادگان حضراتنک کافه منسوبتی نفی
واتلاف و حبس و درلودرلو اذواجفالره مستغرق ایدلمشدر .
خاندان آل عثمانه اولان بو تعرض حقیقه بک چرکین و آجیقلی
ایدی بونلرک ایچلرنده اک ظلم دیده لری رشاد و یوسف عزالدین
[۱] شهدا و غزاة سرکیمی نامیله اچیلان محله مودوع اشیا و سائرده
بیله یزده کی حیدودلر طرفدن یوتلمشدرکه بونک محاسبه سی ده بالطبع مجلس
معموماتک کناننده رؤیت اولنه چق و تحصیل قلنه جقدر .

وصلاح الدين و محمد سليم افنديلر حضراتى ايدى فسدهء مرفومه نك
اعلان حريتى متعاقب وجودلرى قالدير يانجه حقيقت اكلاشلمش
ويادشاهمزده اوتوز اوچ رهنه دن برى اغفال اولنديغنى آكلايه رقى
جهليه فارشوقانون اساسى احكامنى محافظه ايديه جكنفى مع القسم
تأمين ايديه رك سوز و بره مشدر .

مع التأسف كور على وعونه سى كى اشرا حقننده حكومات
سأزده اولديغى اوزره همان جزاى اعدامك اجراسنه منابر ت
ايدلامسى ايجمزده الان استبداد طرفدارانك وجودينه دلالت
ايتكده وهله صدر سابق سعيد باشانك سمرای هاپون تنسيقاننه
مأمور ايدليكك اوراق حوادنده مندرج بولمى طقسان
اوچ تاريخى بزه خاطر لاقمده بولنديغنه وشهر امانتك حالا ادارهء
مستبده يادكارلرينه مائل اوله جق بر حالده بولمسيه برابر بمض دواثر
بلديه رؤسائك او قور بازار طاقدن انتخاب اولنماسنه و بلديه
تشكيلاتك قانون اساسى دائره سنده اجراسنده رخواست كور ملكده
اولسنه تأسف اتمامك الدن كليور .

§

استبداد زماننده كى خدمات خانسانه و لثمانه سى اوراق
حوادنده و حتى مزاج غزته لرندن قره كوز جريده سنندن
بالاطراف اكلاشلمش اولان معارف اوراقى مدير سابقى مفعود

علی غالبه مالیه خزینه سندن اوچبیک بشیور غروش معاش
ویرلمسی ده شایان تاشفدر. اوراق حوادنده بوبایدہ یک چوق
شیلر یازلدی. فقط تاثيری اوله مدی بوده چارمیخه کر بله جک
ملمونلردن اولدیغندن کیم التزام ایتیش و بو معانی تخصیصه
دلالت ایلمش ایسه او آدمک ده اعاده استبداد حروجی اولدیقی
شوحرکتیله ثابت اولمشدر. بنابرین بونک حقدده عدلیه
وضابطه جه تحقیقات و تعقیبات اجراسی حیت ملیه اقتضاسندندر.
بو اثر مختصرک برده مفصلی در دست تحریر و طبعدر.

تفرعات حقدده ایضاحاته کریشلمدی یا لکزمه بود تحریرات
خارجیه کاتبی صاری نوری ملمونی دخی و قتیله حاجی
علی پاشا دلالتیله خارجیه به برلشدیریلهرک حکومتک باشنه
بیوجک برغانه آچمش و دائره خارجیه یی تلوییه غیرت ایدلردن
بری و بلکده اک مهمی اولمشدر.

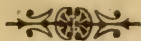
باش وکیل کامل پاشا حضرتلری و شیخ الاسلام جمال الدین
افندی حضرتلری و عدلیه ناظری حسن فهمی و حریه ناظری
علی رضا و بحریه ناظری عارف و خارجیه ناظری توفیق پاشا
لر ایله معارف ناظری اکرم و اوقاف همایون ناظری شمس الدین و نافع
ناظری قاپریلرک افندیلر حضرتانی ایله ضبطیه ناظری سامی پاشا

افكار منوره و حريت مليه ايجانبندن اولدقلرينه ذره جه شهم من
اولديغندن بونترك ال رلكيله عنایت الهیه به التجا ايدرك بتون ملت
عثمانیه نك ارزوسی اوزره خاندان آل عثمانك حقی حا که بی
اوزرمزده باقی قالمق شرطیله اداره مشروطه مزك تعالی و ترقیسنه
موفق اولمیرینی جناب و اهب العطا یادن استرحام ایچون کیجه
کوندز سجده تضرع و نیازه قبه انه رق ناموسمزله مجاس
ملیمزك کشادینه موفق اولم

امین .

طبع اولنان آثار سائر

از	باره غروش
۱	۲۰
پاشاهك افکاری	۱
سلطان عزیزك خامی و انتخاری	۱
توفیق نورالدین	۱
۲۰	۱
سلطان مرادك جلوس و خامی	۱
توفیق ثریا	۱
مدحت پاشانك قاتلاری	۱
بالاده کی کتابلر باب عالی جاده سنده مکاتب عمومیه کتابچیمی	
قره بت افندی کتبخانه سنده ساتالمقدمه در .	

سلطان عبد محمد و اول

سلطنتی

Eşref

محرری

اشرف

Sultān 'Abd al-Kamīdīn

محقق محفوظدر

evā'il-i saltanatı

فیثاتی یازم فرائقدرد

روسجقده اولیسا پوشتوا

سنة

۱۲۲۶

برنجی فصل

جلوس ہمایون

سلطان عبدالحمیدک ترجمہ حالی — شہزادہ ابکی زمانندہ
بعض اطواری — سلطان مرادک صورت حالی —
سلطان عبدالحمیدک جلوسی جلوس کونلری بعض تدابیر

سلطان عبدالحمیدک ایکنجی اوغلی سلطان عبدالحمید
(۱۸۴۲) سنہ سی ایلرلنک یکریمی ایکی سنہ تولد ایتشدیر
والدہ سی « چاندیر » نامندہ برجاریہ اولوب (۱۸۴۹)
تاریخندہ ورم خستہانی ایله وفات ایتمش و اووقت عبدالحمید
انندی یدی سکز یاشلرنده بولنش ایدی

عصر مزده، عبدالحمیدک دشمنلری ، خصوصیلہ سر ایلیلر
والدہ سی بولنان شو جاریہ ک — ارینی جنسندن اولدینغی
ادعا و بویکله جنکاری تحقیر ایتک دخی ایستہ ورلر سہده
دوغری اولیوب مرخومہ اشار الیها سر ایک بیلدی کمز چرکس
جاریہ لرندن بولندینغی محققدر .

شوقدر وارکه ! سلطان عبدالحمید مرخومک معروف
اوطه لقرندن اولیوب سر ایده خدمات سفلیہ سی خدمتکار
لرندن اولدینغی حالده تصادفاً الفت حضرت پادشاهی
شرفنه مظهر بتله بوکونکی سلطانی وجود کثیرش عادی
برجاریہ در .

ذکر او اندیفی وجهله بدی سک. ز یاشلرنده اناسندن تبم
 قلمش اولان شهزاده عبدالحمید افندی . پادشاهک امریه
 سرای کهباقادینلرندن وسراپچه برحیلی اعتبار ونفوذ
 صاحبه سی اولاندر « پروتره » خانم نامنده برقادینک آغوش
 تربیه منه ویرلمش دیکه مشارالهباقادینلری زمانغزده
 والده سلطان نایله طایلوب شهرت آلان وشوقینلرده
 وفات ایتمش اولان حامدر .

شهزاده عبدالحمید افندیکنکنجک حیات وحیثیقی
 اوتهدنیری خاندان عثمانی شهزادلرینه مخصوص واساساً
 وپک سقیم بران برطرزنده کچمشدر چونکه مملرپادشا
 هلقلرینه قدر ادوار نشئت و تربیه لری اولاً سربایک
 نسوان و حرم آغاری قوچاقلرنده و بدی سک. ز یاشلرندن
 صکرده کندیلرینه « لالا » امین اولنان دیگر برچامل
 آغازک حصاحیلرینه کچیرلر . و جوانده تربیه علمیه لری
 ایچون خارجدن تمیمی اولمش رقاچ حواجه شهزاده لره
 کونده برگون براییک ساعت درس ویرلر سه ده بویلدخنی
 سربایک کیروب حیقه رطاق لرندن بواندقلری جهله تدریس
 کندولرینه کرسر بلان پروغروام خارجنه حیقه مازلر
 وطلبه لرینک توسیع معاونانه ایروجه برهمتمه و انمازلر
 بوصورته شهزادکان عثمانسک کورد کلری تحصیل برآز
 او قویوب یازوق برآزده عربی فارسی قواعدینی بلله توب

صکری صمد اعظم اولادهم پاشا غوتلی و موسیو
غازده ایسی .

سلطان عبدالعجیبک اوغلارندن اک زیاده استنادلی
وچالیشقان وخصوصیه فرانسز لسانیه واوروپا مدنیتیه
کسب وقرف اتمک غیرتنده بولاننده مراد افندی اولوب
عبدالحجید افندی ده بالاکس پوهوسده اولدینی سرویدر .
واولو قنلر سرایده بولانلرک روایتلری جله مندرکه . سلطان
عبدالعجیبک اک زیاده سودیکی بیوک اوعلی مراد افندی
اولدیی کبی اک سوسومدیکی عبدالحجید افندی ایمش .
حقیقه بوالکی شهزاده نک آره سنده کلی فرق کورولمکه
ایمش مراده فدی یا قیشقلی عبدالحجید افندی ایسه صاری
بکزیلی ضعیف براز قنور چرکین بر جو جق اولوب پدر
وسائر سرای خلقنک میل و محبتی جابه مومق اولماش
حتی بر اراق عبدالحجید افندی اوروپا په تحصیل
تحصیل ایچون کوندرهک انردیی دخی اولمشکه بوندن
مقصد املی شهزاده مشارالهی کوزدن اعق ایمش .

(۱)

بوروایت دوغری ایسه سلطان عبدالحجیبک بالاخره
احوال شخصیه سنده کورینسان بهض اطوار و اوصافک
منشأ و میدانه دلالت ایتدیکی ایچون اهمتدن ساری دکادر
چونکه صکریه دن میداند چیقان مرایشکی ایله هر ایشده

کذب قوالانده اولان ملی حیلله و فساد اسمعالدین
 چکینماه سی صلاحته بی دایک شخصنده جانان قدیم فرادینه
 مختصرص محافظه شرف و غرور و وقار سلطنت مزیتلر بیک
 کور نامه سی اسبابی تدقیق ایچون شهزاد لکی زمانده کی
 احوال و ماملاتی تحری اتمک اتضا ایدر . چونکی پدری
 زمانده سویملی شهزاده لردن اولیوب سرایده بره وقع
 قزاقق و بونکله معیشت خصوصه سی تأمین اتمک ایچونده
 کوچکلاکنده دال قاقاقنه و به ضاده اولیله برخاندان فرادینه
 دکل عسی آدلره بیله یا قشمه بحق حرکتده بولنقه مجبور
 اولمش که بوتریه نیک آجسی زمان سلطنتده چیتیمشدر .
 سلطان عبدالعزیز د ونده شهزاده عبدالحمید اقدینک اطوار
 و حرکاتی بیک فساد ایدی سلطان مشارالینک والده سی و سر ایجه
 حکمی نالذ بولان (پورتونیل) قادینه چاندرق بوقادین
 واسیط سیله سلطان عبدالعزیزک توجهنی قزاقیه موانق
 اولمش ایدی روایت ایتد کارینه گوره . خاکار دن صیقه
 صیق احسانر آلق ایچون کندمی برادر لری خصوصیلله
 ولی عهد سلطنت بولنان شهزاده مراد افندی حقیقه حقیقه لک
 ایدرک همان هر آی ژورنال و برر ایش سلطان عبدالعزیز
 بیض خصوصدن طولابی بوندن ممنون اولور ایش ایسه ده
 خاندانی آره سنده بویله عادی اخلاقده بر شهزاد نیک بولندینه
 جانی صقیاور و چوق دفعه لر تکدیر دخی ایدر ایش .

شہزادہ اقلری زمانندہ عبدالحمید علیہ مراد ارہ سندہ کی
فرق پک بیوک ایدی نصل کہ بفرقی زمان دخی اہبات
ایتمشدر ، مراد افندی طب آصفی نیت وقتہ سندہ خالص
ہر کسک امنیت واعتمادی چالب بر طرورہ اولدینی خالدہ
شہزادہ عبدالحمید ، افکار و تریاتی کتہم علیہ ظاہر دہ قورناز
طاورانیر ایدی مراد افندی شاعر موسیقی شامی واوروپا
مدنیٹہ غایت دیال بولندینی خالدہ عبدالحمید افندی بولندرن
آکلاماز . اسکیلرک عثمانی باطلہ سندن اولان بویجہ کہ
فالچینہ سحر بازادہ زیادہ سہیلہ سمیت و بررسہ و بوقیلدن
مشایخ علیہ عناسبقی قوی اولوب بولندرن نردہ بر صاحب
شہرت ایستہ همان مناسب پیدا ایتمکہ غیرت ایدردی .
ایستہ ایکی انقلابہ تحت عثمانی و مقام خلافتہ کچن
ذات برا حلاقہ ایدی حابریکہ و اوصاف پریشمان و تہاکہ لی
بر حالہ بولنان دوات اخلاق اور جا زعالیہ صاحبی بر
پارشاہہ محتاج ایدی . نہ فائدہ کہ تقدیر الہی ایلہ سلطان
مراد اوج آئی صکرہ خستہ اندق سلطنتن چکلہش قانون
عثمانی موججہ وارث سلطنت بولنان بوذاتی پرینہ
کتورمکدن بشقہ چارہ یوق ایدی بولندن اولکی
اثر مزیدہ (۱) تاریخ سلطان مراد

دخی بیان ایتمش اولدینمز کبی عبدالحمید قورنداشنک
خستہ اغندن بالاستفادہ غایت ماہرانہ طاورانہرق قورلاندینی

جیله و دسیسه ایله ازمانده استانبول افکار عمومی هسنی
کسی طرفنه جلب ایتیش مصالحت چفناکننده وقوعه
کلان صوکه ملاقاته صدر اعظم محمد رشیدی پاشا ایله مدحت
تحت عثمانیه بونی جلوس ایتدیرمک اوزره قرار ویرمیشلر
ایدی بناء علیه ملاقاتک اینکجهی چهارشنبه کونی صدر اعظم
بالجمله و کلان علما و امرا یغیری ایری نکره لر کوندره رک ایرتسی
پنجشنبه کونی باب عالندن اجتماعه دعوت ایتدی
اغستوسک اون طقوزینه مصارف اولان یوم مذکورده
دعوت لیلر باب عالی یه کلدکچه برما مرخصی طرفندن جمعیتک
طوب قیوسر اینده انفعاد ایدجکمی خزی و بریله ک
اورایه کوندر لر ایدی شو صورته او کون طوب قیو
سراینک حاوانسی مداری بیکه واران استانبول بیوک
مأمور لر یه طولسی اوجمیت اینده بولنان اجنبی غزتلری
مخبر لردن بری جمعیتی شو بولده تعریف و توصیف ایتمشدر
(۲) جمعیتده عرمک انظار دقتی مدحت پاشا جلب ایتکده
ایدی مشارایه حصر تلرینک لندن کلریکی قدر عبدالحمید
جلوسنه مانع اولقی ایستدیکی هرکس بیلیرایدی بوسیدن
جمله حاضرین کوزلرینی اودانه دیکمش هرکس طور
حرکتی ترصد ایدرایدی پاشای مشارالیه ایسه هیچ کسه
ایله کالمه ایتمز قاشلری چاقین یوزی اورعون کیچی
راحتسز کچیردی هر حرکتدن اکلاشیلر ایدی طوری

تفکری میوس برحاله بوندینی کوستر ایدی مدحت
 پاشادن بشقه احرار عمه نیه نک حالی دخی جلب نظر
 ایدی بونلر جه بندن ایری بریره طوپالانوب بربریه قوشولر
 ایدی ایچلرنده سعده الله بک ضیا پاشا ناماق کمال اسماعیل وکیل
 رفعت پاشا زاده و ف بکار و سائر موجود ایدی بونلرده
 دخی سرور شادمانی تری کوز کز ایدایسه ده سلطان عبدالعزیز
 دور و کلاسه نده خصوصیه سرای طاقنیک غایت ممنون
 بوندقلمری یوزلرندن بللی ایدی جهت ایی غلبه قلدینی
 ساعات دردی چاریک کچدیکی آماده صدر اعظم خالونک
 اورته سنه طوغری رفاچ آدم و رویوب اطرافه خلق لوپالاندقن
 وصاغی صولی برکزه سوزدکن صکره کوزیک برنطق
 سویلیدی (۱) افندلرم پادشاهز سلطان مراد افندمن
 حضرتلری برذات ملائکسمات اولوب جلوسلرندن اون
 اون ایکی کون قسیر اداره سلطنت اقتدار کوستردیلر اوندن
 صکره ایسه برعانه مبتلا اولدیلر که امر نداویده و سائر
 بشرک مساعدا اولدینی چاره لره تمایله مراجعت ایلدیکی
 حالده افاقلری طبای مقتدر ارله بدیلر قوه مفکرلری
 برضعف و تامه دوچار اولدی بوندن بویله دخی افاقلری
 مأمول اولدیقنه دائر راپور ویردی پناه علیه دو اتکز
 اس الاساسی بولنان شرع شریف محمدنیک تمین ایلدیکی
 مدت ظرفنده افاقلرینه انتظار ایلدی ایسه ده اودت

دخی مرور ایلدی ایشته حقیقت احوال بو مرکزده در
ایجاب شرعیسه نه ایسه ده بیورلسون صدر اعظم (بیورلسون)
سوزبله نطقنه عظام ویرنجه ویرنجه خلق سگوت ایتدی
قط هرشی ارلجه ترتیب و تنظیم اولدینی بدیهی
اولدی دن علام دن برقاج ذات صدر اعظمه بناشهرق ایچلردن
بری الندی برکانه بواندینی خالد صدر اعظم ایله قونوشدق دن
صکره بران یوکسس ایله کوزلرینی کاندیه دیکه رک
برشیی اوقودی .

انقلاب احمد مدحت افندی (۱)

بو ذات فتوی امنی ایدی . لوقودینی فتوی بو ایدی .
امام المسلمین جنون مطابق ایله مجنون اولمقضا امامندن
مقصود فوت اولسه عهدده سنندن عقدا اما افات تمحل او
لوری الجراب بیان بیوربله اعلم و نور (که لقییر حسن خیر -
الله منی عنه شو فتوی اوقورنده - نصکر خلیفه کم اولدینی هر کس
آکلادی سلطان حمید طرفدار لوری زیاده سیله مایوس
اولدیلر . سلطان مرادی کویا حجاباً مزاره کومش کبی او
لدیلر . خصوصاً اصرارک یوزلرنده یأس حزن علی مقی
ظاهر ایدی . بـ نلردن سمامه بک آغلا یور ایدی . دیکر
لری کوز یا شلرینی طرتمق ایچون جر نفس ایدی یور ایدی
چفتیده بولانلردن داماد محمود سر عسکر ردیف وسائر
برقاج ذات ایسه صدر اعظمک اطرافنی آلهرق کال بنا

التی یوز سنه اول یازلمش سمدی وسائر مشهور شرق
شاعر لربنک اثر لوندن بعض پارچه لر از برلمکن عبارت
اولادیندن بک محدود وسطحی معلومات ایدنش اولدقلری
حاله قالیرلر .

مع ذلک الجآت زمانیه سلطان عبدالمجید مرحوم
گندی شهزاده لرینه اولدقجه لوریشلی تربیه و بزمک ایستهمش
ایسده خلقنده مشهور اولان تردد و ثبات سزاق ، عموم
افراد خاندانی ایچون موجب سعادت بولنهجق اولان
بونیتمی لایقیله مرقع فعل واجراید کنورمکه مانع اولمشدر
اگر سلطان عبدالمجید مرقع اقتدارده بولان برقاچ وکالا
سنک ارزولری وجهله کرا قانون وراثتده وکر کسه
شهزاده لریک تربیه لریده جدی برانقلاب وجوده کتورمش
اولسه ایدی شهبه سز بوکون درات علیه ساحل سلامته
حیقمش بولنهجق ایدی هرندایسه . جنتکال شهزاده لرینی
زمانه کوره تربیه ایتمکه موقق اوله ندیسه ده برآز اولسون
معلومات عمومیه لرینی توسیع اتمک وانلره فرانسه
اوکرتمک اوزره برقاچ خواجه تعیین اتمش ایدی بو خواجه لر
آراسنده موسقیده ماهر برذات دخی و ارایدی مراد افندی
ایله حیدر افندی ایله سننا بربرینه یقین اولدقلری جهته
تحصیل لری ایچون برابر چالی شیرلر و خواجه لری بر ایدی
درس و یرن خواجه لر ایسه . کمال پاشا عمر و شریف افندی لر

شکر بر شیلر سیریلش برلر ایدی ، شیخ اسلامک فنواری
 لوقورندقدن صکره جله حاضرین طویلہ باغچہ سراینه
 دعوت اولندیلر سرای مذکورک بیوک صالوتنده طو
 یلادی ساعت بشی چایک کچمک صالونک اوتہ طرفنده
 کی اوطده بکلین سلطان عبدالحید صالونی تشریف
 یوردیلر صدر اعظم ورتاج پاشا لطفانی الله بق محتمه
 اوطورندبلر نقیب مرتبہم الاشراف رسم یعتلر اجر ایتد کدن
 صکره حاضرین علی دانبہم بیتمه باشلادیلر بو تشریفات
 تمام اولدق دن صکر هر کس طاغلمه باشلادی یا کز وکلا
 دن برتاج ذات و بانخاصه محمد رشیدی پاشا سرایده قالدی
 نوردوتی سلطان جدیده عرض ایتدی او کون سلطان
 عبدالحید کرک صدر اعظمه و کرک مدحت پاشایه ایتد
 دکی انفاتلر بر درجه ده ایدی که خای صده شبه داعی
 کندی بو انفات شاهانه اره سنده دولتزیک حالی دو
 رتک و مستقبلی تأمین اتمک ایچون اتفاده محتاج نظر
 مد اتفاق عرقرتہ فاعلدر اتفاق هئت وکلادن باشلایوب
 حیدر طبقه هر کسک ذهننه یراشمکیدر

و امور دولتی ده بونقطیه توجی به اتملیدر بواجبه ک ترتبده
 ارا کزده زوال بولمز بر اتفاق رابطه سی تأسیس اتمک
 حصوصه دن مبنی اولدیغندن امید ایدر مکه سرزده بونیتمی
 بیخاطمه حسن تاقی ایدر سکرز بونک ایچون مسئله ک اتحداتی

داغما امار فعلیه کز ایله اثبات ایتما کزی امر و توصیه یلرم
 پیوردیلر سلطان عبدالحمیدک وکلایه قارشو سـ و یلدیکی
 بویله کوزل سوزلر ایله بونلرک قابلینی حلوس ایتدیکی
 کوندن اعتباراً جلب ایتمک مقصدینه منی اولدیغندن شهه
 یوقدر حنکار بویله شیرده غایت ماهر اولدیغنی صکره لری
 دفعاتله اثبات ایتشدر اوصرلرده وکلانک کل عوام نامک
 دخی محبتلرینی جلب ایتمک فرصتی قوت ایتمه مشدر عثمانلیر
 خصوصیله عوام نامک صفت و دیندارقلرینی لمدیکندن
 افرین و تحسینلر یله میل محبتلرینه نائل اولماق ایچون حلوس کونیه
 هجوم استانبول غزته لرنده (وارث سلطنت بولنان شهزاده
 عبدالحمید افندی ایکی کوندنبرو هیچ بریه حک شی قبول
 ایتیرک خرقة شریفه دائرة حلیله سنه قیانونوب ملت اسلا
 میه نیک حصول سلامت استکمال اسباب شوکت و مادی
 امرنده موفق بالخر اولماق ایچون آغلا یلر ق وده شتلی
 کوز یا شلری دو کهرک روحانیت جلایله رسالت پادشاهین
 استمدادله مشغول اولدیغنی . . . آ . . .) کی برقدن درج
 ایتدیردی جلوسک التجی کونی قلیچ الای احرا اولندی
 و بوالای سلطان مراده نصیب اولمه ش ابدی الای عادت اوزره
 اولوب بـ کـ صکره ذات شاهانه بعض زیاده کیتدی
 و زیاده تارینی ادا بیوررکن اهاالی ارسنده صاحب شهرت بولنان
 مشایخه فرق العاده النفات واحسانلرده بولندیلر . بوانا

دخه عسکری قشله لرینی دخی ذات شاهانه لری ایله تشریف
پیورورق عسکر و ضابطایله امراسنه قارشو نطقلر ایراد
پیوروب بونلرکه خطر لرینی لطیب ایلدیلر . بو انتفاتلرک
هیسی غزته لرده پک مشع بر صورتله یازلدی . فقط
ذات شاهانه ک هر صنف خاقه قارشو کوستردیکی شو
انتفاتلره اه اینک ارباب بصیرت واحرار قسمی شبهه
وعدم امنیتلی باقار ایدی . چرنکه خدماً لو فندن زباده
بو حقیقی انتفاتلرک ضمننده بر مقصد فاسده بولندی
آکلایه بیایرلر . وقانون اساسی به قارشو سرایدن ظهور
ایده جک اولان آتریفه وفسادی تحمین و اوکا کوره بنا .
رک ایده رک قارشو طردنه حاضر تیر لرایدی . استانبو .
لک طوانی ترصد ایدن اجنبیلر دخی بو ایکی فرقه نیک
یقینلرده بر بریله چارپوشه جفی آچیقدن کورورلر و بوکا
منتظر ایدیله . فکر و قیاسک اصابتی و قرعانی تمقیب
ایتدیچک . میدانه چقه جفندن شمیدیک جلوس جنید ائنا
سنده دولت علیه نیک دوچار اولدیغی احواله بر کوز کز
دیرلم .

تاریخ سلطان مراد نام اثر مزده سلطان عزیزک خانی متعا
قب صریه قره طاغ ایله محاربه آچلدی . و صربلیلر ایلیک
حصارده لرده اری به رجعت ایتدیگنی بیان ایتش ایدک
بو انتفاتلره اروپا حکومتلرینک التاملری دخی منتظم

اولوب باب عالیده اوج هفته‌اق بر متحرکه آلدیلر قوره طاع
وصرب عماربه‌لری ظهورندن صکره بو ائنده بر باغار
مسئله‌سی وار ایدی . که دولت علیه ایچون دها هم
وبلالی ایدی بوبغاار مسئله‌سی دخی بوهرکزده اولدی
کی بوسنه وهرسک کرید ولایتلری دخی مضطرب
ایدی . بوراده آچیقلمن بر عضیان یوق ایدی . ایسه
خرستیان اهالیسی دولت علیه‌یک باشنه مساط اولان شو
عائله دن قورتلر اولوب قورتلر لیه جفی کسدیره میگرد
احمان فارشو احتیاطلی وهیبا ایدیلر .

Menduh, Mehmed, Paşa

Feyerân-ı ezman

فوران ازمان

زمان جلادت نشان حکمراندر هر قوته بالآخره غلبه ایدر تسویه اسباب
 و تمیه انقلاب زمانک خصائص طبیعیہ سندندر مثلاً جدار و مدارى همسرهما پرداخته
 صخره صما مبانی جسمیه که برکوه ابنوهدہ طرح و تأسیس قلمش فرض ایدلسون
 انسان بونلرک رصانت و متانتہ نکران اولنجه الی الابد مصون الاندراس بولندی
 خیالندن کنیدینى آله من ایکن زمان تزلزل زمین ایله او پایدار ظن ایدیلان جبال
 رفیعہ و آثار منیعہ بی بر آندہ یرندن اویناتہرق غبار ایدردہ ساحه فسیحہ حالته کتیر
 طاق مقرنس رواق کسرا سریر زراندز زردارا ونیجه جهان آرا ملوک متخالف
 السلوکہ و یریلان داروی مدارا نرودہ قالدی هپ هبا دکلیدر نته کیم اوتوز ایکی سنہ
 دنبرو بتون ممالک عثمانیہ بی طومش و خالق فسون و فسانہ ایله اویومش اولان وجود
 بی سود استبداده زمان برکزکران حواله ایدرک قانون اساسینک تجدد مرعیت
 احکامنه امر و یردی دولت عثمانیہ مستبد اداره تحتندہ دوامی ملابسہ سیله اوتوز ایکی
 ییل ظرفندہ اجزای ممالک مزدن کشورلر آرلدی کیتدی الیمزده قلان بلاد دخی سوء
 اداره یوزندن آن بان ویران اولیوردی بلادی آبادان کویستره جک افراد ملتدر و
 آنلری اقداره و ملکی اعمارہ یکانہ سبب عدل و حکمتدر صنوف تبعہ نک باشلرنده
 ایسه آفات اعتسافات اکسک دکلدی کشورلر یاد اللره کچمکله ضایعاته اوغراد یغمر
 کبی بزدن هنوز آیرلامش یرلرده کی نفوس اهالی دخی کوندن کونه آزلاشدی زیرا
 ممالک عثمانیہ سکنہ سی مسلم و غیر مسلمان عبارت اولوب قرعہ یه داخل بولنان اسلام
 اهالی حادثات توالی ایلدیکندن بونلری عسکرک مکلفیتدن قطعات ولایتہ سوق
 و اسرایه مجبوریت الیورمکله تناسله وزارت و تجارتده توسله امکان اوله مدیغنه مبنی
 عدد نفوس اسلامیده تدنی و نقصان و کوندریلان عساکرک مساکنتده عطالت زراعتدن

فقدان ارزاق نمایان اولدی کچن یکریمی سندهنی کوز اوکنه آدیغمز تقدیرده یمن وقوعاتی جبل دروز حادثاتی کرید مجادلانی یونان محاربه سنک تأیقاتی ارمنی حرکاتی ولایات ثلثه ده بلغار و روم و صرب و قسماً اولاح چته لرینک تسلطاتی اوروپا دولترینک مداخلاتی ملت نجیبه عثمانیه افرادینی کندی خانلرنده او طور تمامه بادی اولدیغندن انات مسلمانین بالطبع چو جوق یتشدیره مدی بر طرف دنده فرنکی علت مدده شه سی تازور سنجانغه وارنجه ولایتک اکثر قراسنی صارمش و معلولینک فن دائره سنده تداوی لری متعدد خسته خانلر کشادینه وابسته اولوب مضایقه خزینه مایه اسرافات متوالیه سیئه سیله فضله مصارف اختیارینه نا مساعد بولمسندن طولایی او مهلك مرض یابدیجه یایلمش اولسیله بو کیفیت دخی نفوسک وسیله قلاتی اولدی .

بدلات عسکریه بی تزیید ایله خزینه مالیه وارداتی آرتراق خیالاتی برکون مجلس مخصوص وکلاده مذاکره اولندیغی صروده غیر مسلمندنه عسکر آنه رق مکلفیت تعمیم ایدلز و محافظه وطن ماده سی جمله یه راجع بولمقله شو بوله کیدلز ایسه دولت عاقبت ندامت چکه جکدر فکری درمیان یالمشیدم رأی عاجزانه مک یسانه آتیله میه جفی هیئت تصدیق ایتدی اما تکلیف واقع قرین قبول اولماز ذهابی ترویج مرامه مانع طوتیلهرق اکثریت آرا اساساً متحد ایکن مجرد مزاج وقته مخالف کیدلامک اوزره بوتدیری ایلرویه برافلم دیدیلرده یاپیلان مضطبه یه داخلیه ناظری غیر مسلمندنه عسکر آلتیق رأینده بولندی مألنده قیصه بر عباره قونلدی شرفصادر اولان اراده سنیه اکثریتک قرارینی اجرا مرکزنده اولسیله دولت و ملت ایچون حیات و ممت مسئله سنده ایشک طوغریسنه کیدیله مدی سببی ایسه غیر مسلمدن آنه جوق عسکر صداقت و امنیتده مسلمانلره همسر صایله میه جفی و عثمانی افرادندن متشکل اردو عصر لرجه عالمده قهرمان صوات کورلمش اولسیله دیکر لرنده اولیه جسارت اوله میه جفی مثللو توهمات اذهانده جایکیر و بناء علیه رأی کترانه مک مهجور تقدیر ایدوکنی بیلیردم لکن دولت عثمانیه نك تأسسندن صکره دوشیر مه اصولیه غیر مسلمندنه خدمت عسکریه یه ارلر کتیرلیدیکی صفحات توارینخده مقید و مسطور و طوب یولنه کیدنلر دائماً اسلامه انحصار ایدنجه نفوسمزک رفته رفته تناقصه اوغرایوب

وسائط مدافعه‌یه خلال طریائی ملاحظه‌سی خدشه بخش ارباب عقل و شعور اولقندن ناشی رأیك مضبوطیه درجنده مداهنه التزامیله سرزنش ظهورندن تحاشی ایلمامشیدم. زمان مددرسان اولدی ملت قانون اساسی ایله مشروطیت اداره بولدی غیر مسلم تبعه عثمانیه دخی و طنداشلری اولان اهل اسلام ایله برابر ترتیب صفوف و دشمن وطن مواجه‌سنده استعمال سیوف ایلیه جکاردر

« استطراد » مشروطیت اداره تأسیسی قرق سنه مقدم دخی تصور ایدن اولدیده زمان بوامر واجب الاجرایه صدافسوس حائل احداث ایدرك جمله‌یی اولوقت مایوس برامشیدی دولت عثمانیه یه قدم خدمت حسیله مدت اداره‌لرینی ادراك ایلدیکم وکلای ماضیه که شمعی نام و نشانلری قالماشدر انلرك خصوصی محافل مصاحب‌لرنده مستفید اولدیغ حقائقندن بعضلرینی شو صره‌ده مختصراً یازمق ایسته‌دم .

بهشت آشیان عبدالعزیزخان عصرنده شروانی زاده محمد رشدی پاشا صدر اعظم ایکن برکون حضور شاهانه التفاته نائل اولور اداره ملکیده دن سوق کلام ایله بحث آچیلور پادشاه صدر اعظمه خطاباً پاشا معلومکن اولدیغی وجهله فرانسه ایمپراطوری جانبندن اکسپوز یسیونه مدعو بولمقله مراعاتاً للخاطر اقدمجه پارسه عزیمت ایتش ایدم حکمداران ایله تقویهٔ مخادنت ضمننده لوندریه و برلینه وویانه یه‌ده کیندم بو دولتلرك ممالکئی معمور و اهالیسی تجارت و ثروته مالک و مسرور کوردم بزده ترقی محدوددر عجباً اصول اداره می بوکا حاجز اولیور سؤالی ایراد بیوردقلرنده محمد رشدی پاشا اورویابه سیاحت ایتماش ایسه‌ده عاقل و فاضل بر وزیر اولدیغندن احوال عمومیّه دول و ممال اوزرینه طلاق لسانیه ایله بسط براهین ایدرك او حکومتلر ملتیرینی دخی وکلا هیئتلرینه قارشی حسن استعمال و تأمین استقبال ایتشلردر مع‌هنا هر حکومت استعداد و قابلیت کوزتمکله ملتیرینه بخش صلاحیت ایلمش اولدیغنه مبنی بوراده ده‌ا مناسب صورتده تأسیسات و تشکیلاته ساعدهٔ سنیه سزاوار بیوریلور ایسه اصول اداره ده‌ا مطرد و ملک و ملته موجب فوائد نتائج ارانه ایدر جوانی عرض و بیان ایلینجه عبدالعزیز خان ملک و ملته فائده ویره‌جک موادک تیسری ملتزمدراقتنا ایدنلرله کیفیتیی بلذاکره قرارینی استیدان ایدیکز بیوردقلرینه اطرافیه واقف اولمشیدم

لکن سر عسکر حسین عونی پاشا ایله صدر اعظمک آرمسی خیلی وقتدنبرو پک
 آجیق اولوب محمد رشدی پاشا طرفدن معروض بیاناتی پادشاه سر عسکره افاده و
 ایضاح ایلدیکننده « مولی رقیبه فرصت کفتار ویرمسون » مفهومجه عونی پاشا
 صدر اعظم استقلال ملوکانه بی تد تأیید فرمای هایوندن نزع ایله بشقه برکارناهمواره
 یول بولمق خدعه سنددر کندیسوی ولی عهد سلطنتک مجلوبی اولمغله مالیه نظری ایکن
 او دائره به مخصوص معاشلری آی حقیقه سزین خزینه دن حیقار و ویردیرر ایدی
 دیه رک القاتنه مصارعت کوتره سی اغبرار پادشاهی بی منتج و سرایده طرفداران
 دائماً مترصد فرصت سعایت بولمقغه او کیلرده لزوم تبدیلی مروج اوله رق مابین
 مشیری فرید پاشا جمعه کونی صدر اعظمه بالاعزاز مهر هایون استرداد ایدیلوب حسین
 عونی پاشا سر عسکرک مستدیده عهده سنده ابقاء مقام صدارتله مقضی المرام اولمشیدی
 شروانی زاده محمد رشدی پاشا ارتق استانبولده دخی طور دیرلمدی ابتدا حابه و الیلکه
 آتدی محله و صولنده چوق اوطوردلیوب حجازه والی ایدلیکندن اوراده آخرته
 کوچدی زمان تبدل سلطنته امکان بوله رق سلطان مراد خامس حضر تلی متوسد
 بالین سلطنت اولنجه اداره ماکیده اصلاحات اجراسنی آمر خط هایون صادر اولمشیدی
 بونده مجلس عمومی تعبیر یله بر هیئتک تشکیلی فرمان و کیفیت اعلان قلنمش اولدیغندن
 جلوس ملوکانه هفته سنک ایچنده باب مشیختینا هیده مجلس خاص و کلا عقیده فتوا امینی
 فقیه بی عدیل قره خایل افندی و افاضل صدور دن سیف الدین افندی کبی ذوات
 حاضر بولنوب مصالحت مذاکره ایدلی مدحت پاشا ملت مجلسی وجوده کترلمسی لابد
 اولدیغنی حریت پرورانه و مصرانه لسان ایله سویلیدی شیخ الوزرا نامق پاشا متین و
 اساسلی بر مجلسک باپامسنه خواهشکر ایسه مده اعضای منحصر عنصر مزدن اولمایدیر
 راینده متجددانه بولندی صدر اعظم مترجم محمد رشدی پاشا اوت دولتک باعث اصلاح
 و فلاحی اوله حق بر مجلسک تشکیلی رأی قطع یسندیم فقط هیئت اجتماعیه مرکز اجزاسی
 ملل و اقوام مختلفه دن مرکب و تمدنجه هنوز صنف نعلده و ظلام جهلده در مطالب
 و مشربی یکدیگر بنه ضد اقوامی جمع ایتمکه فائده استحصالی بر فکر خیالی صایبله
 بیایر بزده شیرازده مملکتته رابطه بند اوله حق پادشاهک قوه مغنویه سیدر شو باغ

چوزیلور ایسه قورقارمکه شیرازیه خلل کلیر مطالعاتی سر عسکر عوفی پاشا کاملاً تصدیق و تأکید وقتوا امینی افندی شریعت جامع الحکمدر نکته سنی جواز تأسیس باینده تمهید و سیف الدین افندی منعه مسلمانین مسئله سنه متوسلاً منعه اعیان عصر ایله معبردر بناء علیه مجلس مبعوثانک تشکیلی ماده سنجه قانون لازمی حاده نظر باریک بنیاندن کچرملک قولیه اعطای رأی سدید ایلدی سائر حاضرین چپ و راست ملاحظاته سر فرو برده سکوت و سکون اولدیلر نامق الحروف او هنکامده صدارت مکتوبیجیسی ایدم مدحت پاشانک توضیحجانه سد چکمک حیات ابدانمزه افاضه قوت ایدن یکی کشف اولنمش معالجات مجلداتی اوروپادن نقل و جلب ایله طیه مکتبمزمک طایفه سنه تدریس ایلمکده ایکن دول متمدنده دستور ترقیات ملل اولان اصول منافع شمولک بزده عدم تطبیق ایچون سرد اعتراض طب قدیمه انتساب حسیدیه فنون سایه سننده مستحصل ادویه جدیددن اعراض ایدمک درجه سننده بر تعهد و تمرد بولندیغنی دوشوندکجه متحیر قالدیم ایشته او کونکی اجتماع و مذاکره صدره شفا و یرمدی مجلس مخصوصک یوم آخرنده مدحت پاشا تکرار شو امر مهمی اخطار ایلینجه صدر اعظم سوزی کسیدیره رک قونستیسویونه عائد قانونی وضع و نشر ایتمک پادشاهک حقوق ایلوب پادشاهمزر سلطان مراد ایسه بحکمه اه تعالی بر درددوانا پذیره مبتلادر مدافعه سبیله بنه مقصد عقده تأخیره دوشدی اردهن چندماه مرور ایددرک الیوم مالک اریکه عثمانی سلطان عبدالحمید خان ثانی حضر تریسک جلوس ملوکانه لری شرف وقوع و مات مجلسی یاپیله جفی ملت یاینده بتون بتون شیوع بولدیقتدن قانون اساسی بر هیئت فاضله و عاقله معرفتیه قلمه النوب بعده مجلس مخصوص و کلاجه مکرراً تدقیق و تعمیق قلمش و سده معلایه بامضبطه عرض ایدلمش اولمسلیله موجینجه اراده سنیه صادر و اولبابده خط هایون اعلانیله ده ملت عثمانیه فائز مفاخر اولمشیدی مبعوثان ایچون محل تخصیص و تنظیم قالدی استانبولدن و ولایاندن منتخب اعضا کلدی مواقع مذاکره اوطوردی معقول و مقبول نطقلر سویلندی ایکنجی سنه کالاول مبعوثان طوبلاندی ایسه ده او زمانک حکمی بونلری طاغتمدی اوتوز ییل قانون اساسینک احکامی منسی و متروک قالدی تسویه اسباب و تمیه انقلاب زمانک خصائص طبیعیه سندن

اولدینی مقدمهده یازلمشیدی (و البعث بعدالموت) تجایکاهندن نفخهٔ صور اسرافیل صانکه غنوده ارواحی ایفاظ ایله مسیرهٔ حریته اعاده و تسهیل شاهراهنی آماده و تسهیل استدیکنندن بو سنهٔ باهرالمیمنه ده قانون اساسی اوچنجهی اردوی عثمانی حمیت مندانتک مدرانه و مردانه تماسی ایله اثبات حیات ایلدی

قانون اساسی بی استحصاله سالنیک ولایق نهدن مرکز اولدیغندن ده بحث ایتمک موافق مصالحت عد ایلدی شویله که ملحقاتی ده اواسع ولایات بو امر مهمی ظاهره چیقارمه یوبده اوچنجهی اردوی عثمانیدن تهییجات و تموجات وقوعه باعث اولان حال بر طاقم اسبابک ولایات نلتهده معنا و مادهٔ تسلسل صورتیه یکدیگریته اتصال حاصل ایلمسندندر

برنجی سبب ماکدونیا بلغارستان حکومتی بنسیه رک شو حوزده داخلنده چته لرله آتش آچدرمش و بلغار چته لری روم قومی بولدینی برده اتلاف ایله بونلری کنندی مذهب لریته چورمکه و کلیسالی رینی لرندن غصبه شدتلی آلت اتخاذا قلمش اولمی .

ایکنجهی سبب روم لر مذهب و قوم لریته تعرض ایلدیکنی کورونجه روم لرده چته لر چیقارمغه مجبور اولدقلری کبی صرپ جنسی دخی کذلک محافظه ملیت غیرتیه چته لرله اورته یه آیلهرق و اولاحلر دنده چات پات آرایه قاتیلهرق مجادلات و مقاتلاتک میدان آلمسی .

اوچنجهی سبب بو اوچ ولایتده اسلامدن یرلی و بیانجهی مأمورلرک جان و مال لریته چته لر جانبدن ضرر اصابت ایتمسی و بعض چفتلک مثل اواملاکک باقدیرلمسی . دردنجی سبب ماکدونیا قطعه سنک امنیتی مختل و دولت عثمانیه جه آسایش محلی خیلی سنه دن بری تقرر استدیریله مامک اوروپا مسالمت عمومیه سنده سوء تأثیر وجود کتیره جکنندن دوام جدال و قتسال بادی اندیشهٔ دول بولندیقی مقدماتیه اوروپا دولتلری طرفسندن اورایه مأمورلر تعیین استدیریلوب استقلال سلطنت عثمانیه منافی و عهدوک خلاقی اولهرق ادارهٔ داخلیه دولته مداخله قپوسنک آچلمسی .

بشنجهی سبب ولایات نلتهده قوای عسکریه مزک مفرزه لری و ژاندرمه لر عناصر متضاده دن مترکب چته لری طاغ باشلر نده دره ایچلر نده تعقیب و استیصالدن اصلاحلی

قلمدقلىرى ملايسه سيلاه نقرات وضابطان شهيد و محروح دوشبورلردى انجق روم ايلي قطعسى مارالذکر مداخله اجنبیه ايله اهميت کسب ایتسی اوزرينه تسريع فعاليت ضمننده اوچنچى اردويه مکتبدن يتشمش کنج ضابطان کوندرلمش و بونلرک قوه زکائيه لرى طسابورلردن على الاصول ترفيع رتبه ايدن ضباطه غير مقيس بولنمش اولمسندن طولايى فکرى تجمدد و ترقى مجراسنه تابع و اگر چه وظيفه عسکريه يى ايفاده جانلر يى اسيرکه يورلر ايسده ماکدون ياده موجود مسئله اساسيه فرق متبانيه دن متولد آمال مليه اوله رق بوده آتش اغتشاشاتک اطفاسنه مانع بولنسنه مبنى تکيلاتنه دهاسنه لرجه چاليساسه غائله هائله ينه ازاله ايديله ميوب نهايته الامر شو اوچ ولايت اوروپانک تضيقاتيه و بلکه بعض منافع پرور حکومتلرک نظريات و تشبثاتيله طرز آخره منقلب اوله جنى احتمالدن کرک او کنج ضابطانک اذهاننده و کرک يرلى ارباب بصيرت لرنده يأس تام حصول بولسى .

التنجى سبب هر هانكى حملك خلقنده فرط نوميدى واضطراب سر نما اولورسه اوراده بولنان دورانديشان چاره خلاصى خصوصنده بررلرينه کشف رازنهان و اتفاق لزومى تکليف و بيان ايلامک طبيعت بشريه ده مستکن حالاتدن اولمغله بروجه مححر تعداد قلنان اسباب آنماذ تدابير ايله تهيه انقلاب ماده سنده کنديلرينه زمان ويردى مع هذا شوکار د شوار آز زمانده آشکار اولدى ظن ايدلمسون سنه لردن برى حمله اوغراشلمش بر معما ايدى ايسته بوجهتک دخى تدقيق و تنميقة شروع ايدلم ملت مزدن اولان ارباب شباب اداره مستبدنک کاه تهديد کاه تبعيد طريقنده کوستردى کى جوربى حسابدن تحفظ و اجتناب ايله اوروپايه صاوشوب کتميشلر ايدى اولدقلىرى يرلرده شورانکيز غرتلر چيقارديلر جهان مدنيتک ترقيات و تکملاتندن و بزم اداره مرکز تعدياتندن بالمله اهل اسلامه لسان شرع ميين احرار مسالمن اطلاق ايلامکده ايکن بونلرک مححروم حریت و محکوم اسارت اولدقلىرى توضيحاتندن طوندير درق مقاله لر نشر ايلديلر و ظنلرى اذکيا سنه اجنبى پوسته لريله حریت تحفه لرى اوچوردیلر او مطبوعات و مکاتيب محتوياتى قولاقلىرى طولديردى و بر ياندن ده ارمنى جماعتک محنت کشيده مستعدانى کنج ترکارله اختلاط و انسيت ايدرک طرفينده تدريجاً ائتلاف افکار ظهوره کلدى

یوقاریده مبسوط معاملات تصدیقیه اوزرینه پارسه و جنوریه عزیمت و طبع و نشره
 مباشرت ایلیانلردن اک بناملیلرک بکا اون سنه اول وقوع بولان اشعارات و ایضاحاتنده
 ژونلر و ارمیلر بیننده شروط لازمه درجیله انفاقه تشبث قلندی بیلیدیرلمشیدی
 ارمیلر فعال و فداکار و کوسرتدکاری حرکاتده متانتلری بیدار اولدیغندن صنوف
 تبعه عثمانیه میاننده شو فرقه نك تک باشنه بتون اناطوایده و مرکز سلطنتده یابدی
 ایشر اداره مستبدیه بی شامرتمش ایکن برده کنج ترکارله متحد اولورلر ایسه نلر
 حیقاغنی قویاً حزم ایلمشیدم قالدیکه ارمیلرک ساحه انفعالاته آیلوبده جان و ماللرینک
 فداسنه قدر ایرویه کیشملری کندیلرینه بر مختاریت اداره تأمین مقصدینه مبتنی
 اوله جقسه بوجاعت استانبولده قوم قیودن بدأ ایله تاوانه وارنجه طاغیق قصبات و
 قراده اولدیغندن و اگرچه بطریق متوفی نرسیس افندی اوتوز بیل اول طشره نك
 بعض ارمی معتبرانه بولندقلری رلرده کی املاکی صانه رق و انده ملک صاحبی اولغله تکثیر
 نفوسه باقلری طولیجه بولنغه چالشملی وادیسنده نصیحت ایلیکی شونلردن قوللاری
 فعللری معتمد اولانلرک محرمانه افاداتیه معلوم ایسه ده ولایاتده متمکن بللی باشلی ارمیلرک
 وانه نقل خانه ایتدکاریده درکار بولدیغندن او جماعنده موقعا اقایت نفوس اولغله مختاریت
 اداره نه وجهله تاسیس اوله بیلیر ژونلرله عقد مصافاته عجبا نه زمین حاضر لشمدر
 غایه امل عدالت و امنیت و حریت مظهریت ایچون بر شکل اداره تجلی ایتمی میدر
 تفکرانی ذهنی اشغال ایلمشیدی دائره حریده قالدیغمز سرده ده (عثمانی اتحاد و ترقی)
 جمعیت محترمه سی ارکانندن درت ذات بزله ایله ملاقاته رغبت کوسرتوش ایدیله
 اثنای مکالمده ارمیلردن معاونت مشاهده قلندی بی افاده واقعه دن مستبان و اون سنه
 اقدم بنم مطلع اولدیغ حقیقت تماماً عیان اولغله زمان عسری یسره تحویلده باهر البرهان
 بولندی تبین (اذا اراد اسد شیئاً هی اسبابه) سر ستیری تعین ایلدی بو ایکی
 عنصر میانسنده متحصل موانست و موافقت و پروگرام تطبیقاً نجه فعالیت پرکار افکارک
 دورانه خدمت ایتدیکندن پروگرام موجینجه ولایات لازمه ده اتحاد شعبه لری یابدی آوت
 اعتراف اولور بو شعبه لر اداره سابقه نك مهجور عدالت و رنجور شدت بولان افراد
 مایق تلقینات و مقالات ایله حکومتدن قاباً تنفیر ایتدیرمک استبداددن روگردان

خلافگیران آن بآن تزايد بوليوردي لکن کيمسه ده جهرأ صدا وندا اوليوب
 تظلم وتالم اچدن اچه يورکدن يوريدیکندن صورت ظاهرده سکون رونور ایدی
 بالکنز وجداناً خلافگیرانه تأملات نه فائده ويرر ايشک تمامنه ایرلک قوری لاف
 ايله دکل فعلیاتده در اداره حکومته قارشى مخالفت افکار ظهورينه بر مبدأ آراديفعز
 حالده بهشت اشيان عبدالحميد خانک دور سلطنتنده (قلهلى) قشلهسنده استنطاقلری
 اجراقلنان جمعیت مخالفه يی ترکیب ايدنلری یاد ایلکم لازم کلیر ايسه ده بونلرک تصوراتی
 اخبار اولنسیله اله کیردیلر استانبولدن تبعید ایدلیدلر صکره بیللر مرور ایلدی فردوس
 مکان عبدالعزیز خان عصرنده دخى شاعر شوریده ادا ضیا و محب حریت کمال بکلر
 وسودازده سعاوی افندی ايله بشقهجه دهاطانیديغ کنج فکرلی شبان وطن اورویایه
 صاوشه رق (مخبر) ودیگر اسملرده آتشین وخشین عباراتی محتوی عزتله لرچیقاروب
 پایتخته وممالک محروسه یه حکومتک افغانی تنقیداً سوزلر یایدقلرینی تخضر ایدرز اولوقت
 اورایه کیدنلره (ژون) نام وشهرتی و برلدی بونلر دیار اجنبیه ده نشریات ايله سنه لر
 کپیردی خلق اومطبوعاتی اوقودشقه عبرت آیوردی یازیلان چیزیان مباحث و اعتراضات
 رنگین اما اورنه ده دونن هپ سوز ایدی جالب دقتدرکه حیات ملته خادم اولان او
 ذوانک بینلرنده برودت یوز کوستردی وفاق و اتفاق نفاق مجراستی طوتدی نهایت
 جمله سی جمیله لرله درسعادته کتیرلدى مأموریتلره قونلدى وطندن خیلی مدت مباحث
 غریبده چکیلن محنت هیچه کتدی اداره حکومتده تحول وقوعبولدی مساعی مصروفه
 سوز سیلابه سیله اقدی یتدی قرق بش ییل اول مابین هایون خدمت کتابتنده
 بولندیغ هنگامه مارالذکر ضیا بکله رفاقم ومکتبلرده تحصیل یولداشلغندن ناشی کمال
 بسکه صمیمی محبت و کندیسنک مفتون کالاتی اولغله دخى ذاته مختص حرمت اولدیغندن
 استانبولی براقوبده بلاد اجنبیه یه کیمدن دعوت آله رق کیتدی لر ضیا بک سرایده
 ایکن نه مسلک التزام وبعده نه وادیده جستجوی مرام ایتدی بیلدیکم حقائق یازمش
 اولسم بر کتاب حجمی اکتساب ایده جکی جهتله « خیره خیره چه نهی بر دل خود
 بارجهان — این چنین بود و بود ناکه بود کار جهان » و تیره سنده تحلیل مشوار
 وتفصیل دشواردن صرف نظرله آداب اصحاب کتانه تبعاً تقلیل بیان ایلدم دور اخیر

مزد و اوروپا به اول کنندن قات قات چوق کید نلرده کذلک مطبوعات واسطه سیله نشر یانه سالک اولدی لر اون بش ییلدن زیاده اوغراشدیلر تأثیرات ایسه اسماع و اشباع دائرة محدودده سنده سوز صرفه منحصر قالدی دنیاده سوز قدر مؤثر ساحر اولما قله بر ابر کفده آمال مجرد سوز ایله استحصال اولنه ماز زیر اقول فعل درجه سنده مؤثر اوله میه جنی جهتله مقصود اولان انقلاب وجوده کلسی مطلقا بر قوته محتاج ایدی داهی دهر پر نس (مترنیخ) بن بر نوطه یی یازدیغم حینده باشمی ایلرویه اوزاد نجه اردمدن بشیوز بیک سونکیلی عسکری مخالفم اولانلره کوستر مکه مراعی یوریدیرم دیمشدر بناء علیه سطور سالفهده « بشنجی سبب » اولمق اوزره ایراد ایدیلن مطالعه که مجروح و شهید واستقبالدن نومید عسکر مزه راجعدر تحصیل سایه سنده علوم و فنون جدیده به آشنا منور الافکار توانا ضابطلر اداره لری تحتده کی افراد بسالت نهادی حریت اتحادی مرکزینه ربط ایتمکه اوچنجی اردو یک وجود اوله رق قانون اساسی قوتله استرداد خصوص خیریت نصوصنده « الفضل للمتقدم » عنوان وشائی احراز و ایکنجی اردو دخی دائرة اتحادده بولندیغنی ابراز ایتدیده اردو نانه سرایه کان ایکی تاغراف هر سوزی کسدی باد موفقیت قوتله اسدی زمان دهشت آور حکمراندر اسباب انقلاب آنک نمکین تمکینه پنهان ونمایاندر جناب رب احد قانون اساسی اکامنی محافظه امرنده ملت عثمانیه یی الی الابد مستعد بیورسون « سرائر سیاسییه و تحولات اساسیه » سر لوحه سی التمه تحریر ایلدیکم دیگر اترده قانون اساسینک اخیراً نه وجهله آندیغنی بالا طرف یازمش اولدیغمه مبغی یکیدن تعصیلات اعطاسنه حاجت کوره مم ملت عثمانیه عنایت ربانیه ایله بر قوت جدیده اکتساب ایلدی هیئت مبجله مجلس مبعوثان او قانونه مستعیناً بتوفیقہ تعالی نکه بان اولور لر هیئت مجلس مبعوثانی ترکیب ایدنر ملتک برر وکیلاریدر وکلای ملت وکلای دولت عثمانیه به اصول و فروعده ایشار مظاهرت و ملکک معموریتنه و اهالینک رفاهیتنه باعث اوله حق قوانین و نظاماتی تنسیق و تنظیمه نثار مقدرت ایتدکجه انوار فیوضات تامه مفارق عامه ده شعشعه فرما و دولت و ملت قرین اعتلا اولور دولت عثمانیه به الی بش سنه خدمتدن صکره مأموریت نظارت داخلیه دن کندی اختیار مله بالا استعفا چکلمش اولدیغم ومع هذا افراد ملت عثمانیه دن بولندیغم جهتله هر کسک

نائل اولدینی حریتہ الیوم بن دخی مالک صاییلہ جمعہ اغتراراً اظهار مافی الضمیرہ قوۃ
 استبدادیہ دن متحصل حائل زائل اولدیغنه بناءً مطالعۃ آتیهنک سردینه مباشرت ایلدم
 دولت عثمانیه استبداد ایلہ پایدار اوله میه جغندن تقلیب اداره الزم ایدوکنه چوقدن
 قانع ایدم زمان شو امنیه مسعودینی سهولتله احسان ایلدی انقلابمز آواننده عظیم
 شکره شایاندرکه اورریا دولترینک تقلباتی ازماننده اولدینی کبی چوق چوق قانلر
 دوکلدی خانانلر بیقلمدی بوکاک باشلی سبیلردن بریده افتخار بی شمار ایلہ سویلرم
 ضابطه معنویه تعیر احکله حسن اعتقاد ملت اسلامیه در زیراً تخریب نییاد استبداد
 وقانون اساسی موقه مرتفع تجدد اصعاد ایدن قوت اسلامدن کلدی میدانه غضنفرانه
 آیلان هپ مسلمانلر ایدی هر مؤمن موحد انسانک بناءالله اولدیغنی بیلیرده هدم
 وحمونه حسب الاعتقاد مساعد اوله میه جنی مثللو چونکه مسلم و غیر مسلم صنوف تبعه
 دولت عثمانیه آرسنده ضدیت و منافرت اساساً مفقود وقانون اساسی توزیع عدالت
 وحریت امرنده جمله به شامل بر نعمت نامحدود بولنسیله بوسعادنک اکتسابی صره سنده
 مجادله و مقابله بادی هیچ بر سبب عادی اولمدیغندن مقصود آسان و جهله رونمود
 اولدی اورته ده چیچون خون جریان اتمدی مسلم و غیر مسلم وطنداشار عدالتدن
 مساوات کامله وحریت شامله قازاندقلرینی اکلانجه شادان وجوش خروشه بر زده
 دامن و فقط سکر مکر ایلہ غلغلہ زان اولدیلر خلاصه کلام «ازین افیونکه ساقی
 درمی افکنند» «حریتا ترانه سرمانده دستار» مضطبه سنده رفتار ایلین گروه عوام
 تغلیطات و تسلیحات میداننده ایادی ابرامدن خونلشم سافر سرشاردن مدهوش و بی آرام
 اولدیرق مهیج صدائر چیقاردیلر شو ولوله مرکز دن ولایانه فقدانی تجربه بلاسییه
 مع زیاده اسماع استیبر بلرک اورانر ده دخی اوضاع نادرست قوه اجرائیه حکومتی
 سست درکانه قوبندی واقعا حائث نویسان مطبوعات «کلو الناس علی قدر عقولهم»
 منابر مواعظدن رفع اصوات اتمکه چالشدیلر ایسنه ده اول یاپلمسی متحتم
 منتع و مرجح وصایا ندن صکره ایفا قلندی مطبوعانده کورلدیکنه نظرراً طشره
 اهالیسنک شعبات اداره حکومته قارشو ارائه استکبری اطوار درشتانه موجب تأسفدر
 عجبانه ایچون طشره ده بویله شیلر اولدی بحثنه کلنجه ابتدا بوراده اولیله تجاوازت

و حریته مبان حالات و قوعنده تدابیر مؤثره به تشبیه ایلمدیکنندن و حیثیت حکومت کوزه دیلمدیکنندن و قوعات و لایتله منعکس اولنجه مر کرده مجاز معاملاته تقلیداً اورالرجهده گفتکو و اجتماع و غلو آرتهرق کندیلرینه آمر مقتدر بیلدکاری بیوک مأمورینی هیچه صایدیلرده کشان برکشان یرلرندن قالدیردیلر دیمک اولیورکه ملکه ایکی قوت معصومه یه یول بولدی حکومت ایسه وجود ملکه قلب کیدر تعدادیده من بدن انسانیدن جوارح و اعضا قلبه حیات القا ایله یکی مثللو کافه انام حکومتک مطابق قانون و نظام اوامرینه رام اولغله قوت حکومته حادم مقدم بولنسی لازم کلیر بیوک غیری حرکت تشتیق دعوت ایدر واقعا نه دولتدر او ملتکه الیوم دولتله یک وجود اولمشدر انجق شو سعادتک غوامضنه افراد مات عثمانیه سراپاشنا اولدیلر فرض ایله من قوه تمیزیه سی قصیر اولان جهله خاطرینه کلنی بی محابا اجرا ایدر او کیلره اکلاویه بیله جکلری یوله ایشی افهام ایتملیدر ممالک محروسه غایت واسع اولدقدن بشقه امرجه و تمایلات اهالی دخی هر یرده مختلف اولسلیله یک کوچوک شیدن بیوک جرأت الان محللر سکینه سی واردر بلادو عبادک قابلیت و طبیعتلرینه دقتله اداره لری قابل اولور اگرچه قبل التنظيمات مستثنا زمانلرده طشره جه ناخوش حاللر کورلمه مش دکلدر انجق او وقتلرده اوروپا ممالکمز داخاندکی وقایعه تماماً مطلع بولنمورلردی فی یومنا هذا حرکات و سکناتمز دنیا دیده ییناشکانی الدیغندن یاپیلان شیاری کوریورلر بناء علیه بصیرت التزامیه طاورانامق حکمت معصحت مقتضیا تندر ظننده یم وکلای ملت قریبا طرح انجمن مشورت و تنسیقات و تشکیلاته مباشرت ایلمک اوزره اولدقلرندن بحوله تعالی مصالح ملت بعدما عدل و داد محورنده دوران و حریت و مساوات و امنیت جهلی وایه مند مفاخر فراوان ایده جک و طشره احوالیده یولنده کیده جکلر سنین عدیده تجارب مدیده محصولی اولان اشبو تفصیلات و ملاحظات انصاف ایله حسن انصاف ایدن ارباب لباب عدلرنده لایق نظره التفات اولور ظننده یم

داخلیه نظارتندن مستعفی

۱۵ تشرین اول سنه ۳۲۴

ممدوح

